CANONES, ET DECRETA
SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI
SVB PAVLO III, IVLIO III, PIO IIII, PONTIFICIBVS MAX.

Index Dogmatum, & Reformationis.

ROMAE, M D LXIV,
Apud Paulum Manutium, Aldi F.
In ædibus Populi Romani.

MOTVS PROPRIVS

PII IIII, PONT. MAX.

MOTV proprio &c. *Cum nuper nos dilecti filii Pauli Manutij, cui librorum imprimendorum in hac alma Vrbe noſtra cura per nos tradita fuit, indemnitati proſpicere uolentes; uniuerſis, & ſingulis librorum impreſſoribus, & bibliopolis tam extra, quam intra Italiam, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, noſtro uero & S. R. E. temporali dominio mediate uel immediate ſubiectis, etiam ſub pœna quingentorum ducatorum auri, fiſco noſtro applicandorum, & amiſſionis librorum, ipſo facto, etiam ſine declaratione cuiuſquam Iudicis, incurrendis, inhibuerimus, & interdixerimus, ne quis ullum ex libris aut Eccleſiaſticorum ſcriptorum, aut cuiuſcumque generis, qui aut numquam ante editi fuerint, aut quos ipſe Paulus primus ſublatis mendis correxerit, declararitue, ſeu corrigendos, declarandosue curarit, ſiue illi Græci, Latini, linguaue Italica communi, ſiue e Græco ſermone in Latinum Italicumue conuerſi, imprimere, uel ab alijs impreſſum uendere, aut uenalé proponere, & habere auderet, per annos quinque ab eo tempore, quo Paulus eum edidiſſet, computandos; aliasq. & alia fecerimus, prout in noſtro deſuper ſignato Motu proprio, cuius tenorem hic pro ſufficienter expreſſo haberi uolumus, latius continetur: Nos, qui pro Paſtoralis officij cura, quam gerimus, communi omnium Chriſti fidelium utilitati, & ſaluti, quantum in uobis eſt, proſpicere cupimus; uolentes quod Canones & Decreta ſacroſancti œcumenici, & generalis Concilij Tridentini, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam noſtris temporibus ſtatuta, & ordinata ſunt, ab omnibus commode haberi poſſint: Motu ſimili &c. Quod excommunicationis, & aliæ pœnæ contra imprimentes libros extra ſtatum noſtrum Eccleſiaſticum in dicto Motu proprio noſtro per nos inflictæ; bibliopolas, & alios quoſcumque uolumen Canonum & Decretorum dicti Concilii Tridentini in ciuitatibus, terris, & locis extra dictum ſtatum noſtrum Eccleſiaſticum conſiſtentibus imprimentes, aut imprimi facientes, uenalesue tenentes, dummodo illi ſic ab eis pro tẽpore impreſſi, a codicibus, qui in alma Vrbe noſtra per Paulum prædictum impreſſi ſunt, in aliquo non diſcordent, minime afficiant, aut eos comprehendant, prout afficere, et comprehendere uolumus, ad Reipublicæ Chriſtianæ cõmodum, & utilitatem ſtatuimus, & ordinamus, & ita mentis & uoluntatis noſtræ fuiſſe & eſſe declaramus: Motu proprio prædicto eidem Paulo, ut præfertur, conceſſo in omnibus & per omnia, præterquam quoad libros Canonum & Decretorum Concilii huiuſmodi, in ſuis uiribus, & robore, ac efficacia remanente, prout remanere uolumus; & quatenus opus ſit, omnia in eo contenta de nouo dicto Paulo concedimus. Et ſic per per quoſcumque Iudices, etiam S. R. E. Cardinales iudicari &c. debere. Irritum quoque &c. decernimus. Et denuo, quatenus opus ſit, mandamus quibuſcumque bibliopolis, & alijs librorum impreſſoribus, & uenditoribus, in ciuitatibus, terris, & locis nobis & S. R. E. immediate ſubiectis; ne ſub pœnis & cenſuris in eodem Motu proprio noſtro contentis, eo ipſo, ſi contrafecerint, irremiſſibiliter incurrendis, dictos libros Canonum & Decretorum Concilij Tridentini imprimere, aut imprimi facere, uenalesue habere, aut tenere audeant, uel præſumant: Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, litteris noſtris præfatis, Priuilegiis quoque, & indultis quibuſcumque alijs ſuper imprimendorum librorum facultate forſan conceſſis, & innouatis, ceterisq. in contrarium facientibus quibuſcumque. Volumus autem, quod præſentis noſtri Motus proprij ſola ſignatura ſufficiat, & ubique fidem faciat in iudicio, & extra, Regula contraria non obſtante, etiam abſque eo, quod regiſtretur.*

Placet motu proprio D. N. Papæ. C. Cardinalis Boriomeus.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, quarto idus Aprilis, anno quinto.

Paulus Manutius pio lectori S.

QVI de Catholica fide recte ſentiunt, fatentur omnes utiliſſimum fuiſſe humano generi, atque adeo ſalutare Concilium Tridentinum; quod eximia ſummi Dei erga nos clementia, Pii IIII Pont. Max. ſapientia ſingulari, mirifica Legatorum Cardinalium, qui præfuere, uigilantia, maximo etiam Imperatoris, Regum, Rerumpublicarum, Principum, & Patrum, qui interfuere, conſenſu, ita confectum abſolutumq. uidemus, ut exitioſam illam animorum peſtem, quæ quotidie ſerpebat latius, nunc quidem aliqua iam ex parte compreſſam eſſe, breui autem, ope diuina, cunctis populis & nationibus ad cōmunem ſalutem cōſentientibus, prorſus tolli poſſe omnes confidant. quo merito gratiæ ſunt habendæ primum immortali Deo maximæ, unde bona manant omnia, deinde Pio IIII, qui hoc ſpectauit unum, & in hoc potiſſimum ab illo primum die, quo ſummam inter omnes homines poteſtatem, delatam diuinitus, accepit, fixit curas, & cogitationes omnes, ut cōmunibus malis generali Concilio mederetur: quo ſæpe remedio Christiana Reſp. erumpentibus uitiis occurrit, & impendentes ex diſſenſione, atque diſcordia calamitates euitauit. Hoc beneficium diſſeminari quamprimum, ac diſtribui per orbem terrarum, ad propagandam ueritatem, & diuulgandam Eccleſiæ Catholicæ ſententiā, neceſſe eſt. itaque nunc eduntur puri Canones, & ipſa Decreta, cum appendice nulla: tantū ut ea cognoſcantur, quæ primum ſacroſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, deinde Pontifex ipſe cōfirmando ſeruari pariter ab omnibus in perpetuum iuſſit. nā reliqua Concilii acta, diligentiſſime per ſcribas publicos in ipſo Concilio excepta, & litteris mandata, mox ita emittentur, ut, quæcumque res in controuerſiam uenerit, quæcūque uel ſententia dicta, uel oratio habita ſit, omnia denique agitata, quæſita, deliberata, ſuo quidque loco, diſtincte, & abundanter exponātur. Interim accipe ſummam rei lector optime, quæ ad ſalutē uehementer pertinet: uniuerſam uero Tridentini Cōcilii, trium Pōtificum diſtinctam temporibus, hiſtoriam, eodem, cuius ad gloriam hæc omnia diriguntur, iuuante Deo, propediem expecta. nullam enim tanti negotii partē ignorare, non modo iucundum eſt, uerum ad multa etiam utile, & accommodatum: quod aliorum Conciliorum lectio declarat. Romæ, M D LXIV.

BVLLA INDICTIONIS SACRI OECVMENICI, ET GENERALIS. CONCILII TRIDENTINI,

SVB PAVLO III. PONT. MAX.

PAVLVS EPISCOPVS, ſeruus ſeruorum Dei, ad futurã rei memoriã. INITIO noſtri huius Pontificatus, quẽ non ob merita noſtra, ſed propter ſuam magnã bonitatẽ Dei omnipotentis prouidentia nobis cõmiſit, cernentes iam tũ in quas perturbationes temporum, quotq. incommoda rerum ſere omnium noſtra Paſtoralis ſolicitudo & uigilia eſſet uocata, cupiebamus quidẽ mederi Chriſtianæ Reip. malis, quibus illa iamdudum uexata, & propemodũ oppreſſa eſt, ſed ipſi etiam, ut homines, circumdati infirmitate, ad tantũ onus tollendum impares uires noſtras eſſe ſentiebamus. nam cum pace opus eſſe intelligeremus ad liberandam, & conſeruandam a plurimis impendentibus periculis Remp. omnia inuenimus odiis & diſſenſionibus plena, diſſentientibus præſertim Principibus iis inter ſe, quibus ſumma rerum pene omnis a Deo permiſſa eſt. Cum unum Ouile, & unum Paſtorem Dominici eſſe gregis, ad integritatem Chriſtianæ religionis, & ad cæleſtium bonorum ſpem in nobis confirmandam, neceſſarium duceremus; ſchiſmatis, diſſidiis, hæreſibus erat Chriſtiani nominis diuulſa iam pene, & lacerata unitas. Cum tutam, atque munitam ab infidelium armis, atque inſidiis Remp. optaremus; noſtris erratis, noſtraq. cunctorum culpa, Dei uidelicet ira peccatis noſtris imminente, Rhodus fuerat amiſſa, Hungaria uexata, conceptum, & meditatum contra Italiam, contraq. Auſtriã, & Illyricum, terra mariq. bellum: cum impius & immitis hoſtis noſter Turca nullo tẽpore requieſceret;

noſtrorumq. inter ſe odia, & diſſenſiones, ſuam bene gerendæ rei occaſionem duceret. Igitur, ut dicebamus, in tanta hæreſum, diſſenſionum, bellorumq. tempeſtate, tantisq. excitatis fluctibus, cum eſſemus ad moderandã & gubernandam Petri nauiculam uocati, nec uiribus ipſi noſtris ſatis fideremus, primum coniecimus in Domino cogitatus noſtros, ut ipſe nos nutriret, animumq. noſtrum firmitate, & robore, mentem conſilio, ſapientiaq. inſtrueret. Deinde animo repetentes, maiores noſtros, ſapiẽtia admirabili, & ſanctitate præditos, ſæpe in ſummis Chriſtianæ Reip. periculis remedium optimum, atque opportuniſſimum, œcumenica Concilia, & Epiſcoporum generales conuentus adhibuiſſe; ipſi quoque animum ad generale habendum Concilium adiecimus; exquiſitisq. Principum ſententiis, quorum nobis uidebatur utilis in primis, & opportuna ad hanc rem eſſe conſenſio; cum eos tunc nõ alienos ab hoc tam ſancto opere inueniſſemus, œcumenicum Concilium, & generalem eorum Epiſcoporum, aliorumq. Patrum, ad quos pertineret, conuentum in ciuitate Mantuæ indiximus, anno Incarnationis Domini, ſicut litteris, & monumentis noſtris teſtatum eſt, milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſeptimo, Pontificatus noſtri tertio, ad X Kal. Iun. inchoandũ; ſpem prope certam habentes fore, ut, cum illic in nomine Domini eſſemus cõgregati, ipſe, ſicut promiſit, Dominus in medio noſtrũ affuturus, & bonitate, ac miſericordia ſua omnes temporum procellas, omniaq. pericula Spiritu oris ſui facile depulſurus eſſet. Sed, ut ſemper inſidiatur piis actionibus humani generis hoſtis, primum contra omnem ſpem, & expectationem noſtram denegata fuit nobis Mantuana ciuitas, niſi aliquas condiciones ſubiremus, ab inſtitutis maiorum noſtrorum, & condicione temporum, noſtraq. ac huius ſanctæ Sedis, ac nominis Eccleſiaſtici dignitate, libertateq. prorſus alienas; quas in aliis noſtris litteris expreſſimus. Quapropter alium inuenire locum, aliamq. deligere ciuitatem neceſſe habuimus: quæ cum non ſtatim nobis occurreret idonea, & apta; ad ſequentes Kal. Nou. prorogare Concilii celebrationem fuimus coacti. Interim ſæuus, & perpetuus hoſtis noſter Turca, ingenti claſſe Italiam adortus, aliquot opida in litoribus Apuliæ cepit, uaſtauit, diripuit, prædas hominum abegit: nos in

maximo

maximo timore, & periculo omniū, muniendis litoribus noſtris, finitimisq. auxilio iuuandis fuimus occupati: nec tamen interea deſtitimus conſulere, & hortari Chriſtianos Principes, ut, de idoneo ad habendum Cōcilium loco quid ſentirent, nobis exponerent: quorum cum eſſent incertæ, uariæq. ſententiæ; tempusq. diutius, quam erat opus, uideretur extrahi; nos optimo animo, atque, ut arbitramur, etiam conſilio Vincentiam elegimus, urbem copioſam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, uirtute, auctoritate, potentia cum aditum patentem, tum ſtationem omnibus liberam, atque tutam in primis in ſe habētem. ſed cum iam tempus longius progreſſum eſſet; nouæq. urbis electionem omnibus ſignificari conueniret; iamq. Kalendæ Nou. appetentes facultatem huius diuulgationis excluderent; hiemsq. eſſet propinqua; rurſus altera prorogatione tempus Concilii differre in proximum ſequens uer, Maiiq. futuras Kalendas, compulſi fuimus. Qua re firmiter conſtituta, atque decreta, cum & nos ipſos, & cetera omnia ad eum bene agendum, Deo iuuante, celebrandumq. conuentum pararemus, plurimum reputantes intereſſe cum celebrationis Concilii, tum uniuerſæ Chriſtianæ Reip. Chriſtianos Principes pace inter ſe, & concordia cōſentire; cariſſimos in Chriſto filios noſtros; Carolum Romanorum Imperatorem, ſemper Auguſtum, & Chriſtianiſſimum Regem Franciſcum, duo præcipua Chriſtiani nominis firmamenta, atque ſubſidia, orare, atque obſecrare inſtitimus, ut ad colloquium inter ſe, & nobiſcū una conuenirent: quorum quidem apud utrumque litteris, Nunciis, & a latere noſtro miſſis, ex uenerabilium fratrum noſtrorum numero, Legatis, ſæpiſſime egeramus, ut ex ſimultate, & diſſidiis ambo in unum fœdus, & piam amicitiam uellent conuenire, labentibusq. ſuccurrere Chriſtianis rebus: quarum ſeruandarum cum eſſet illis poteſtas ab Deo præcipue tributa, ſi id nō agerent, & ad commune Chriſtianorum bonum ſua conſilia non dirigerent, acris & ſeuera ratio eidem Deo ab ipſis reddenda eſſet. Qui aliquando precibus noſtris annuentes, Nicæam ſe contulere. quo nos quoque longum iter, & ſenili ætati noſtræ uehementer contrariū, Dei & pacis conciliandæ cauſa ſuſcepimus: neque prætermiſimus interea, cum tempus Concilii præſtitutum, Kalendæ

uidelicet

uidelicet Maiæ appropinquarent, tres Legatos ſummæ uirtutis, ac auctoritates, a latere noſtro, de numero eorundem fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium Vincentiā mittere, qui initium Cōcilii facerent, Prælatosq. undique uenientes exciperent, & ea, quæ iudicarent eſſe opus, agerent & tractarent, quoad nos ab itinere, & negotio pacis reuerſi, omnia accuratius dirigere poſſemus. Interim uero in illud ſanctum opus, maximeq. neceſſariū, tractationem uidelicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidem omni animi ſtudio, omni pietate, ac diligentia. Teſtis eſt nobis Deus, cuius freti clementia nosmet ipſos itineris, & uitæ periculo expoſuimus. Noſtra teſtis conſcientia, quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat, aut prætermiſſæ, aut non quæſitæ ad pacificandum occaſionis. Principes ipſi teſtes, quos tam ſæpe, tamq. uehementer Nunciis, litteris, Legatis, monitis, hortatu, precibusq. omnibus obſecraueramus, ut ſimultates deponerent, ut ſocietatem coirent, ut Chriſtianæ Reip. in maximum, & propinquum iam adductæ diſcrimen, communibus ſtudiis, & ſubſidiis opitularentur. Iam uero teſtes illæ uigiliæ atque curæ, illi diurni, nocturniq. animi noſtri labores, grauesq. ſolicitudines, quas ob hanc rem & cauſam plurimas iam ſuſcepimus: nec tamē ad optatum exitum noſtra conſilia, & acta adhuc perducta ſunt. ita enim uiſum domino Deo eſt: quem tamen nō deſperamus aliquando optata noſtra benignius reſpecturum. ipſi quidem, quantum in nobis fuit, nihil, quod eſſet noſtro Paſtorali officio debitū, in hac re omiſimus. Quod ſi qui ſunt, qui actiones pacis noſtras in aliam interpretentur partem; dolemus quidem, ſed tamen in dolore noſtro gratias Deo omnipotenti agimus, qui ad exēplum, & doctrinam patientiæ noſtræ ſuos uoluit Apoſtolos haberi dignos, qui pro nomine Ieſu, qui pax noſtra eſt, contumeliam paterentur. Verum in illo congreſſu, colloquioq. noſtro, quod Nicææ habitum eſt, etſi, peccatis noſtris impedientibus, inter duos Principes uera, & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamē decennales factæ ſunt: quarum opportunitate nos ſperantes & ſacrum Concilium commodius celebratum iri, & deinde ex Concilii auctoritate perfici poſſe pacem; apud Principes inſtitimus, ut & ipſi uenirent ad Cōcilium, & Prælatos ſuos præſentes ducerent,

abſen-

abſenteſq. accerſerent. Qui cum de utroque ſe excuſaſſent, quod & ipſis redire in regna ſua tum neceſſe eſſet, & Prælatos, quos ſecum habuiſſent, itinere, atque impendiis feſſos, atque exhauſtos recreari, & refici oporteret, nos hortati ſunt, ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilii decerneremus. Qua in re concedenda cum eſſemus aliquantum difficiles, litteras interim a Legatis noſtris, qui Vincentiæ erant, accepimus, tranſacto iam, & longius præterito Concilii ineundi die, unum uix, aut alterum ex externis nationibus Prælatum Vincentiam ſe contuliſſe. Quo nuncio accepto, cũ uideremus eo tempore nulla iam ratione haberi Cõcilium poſſe, ipſis Principibus conceſſimus, ut differretur tempus agendi Concilii usque ad ſanctũ Paſcha, diemq. feſtum futuræ Dominicæ reſurrectionis. Cuius noſtri præcepti, expectationisq. decretæ litteræ Genuæ, anno incarnationis Domini M D X X X V I I I, I I I I Kal. Iul. factæ, publicatæq. ſunt. atque hanc dilationem eo propẽſius fecimus, quod pollicitus eſt nobis uterque Princeps Legatos ſuos Romã ad nos ſe miſſurũ, ut ea, quæ ad perfectionẽ pacis reliqua eſſent, neque Nicææ ob breuitatẽ temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coram nobis agerentur, & tractarentur. et ob hanc rationem etiam a nobis ambo petierunt, ut hæc pacificationis procuratio Concilii celebrationi præponeretur; cum ipſum Concilium, pace facta, multo deinde utilius, & ſalutarius Chriſtianæ Reip. futurum eſſet. ſemper enim hæc pacis ſpes nobis iniecta Principum nos uolũtatibus aſſentiri hortata eſt. quam ſpem uehementer auxit poſt diſceſſum a Nicæa noſtrum ipſorum duorum Principum inter ſe beneuola, amicaq. congreſſio: quæ maxima noſtra cum lætitia a nobis intellecta, cõfirmauit nos in bona ſpe, ut tandẽ aliquando noſtras preces apud Deũ exauditas, & uota pacis accepta eſſe crederemus. Hanc igitur pacis concluſionem cum & expeteremus, & urgeremus; nec ſolum duobus ante dictis Principibus, uerum etiam cariſſimo in Chriſto filio noſtro, Ferdinando, Regi Romanorum, uideretur, actionem Concilii, niſi pace facta, ſuſcipi non oportere; cunctiq. a nobis per litteras ſuoſq. Oratores contenderent, ut alias rurſus temporis prorogationes faceremus; præcipue autẽ inſtaret Sereniſſimus Cæſar, promiſiſſe ſe demonſtrans iis, qui a catholica

unitate diſſentiunt, ſe operam ſuam apud nos interpoſiturum, ut aliqua concordiæ ratio iniretur; quod ante ſuam in Germaniam profectionem apte non poſſet fieri: Nos eadem ſemper ſpe pacis, & tantorum Principum uoluntate adducti, cum præſertim cerneremus, ne ad dictum quidem Reſurrectionis feſtum alios Prælatos Vincentiam conueniſſe, prorogationis nomen iam fugientes, quod tam ſæpe fruſtra fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad noſtrũ & Sedis Apoſtolicæ beneplacitũ ſuſpendere maluimus: itaq. fecimus, & de ſuſpenſione huiuſmodi litteras ad ſingulos ſupradictorum Principum decima die Iun. M D X X X I X dedimus, ſicut ex illis perſpicue poteſt intelligi. Ea itaque ſuſpenſione neceſſario per nos facta, dum tempus illud magis idoneum a nobis, pacisq. aliqua concluſio expectatur; quæ & dignitatẽ poſtea frequentiamq. Concilio, & Chriſtianæ Reip. præſentiorem ſalutem erat allatura; Chriſtianæ interea res in deterius quotidie prolapſæ ſunt, Hungaris, Rege ipſorũ mortuo, Turcam uocantibus; Ferdinando Rege bellum in eos mouente; Belgis ad defectionem a Cæſare ex parte quadam incitatis: cuius defectionis comprimendæ cauſa per Galliam amiciſſime, & cum Rege Chriſtianiſſimo concordiſſime, magno beneuolæ inter eos uoluntatis indicio, tranſiens in Belgas Sereniſſimus Cæſar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conuentus Germaniæ Principum & ciuitatum tractandæ eius, quam dixerat, concordiæ cauſa habere cœpit. Sed cum, ſpe pacis iam deficiente, ille quoque modus curandæ in conuentibus, tractandæq. concordiæ ad maiores potius diſcordias cõcitandas aptus eſſe uideretur; inducti fuimus ad priſtinũ Cõcilii generalis remedium reuerti; idq. per Legatos noſtros S. R. E. Cardinales ipſi Cæſari obtulimus; quod etiam poſtremo, & præcipue in Ratiſponenſi conuentu egimus; cum illic dilectus filius noſter, Gaſpar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contarenus, ſumma doctrina, & integritate, Legatũ noſtrum ageret. nam cum, id quod ne accideret, antea ueriti eramus, ex eius conuentus ſententia peteretur a nobis, ut ab Eccleſia diſſentientium quoſdam articulos tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur; idq. nobis, ut concederemus, neque Chriſtiana, & Catholica ueritas, neque

noſtra, & Sedis Apoſtolicæ dignitas permitteret; palam potius, Concilium ut quamprimum fieret, proponi mandauimus. neque uero in alia umquam ſententia, & uoluntate fuimus, quam ut primo quoque tempore Concilium œcumenicum, & generale congregaretur. ſperabamus enim ex eo & pacem populo Chriſtiano, & Chriſtianæ religionis integritatem poſſe recuperari: uerumtamen id cum bona gratia, & uoluntate Chriſtianorum Principum habere uolebamus. quam uoluntatem dum expectamus; dum obſeruamus tempus abſconditum, tempus bene placiti tui, o Deus; aliquando tandem decernere compulſi ſumus omne eſſe tempus beneplacitum Deo, cum de rebus ſanctis, & ad Chriſtianam pietatē pertinentibus conſilia ineuntur. Quapropter uidentes, maximo quidem animi noſtri cum dolore, rem Chriſtianā quotidie in peius ruere, Hungaria a Turcis oppreſſa, Germanis periclitātibus, ceteris omnibus metu, mæroreq. afflictis, nullius iā Principis conſenſum expectare, ſed tantum Dei omnipotentis uoluntatem, & Chriſtianæ Reip. utilitatem attendere conſtituimus. Itaque cum Vincentiam amplius non haberemus; cuperemusq. cum uniuerſæ Chriſtianorum ſaluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos noui Concilii habendi loco conſulere; aliquotq. locis propoſitis ipſam Tridentinam ciuitatem ab ipſis deſiderari uideremus; nos etſi in citeriore Italia cōmodius omnia tractari poſſe iudicabamus, ad eorum tamen poſtulationes noſtram uoluntatem paterna caritate deflexímus. itaque Tridentum ciuitatem elegimus, qua in ciuitate œcumenicum Cōcilium ad proxime uenturas Kalendas Nou. haberetur, idoneum locum illū ſtatuentes, quo ex Germania quidem, aliiſq. Germaniæ finitimis nationibus facillime, ex Gallia, Hiſpania, ceteriſq. prouinciis remotioribus non difficiliter Epiſcopi, & Prælati cōuenire poſſent. Dies autē Concilii ea a nobis ſpectata eſt, quæ ſpatiū in ſe haberet & publicandi per Chriſtianas nationes noſtri huius Decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad ueniendum tribuendæ. Quo minus autem annuum tempus præfiniremus mutando Concilii loco, ſicut quibuſdam conſtitutionibus alias præſcriptū eſt, ea res fuit in cauſa, quod longius extrahi ſpem ſanadæ

aliqua

aliqua in parte Christianæ Reip. quæ tot detrimentis, & calamitatibus affecta eſt, noluimus: & tamen uidemus tempora; agnoſcimus difficultates; quid ſperari poſſit ex conſiliis noſtris, incertũ eſſe intelligimus. ſed, quia ſcriptum eſt: Reuela Domino uiam tuam, & ſpera in eo, & ipſe faciet: magis Dei clementiæ, & miſericordiæ confidere, quam noſtræ imbecillitati diffidere, conſtituimus. ſæpe enim fit in bonis operibus incipiendis, ut, quod humana conſilia nõ ualent, diuina uirtus efficiat. Huius igitur ipſius Dei omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, ac beatorum eius Apoſtolorum, Petri, & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti, atque ſubnixi, de uenerabilium item fratrum noſtrorum, S. R. E. Cardinalium, conſilio, & aſſenſu ſublata, amotaq. ſuſpenſione, de qua ſupra commemoratum eſt, quã per præſentes tollimus, & amouemus, ſacrum œcumenicum, & generale Concilium in ciuitate Tridentina, loco commodo, & libero, omnibusq. nationibus opportuno, ad Kalendas proximas Nou. anni præſentis ab incarnatione Domini MDXLII incipiendum, proſequendum, &, eodẽ Domino adiuuante, ad ipſius gloriam, atque laudem, & Chriſtiani totius populi ſalutem abſoluendum, perficiendumq. indicimus, annunciamus, conuocamus, ſtatuimus, atque decernimus; omnes omnibus ex locis tam uenerabiles fratres noſtros Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, quam alios quoſcumque, quibus iure, aut priuilegio in Conciliis generalibus reſidendi, & ſententias eis dicendi permiſſa poteſtas eſt, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis ui iuriſiurandi, quod nobis, & huic ſanctæ Sedi præſtiterunt, ac ſanctæ uirtute obedientiæ, aliisq. ſub pœnis iure aut conſuetudine in celebrationibus Conciliorum aduerſus non accedentes ferri, & proponi ſolitis, mandantes, arcteq. præcipientes, ut ipſimet, niſi forte iuſto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certe per ſuos legitimos procuratores, & nuncios ſacro huic Concilio omnino adeſſe, & intereſſe debeant. Supra autem dictos, Imperatorem, Regemq. Chriſtianiſſimum, necnon ceteros Reges, Duces, Principes, quorum præſentia, ſi alias umquam, hoc quidẽ tẽpore maxime ſanctiſſimæ Chriſti fidei, & Chriſtianorum

omnium

omnium futura eſt ſalutaris, rogantes, atque obſecrantes per uiſcera miſericordiæ Dei, & domini noſtri Ieſu Chriſti, cuius fidei ueritas, & religio & intus & extra grauiter iam oppugnatur, ut, ſi ſaluam uolunt Chriſtianá eſſe Remp. ſi ſe Domino obſtrictos, & obligatos pro maximis illius erga ſe beneficiis intelligunt, ne deſerant ipſius Dei cauſam, & negotium; ipſimet ad ſacri Concilii celebrationem ueniant, in quo ipſorum pietas, atque uirtus communi uitilitati, ſalutiq. ſuæ, ac ceterorum, & temporali, & æternæ, plurimum eſt profutura. ſin autem, id quod nollemus, accedere ipſi nó poterunt; at graues ſaltem uiros Legatos cum auctoritate mittant, qui perſonam Principis ſui quiſque & cum prudentia, & cum dignitate poſſint in Concilio referre. In primis uero ut id curent, quod ipſis facillimum eſt, ut ex ſuis cuiuſque regnis, ac prouinciis Epiſcopi, & Prælati ſine tergiuerſatione, & mora ad Concilium proficiſcantur. quod maxime quidem a Prælatis, Principibusq. Germaniæ Deum ipſum, atque nos impetrare æquum eſt; ut, cum eorum præcipue cauſa, ipſiſq. cupientibus Concilium indictum ſit, & in ea ciuitate indictum, quæ ab eis eſt deſiderata, nó grauentur ipſi ſua cunctorum præſentia id celebrare, & ornare; quo melius, atque cómodius quæ ad integritatem, & ueritatem Chriſtianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem, emendationemq. malorú, quæ ad Chriſtianorú inter ſe tam Principum, quam populorum pacem, unitatem, concordiamq. pertineant, & quæ ad repellendos impetus barbarorú & infidelium, quibus illi uniuerſam Chriſtianitatem obruere moliuntur, ſint neceſſaria, Deo noſtris conſultationibus præeunte, & lumen ſapientiæ ſuæ, ac ueritatis mentibus noſtris præferente, agi in dicto ſacro œcumenico Concilio, & conſpirante omnium caritate conſuli, tractari, confici, ad optatosq. exitus deduci quamprimum, & quamoptime poſſint. Atque ut noſtræ hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perueniant, ne quis illorum ignorantiæ excuſationem prætendat, cum præſertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ eſſent intimandæ, tutus forſitan pateat acceſſus, uolumus, & mandamus, ut in baſilica Vaticana Principis Apoſtolorú, & in eccleſia Lateranéſi, cum ibi multitudo populi ad audiendam rem diui-

B nam

nam congregari ſolita eſt, palam clara uoce per Curiæ noſtræ curſores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæq. in ualuis dictarum eccleſiarum, itemq. Cancellariæ Apoſtolicæ portis, & Campi Floræ ſolito loco affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu expoſitæ pendeant: cumq. inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eiſdem locis remaneant affixa. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionemq. huiuſmodi, omnes, & quoſcumque, quos antedictæ noſtræ litteræ comprehendunt, poſt ſpatium duorum menſium a die litterarum publicationis, & affixionis, ita uolumus obligatos eſſe, atque aſtrictos, ac ſi ipſiſmet illæ coram lectæ, & intimatæ eſſent, tranſumptis quidem earum, quæ manu publici notarii ſcripta, aut ſubſcripta, & ſigillo perſonæ aliuius eccleſiaſticæ, in dignitate conſtitutæ, munita fuerint, ut fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginam noſtræ indictionis, annunciationis, conuocationis, ſtatuti, decreti, mandati, præcepti, & obſecrationis infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri, & Pauli, Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, M D XLII, XI Kal. Iun. anno VIII.

Bloſius,

Hier. Dand.

SESSIO PRIMA,

SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SVB PAVLO III, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XIII MENSIS DEC. ANNO DOMINI M D XLV.

Decretum de inchoando Concilio.

PLACET ne uobis, ad laudem & gloriam ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, ad incrementum, & exaltationem fidei, & religionis Chriſtianæ, ad extirpationem hæreſum, ad pacem, & unionem Eccleſiæ, ad reformationem Cleri, & populi Chriſtiani, ad depreſſionem, & extinctionem hoſtium Chriſtiani nominis, decernere, & declarare, ſacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum eſſe? Reſponderunt, Placet.

Indictio futuræ Seſſionis.

ET, cum proxima ſit celebritas Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ſubſequantur aliæ feſtiuitates labentis & incipientis anni, placet ne uobis primam futuram Seſſionem habendam eſſe die Iouis poſt Epiphaniam, quæ erit ſeptima menſis Ian. anno Domini M D XLVI? Reſponderunt, Placet.

SESSIO SECVNDA,

CELEBRATA DIE VII MENSIS IAN. D M XLVI.

Decretum de modo uiuendi, & aliis in Concilio ſeruandis.

SACROSANCTA Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, in ea præſidentibus eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, agnoſcens cum beato Iacobo Apoſtolo, quod omne datum optimum, & omne donum perfectum deſurſum eſt, deſcendens a Patre luminum, qui iis, qui poſtulant a ſe ſapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis; & ſimul ſciens, quod initium ſapientiæ eſt timor Domini; ſtatuit, & decreuit, omnes, & ſingulos Chriſti fideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos eſſe, prout exhortatur, ut ſe a malis & peccatis hactenus commiſſis emendare, ac de cetero in timore Domini ambulare, & deſideria carnis non perficere, orationibus inſtare, ſæpius confiteri, Euchariſtiæ ſacramentum ſumere, eccleſias frequentare, præcepta denique Dominica, quantum quiſque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Principum Chriſtianorum, & unitate Eccleſiæ priuatim orare uelint: Epiſcopos uero, & quoſcumque alios, in ordine ſacerdotali conſtitutos, œcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrantes, ut aſſidue in Dei laudibus incumbere, hoſtias, laudes, & preces offerre, ſacrificium Miſſæ quolibet ſaltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & a mortuis reſurrexit, ac Spiritum ſanctum in diſcipulos infudit, peragere ſatagant, facientes, ſicut idem Spiritus ſanctus per Apoſtolum præcipit, obſecrationes, orationes, poſtulationes, gratiarum actiones pro Sanctiſſimo Domino noſtro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & ceteris, qui in ſublimitate conſtituti ſunt, & pro omnibus hominibus: ut quietam, & tranquillam uitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum uideamus. Præterea hortatur, ut ieiunent ſaltem ſingulis ſextis feriis in memoriam paſſionis Domini,

mini, & eleemoſynas pauperibus erogent: in eccleſia autem cathedrali ſingulis quintis feriis celebretur Miſſa de Spiritu ſancto cum letaniis, & aliis orationibus ad hoc inſtitutis: in aliis uero eccleſiis eadem die dicantur ad minus letaniæ, & orationes: tempore autem, quo ſacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant; ſed ore, & animo, celebranti aſſiſtatur.

Et quoniam oportet Epiſcopos eſſe irreprehenſibiles, ſobrios, caſtos, domui ſuæ bene præpoſitos; hortatur etiam, ut ante omnia quilibet in menſa ſeruet ſobrietatem, moderationemq. ciborum; deinde, cum in eo loco ſæpe otioſi ſermones oriri ſoleant, ut in ipſorum Epiſcoporum menſis diuinarum Scripturarum lectio admiſceatur. Familiares uero ſuos unuſquiſque inſtruat, & erudiat, ne ſint rixoſi, uinoſi, impudici, cupidi, elati, blaſphemi, & uoluptatum amatores: uitia demum fugiant, & uirtutes amplectantur; & in ueſtitu, & cultu, & omnibus actibus honeſtatem præſeferant, ſicut decet miniſtros miniſtrorum Dei.

Adhæc, cum huius ſacroſancta Concilii præcipua cura, ſolicitudo, & intentio ſit, ut, propulſatis hæreſum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, catholicæ ueritatis lux, Ieſu Chriſto, qui uera lux eſt, annuente, candor, puritasq. refulgeat; & ea, quæ reformatione egent, reformentur; ipſa Synodus hortatur omnes catholicos hic congregatos, & congregandos, atque eos præſertim, qui ſacrarum litterarũ peritiam habent, ut ſedula meditatione diligenter ſecum ipſi cogitent, quibus potiſſimum uiis, & modis ipſius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum ſortiri poſſit; quo maturius, & conſultius damnari damnanda, & & probanda probari queant: ut per totũ orbem omnes uno ore, & eadem fidei confeſſione glorificent Deum, & patrem domini noſtri Ieſu Chriſti.

In ſententiis uero dicendis, iuxta Toletani Concilii ſtatutum, in loco benedictionis conſidentibus Domini ſacerdotibus, nullus debeat aut immodeſtis uocibus perſtrepere, aut tumultibus perturbare; nullis etiam falſis uaniſue, aut obſtinatis diſceptationibus contendere: ſed quidquid dicatur, ſic mitiſſima uerborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti iudicii acies perturbato animo inflectatur.

Inſuper ipſa ſacra Synodus ſtatuit, ac decreuit, quod, ſi forte contigerit aliquos debito in loco non ſedere, & ſententiam, etiã ſub uerbo, Placet, proferre, Congregationibus intereſſe, & alios quoſcumque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudicium generetur, nulliq. nouum ius acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Seſſio ad diem Iouis, quartam menſis Febr. proxime uenturi.

SESSIO TERTIA,
CELEBRATA DIE IIII MENSIS FEBR. M D XLVI.

Decretum de ſymbolo fidei.

de summa Trinitate et fide catholica

IN NOMINE SANCTAE, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Hæc ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu ſancto legitime cõgregata, in ea præſidentibus eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum conſiderans, præſertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis hæreſibus, & moribus reformandis, continentur, quorum cauſa præcipue eſt congregata; agnoſcens autem cũ Apoſtolo, non eſſe ſibi colluctationẽ aduerſus carnem, & ſanguinem, ſed aduerſus ſpirituales nequitias in cæleſtibus; cũ eodem omnes, & ſingulos in primis hortatur, ut confortentur in Domino, & in potentia uirtutis eius, in omnibus ſumentes ſcutum fidei, in quo poſſint omnia tela nequiſſimi ignea extinguere, atque galeam ſpei ſalutis accipiant, cum gladio ſpiritus, quod eſt uerbum Dei. Itaque ut hæc pia eius ſolicitudo principium, & progreſſum ſuũ per Dei gratiam habeat, ante omnia ſtatuit, & decernit, præmittendam eſſe confeſſionem fidei, Patrum exempla in hoc ſecuta, qui ſacratioribus Conciliis hoc ſcutum contra omnes hæreſes in principio ſuarum actionum apponere conſueuere: quo ſolo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnarunt, & fideles confirmarunt. Quare ſymbolum fidei, quo ſancta Romana Eccleſia utitur, tamquam principium illud, in quo omnes,

qui

qui fidem Chriſti profitentur, neceſſario conueniunt: ac fundamentum firmum, & unicum, contra quod portæ Inferi numquam præualebunt, totidē uerbis, quibus in omnibus eccleſiis legitur, exprimendum eſſe cenſuit: quod quidem eiuſmodi eſt. CREDO in unum Deum patrem omnipotentem, factorem cæli, & terræ, uiſibilium omnium, & inuiſibilium; & in unum dominum Ieſum Chriſtum, filium Dei unigenitum, & ex patre natum ante omnia ſæcula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum uerum de Deo uero; genitum, non factum, conſubſtantialem patri, per quem omnia facta ſunt: qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cælis, & incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria uirgine, & homo factus eſt: crucifixus etiam pro nobis, ſub Pontio Pilato paſſus, & ſepultus eſt: & reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas: & aſcendit in cælum; ſedet ad dexteram patris: & iterum uenturus eſt cum gloria iudicare uiuos, & mortuos; cuius regni non erit finis: & in Spiritum ſanctum Dominum, & uiuificantem; qui ex Patre, Filioq. procedit; qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur; qui locutus eſt per Prophetas: & unam ſanctam Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor unum Baptiſma in remiſſionem peccatorum: & expecto reſurrectionem mortuorum, & uitam uenturi ſæculi. Amen.

Indictio futuræ Seſſionis.

EADEM ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, in ea præſidentibus eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diuerſis partibus accinctos eſſe itineri, nonnullos etiam in uia eſſe, quo huc ueniant; cogitansq. omnia ab ipſa ſacra Synodo decernenda eo maioris apud omnes exiſtimationis, & honoris uideri poſſe, quo maiori fuerint, & pleniori Patrum conſilio, & præſentia ſancita, & corroborata; ſtatuit, & decreuit, futuram Seſſionem poſt præſentem celebrandam eſſe die Iouis, quæ ſubſequetur Dominicam, Lætare, proxime futuram; interim tamen non differri diſcuſſionem, & examinationem eorum, quæ ipſi Synodo diſcutienda, & examinanda uidebuntur.

SESSIO IIII,

CELEBRATA DIE VIII MENSIS APRILIS, M D XLVI.

Decretum de canonicis ſcripturis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime cōgregata, præſidentibus in ea eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, hoc ſibi perpetuo ante oculos proponens, ut; ſublatis erroribus, puritas ipſa Euangelii in Eccleſia conſeruetur; quod promiſſum ante per Prophetas in Scripturis ſanctis, Dominus noſter Ieſus Chriſtus, Dei filius, proprio ore primū promulgauit, deinde per ſuos Apoſtolos, tamquam fontem omnis, & ſalutaris ueritatis, & morum diſciplinæ, omni creaturæ prædicari iuſſit; perſpiciensq. hanc ueritatem, & diſciplinam contineri in libris ſcriptis, & ſine ſcripto traditionibus, quæ ab ipſius Chriſti ore ab Apoſtolis acceptæ, aut ab ipſis Apoſtolis, Spiritu ſancto dictante, quaſi per manus traditæ, ad nos uſque peruenerunt; orthodoxorum Patrum exempla ſecuta, omnes libros tam ueteris, quam noui Teſtamenti, cum utriuſque unus Deus ſit auctor, necnon traditiones ipſas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tamquam uel oretenus a Chriſto, uel a Spiritu ſancto dictatas, & continua ſucceſſione in Eccleſia catholica conſeruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia ſuſcipit, & ueneratur. Sacrorum uero librorum Indicem huic decreto adſcribendum cenſuit: ne cui dubitatio ſuboriri poſſit, quinam ſint, qui ab ipſa Synodo ſuſcipiuntur. ſunt uero infraſcripti. Teſtamenti ueteris, quinque Moyſi, ideſt, Geneſis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium; Ioſue, Iudicum, Ruth, quattuor Regum, duo Paralipomenon, Eſdræ primus, & ſecundus, qui dicitur Neemias, Thobias, Iudith, Heſter, Iob, Pſalterium Dauidicum centum quinquaginta pſalmorum, Parabolæ, Eccleſiaſtes, Canticum canticorum, Sapientia, Eccleſiaſticus, Iſaias, Hieremias cum Baruch,

Ezechiel,

Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, ideſt, Oſea, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Naum, Abacuch, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, duo Machabæorum, primus, & ſecundus. Teſtamenti noui, quattuor Euangelia, ſecundum Matthæum, Marcum, Lucã, & Ioannem. Actus Apoſtolorũ, a Luca Euangeliſta conſcripti. quattuordecim Epiſtolæ Pauli Apoſtoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Epheſios, ad Philippenſes, ad Coloſſenſes, duæ ad Theſſalonicenſes, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos. Petri Apoſtoli duæ, Ioãnis Apoſtoli tres, Iacobi Apoſtoli una, Iudæ Apoſtoli una, & Apocalypſis Ioannis Apoſtoli. Si quis autem libros ipſos integros cũ omnibus ſuis partibus, prout in Eccleſia Catholica legi conſueuerunt, & in ueteri uulgata latina editione habentur, pro ſacris, & canonicis non ſuſceperit; & traditiones prædictas ſciens & prudens cõtempſerit; anathema ſit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, & uia ipſa Synodus, poſt iactum fidei confeſſionis fundamentum, ſit progreſſura, & quibus potiſſimun teſtimoniis, ac præſidiis in confirmandis Dogmatibus, & inſtaurandis in Eccleſia moribus, ſit uſura.

Decretum de editione, & uſu ſacrorum librorum.

INSVPER eadem ſacroſancta Synodus conſiderans non parum utilitatis accedere poſſe Eccleſiæ Dei, ſi ex omnibus latinis editionibus, quæ circumferuntur, ſacrorum librorum, quænam pro authentica habenda ſit, innoteſcat, ſtatuit, & declarat, ut hæc ipſa uetus, & uulgata editio, quæ longo tot ſæculorum uſu in ipſa Eccleſia probata eſt, in publicis lectionibus, diſputationibus, prædicationibus, & expoſitionibus pro authentica habeatur; & ut nemo illam reiicere quouis prætextu audeat, uel præſumat.

Præterea, ad coercenda petulantia ingenia, decernit, ut nemo, ſuæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum ad ædificationem doctrinæ Chriſtianæ pertinentium, ſacram Scripturam ad ſuos ſenſus contorquens, contra eum ſenſum, quem tenuit, & tenet ſancta mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de uero ſenſu, & interpretatione Scripturarum ſanctarum, aut etiam contra unanimem

nimem conſenſum Patrum, ipſam Scripturam ſacram interpretari audeat; etiam ſi huiuſmodi interpretationes nullo umquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contrauenerint, per Ordinarios declarentur, & pœnis a iure ſtatutis puniantur.

Sed & impreſſoribus modum in hac parte, ut par eſt, imponere uolens, qui iam ſine modo, hoc eſt, putantes ſibi licere quidquid libet, ſine licentia ſuperiorum Eccleſiaſticorum, ipſos ſacræ Scripturæ libros, & ſuper illis annotationes, & expoſitiones quorumlibet indifferenter, ſæpe tacito, ſæpe etiã ementito prælo; &, quod grauius eſt, ſine nomine auctoris imprimunt; alibi etiam impreſſos libros huiuſmodi temere uenales habent; decernit, & ſtatuit, ut poſthac ſacra Scriptura, potiſſimum uero hæc ipſa uetus, & uulgata editio, quam emendatiſſime imprimatur: nulliq. liceat imprimere, uel imprimi facere quoſuis libros de rebus ſacris ſine nomine auctoris; neque illos in futurum uendere, aut etiam apud ſe retinere, niſi primum examinati, probatiq. fuerint ab Ordinario; ſub pœna anathematis, & pecuniæ in canone Concilii nouiſſimi Lateranenſis appoſita. Et, ſi Regulares fuerint, ultra examinationem, & probationem huiuſmodi, licentiam quoque a ſuis Superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam ſuarum ordinationum. Qui autem ſcripto eos communicant, uel euulgant, niſi antea examinati, probatiq. fuerint, eiſdem pœnis ſubiaceant, quibus impreſſores. Et, qui eos habuerint, uel legerint, niſi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipſa uero huiuſmodi librorũ probatio in ſcriptis detur; atque ideo in fronte libri, uel ſcripti, uel impreſſi, authentice appareat: idq. totum, hoc eſt, & probatio, & examen, gratis fiat; ut probanda probentur, & reprobentur improbanda.

Poſt hæc, temeritatem illam reprimere uolens, qua ad profana quæque conuertuntur, & torquentur uerba, & ſententiæ ſacræ Scripturæ, ad ſcurrilia ſcilicet, fabuloſa, uana, adulationes, detractiones, ſuperſtitiones, impias & diabolicas incantationes, diuinationes, ſortes, libellos etiam famoſos; mandat, & præcipit, ad tollendam huiuſmodi irreuerentiam, & contemptum, ne de cetero quiſquam quomodolibet uerba Scripturæ ſacræ ad hæc, & ſimilia audeat uſurpare; ut omnes huius generis homines teme

ratores, & uiolatores uerbi Dei, iuris, & arbitrii pœnis per Epiſcopos coerceantur.

Indictio futuræ Seſſionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit, & decernit, proximam futuram Seſſionem tenendam, & celebrandam eſſe feria quinta poſt ſacratiſſimum feſtum proximum Pentecoſtes.

SESSIO QVINTA,

CELEBRATA DIE XVII MENSIS IVN. M. D. XLVI.

Decretum de peccato originali.

VT fides noſtra catholica, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, purgatis erroribus, in ſua ſinceritate integra, & illibata permaneat; & ne populus Chriſtianus omni uento doctrinæ circũferatur; cũ ſerpens ille antiquus, humani generis perpetuus hoſtis, inter plurima mala, quibus Eccleſia Dei his noſtris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiuſq. remedio non ſolum noua, ſed uetera etiam diſſidia excitauerit: ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere uolens, ſacrarum Scripturarum, & ſanctorum Patrum, ac probatiſſimorum Conciliorum teſtimonia, & ipſius Eccleſiæ iudicium, & conſenſum ſecuta, hæc de ipſo peccato originali ſtatuit, fatetur, ac declarat.

Si quis non confitetur, primum hominem Adam, cum mandatum Dei in Paradiſo fuiſſet transgreſſus, ſtatim ſanctitatem, & iuſtitiam, in qua conſtitutus fuerat, amiſiſſe, incurriſſeq. per offenſam præuaricationis huiuſmodi iram, & indignationẽ Dei, atque ideo mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus, & cum

cum morte captiuitatem ſub eius poteſtate, qui mortis deinde habuit imperium, hoceſt Diaboli, totumq. Adam per illam præuaricationis offenſam, ſecundum corpus, & animam in deterius commutatum fuiſſe; anathema ſit.

Si quis Adæ præuaricationem ſibi ſoli, & non eius propagini aſſerit nocuiſſe; & acceptam a Deo ſanctitatem, & iuſtitiã, quam perdidit, ſibi ſoli, & non nobis etiam eum perdidiſſe; aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem, & pœnas corporis tantum in omne genus humanum transfudiſſe, non autem & peccatum, quod mors eſt animæ: anathema ſit: cum contradicat Apoſtolo dicenti: Per unum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertranſiit, in quo omnes peccauerunt.

Si quis hoc Adæ peccatum, quod origine unum eſt, propagatione, non imitatione transfuſum omnibus, ineſt unicuique proprium, uel per humanæ naturæ uires, uel per aliud remedium aſſerit tolli, quam per meritum unius mediatoris domini noſtri Ieſu Chriſti, qui nos Deo reconciliauit in ſanguine ſuo, factus nobis iuſtitia, ſanctificatio, & redemptio; aut negat ipſum Chriſti Ieſu meritum per Baptiſmi ſacramentum in forma Eccleſiæ rite collatum, tam adultis, quam paruulis applicari: anathema ſit: quia non eſt aliud nomen ſub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos ſaluos fieri. unde illa uox: Ecce agnus Dei: ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: Quicumque baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis.

Si quis paruulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, etiam ſi fuerint a baptizatis parentibus orti; aut dicit in remiſſionem quidem peccatorum eos baptizari, ſed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro neceſſe ſit expiari ad uitam æternam conſequendã; unde fit conſequens, ut in eis forma Baptiſmatis in remiſſionem peccatorum non uera, ſed falſa intelligatur: anathema ſit: quoniam non aliter intelligendum eſt id, quod dixit Apoſtolus: Per unum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors; & ita in omnes homines mors pertranſiit, in quo omnes peccauerunt: niſi quemadmodum Eccleſia catholica, ubique diffuſa, ſemper intellexit.

lexit. propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apoſtolorum etiam paruuli, qui nihil peccatorum in ſemet ipſis adhuc committere potuerunt, ideo in remiſſionem peccatorum ueraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. Niſi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.

Si quis per Ieſu Chriſti domini noſtri gratiam, quæ in Baptiſmate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut etiam aſſerit, non tolli totum id, quod ueram, & propriam peccati rationem habet; ſed illud dicit tantum radi, aut non imputari: anathema ſit. in renatis enim nihil odit Deus: quia nihil eſt damnationis iis, qui uere conſepulti ſunt cum Chriſto per Baptiſma in mortem: qui non ſecundum carnem ambulant, ſed ueterem hominem exuentes, & nouum, qui ſecundum Deum creatus eſt, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxii, ac Deo dilecti effecti ſunt, heredes quidem Dei, coheredes autem Chriſti, ita ut nihil prorſus eos ab ingreſſu cæli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiſcentiam, uel fomitem, hæc ſancta Synodus fatetur, & ſentit: quæ cum ad agonem relicta ſit, nocere non conſentientibus, & uiriliter per Chriſti Ieſu gratiã repugnantibus, non ualet: quinimmo qui legitime certauerit, coronabitur. Hanc concupiſcentiam, quam aliquando Apoſtolus peccatum appellat, ſancta Synodus declarat, Eccleſiam catholicam numquam intellexiſſe peccatum appellari, quod uere, & proprie in renatis peccatum ſit, ſed quia ex peccato eſt, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium ſenſerit; anathema ſit.

Declarat tamen hæc ipſa ſancta Synodus, non eſſe ſuæ intentionis comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam uirginem Mariam, Dei genitricem; ſed obſeruandas eſſe conſtitutiones fel. rec. Xyſti Papæ Quarti, ſub pœnis in eis conſtitutionibus contentis, quas innouat.

De Baptiſmo et eius effectu

Decretum de reformatione. Cap. I.

EADEM ſacroſancta Synodus, piis ſummorum Pontificum, & probatorum Conciliorum conſtitutionibus inhærens, easq. amplectens, & illis adiiciens, ne cæleſtis ille ſacrorum librorum theſaurus, quem Spiritus ſanctus ſummma liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat, ſtatuit, & decreuit, quod in illis eccleſiis, in quibus præbenda, aut præſtimonium, ſeu aliud quouis nomine nuncupatum ſtipendium pro lectoribus ſacræ theologiæ deputatum reperitur, Epiſcopi, Archiepiſcopi, Primates, & alii locorū Ordinarii eos, qui præbendam, aut præſtimonium, ſeu ſtipendium huiuſmodi obtinent, ad ipſius ſacræ Scripturæ expoſitionem, & interpretationem per ſe ipſos, ſi idonei fuerint, alioquin per idoneum ſubſtitutum ab ipſis Epiſcopis, Archiepiſcopis, Primatibus, & aliis locorum Ordinariis eligendum, etiam per ſubtractionem fructuum, cogant, & compellant. de cetero uero præbenda, præſtimonium, aut ſtipendium huiuſmodi non niſi perſonis idoneis, & quæ per ſe ipſos id munus explicare poſſint, conferantur: & aliter facta prouiſio nulla ſit, & inualida.

In eccleſiis autem Metropolitanis, uel cathedralibus, ſi ciuitas inſignis, uel populoſa, ac etiam in collegiatis exiſtentibus in aliquo inſigni opido, etiam nullius diœceſis, ſi ibi Clerus numeroſus fuerit, ubi nulla præbenda, aut præſtimonium, ſeu ſtipendium huiuſmodi deputatum reperitur, præbenda quomodocumque, præterquam ex cauſa reſignationis, primo uacatura, cui aliud onus incompatibile iniunctum non ſit, ad eum uſum ipſo facto perpetuo conſtituta, & deputata intelligatur: & quatenus in ipſis eccleſiis nulla, uel non ſufficiens præbenda foret, Metropolitanus, uel Epiſcopus ipſe per aſſignationem fructuum alicuius ſimplicis beneficii, eiuſdem tamen debitis ſupportatis oneribus, uel per contributionem beneficiatorum ſuæ ciuitatis, & diœceſis, uel alias, prout commodius fieri poterit, de Capituli conſilio ita prouideat, ut ipſa ſacræ Scripturæ lectio habeatur, ita tamen, ut quæcumque aliæ lectiones, uel conſuetudine, uel quauis alia ratione inſtitutæ, propter id minime prætermittantur. Eccleſiæ uero, quarum annui prouentus tenues fuerint, & ubi tam exigua

eſt

..t Cleri, & populi multitudo, ut theologiæ lectio in eis commode haberi non poſſit, ſaltem magiſtrũ habeant ab Epiſcopo cum conſilio Capituli eligendum, qui Clericos, aliosq. ſcholares pauperes grammaticã gratis doceat, ut deinceps ad ipſa ſacræ Scripturæ ſtudia, annuente Deo, tranſire poſſint. ideoq. illi magiſtro grãmatices uel alicuius ſimplicis beneficii fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo perſtiterit, aſſignentur; dum tamen beneficiũ ipſum ſuo debito non fraudetur obſequio; uel ex Capitulari, uel Epiſcopali menſa condigna aliqua merces perſoluatur; uel alias Epiſcopus ipſe aliquam rationẽ ineat ſuæ eccleſiæ, & diœceſi accommodam; ne pia hæc, utilis, atque fructuoſa prouiſio quouis quæſito colore negligatur. In monaſteriis quoque monachorum, ubi commode fieri queat, etiã lectio ſacræ Scripturæ habeatur. qua in re ſi Abbates negligentes fuerint, Epiſcopi locorũ, in hoc ut Sedis Apoſtolicæ delegati, eos ad id opportunis remediis compellant. In conuentibus uero aliorum Regularium, in quibus ſtudia commode uigere poſſunt, ſacræ Scripturæ lectio ſimiliter habeatur. quæ lectio a Capitulis generalibus, uel prouincialibus aſſignetur dignioribus magiſtris. In gymnaſiis etiam publicis, ubi tam honorifica, & ceterorum omnium maxime neceſſaria lectio hactenus inſtituta non fuerit, religioſiſſimorum Principum, ac Rerumpublicarum pietate, & caritate ad catholicæ fidei defenſionem, & incrementum, ſanæq. doctrinæ conſeruationem, & propagationem, inſtituatur; & ubi inſtituta foret, & negligeretur, reſtituatur. Et ne ſub ſpecie pietatis impietas diſſeminetur, ſtatuit eadem ſancta Synodus, neminem ad huiuſmodi lectionis officium tam publice, quam priuatim admittendum eſſe, qui prius ab Epiſcopo loci de uita, moribus, & ſcientia examinatus, & approbatus non fuerit. quod tamẽ de lectoribus in clauſtris monachorum non intelligatur. Docentes uero ipſam ſacram Scripturam, dum publice in ſcholis docuerint, & ſcholares, qui in ipſis ſcholis ſtudent, priuilegiis omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, & beneficiorum ſuorum, in abſentia a iure communi conceſſis, plene gaudeant, & fruantur.

Caput II.

Quia uero Chriſtianæ Reipublicæ non minus neceſſaria eſt prædicatio Euangelii, quam lectio, & hoc eſt præcipuum Epiſcoporum munus; ſtatuit, & decreuit eadem ſancta Synodus, omnes Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & omnes alios eccleſiarum Prælatos teneri per ſe ipſos, ſi legitime impediti non fuerint, ad prædicandum ſanctum Ieſu Chriſti Euangelium. Si uero contigerit, Epiſcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimẽto; iuxta formam generalis Concilii, uiros idoneos aſſumere teneantur ad huiuſmodi prædicationis officiũ ſalubriter exequendum. ſi quis autem hoc adimplere contempſerit, diſtrictæ ſubiaceat ultioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicumque Parochiales, uel alias curam animarum habentes, eccleſias quocumque modo obtinent, per ſe, uel alios idoneos, ſi legitime impediti fuerint, diebus ſaltem Dominicis, & feſtis ſollemnibus, plebes ſibi commiſſas pro ſua, & earum capacitate paſcant ſalutaribus uerbis; docendo ea, quæ ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem; annunciandoq. eis cum breuitate, & facilitate ſermonis uitia, quæ eos declinare, & uirtutes, quas ſectari oporteat; ut pœnam æternam euadere, & cæleſtem gloriam conſequi ualeant. id uero ſi quis eorum præſtare negligat; etiam ſi ab Epiſcopi iuriſdictione quauis ratione exemptum ſe eſſe prætenderet; etiam ſi eccleſiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monaſterio, etiam extra diœceſim exiſtenti, forſan annexæ, uel unitæ, modo reipſa in diœceſi ſint, prouida paſtoralis Epiſcoporum ſolicitudo non deſit, ne illud impleatur: Paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque ubi ab Epiſcopo moniti trium menſium ſpatio muneri ſuo defuerint, per cenſuras eccleſiaſticas, ſeu alias ad ipſius Epiſcopi arbitrium cogantur, ita ut etiam, ſi ei ſic expedire uiſum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præſtet, honeſta aliqua merces perſoluatur, donec principalis ipſe reſipiſcens officium ſuum impleat. Si quæ uero Parochiales eccleſiæ reperiantur ſubiectæ monaſteriis, in nulla diœceſi exiſtentibus; ſi Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint; a Metropolitanis, in quorum prouinciis diœceſes ipſæ ſitæ ſunt,

De officio [illegible] ſeminary

ſunt, tamquam quoad hoc Sedis Apoſtolicæ delegatis, compellantur. neque huius Decreti executionem conſuetudo, uel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, ſiue recurſus impedire ualeat, quouſque deſuper a competenti iudice, qui ſummarie, & ſola facti ueritate inſpecta procedat, cognitum, & deciſum fuerit. Regulares uero cuiuſcumque ordinis, niſi a ſuis ſuperioribus de uita, moribus, & ſcientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in eccleſiis ſuorum ordinum, prædicare non poſſint: cum qua licentia perſonaliter ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. in eccleſiis uero, quæ ſuorum ordinum non ſunt, ultra licentiam ſuorum Superiorum, etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur; ſine qua in ipſis eccleſiis non ſuorum ordinũ nullo modo prædicare poſſint. ipſam autem licentiam gratis Epiſcopi concedant. Si uero, quod abſit, prædicator errores, aut ſcandala diſſeminauerit in populum, etiam ſi in monaſterio ſui, uel alterius ordinis prædicet, Epiſcopus ei prædicationẽ interdicat. quod ſi hæreſes prædicauerit; contra eum, ſecundum iuris diſpoſitionẽ, aut loci conſuetudinem procedat; etiam ſi prædicator ipſe generali, uel ſpeciali priuilegio exemptum ſe eſſe prætenderet. quo caſu Epiſcopus auctoritate Apoſtolica, & tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, procedat. Curent autem Epiſcopi, ne quis prædicator uel ex falſis informationibus, uel alias calumnioſe uexetur, iuſtaue de eis conquerendi occaſionẽ habeat. Caueant præterea Epiſcopi, ne aliquem uel eorum, qui, cum ſint nomine Regulares, extra clauſtra tamen, & obedientiam religionem ſuarũ uiuunt; uel Presbyterorum ſæcularium, niſi ipſis noti ſint, & moribus, atque doctrina probati, etiã quorumlibet priuilegiorũ prætextu, in ſua ciuitate, uel diœceſi prædicare permittãt, donec ab ipſis Epiſcopis ſuper ea re ſancta Sedes Apoſtolica conſulatur: a qua priuilegia huiuſmodi, niſi tacita ueritate, et expreſſo mẽdacio, ab indignis extorqueri ueriſimile nõ eſt. Quæſtores uero eleemoſynarii, qui etiam Quæſtuarii uulgo dicuntur, cuiuſcũque condicionis exiſtant, nullo modo nec per ſe, nec per alium prædicare præſumant: & cõtra facientes, ab Epiſcopis, & Ordinariis locorum, priuilegiis quibuſcumque nõ obſtantibus, opportunis remediis omnino arceatur.

Vt sup. a

Indictio futuræ Seſſionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit, & decernit, primam futuram Seſſionem tenendam, & celebrandam eſſe die Iouis, feria quinta poſt feſtum beati Iacobi Apoſtoli.

Progata deinde fuit Seſsio ad diem XIII menſis Ian. M D XLVII.

SESSIO SEXTA,

CELEBRATA DIE XIII MENSIS IAN. D M XLVII.

Decretum de iuſtificatione.

PROOEMIVM.

CVM hoc tempore non ſine multarum animarum iactura, & graui eccleſiaſticæ unitatis detrimento, erronea quædam diſſeminata ſit de iuſtificatione doctrina; ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Eccleſiæ tranquillitatem, & animarum ſalutem, ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea nomine Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri, Domini Pauli diuina prouidentia Papæ Tertii, Reuerendiſſimis Dominis, Dominis Io. Maria, Epiſcopo Prænestino, de Monte, & Marcello tit. Sanctæ Crucis in Hieruſalem, Presbyro, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicis de latere Legatis; exponere intendit omnibus Chriſti fidelibus ueram ſanamq. doctrinam ipſius iuſtificationis, quam Sol iuſtitiæ Chriſtus Ieſus, fidei noſtræ auctor, conſuminator, docuit, Apoſtoli tradiderunt, & Catholica Eccleſia, Spiritu ſancto ſuggerente, perpetuo retinuit: diſtrictius inhibendo, ne deinceps audeat quiſquam aliter credere, prædicare, aut docere, quam præſenti Decreto ſtatuitur, ac declaratur.

De

De naturæ, & legis ad iuſtificandos homines imbecillitate. Cap. I.

PRIMVM declarat ſancta Synodus, ad iuſtificationis doctrinam probe, & ſincere intelligendam, oportere, ut unuſquiſque agnoſcat, & fateatur, quod cum omnes homines in præuaricatione Adæ innocentiam perdidiſſent, facti im mundi, &, ut Apoſtolus inquit, natura filii iræ, quemadmodũ in decreto de peccato originali expoſuit, uſque adeo ſerui erant peccati, & ſub poteſtate Diaboli, ac mortis, ut non modo gentes per uim naturæ, ſed ne Iudæi quidem per ipſam etiam litteram legis Moyſi, inde liberari, aut ſurgere poſſent; tametſi in eis liberum arbitrium minime extinctum eſſet, uiribus licet attenuatum, & inclinatum.

De diſpenſatione, & myſterio aduentus Chriſti. Cap. II.

QVO factum eſt, ut cæleſtis pater, pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, Chriſtum Ieſum, filiũ ſuum, & ante legem, & legis tempore multis ſanctis Patribus declaratum, ac promiſſum, cum uenit beata illa plenitudo temporis, ad homines miſerit, ut & Iudæos, qui ſub lege erant, redimeret, & gentes, quæ non ſectabantur iuſtitiam, iuſtitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc propoſuit Deus propitiatorem per fidem in ſanguine ipſius pro peccatis noſtris, non ſolum autem pro noſtris, ſed etiam pro totius mundi.

Qui per Chriſtum iuſtificantur. Cap. III.

VERVM, etſi ille pro omnibus mortuus eſt, non omnes tamẽ mortis eius beneficium recipiunt; ſed ii dumtaxat, quibus meritum paſſionis eius communicatur. nam, ſicut re uera homines, niſi ex ſemine Adæ propagati naſcerentur, non naſcerentur iniuſti, cum ea propagatione, per ipſum dum concipiuntur, propriam iniuſtitiam contrahant: ita, niſi in Chriſto renaſcerentur, numquam iuſtificarentur; cum ea renaſcentia per

meritum paſſionis eius gratia, qua iuſti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apoſtolus gratias nos ſemper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem ſortis Sanctorum in lumine; & eripuit de poteſtate tenebrarum, tranſtulitq. in regnum filii dilectionis ſuæ: in quo habemus redemptionem, & remiſſionem peccatorum.

Inſinuatur deſcriptio iuſtificationis impii, et modus eius in ſtatu gratiæ. Cap. IIII.

QVIBVS uerbis iuſtificationis impii deſcriptio inſinuatur, ut ſit translatio ab eo ſtatu, in quo homo naſcitur filius primi Adæ, in ſtatum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei, per ſecundum Adam Ieſum Chriſtum, ſaluatorem noſtrum: quæ quidem tranſlatio poſt Euangelium promulgatum, ſine lauacro regenerationis, aut eius uoto fieri nõ poteſt: ſicut ſcriptum eſt: Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.

De neceſſitate præparationis ad iuſtificationem in adultis, & unde ſit. Cap. V.

DECLARAT præterea, ipſius iuſtificationis exordium in adultis a Dei per Chriſtum Ieſum præueniente gratia ſumendum eſſe, hoc eſt, ab eius uocatione, qua nullis eorum exiſtentibus meritis uocantur; ut, qui per peccata a Deo auerſi erant, per eius excitantem, atque adiuuantem gratiam, ad conuertendum ſe ad ſuam ipſorum iuſtificationem, eidem gratiæ libere aſſentiendo, & cooperando, diſponantur: ita ut, tangente Deo cor hominis per Spiritus ſancti illuminationem, neque homo ipſe nihil omnino agat, inſpirationem illam recipiens, quippe qui illam & abiicere poteſt, neque tamen ſine gratia Dei mouere ſe ad iuſtitiam coram illo libera ſua uoluntate poſſit. unde in ſacris litteris cum dicitur: Conuertimini ad me, & ego conuertar ad uos: libertatis noſtræ admonemur. Cum reſpondemus: Conuerte

Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur: Dei nos gratia præ ueniri confitemur.

Modus præparationis. *Cap. VI.*

DISPONVNTVR autem ad ipſam iuſtitiam, dum excitati diuina gratia, & adiuti, fidem ex auditu concipientes, libere mouentur in Deum, credentes uera eſſe, quæ diuinitus reuelata, & promiſſa ſunt; atque illud in primis, a Deo iuſtificari impium per gratiam eius, per redemptionem, quæ eſt in Chriſto Ieſu: & dum peccatores ſe eſſe intelligentes, a diuinæ iuſtitiæ timore, quo utiliter concutiuntur, ad conſiderandam Dei miſericordiam ſe conuertendo, in ſpem eriguntur, fidentes Deũ ſibi propter Chriſtum propitium fore; illumq. tamquam omnis iuſtitiæ fontem diligere incipiunt; ac propterea mouentur aduerſus peccata per odium aliquod, & deteſtationem, hoc eſt, per eam pœnitentiam, quam ante Baptiſmum agi oportet: denique, dum proponunt ſuſcipere Baptiſmum, inchoare nouam uitam, & ſeruare diuina mandata. De hac diſpoſitione ſcriptum eſt: Accedentem ad Deum oportet credere, quia eſt, & quod inquirentibus ſe remunerator ſit. Et, Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, Timor Domini expellit peccatum. Et, Pœnitentiam agite, & baptizetur unuſquiſque ueſtrum, in nomine Ieſu Chriſti, in remiſſionem peccatorum ueſtrorum, & accipietis donum Spiritus ſancti. Et, Euntes ergo docete omnes gẽtes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, docentes eos ſeruare quæcumque mandaui uobis. Denique, Præparate corda ueſtra Domino.

Quid ſit iuſtificatio impii, & quæ eius cauſæ. *Cap. VII.*

HANC diſpoſitionem, ſeu præparationem iuſtificatio ipſa conſequitur; quæ nõ eſt ſola peccatorum remiſſio, ſed & ſanctificatio, & renouatio interioris hominis per uoluntariam ſuſceptionem gratiæ, & donorum, unde homo ex iniuſto fit iuſtus, & ex inimico amicus, ut ſit heres ſecundum ſpem uitæ æternæ. Huius iuſtificationis cauſæ ſunt, finalis quidem, gloria Dei, & Chriſti, ac uita æterna: efficiens uero, miſericors Deus,

qui

qui gratuito abluit, & ſanctificat, ſignans, & ungens Spiritu promiſſionis ſancto, qui eſt pignus hereditatis noſtræ: meritoria autem, dilectiſſimus unigenitus ſuus, dominus noſter Ieſus Chriſtus, qui, cum eſſemus inimici, propter nimiam caritatem, qua dilexit nos, ſua ſanctiſſima paſſione in ligno crucis nobis iuſtificationem meruit, & pro nobis Deo patri ſatisfecit: inſtrumentalis item, ſacramentum Baptiſmi, quod eſt ſacramentum fidei, ſine qua nulli umquam contigit iuſtificatio: demum unica formalis cauſa eſt iuſtitia Dei; non qua ipſe iuſtus eſt, ſed qua nos iuſtos facit; qua uidelicet ab eo donati, renouamur ſpiritu mentis noſtræ, & non modo reputamur, ſed uere iuſti nominamur, & ſumus, iuſtitiam in nobis recipientes, unuſquiſque ſuam ſecundum menſuram, quam Spiritus ſanctus partitur ſingulis prout uult, & ſecundum propriam cuiuſque diſpoſitionem, & cooperationem. quamquam enim nemo poſſit eſſe iuſtus, niſi cui merita paſſionis domini noſtri Ieſu Chriſti communicantur: id tamen in hac impii iuſtificatione fit, dum eiuſdē ſanctiſſimæ paſſionis merito per Spiritum ſanctum caritas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iuſtificantur, atque ipſis inhæret. unde in ipſa iuſtificatione cum remiſſione peccatorū hæc omnia ſimul infuſa accipit homo per Ieſum Chriſtum, cui inſeritur, fidem, ſpem, & caritatem. nam fides, niſi ad eam ſpes accedat, & caritas, neque unit perfecte cum Chriſto, neque corporis eius uiuum membrum efficit. qua ratione ueriſſime dicitur, Fidem ſine operibus mortuam, & otioſam eſſe: &, In Chriſto Ieſu neque circumciſionem aliquid ualere neque præputium, ſed fidem, quæ per caritatem operatur. [illegible] fidem ante Baptiſmi ſacramentum ex Apoſtolorū traditione catechumeni ab Eccleſia petunt, cum petunt fidem, uitam æternam præſtantem: quam ſine ſpe, & caritate fides præſtare non poteſt, unde & ſtatim uerbū Chriſti audiunt: Si uis ad uitā ingredi, ſerua mandata. Itaque ueram, & Chriſtianam iuſtitiam accipientes, eam ceu primam ſtolam pro illa, quam Adam ſua inobedientia ſibi, & nobis perdidit, per Chriſtum Ieſum illis donatam, candidam, & immaculatam iubentur ſtatim renati conſeruare, ut eam perferāt ante tribunal domini noſtri Ieſu Chriſti, & habeant uitam æternam.

Quo modo

Quo modo intelligatur, impium per fidem & gratis iuſtificari. Cap. VIII.

CVM uero Apoſtolus dicit, iuſtificari hominem per fidem, & gratis; ea uerba in eo ſenſu intelligenda ſunt, quem perpetuus Eccleſiæ catholicæ conſenſus tenuit, & expreſſit; ut ſcilicet per fidem ideo iuſtificari dicamur, quia fides eſt humanæ ſalutis initium, fundamentum, & radix omnis iuſtificationis, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, & ad filiorum eius cõſortium peruenire: gratis autem iuſtificari ideo dicamur, quia nihil eorum, quæ iuſtificationem præcedunt, ſiue fides, ſiue opera, ipſam iuſtificationis gratiam promeretur. ſi enim gratia eſt, iam non ex operibus: alioquin, ut idem Apoſtolus inquit, gratia iam non eſt gratia.

Contra inanem hæreticorum fiduciam. Cap. IX.

QVAMVIS autem neceſſarium ſit credere, neque remitti, neque remiſſa umquam fuiſſe peccata, niſi gratis diuina miſericordia propter Chriſtum: nemini tamen fiduciam, & certitudinem remiſſionis peccatorum ſuorum iactanti, & in ea ſola quieſcenti, peccata dimitti, uel dimiſſa eſſe dicendum eſt: cum apud hæreticos, & ſchiſmaticos poſſit eſſe, immo noſtra tempeſtate ſit, & magna contra Eccleſiam catholicã contentione prædicetur uana hæc, & ab omni pietate remota fiducia, Sed neque illud aſſerendum eſt, oportere eos, qui uere iuſtificati ſunt, abſque ulla omnino dubitatione apud ſemet ipſos ſtatuere ſe eſſe iuſtificatos, neminemq. a peccatis abſolui, ac iuſtificari, niſi eum, qui certo credat ſe abſolutum, & iuſtificatum eſſe; atque hac ſola fide abſolutionem, & iuſtificationem perfici, quaſi qui hoc non credit, de Dei promiſſis, deq. mortis, & reſurrectionis Chriſti efficacia dubitet. nam ſicut nemo pius de Dei miſericordia, de Chriſti merito, deq. Sacramentorum uirtute, & efficacia dubitare debet: ſic quilibet, dum ſe ipſum, ſuamq. propriam infirmitatem, & indiſpoſitionem reſpicit, de ſua gratia formidare, & timere poteſt; cum nullus ſcire ualeat certitudine fidei, cui non poteſt ſubeſſe falſum, ſe gratiam Dei eſſe conſecutum.

De

De accepta iuſtificationis incremento. Cap. X.

SIC ergo iuſtificati, & amici Dei, ac domeſtici facti, euntes de uirtute in uirtutem, renouantur, ut Apoſtolus inquit, de die in diem, hoceſt, mortificando membra carnis ſuæ, & exhibendo ea arma iuſtitiæ in ſanctificationem, per obſeruationem mandatorum Dei, & Eccleſiæ, in ipſa iuſtitia per Chriſti gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus, creſcunt, atque magis iuſtificantur: ſicut ſcriptum eſt: Qui iuſtus eſt, iuſtificetur adhuc. Et iterum: Ne uerearis uſque ad mortẽ iuſtificari. Et rurſus: Videtis quoniam ex operibus iuſtificatur homo, & non ex fide tantum. Hoc uero iuſtitiæ incrementum petit ſancta Eccleſia, cum orat: Da nobis Domine fidei, ſpei, & caritatis augmentum.

De obſeruatione mandatorum, deq. illius neceſſitate, & poſſibilitate. Cap. XI.

NEMO autem, quantumuis iuſtificatus, liberum ſe eſſe ab obſeruatione mandatorum putare debet; nemo temeraria illa, & a Patribus ſub anathemate prohibita uoce uti; Dei præcepta homini iuſtificato ad obſeruandum eſſe impoſſibilia. nam Deus impoſſibilia non iubet, ſed iubendo monet, & facere quod poſſis, & petere quod non poſſis; & adiuuat, ut poſſis. Cuius mandata grauia non ſunt: cuius iugum ſuaue eſt, & onus leue. qui enim ſunt filii Dei, Chriſtum diligunt: qui autem diligunt eum, ut ipſemet teſtatur, ſeruant ſermones eius. quod utique cũ diuino auxilio præſtare poſſunt. licet enim in hac mortali uita quantumuis ſancti, & iuſti in leuia ſaltem, & quotidiana, quæ etiam uenialia dicuntur, peccata quandoque cadant, nõ propterea deſinunt eſſe iuſti. nam iuſtorum illa uox eſt, & humilis, & uerax: Dimitte nobis debita noſtra. Quo fit, ut iuſti ipſi eo magis ſe obligatos ad ambulandum in uia iuſtitiæ ſentire debeant, quo liberati iam a peccato, ſerui autem facti Deo, ſobrie, iuſte, & pie uiuentes proficere poſſunt per Chriſtum Ieſum, per quem acceſſum habuerunt in gratiã iſtam. Deus namque ſua gratia ſemel

iuſtificatos

iuſtificatos non deſerit, niſi ab eis prius deſeratur. Itaque nemo ſibi in ſola fide blandiri debet, putans fide ſola ſe heredem eſſe conſtitutum, hereditatemq. conſecuturum, etiam ſi Chriſto non cõpatiatur, ut & conglorificetur. nam & Chriſtus ipſe, ut inquit Apoſtolus, cum eſſet filius Dei, didicit ex iis, quæ paſſus eſt, obedientiam; & conſummatus, factus eſt omnibus, obtemperantibus ſibi, cauſa ſalutis æternæ. Propterea Apoſtolus ipſe monet iuſtificatos dicens: Neſcitis, quod ii, qui in ſtadio currunt, omnes quidem currunt, ſed unus accipit brauium: ſic currite, ut cõprehendatis. Ego igitur ſic curro, non quaſi in incertum: ſic pugno, nõ quaſi aerem uerberans, ſed caſtigo corpus meũ, & in ſeruitutẽ redigo; ne forte, cum aliis prædicauerim, ipſe reprobus efficiar. Item princeps Apoſtolorũ Petrus: Satagite, ut per bona opera certam ueſtram uocationem, & electionem faciatis: hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. Vnde conſtat, eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduerſari, qui dicunt, iuſtum in omni bono opere ſaltem uenialiter peccare, aut, quod intolerabilius eſt, pœnas æternas mereri; atque etiam eos, qui ſtatuunt, in omnibus operibus iuſtos peccare, ſi, in illis ſuam ipſorũ ſocordiam excitando, & ſeſe ad currendum in ſtadio cohortando, cum hoc, ut in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam; cum ſcriptum ſit: Inclinaui cor meum ad faciendas iuſtificationes tuas propter retributionem. Et de Moſe dicat Apoſtolus, quod reſpiciebat in remunerationem.

Prædeſtinationis temerariam præſumptionem cauendam eſſe. Cap. XII.

NEMO quoque, quamdiu in hac mortalitate uiuitur, de arcano diuinæ prædeſtinationis myſterio uſqueadeo præſumere debet, ut certo ſtatuat ſe omnino eſſe in numero prædeſtinatorum: quaſi uerum eſſet, quod iuſtificatus aut amplius peccare non poſſit, aut, ſi peccauerit, certam ſibi reſipiſcentiam promittere debeat. nam, niſi ex ſpeciali reuelatione, ſciri non poteſt, quos Deus ſibi elegerit.

De perſeuerantiæ munere. Cap. XIII.

SIMILITER de perſeuerantiæ munere, de quo ſcriptum eſt: Qui perſeuerauerit uſque in finem, hic ſaluus erit; quod quidem aliunde haberi non poteſt, niſi ab eo, qui potens eſt eum, qui ſtat, ſtatuere, ut perſeueranter ſtet, & eum, qui cadit, reſtituere: nemo ſibi certi aliquid abſoluta certitudine polliceatur: tametſi in Dei auxilio firmiſſimam ſpem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, niſi ipſi illius gratiæ defuerint, ſicut cœpit opus bonum, ita perficiet, operans uelle, & perficere. Veruntamen qui ſe exiſtimant ſtare, uideant ne cadant, & cum timore ac tremore ſalutem ſuam operentur in laboribus, in uigiliis, in eleemoſynis, in orationibus, & oblationibus, in ieiuniis, & caſtitate. formidare enim debent, ſcientes, quod in ſpem gloriæ, & nondum in gloriam renati ſunt, de pugna, quæ ſupereſt cum carne, cum mundo, cum Diabolo: in qua uictores eſſe non poſſunt, niſi cum Dei gratia Apoſtolo obtemperent, dicenti: Debitores ſumus non carni, ut ſecundum carnem uiuamus: ſi enim ſecundum carnem uixeritis, moriemini: ſi autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis, uiuetis.

De lapſis, & eorum reparatione. Cap. XIIII.

QVI uero ab accepta iuſtificationis gratia per peccatum exciderunt, rurſus iuſtificari poterunt, cum, excitante Deo, per pænitentiæ Sacramentum merito Chriſti amiſſam gratiã recuperare procurauerint. hic enim iuſtificationis modus eſt, lapſi reparatio; quam ſecundam poſt naufragium deperditæ gratiæ tabulam ſancti Patres apte nuncuparunt. etenim pro iis, qui poſt Baptiſmum in peccata labuntur, Chriſtus Ieſus Sacramentum inſtituit pænitentiæ, cum dixit: Accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt. Vnde docendũ eſt, Chiſtiani hominis pænitentiam poſt lapſum multo aliam eſſe a baptiſmali, eaq. contineri non modo ceſſationem a peccatis, & eorum deteſtationem, aut cor contritum, & humiliatum, uerum etiã eorundem Sacramen-

ſacramentalem Confeſſionem ſaltem in uoto, & ſuo tẽpore faciendam, & ſacerdotalem abſolutionem; itemq. ſatisfactionem per ieiunia, eleemoſynas, orationes, & alia pia ſpiritualis uitæ exercitia: non quidẽ pro pœna æterna, quæ uel Sacramẽto, uel Sacramenti uoto una cum culpa remittitur; ſed pro pœna temporali, quæ, ut ſacræ litteræ docent, non tota ſemper, ut in Baptiſmo fit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei, quam acceperunt, ingrati, Spiritum ſanctum contriſtauerunt, & templum Dei uiolare non ſunt ueriti. De qua pænitentia ſcriptum eſt: Memor eſto, unde excideris: age pænitentiam, & prima opera fac. Et iterum: Quæ ſecundũ Deum triſtitia eſt, pænitentiam in ſalutem ſtabilem operatur. Et rurſus: Pænitentiam agite, & facite fructus dignos pænitentiæ.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, ſed non fidem. *Cap. XV.*

ADVERSVS etiã hominum quorundã callida ingenia, qui per dulces ſermones, & benedictiones ſeducunt corda innocentium, aſſerendum eſt, non modo infidelitate, per quam & ipſa fides amittitur, ſed etiam quocumque alio mortali peccato, quamuis non amittatur fides, acceptam iuſtificationis gratiam amitti: diuinæ legis doctrinam defendendo, quæ a regno Dei non ſolum infideles excludit, ſed & fideles quoque, fornicarios, adulteros, molles, maſculorum concubitores, fures, auaros, ebrioſos, maledicos, rapaces, ceteroſq. omnes, qui letalia committunt peccata: a quibus cum diuinæ gratiæ adiumento abſtinere poſſunt, & pro quibus a Chriſti gratia ſeparantur.

De fructu iuſtificationis, hoceſt, de merito bonorum operum, deq. ipſius meriti ratione. *Cap. XVI.*

HAC igitur ratione iuſtificatis hominibus, ſiue acceptam gratiam perpetuo conſeruarint, ſiue amiſſam recuperauerint, proponenda ſunt Apoſtoli uerba: Abundate in omni opere bono, ſcientes quod labor ueſter non eſt inanis in Domino. non enim iniuſtus eſt Deus, ut obliuiſcatur operis ueſtri, & dilectionis, quam oſtendiſtis in nomine ipſius. Et, Nolite

amittere confidentiam ueſtram, quæ magnam habet remuneratio nem. atque ideo bene operantibus uſque in finem, & in Deo ſpe rantibus proponenda eſt uita æterna, & tamquam gratia filiis Dei per Chriſtum Ieſum miſericorditer promiſſa, & tamquam merces ex ipſius Dei promiſſione bonis ipſorum operibus, & meritis fideliter reddenda. Hæc eſt enim illa corona iuſtitiæ, quam poſt ſuum certamen, & curſum repoſitam ſibi eſſe aiebat Apoſtolus, a iuſto iudice ſibi reddendam, non ſolum autem ſibi, ſed & omnibus, qui diligunt aduentum eius. Cum enim ille ipſe Chriſtus Ieſus, tamquam caput in membra, & tamquam uitis in palmites, in ipſos iuſtificatos iugiter uirtutem influat; quæ uirtus bona eorum opera ſemper antecedit, comitatur, & ſubſequitur; & ſine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria eſſe poſſent: nihil ipſis iuſtificatis amplius deeſſe, credendum eſt, quo minus plene illis quidem operibus, quæ in Deo ſunt facta, diuinæ legi pro huius uitæ ſtatu ſatisfeciſſe, & uitam æternam ſuo etiam tempore, ſi tamen in gratia deceſſerint, conſequendam, uere promeruiſſe cenſeantur: cũ Chriſtus ſaluator noſter dicat: Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non ſitiet in æternum; ſed fiet in eo fons aquæ ſalientis in uitam æternam. Ita, neque propria noſtræ iuſtitia, tamquam ex nobis propria ſtatuitur: neque ignoratur, aut repudiatur iuſtitia Dei, quæ enim iuſtitia noſtra dicitur, quia per eam nobis inhærentẽ iuſtificamur; illa eadem Dei eſt, quia a Deo nobis infunditur per Chriſti meritũ. Neque uero illud omittendũ eſt, quod licet bonis operibus in ſacris litteris uſque adeo tribuatur, ut etiam qui uni ex minimis ſuis potum aquæ frigidæ dederit, promittat Chriſtus eum non eſſe ſua mercede cariturum; & Apoſtolus teſtetur, id, quod in præſenti eſt momentaneum, & leue tribulationis noſtræ, ſupra modum in ſublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis: abſit tamen, ut Chriſtianus homo in ſe ipſo uel confidat, uel glorietur, & non in Domino: cuius tanta eſt erga omnes homines bonitas, ut eorum uelit eſſe merita, quæ ſunt ipſius dona. Et, quia in multis offendimus omnes; unuſquiſque, ſicut miſericordiam, & bonitatem, ita ſeueritatem, & iudicium ante oculos habere debet, neque ſe ipſum aliquis, etiam ſi nihil ſibi conſcius fuerit, iudicare: quoniam omnis hominũ uita non

humano

humano iudicio examinanda, & iudicanda eſt, ſed Dei: qui illuminabit abſcondita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordiũ. & tunc laus erit unicuique a Deo, qui, ut ſcriptum eſt, reddet unicuique ſecundum opera ſua.

Poſt hanc catholicam de iuſtificatione doctrinam, quam niſi quiſque fideliter firmiterq. receperit, iuſtificari non poterit, placuit ſanctæ Synodo hos Canones ſubiungere; ut omnes ſciant non ſolum quod tenere, & ſequi, ſed etiam quid uitare, & fugere debeant.

DE IVSTIFICATIONE

CANON I.

Si quis dixerit, hominem ſuis operibus, quæ uel per humanæ naturæ uires, uel per legis doctrinam fiant, abſque diuina per Ieſum Chriſtum gratia poſſe iuſtificari coram Deo; anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, ad hoc ſolum diuinam gratiam per Chriſtum Ieſum dari, ut facilius homo iuſte uiuere, ac uitam æternam promereri poſſit; quaſi per liberum arbitrium ſine gratia utrumque, ſed ægre tamen, & difficulter poſſit; anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, ſine præueniente Spiritus ſancti inſpiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, ſperare, diligere, aut pænitere poſſe ſicut oportet, ut ei iuſtificationis gratia conferatur; anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium a Deo motum, & excitatũ nihil cooperari aſſentiendo Deo excitanti atque uocanti, quo ad obtinendam iuſtificationis gratiam ſe diſponat, ac præparet,

De Summa Trin. et fide Cathol.

paret, neque poſſe diſſentire, ſi uelit, ſed uelut inanime quoddam nihil omnino agere, mereq. paſſiue ſe habere; anathema ſit.

CANON V.

Si quis liberum hominis arbitrium poſt Adæ peccatum amiſſum, & extinctum eſſe dixerit; aut, rem eſſe de ſolo titulo, immo titulum ſine re, figmentum denique, a Satana inuectum in Eccleſiam; anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, non eſſe in poteſtate hominis, uias ſuas malas facere, ſed mala opera ita, ut bona, Deum operari, non permiſſiue ſolum, ſed etiam proprie, & per ſe, adeo, ut ſit proprium eius opus non minus proditio Iudæ, quam uocatio Pauli; anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante iuſtificationem fiunt, quacumque ratione facta ſint, uere eſſe peccata, uel odiũ Dei mereri; aut, quanto uehemẽtius quis nititur ſe diſponere ad gratiam, tanto eum grauius peccare; anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, gehennæ metum, per quem ad miſericordiam Dei de peccatis dolendo cõfugimus, uel a peccando abſtinemus, peccatum eſſe, aut peccatores peiores facere; anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, ſola fide impium iuſtificari, ita, ut intelligat nihil aliud requiri, quod ad iuſtificationis gratiam conſequendam cooperetur, & nulla ex parte neceſſe eſſe, eum ſuæ uoluntatis motu præparari, atque diſponi; anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit, homines ſine Chriſti iuſtitia, per quam nobis meruit, iuſtificari, aut per eam ipſam formaliter iuſtos eſſe; anathema ſit.

CANON XI.

Si quis dixerit, homines iuſtificari uel ſola imputatione iuſtitiæ Chriſti, uel ſola peccatorum remiſſione, excluſa gratia, & caritate, quæ in cordibus eorum per Spiritum ſanctum diffundatur, atque illis inhæreat; aut etiam, gratiam, qua iuſtificamur, eſſe tantum fauorem Dei; anathema ſit.

CANON XII.

Si quis dixerit, fidem iuſtificantem nihil aliud eſſe, quam fiduciam diuinæ miſericordiæ peccata remittentis propter Chriſtum; uel, eam fiduciam ſolam eſſe, qua iuſtificamur; anathema ſit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, omni homini ad remiſſionem peccatorum aſſequendam neceſſarium eſſe, ut credat certo, & abſque ulla hæſitatione propriæ infirmitatis & indiſpoſitionis, peccata ſibi eſſe remiſſa; anathema ſit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit, hominem à peccatis abſolui, ac iuſtificari ex eo quod ſe abſolui, ac iuſtificari certo credat; aut, neminem uere eſſe iuſtificatum, niſi qui credat, ſe eſſe iuſtificatum; & hac ſola fide abſolutionem, & iuſtificationem perfici; anathema ſit.

CANON XV.

Si quis dixerit, hominem renatum, & iuſtificatum teneri ex fide ad credendum ſe certo eſſe in numero prædeſtinatorum; anathema ſit.

CANON XVI.

Si quis magnum illud uſque in finem perſeuerantiæ donum ſe certo habiturum abſoluta, & infallibili certitudine dixerit, niſi hoc ex ſpeciali reuelatione didicerit; anathema ſit.

CANON XVII.

Si quis iuſtificationis gratiam non niſi prædeſtinatis ad uitam contingere dixerit; reliquos uero omnes, qui uocantur, uocari quidem, ſed gratiam non accipere, utpote diuina poteſtate prædeſtinatos ad malum; anathema ſit.

CANON XVIII.

Si quis dixerit, Dei præcepta homini etiam iuſtificato, & ſub gratia conſtituto, eſſe ad obſeruandũ impoſſibilia; anathema ſit.

CANON XIX.

Si quis dixerit, nihil præceptum eſſe in Euangelio præter fidem, cetera eſſe indifferentia, neque præcepta, neque prohibita, ſed libera; aut, decem præcepta nihil pertinere ad Chriſtianos; anathema ſit.

CANON XX.

Si quis hominem iuſtificatum, & quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad obſeruantiam mandatorum Dei, & Eccleſiæ, ſed tantũ ad credendum; quaſi uero Euangelium ſit nuda, & abſoluta promiſſio uitæ æternæ ſine condicione obſeruationis mandatorum; anathema ſit.

CANON XXI.

Si quis dixerit, Chriſtum Ieſum a Deo hominibus datum fuiſſe ut redemptorem, cui fidant, non etiam ut legiſlatorem, cui obediant; anathema ſit.

CA-

CANON XXII.

Si quis dixerit, iuſtificatum uel ſine ſpeciali auxilio Dei in accepta iuſtitia perſeuerare poſſe, uel cum eo non poſſe; anathema ſit.

CANON XXIII.

Si quis hominem ſemel iuſtificatũ dixerit amplius peccare non poſſe, neque gratiam amittere; atque ideo eum, qui labitur, & peccat, numquam uere fuiſſe iuſtificatum; aut contra, poſſe in tota uita peccata omnia, etiam uenialia, uitare, niſi ex ſpeciali Dei priuilegio, quemadmodum de beata Virgine tenet Eccleſia; anathema ſit.

De Summa Trin. et Fide Cath.

CANON XXIIII

Si quis dixerit, iuſtitiam acceptam non conſeruari, atque etiam non augeri coram Deo per bona opera; ſed opera ipſa fructus ſolummodo, & ſigna eſſe iuſtificationis adeptæ, non autem ipſius augendæ cauſam; anathema ſit.

CANON XXV.

Si quis in quolibet bono opere iuſtum ſaltem uenialiter peccare dixerit; aut, quod intolerabilius eſt, mortaliter; atque ideo pœnas æternas mereri; tantumq. ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem; anathema ſit.

CANON XXVI.

Si quis dixerit, iuſtos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare, & ſperare æternam retributionem a Deo per eius miſericordiam, & Ieſu Chriſti meritum, ſi bene agendo & diuina mandata cuſtodiendo uſque in finem perſeuerauerint; anathema ſit.

CANON XXVII.

Si quis dixerit, nullum eſſe mortale peccatũ, niſi infidelitatis;

aut

aut nullo alio, quantumuis graui, & enormi, præterquam infidelitatis peccato, ſemel acceptam gratiam amitti; anathema ſit.

CANON XXVIII.

Si quis dixerit, amiſſa per peccatum gratia, ſimul & fidem ſemper amitti; aut fidem, quæ remanet, non eſſe ueram fidem, licet non ſit uiua; aut eum, qui fidem ſine caritate habet, nō eſſe Chriſtianum; anathema ſit.

CANON XXIX.

Si quis dixerit, eum, qui poſt Baptiſmum lapſus eſt, non poſſe per Dei gratiam reſurgere; aut poſſe quidem, ſed ſola fide amiſſam iuſtitiam recuperare ſine Sacramento pænitentiæ, prout ſancta Romana, & uniuerſalis Eccleſia, a Chriſto domino, & eius Apoſtolis edocta, hucuſque profeſſa eſt, ſeruauit, & docuit; anathema ſit.

CANON XXX.

Si quis poſt acceptam iuſtificationis gratiam cuilibet peccatori pænitenti ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exoluendæ uel in hoc ſæculo, uel in futuro in Purgatorio, antequam ad regna cælorum aditus patere poſſit; anathema ſit.

CANON XXXI.

Si quis dixerit, iuſtificatum peccare, dum intuitu æternæ mercedis bene operatur; anathema ſit.

CANON XXXII.

Si quis dixerit, hominis iuſtificati bona opera ita eſſe dona Dei, ut non ſint etiam bona ipſius iuſtificati merita; aut ipſum iuſtificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Ieſu Chriſti meritum, cuius uiuum membrum eſt, fiunt, non uere mereri

argumentum

augmentum gratiæ, uitam æterna, & ipſius uitæ æternæ, ſi tamen in gratia deceſſerit, conſecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema ſit.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam catholicam de iuſtificatione, a ſancta Synodo hoc præſenti decreto expreſſam, aliqua ex parte gloriæ Dei, uel meritis Ieſu Chriſti domini noſtri derogari, & non potius ueritatem fidei noſtræ, Dei denique, ac Chriſti Ieſu gloriam illuſtrari; anathema ſit.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EADEM ſacroſancta Synodus, eiſdem Præſidentibus, & Apoſtolicæ Sedis Legatis, ad reſtituendam collapſam admodum eccleſiaſticam diſciplinã, deprauatosq. in Clero, & populo Chriſtiano mores emendandos ſe accingere uolens, ab iis, qui maiori bus eccleſiis præſunt, initium cenſuit eſſe ſumendum. integritas enim præſidentium ſalus eſt ſubditorum. Confidens itaque per domini, ac Dei noſtri miſericordiam, prouidamq. ipſius Dei in terris Vicarii ſolertiam, omnino futurum, ut ad eccleſiarum regimen, onus quippe angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, quorumq. prior uita, ac omnis ætas a puerilibus exordiis uſque ad perfectiores annos per diſciplinæ ſtipẽdia eccleſiaſticæ laudabiliter acta, teſtimonium præbeat; ſecundum uenerabiles beatorum Patrum ſanctiones aſſumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & cathedralibus eccleſiis quibuſcumque, quouis nomine, ac titulo præfectos monet, ac monitos eſſe uult, ut, attendẽtes ſibi, & uniuerſo gregi, in quo Spiritus ſanctus poſuit eos regere Eccleſiam Dei, quam acquiſiuit ſanguine ſuo, uigilent, ſicut Apoſtolus præcipit, in omnibus laborent, & miniſterium ſuum impleant: implere autẽ illud ſe nequaquam poſſe ſciant, ſi greges ſibi commiſſos mercenariorum more deſerant; atque ouium ſuarum, quarum ſanguis de eorum eſt manibus a ſupremo iudice requirendus, cuſtodiæ minime incumbant:

cumbant: cum certiſſimum ſit non admitti paſtoris excuſationē, ſi lupus oues comedit, & paſtor neſcit. Ac nihilominus quia nōnulli, quod ueheměter dolendum eſt, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam ſalutis immemores, terrenaq. cæleſtibus, ac diuinis humana præferentes, in diuerſis curiis uagantur, aut in negotiorū temporalium ſolicitudine, ouili derelicto, atque ouium ſibi commiſſarum cura neglecta, ſe detinent occupatos: placuit ſacroſanctæ Synodo antiquos canones, qui temporum, atque hominum iniuria pene in deſuetudinem abierunt, aduerſus non reſidentes promulgatos, innouare; quemadmodum uirtute præſentis decreti innouat; ac ulterius pro firmiori eorundem reſidentia, & reformandis in Eccleſia moribus, in hunc, qui ſequitur, modum ſtatuere, atque ſancire. Si quis a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, ſeu cathedrali eccleſia ſibi quocumque titulo, cauſa, nomine ſeu iure commiſſa, quacumque ille dignitate, gradu & præeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, ſeu iuſtis, & rationabilibus cauſis ceſſantibus, ſex menſibus continuis extra ſuam diœceſim morando abſuerit: quartæ partis fructuum unius anni fabricæ eccleſiæ, & pauperibus loci per Superiorem eccleſiaſticum applicandorum pœnam ipſo iure incurrat. Quod ſi per alios ſex mēſes in huiuſmodi abſentia perſeuerauerit, aliam quartam partem fructuum ſimiliter applicandam eo ipſo amittat. Creſcente uero contumacia, ut ſeueriori ſacrorum canonum cenſuræ ſubiiciatur, Metropolitanus ſuffraganeos Epiſcopos abſentes, Metropolitanū uero abſentem Suffraganeus Epiſcopus antiquior reſidens, ſub pœna interdicti ingreſſus eccleſiæ, eo ipſo incurrenda, infra tres menſes per litteras, ſeu nunciū Romano Pontifici denunciare teneatur; qui in ipſos abſentes, prout cuiuſque maior, aut minor contumacia exegerit, ſuæ ſupremæ Sedis auctoritate animaduertere, & eccleſiis ipſis de Paſtoribus utilioribus prouidere poterit, ſicut in Domino nouerit ſalubriter expedire.

Caput II.

Epiſcopis inferiores, quæuis beneficia eccleſiaſtica, perſonalem reſidentiam de iure, ſiue conſuetudine exigentia, in titulum ſiue

commen-

commendam obtinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono eccleſiarum regimine, & diuini cultus augmento, locorum, & perſonarum qualitate penſata, expediens uidebitur, opportunis iuris remediis reſidere cogantur: nulliq. priuilegia, ſeu indulta perpetua de non reſidendo, aut de fructibus in abſentia percipiendis, ſuffragentur: Indulgentiis uero, & diſpenſationibus temporalibus, ex ueris, & rationabilibus cauſis tantum conceſſis, & coram Ordinario legitime probandis, in ſuo robore permanſuris. quibus caſibus nihilominus officium ſit Epiſcoporum, tamquam in hac parte a Sede Apoſtolica delegatorum, prouidere, ut per deputationem idoneorum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum aſſignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini, quoad hoc, priuilegio, ſeu exemptione quacumque ſuffragante.

Caput III.

Eccleſiarum Prælati ad corrigendum ſubditorum exceſſus prudenter, ac diligenter intendant: & nemo ſæcularis clericus, cuiuſuis perſonalis, uel regularis extra monaſterium degens, etiam ſui ordinis priuilegii prætextu, tutus cenſeatur, quo minus, ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam ſuper hoc a Sede Apoſtolica delegato, ſecundum canonicas ſanctiones uiſitari, puniri, & corrigi ualeat.

Caput IIII.

Capitula cathedralium, & aliarum maiorum eccleſiarum, illorumq. perſonæ, nullis exemptionibus, conſuetudinibus, ſententiis, iuramentis, concordiis, quæ tantum ſuos obligent auctores, non etiam ſucceſſores, tueri ſe poſſint, quo minus a ſuis Epiſcopis, & aliis maioribus Prælatis per ſe ipſos ſolos, uel illis, quibus ſibi uidebitur, adiunctis, iuxta canonicas ſanctiones, toties, quoties opus fuerit, uiſitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apoſtolica, poſſint, & ualeant.

Caput V.

Nulli Epiſcopo liceat, cuiuſuis priuilegii prætextu, Pontificalia in alterius diœceſi exercere, niſi de Ordinarii loci expreſſa licentia, & in perſonas eidem Ordinario ſubiectas tantum. ſi ſecus factum fuerit, Epiſcopus ab exercitio Pontificalium, & ſic ordinati ab executione Ordinum ſint ipſo iure ſuſpenſi.

Indictio futuræ Seſſionis.

Placet ne uobis, proximam futuram Seſſionem celebrari die Iouis, feria quinta poſt primam Dominicam ſubſequentis Quadrageſimæ, quæ erit dies tertia mẽſis Martii? Reſponderunt, Placet.

SESSIO SEPTIMA,

CELEBRATA DIE III MENSIS MARTII, D M XLVII.

Decretum de Sacramentis.

PROOEMIVM.

AD conſummationem ſalutaris de iuſtificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima Seſſione uno omnium Patrum conſenſu promulgata fuit, conſentaneum uiſum eſt de ſanctiſſimis Eccleſiæ Sacramentis agere; per quæ omnis uera iuſtitia uel incipit, uel cœpta augetur, uel amiſſa reparatur. propterea ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdẽ Apoſtolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreſes, quæ circa ſanctiſſima ipſa Sacramenta, hac noſtra tempeſtate, tum de damnatis olim a Patribus noſtris hæreſibus ſuſcitatæ, tum etiam de nouo adinuentæ ſunt, quæ catholicæ Eccleſiæ puritati, & animarum ſaluti magnopere officiunt; ſanctarum Scripturarum doctrinæ, Apoſtolicis traditionibus, atque alio rum

rum Conciliorum, & Patrum conſenſui inhærendo, hos præſentes canones ſtatuendos, & decernendos cenſuit; reliquos, qui ſuperſunt ad cœpti operis perfectionem, deinceps, diuino Spiritu adiuuante, editura.

De Sacramentis in genere.

CANON I.

Si quis dixerit; Sacramenta nouæ legis non fuiſſe omnia a Ieſu Chriſto domino noſtro inſtituta, aut eſſe plura, uel pauciora, quã ſeptem, uidelicet, Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pænitentiam, Extremã unctionem, Ordinẽ, & Matrimonium; aut etiam aliquod horum ſeptem non eſſe uere, & proprie Sacramentum; anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, ea ipſa nouæ legis Sacramenta a Sacramentis antiquæ legis non differre, niſi quia cærimoniæ ſunt aliæ, & alii ritus externi; anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, hæc ſeptem Sacramenta ita eſſe inter ſe paria, ut nulla ratione aliud ſit alio dignius; anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non eſſe ad ſalutem neceſſaria, ſed ſuperflua; & ſine eis, aut eorum uoto per ſolam fidem homines a Deo gratiam iuſtificationis adipiſci; licet omnia ſingulis neceſſaria non ſint; anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, hæc Sacramenta propter ſolam fidem nutriendam inſtituta fuiſſe; anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non continere gratiam, quam ſignificant; aut gratiam ipſam non ponentibus obicem nõ conferre; quaſi ſigna tantũ externa ſint acceptæ per fidem gratiæ, uel iuſtitiæ, & notæ quædã Chriſtianæ profeſſionis, quibus apud homines diſcernuntur fideles ab infidelibus; anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, nõ dari gratiam per huiuſmodi Sacramenta ſemper, & omnibus, quantum eſt ex parte Dei, etiam ſi rite ea ſuſcipiant, ſed aliquando, & aliquibus; anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, per ipſa nouæ legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, ſed ſolam fidem diuinæ promiſſionis ad gratiam conſequendam ſufficere; anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptiſmo ſcilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoceſt ſignum quoddam ſpirituale, & indelebile, unde ea iterari non poſſunt; anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit, Chriſtianos omnes in uerbo, & omnibus Sacramentis adminiſtrandis habere poteſtatem; anathema ſit.

CANON XI.

Si quis dixerit, in miniſtris, dum Sacramenta conficiunt, & cõferunt, non requiri intentionem ſaltem faciendi, quod facit Eccleſia; anathema ſit.

CA-

CANON XII.

Si quis dixerit, miniſtrum in peccato mortali exiſtentem, modo omnia eſſentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent; ſeruauerit, non conficere, aut conferre Sacramentum; anathema ſit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, receptos, & approbatos Eccleſiæ catholicæ ritus, in ſollemni Sacramentorum adminiſtratione adhiberi conſuetos, aut contemni, aut ſine peccato a miniſtris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque eccleſiarum Paſtorem mutari poſſe; anathema ſit.

De Baptiſmo.

CANON I.

Si quis dixerit, Baptiſmum Ioannis habuiſſe eandem uim cum Baptiſmo Chriſti; anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, aquam ueram, & naturalem non eſſe de neceſſitate Baptiſmi; atque ideo uerba illa domini noſtri Ieſu Chriſti; Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto; ad metaphoram aliquam detorſerit; anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, in Eccleſia Romana, quæ omnium eccleſiarum mater eſt, & magiſtra, non eſſe ueram de Baptiſmi Sacramento doctrinam; anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Baptiſmum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine

mine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, non eſſe uerum Baptiſmum; anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, Baptiſmum liberum eſſe, hoc eſt non neceſſarium ad ſalutem; anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, baptizatum non poſſe, etiam ſi uelit, gratiam amittere, quantūcumque peccet, niſi nolit credere; anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, baptizatos per Baptiſmum ipſum ſolius tantum fidei debitores fieri, non autem uniuerſæ legis Chriſti ſeruandæ; anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos eſſe ab omnibus ſanctæ Eccleſiæ præceptis, quæ uel ſcripta, uel tradita ſunt, ita ut ea obſeruare non teneantur, niſi ſe ſua ſponte illis ſummittere uoluerint; anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, ita reuocandos eſſe homines ad Baptiſmi ſuſcepti memoriam, ut uota omnia, quæ poſt Baptiſmū fiunt, ui promiſſionis, in Baptiſmo ipſo iam factæ, irrita eſſe intelligant; quaſi per ea & fidei, quam profeſſi ſunt, detrahatur, & ipſi Baptiſmo; anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quæ poſt Baptiſmum fiunt, ſola recordatione, & fide ſuſcepti Baptiſmi uel dimitti, uel uenialia fieri; anathema ſit.

CA-

CANON XI.

Si quis dixerit, uerum, & rite collatum Baptiſmum iterandum eſſe illi, qui apud infideles fidem Chriſti negauerit, cum ad pœnitentiam conuertitur; anathema ſit.

CANON XII.

Si quis dixerit, neminem eſſe baptizandum, niſi ea ætate, qua Chriſtus baptizatus eſt, uel in ipſo mortis articulo; anathema ſit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, paruulos, eo quod actum credendi non habent, ſuſcepto Baptiſmo inter fideles computandos non eſſe; ac propterea, cũ ad annos diſcretionis peruenerint, eſſe rebaptizandos; aut præſtare, omitti eorum Baptiſma, quam eos, non actu proprio credentes, baptizari in ſola fide Eccleſiæ; anathema ſit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit, huiuſmodi paruulos baptizatos, cum adoleuerint, interrogandos eſſe, an ratũ habere uelint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti ſunt; &, ubi ſe nolle reſponderint, ſuo eſſe arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Chriſtianam uitam cogendos, niſi ut ab Euchariſtiæ, aliorumq. Sacramentorum perceptione arceantur, donec reſipiſcant; anathema ſit.

De Confirmatione.

CANON I.

Si quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otioſam cærimoniam eſſe, & non potius uerum, & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuiſſe, quam catecheſim quandam, qua adoleſcentiæ proximi fidei ſuæ rationem corã Eccleſia exponebant; anathema ſit.

CA-

CANON II.

Si quis dixerit, iniurios eſſe Spiritui ſancto eos, qui ſacro Confirmationis chriſmati uirtutem aliquam tribuunt; anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, ſanctæ Confirmationis ordinarium miniſtrum non eſſe ſolum Epiſcopum, ſed quemuis ſimplicem ſacerdotem; anathema ſit.

Decretum de reformatione.

EADEM ſacroſancta Synodus eiſdem præſidentibus, & Legatis, inceptum reſidentiæ, & reformationis negotium ad Dei laudem, & Chriſtianæ religionis incrementum proſequi intendens, ut ſequitur, ſtatuendum cenſuit, ſalua ſemper in omnibus Sedis Apoſtolicæ auctoritate.

Caput I.

Ad cathedralium eccleſiarum regimen nullus, niſi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura, grauitate morum, litterarūq. ſcientia, iuxta conſtitutionem Alexandri Tertii, quæ incipit, Cum in cunctis, in Concilio Lateranēſi promulgatam, præditus aſſumatur.

Caput II.

Nemo, quacumque etiam dignitate, gradu, aut præeminentia præfulgens, plures metropolitanas, ſeu cathedrales eccleſias, in titulum, ſiue commendam, aut alio quouis nomine contra ſacrorum canonum inſtituta, recipere, & ſimul retinere præſumat: cum ualde felix ſit ille cenſendus, cui unam eccleſiam bene, ac fructuoſe, & cum animarum ſibi commiſſarum ſalute regere contigerit. Qui autem plures eccleſias contra præſentis decreti tenorem nunc detinent, una, quam maluerint, retenta, reliquas infra

ſex

ſex menſes, ſi ad liberā Sedis Apoſtolicæ diſpoſitionē pertineant, alias infra annū dimittere teneantur. alioquin eccleſiæ ipſæ, ultimo obtenta dumtaxat excepta, eo ipſo uacare cenſeantur.

Caput III.

Inferiora beneficia eccleſiaſtica, præſertim curam animarum habentia, perſonis dignis, & habilibus, & quæ in loco reſidere, ac per ſe ipſos curam ipſam exercere ualeant, iuxta conſtitutionem Alexandri Tertii, in Lateranenſi, quæ incipit, Quia nonnulli; et aliam Gregorii Decimi, in generali Lugdunenſi Concilio, quæ incipit, Licet canon, editam, conferantur. aliter autem facta collatio, ſiue prouiſio, omnino irritetur; & ordinarius collator pœnas conſtitutionis Concilii generalis, quæ incipit, Graue nimis, ſe nouerit incurſurum.

Caput IIII.

Quicumque de cetero plura curata, aut alias incompatibilia beneficia eccleſiaſtica, ſiue per uiam unionis ad uitam, ſeu cōmendæ perpetuæ, aut alio quocumque nomine, & titulo contra formam ſacrorum canonum, & præſertim cōſtitutionis Innocentii Tertii, quæ incipit, De multa, recipere, ac ſimul retinere præſumpſerit; beneficiis ipſis iuxta ipſius conſtitutionis diſpoſitionem ipſo iure, etiam præſentis canonis uigore, priuatus exiſtat.

Caput V.

Ordinarii locorum quoſcumque plura curata, aut alias incompatibilia beneficia eccleſiaſtica obtinentes, diſpenſationes ſuas exhibere diſtricte compellant: & alias procedant iuxta conſtitutionem Gregorii Decimi, in generali Lugdunenſi Concilio editam, quæ incipit, Ordinarii: quā eadem ſancta Synodus innouandam cenſet, & innouat; addens inſuper, quod ipſi Ordinarii etiam per idoneorum Vicariorum deputationem, & congruæ portionis fructuum aſſignationem omnino prouideant, ut animarum

cura

cura nullatenus negligatur, & beneficia ipſa debitis obſequiis minime defraudentur: appellationibus, priuilegiis, & exemptionibus quibuſcumque, etiam cum iudicum ſpecialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmiſſis nemini ſuffragantibus.

Caput VI.

Vniones perpetuæ a quadraginta annis citra factæ examinari ab Ordinariis, tamquam a Sede Apoſtolica delegatis, poſſint: & quæ per ſubreptionem, uel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur. illæ uero, quæ a dicto tempore citra conceſſæ, non dum in toto, uel in parte ſortitæ ſunt effectum, & quæ deinceps ad cuiuſuis inſtantiam fient, niſi eas ex legitimis, aut alias rationabilibus cauſis coram loci Ordinario, uocatis quorum intereſt, uerificandis, factas fuiſſe conſtiterit, per ſubreptionem obtentæ præſumantur: ac propterea, niſi aliter a Sede Apoſtolica declaratum fuerit, uiribus omnino careant.

Caput VII.

Beneficia eccleſiaſtica curata, quæ cathedralibus, collegiatis, ſeu aliis eccleſiis, uel monaſteriis, beneficiis, ſeu collegiis, aut piis locis quibuſcumque perpetuo unita, & annexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum annis ſingulis uiſitentur: qui ſolicite prouidere procurent, ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, niſi ipſis Ordinariis pro bono eccleſiarũ regimine aliter expedire uidebitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum, aut maiori, uel minori, arbitrio ipſorum Ordinariorũ, portione, etiam ſuper certa re aſſignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur; appellationibus, priuilegiis, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuſcumque in præmiſſis minime ſuffragantibus.

Caput VIII.

Locorum Ordinarii eccleſias, quaſcumque, quomodolibet exemptas

exemptas, auctoritate Apoſtolica ſingulis annis uiſitare teneantur, & opportunis iuris remediis prouidere, ut, quæ reparatione indigent, reparentur, & cura animarum, ſi qua illis immineat, aliisq. debitis obſequiis minime defraudentur: appellationibus, priuilegiis, conſuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præſcriptis, iudicum deputationibus, & illorum inhibitionibus penitus excluſis.

Caput IX.

Ad maiores eccleſias promoti munus conſecrationis infra tempus a iure ſtatutum ſuſcipiant: & prorogationes, ultra ſex menſes conceſſæ, nulli ſuffragentur.

Caput X.

Non liceat Capitulis eccleſiarum, Sede uacante, infra annum a die uacationis, ordinandi licentiam, aut litteras dimiſſorias, ſeu reuerendas, ut aliqui uocant, tam ex iuris communis diſpoſitione, quam etiam cuiuſuis priuilegii, aut conſuetudinis uigore, alicui, qui beneficii eccleſiaſtici recepti, ſiue recipiendi occaſione arctatus nō fuerit, concedere. ſi ſecus fiat, Capitulum cōtraueniens eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto: & ſic ordinati, ſi in minoribus ordinibus conſtituti fuerint, nullo priuilegio clericali, præſertim in criminalibus, gaudeant; in maioribus uero, ab executione ordinum, ad beneplacitum futuri Prælati, ſint ipſo iure ſuſpenſi.

Caput XI.

Facultates de promouendo a quocumque, non ſuffragentur, niſi habentibus legitimam cauſam, ob quam a propriis Epiſcopis ordinari non poſſint, in litteris exprimendam: & tunc non ordinentur, niſi ab Epiſcopo, in ſua diœceſi reſidente, aut pro eo Pontificalia exercente, & diligenti præuio examine.

Caput XII.

Facultates de non promouendo, præterquam in caſibus a iure expreſſis, conceſſæ, ad annum tantum ſuffragentur.

Caput XIII.

Præſentati, ſeu electi, uel nominati quibuſuis eccleſiaſticis perſonis, etiam Sedis Apoſtolicæ Nunciis, ad quæuis eccleſiaſtica beneficia non inſtituantur, nec confirmentur, neque admittantur, etiam prætextu cuiuſuis priuilegii, ſeu conſuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præſcriptæ, niſi fuerint prius a locorum Ordinariis examinati, & idonei reperti. Et nullus appellationis remedio ſe tueri poſſit, quo minus examen ſubire teneatur: præſentatis tamen, electis, ſeu nominatis ab Vniuerſitatibus, ſeu Collegiis generalium Studiorum exceptis,

Caput XIIII.

In exemptorum cauſis conſtitutio Innocentii IIII, quæ incipit, Volentes, in generali Concilio Lugdunenſi edita, ſeruetur: quam eadem ſacroſancta Synodus innouandam cenſuit, & innouat: addendo inſuper, quod in ciuilibus cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarũ, clerici ſæculares, aut regulares extra monaſterium degentes, quomodolibet exempti, etiam ſi certũ iudicẽ, à Sede Apoſtolicà deputatum, in partibus habeant; in aliis uero, ſi ipſum iudicem non habuerint, coram locorum Ordinariis, tamquàm in hoc ab ipſa Sede delegatis, cõueniri, & iure medio ad ſoluendum debitum cogi, & compelli poſſint: priuilegiis, exemptionibus, conſeruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduerſus præmiſſa nequaquam ualituris.

Caput XV.

Curent Ordinarii, ut hoſpitalia quæcumque a ſuis adminiſtratoribus, quocumque illi nomine cenſeantur, etiam quomodolibet exemptis, fideliter, & diligenter gubernentur; conſtitutionis

nis

nis Concilii Viennen ſis, quæ incipit, Quia contingit, forma ſeruata. quam quidem conſtitutionem eadem ſancta Synodus innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.

Indictio futuræ Seſſionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit, & decreuit, proximam futuram Seſſionem habendam, & celebrandam eſſe die Iouis, feria quinta poſt ſequentem Dominicam in Albis, quæ erit uigeſima prima menſis Aprilis, præſentis anni, M. D. XLVII.

BVLLA FACVLTATIS

TRANSFERENDI CONCILII.

PAVLVS EPISCOPVS, ſeruus ſeruorum Dei, uenerabili fratri, Io. Mariæ, Epiſcopo Præneſtino, & dilectis filiis, Marcello tit. S. Crucis in Hieruſalem, Presbytero, ac Reginaldo S. Mariæ in Coſmedin Diacono, Cardinalibus, noſtris, & Apoſtolicæ Sedis Legatis de latere, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. REGIMINI uniuerſalis Eccleſiæ, meritis licet imparibus, diſponente Domino, præſidentes, noſtri offici partes eſſe putamus, ut, ſi quid grauius cauſa Reip. Chriſtianæ conſtituendum ſit, id nõ modo tempore opportuno, uerum etiam loco commodo, & idoneo perficiatur. Cum itaque nos nuper, poſtquam ſuſpenſionem celebrationis ſacri œcumenici, & uniuerſalis Concilii, alias per nos in ciuitate Tridentina ex cauſis tunc expreſſis, de uenerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Card. conſilio & aſſenſu indicti, ex certis aliis etiam tunc expreſſis cauſis, uſque ad aliud opportunius, & commodius tempus per nos declarandum, de ſimili conſilio, & aſſenſu factam, audita pace inter cariſſimos in Chriſto filios noſtros, Carolum Rom. Imperatorem, ſemper Auguſtum, & Franciſcum Francorũ Regem Chriſtianiſſimum, conciliata, pari conſilio, & aſſenſu ſuſtuleramus &

amoueramus; nequeuntes ipſi, tunc legitime impediti, ad dictam ciuitatem perſonaliter accedere, & eidem Concilio intereſſe, uos noſtros, & Apoſtolicæ Sedis Legatos de latere in eodẽ Concilio de ſimili conſilio cõſtituerimus & deputauerimus, uosq. ad eandem ciuitatem, tamquã pacis angelos, deſtinauerimus, prout in diuerſis noſtris deſuper confectis litteris plenius cõtinetur: Nos, ne tam ſanctum celebrationis Concilii huiuſmodi opus ex incommoditate loci, aut alias quouis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportune prouidere uolentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, pariq. conſilio & aſſenſu uobis inſimul, aut duobus ex uobis, reliquo legitimo impedimento detento, ſeu inde forte abſente, quandocumque uobis uidebitur, Concilium prædictum de eadem ciuitate Tridentina ad quamcumque aliam cõmodiorem, & opportuniorem, ſeu tutiorem ciuitatem, de qua uobis etiã uidebitur, transferendi, & mutandi, ac illud in ipſa ciuitate Tridentina ſupprimendi, & diſſoluendi: necnon Prælatis, & aliis perſonis Concilii huiuſmodi, ne in eo ad ulteriora in dicta ciuitate Tridentina procedant, etiã ſub cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis inhibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate huiuſmodi, ad quam illud transferri, & mutari contigerit, continuandi, tenendi, & celebrandi, & ad illud Prælatos, & alias perſonas Concilii Tridentini huiuſmodi, etiam ſub periurii, & aliis in litteris indictionis Concilii huiuſmodi expreſſis pœnis, euocandi, eidemq. ſic translato & mutato Concilio, nomine & auctoritate prædictis, præſidendi, ac in eo procedẽdi, ceteraq. in præmiſſis & circa ea neceſſaria & opportuna, alias iuxta priorũ uobis directarum litterarum continentiam & tenorem, faciendi, ſtatuendi, ordinandi, & exequendi, plenam & liberam Apoſtolica auctoritate tenore præſentium concedimus poteſtatem, & facultatem; ratum & gratum habituri, quidquid per uos in præmiſſis factum, ſtatutum, ordinatum, executumue fuerit, idq. facturi, auctore Domino, inuiolabiliter obſeruari; Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſq. contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis infringere, uel ei auſu temerario contra ire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis

tentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ, apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ, M D XLIIII, VIII Kal. Mart. Pontificatus noſtri anno XI.

Fab. Epis. Spol.

B. Motta.

SESSIO OCTAVA, CELEBRATA DIE XI MENSIS MART. M D XLVII.

Decretum de translatione Concilii.

PLACET ne uobis decernere, & declarare, de huiuſmodi morbo ex præmiſſis, & aliis allegatis ita manifeſte, & notorie conſtare, ut Prælati in hac ciuitate ſine uitæ diſcrimine commorari, & in ea icciſco inuiti minime retineri poſſint, & debeant? itemq. attento receſſu multorum Prælatorum poſt proxime præteritam Seſſionem, & attentis proteſtationibus aliorum complurium Prælatorum, in Congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipſius morbi abire uolentium, qui iuſte detineri non poſſunt, & ex quorum diſceſſu Concilium uel diſſolueretur, uel ex paucitate Prælatorum bonus eius progreſſus impediretur: & attento etiam imminēti periculo uitæ, & aliis cauſis, per aliquos ex Patribus in ipſis Congregationibus allegatis, utpote notorie ueris, & legitimis, placet ne uobis ſimiliter decernere, & declarare pro conſeruatione, & perſecutione ipſius Concilii, ſecuritate uitæ ipſorum Prælatorū, Concilium ipſum ad ciuitatem Bononiæ, ueluti ad locum magis paratum, ſalubrem, & idoneum pro tempore transferendum eſſe, & ex nunc transferri, & ibidem Seſſionem iam indictam, ſtatuta die, uigeſi-

ma prima Aprilis, celebrandam eſſe, & celebrari; & ſucceſſiue ad ulteriora procedendum, donec Sanctiſſimo Domino noſtro, & ſacro Concilio expedire uidebitur, ut ad hunc, ſeu alium locum, communicato etiam conſilio cum Inuictiſſimo Cæſare, Chriſtianiſſimo Rege, & aliis Regibus, ac Principibus Chriſtianis, ipſum Concilium reduci poſſit, & debeat? Reſponderunt, Placet.

SESSIO NONA,

BONONIAE CELEBRATA DIE XXI MENSIS APR. M D XLVII.

Decretum prorogationis Seſſionis.

HAEC ſacroſancta oecumenica, & generalis Synodus, quæ dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea nomine Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ Tertii, eiſdem Reuerendiſſimis Dominis, D. Io. Mariæ, Epiſcopo Præneſtino, de Monte, & Marcello tit. S. Crucis in Hieruſalem, Presbytero, S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicis de latere Legatis, conſiderans quod die undecima menſis Martii, præſentis anni, in generali publica Seſſione, in eadē ciuitate Tridenti & in loco conſueto celebrata, omnibusq. agendis de more peractis, ex cauſis tunc inſtantibus, urgentibus, & legitimis, interueniente etiā auctoritate ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, eiſdem Reuerendiſſimis Præſidentibus etiam ſpecialiter conceſſa, decreuit, & ordinauit, Concilium ex eo loco in hanc ciuitatē transferendum eſſe, ſicuti tranſtulit; itemq. Seſſionē pro præſenti die, uigeſima prima Aprilis, illic indictam, ut de Sacramentorum, & reformationis materiis, de quibus tractandum propoſuerat, canones ſancirentur, & promulgarentur, in hac ipſa ciuitate Bononiæ celebrari debere: conſideransq. nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio

cilio intereſſe conſueuerunt, his ſuperioribus, maioris hebdomadæ, & ſollemnitatis Paſchalis, diebus, in propriis eccleſiis occupatos, aliquos etiam, aliis impedimentis detentos, huc nondum acceſſiſſe, quos tamen breui affuturos ſperandum eſt; ac propterea factum eſſe, ut non ea, quam ſancta Synodus deſiderabat, Prælatorum frequentia, potuerint materiæ ipſæ Sacramentorum, & reformationis examinari, & diſcuti: ut omnia maturo conſilio cum dignitate, & grauitate debita fiant, bonum, opportunum, & expediens cenſuit, cenſetq. Seſſionem prædictam, quæ hoc ipſo die, ut præfertur, celebranda erat, ad diem Iouis, infra octauam Pentecoſtes proxime futuram, quoad ipſas materias expediendas, differendam, & prorogandam eſſe, quemadmodum differt, ac prorogat. quam diem & rei gerendæ maxime opportunam, & Patribus, præſertim abſentibus, percõmodam iudicauit, & iudicat: Hoc tamen adiecto; quod terminum ipſum ipſa ſancta Synodus, pro eius arbitrio, & uoluntate, ſicuti rebus Concilii putauerit expedire, etiam in priuata Congregatione reſtringere, & imminuere poſſit, & ualeat.

SESSIO DECIMA,

BONONIAE CELEBRATA

DIE SECVNDA MENSIS IVN. M D XLVII.

Decretum prorogationis Seſsionis.

QVAMVIS hæc ſacroſancta œcumenica, & generalis Synodus, Seſſionem, quæ die uigeſima prima menſis Aprilis, proxime præteriti, ſuper Sacramentorum, & reformationis materiis, in hac inclyta ciuitate Bononiæ, ex decreto in urbe Tridentina, in publica Seſſione, die undecima menſis Martii promulgato, celebranda erat; propter aliquas cauſas, ac præſertim propter abſentiam nonnullorũ Patrum, quos breui affuturos ſperabat, ad hunc præſentem diem differendam, & prorogandam eſſe decreuerit: uolens tamen cum iis, qui

ma prima Aprilis, celebrandam eſſe, & celebrari; & ſucceſſiue ad ulteriora procedendum, donec Sanctiſſimo Domino noſtro, & ſacro Concilio expedire uidebitur, ut ad hunc, ſeu alium locum, communicato etiam conſilio cum Inuictiſſimo Cæſare, Chriſtianiſſimo Rege, & aliis Regibus, ac Principibus Chriſtianis, ipſum Concilium reduci poſſit, & debeat? Reſponderunt, Placet.

SESSIO NONA,

BONONIAE CELEBRATA DIE XXI MENSIS APR. M D XLVII.

Decretum prorogationis Seſſionis.

HAEC ſacroſancta œcumenica, & generalis Synodus, quæ dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea nomine Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ Tertii, eiſdem Reuerendiſſimis Dominis, D. Io. Mariæ, Epiſcopo Præneſtino, de Monte, & Marcello tit. S. Crucis in Hieruſalem, Presbytero, S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicis de latere Legatis, conſiderans quod die undecima menſis Martii, præſentis anni, in generali publica Seſſione, in eadē ciuitate Tridenti & in loco conſueto celebrata, omnibusq. agendis de more peractis, ex cauſis tunc inſtantibus, urgentibus, & legitimis, interueniente etiā auctoritate ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, eiſdem Reuerendiſſimis Præſidentibus etiam ſpecialiter conceſſa, decreuit, & ordinauit, Concilium ex eo loco in hanc ciuitatē transferendum eſſe, ſicuti tranſtulit; itemq. Seſſionē pro præſenti die, uigeſima prima Aprilis, illic indictam, ut de Sacramentorum, & reformationis materiis, de quibus tractandum propoſuerat, canones ſancirentur, & promulgarentur, in hac ipſa ciuitate Bononiæ celebrari debere: conſideransq. nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio

cilio intereſſe conſueuerunt, his ſuperioribus, maioris hebdomadæ, & ſollemnitatis Paſchalis, diebus, in propriis eccleſiis occupatos, aliquos etiam, aliis impedimentis detentos, huc nondum acceſſiſſe, quos tamen breui affuturos ſperandum eſt; ac propterea factum eſſe, ut non ea, quam ſancta Synodus deſiderabat, Prælatorum frequentia, potuerint materiæ ipſæ Sacramentorum, & reformationis examinari, & diſcuti: ut omnia maturo conſilio cum dignitate, & grauitate debita fiant, bonum, opportunum, & expediens cenſuit, cenſetq. Seſſionem prædictam, quæ hoc ipſo die, ut præfertur, celebranda erat, ad diem Iouis, infra octauam Pentecoſtes proxime futuram, quoad ipſas materias expediendas, differendam, & prorogandam eſſe, quemadmodum differt, ac prorogat. quam diem & rei gerendæ maxime opportunam, & Patribus, præſertim abſentibus, percōmodam iudicauit, & iudicat: Hoc tamen adiecto; quod terminum ipſum ipſa ſancta Synodus, pro eius arbitrio, & uoluntate, ſicuti rebus Concilii putauerit expedire, etiam in priuata Congregatione reſtringere, & imminuere poſſit, & ualeat.

SESSIO DECIMA,

BONONIAE CELEBRATA

DIE SECVNDA MENSIS IVN. M D XLVII.

Decretum prorogationis Seſsionis.

QVAMVIS hæc ſacroſancta œcumenica, & generalis Synodus, Seſſionem, quæ die uigeſima prima menſis Aprilis, proxime præteriti, ſuper Sacramentorum, & reformationis materiis, in hac inclyta ciuitate Bononiæ, ex decreto in urbe Tridentina, in publica Seſſione, die undecima menſis Martii promulgato, celebranda erat; propter aliquas cauſas, ac præſertim propter abſentiam nonnullorū Patrum, quos breui affuturos ſperabat, ad hunc præſentem diem differendam, & prorogandam eſſe decreuerit: uolens tamen cum iis, qui

non uenerunt, etiam adhuc benigne agere: eadem ſacroſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitime cõgregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit, & decernit, Seſſionem ipſam, quam hac die, ſecunda menſis Iunii, præſentis anni, milleſimi quingẽteſimi quadrageſimi ſeptimi, celebrare decreuerat, ad diem Iouis, poſt feſtũ Natiuitatis beatæ Mariæ uirginis, quæ erit decima quinta menſis Septembris, proxime futuri, quoad prædictas, & alias materias expediendas, differendam, & prorogandam eſſe, quemadmodum differt, & prorogat; ita tamen, quod proſecutio diſcuſſionis, & examinationis, tam eorum, quæ ad dogmata, quam ad reformationem pertinent, interim non omittatur; & terminum ipſum ipſa ſancta Synodus, pro eius libito; & uoluntate, etiam in priuata Congregatione, abbreuiare, & prorogare libere poſſit, & ualeat.

Die XIIII Sept. M D X L V I I, in Congregatione generali, Bononiæ, prorogata fuit Seſſio, quæ futura erat die ſequenti, ad beneplacitum ſacri Concilii.

BVLLA RESVMPTIONIS CONCILII TRIDENTINI, SVB IVLIO III, PONT. MAX.

IVLIVS EPISCOPVS, ſeruus ſeruorum Dei, ad futuram rei memoriam. CVM AD tollenda religionis noſtræ diſſidia, quæ in Germania, longo tempore, non ſine totius Chriſtiani orbis perturbatione, & ſcandalo uiguerunt, bonum, opportunum, & expediens eſſe uideatur, ſicuti etiam cariſſimus in Chriſto filius noſter, Carolus Romanorum Imperator, ſemper Auguſtus, nobis per ſuas litteras, & nuncios ſignificari fecit, ut ſacrum œcumenicum generale Concilium per fel. rec. Paulum Papam III, prædeceſſorem noſtrum, indictum, & per nos tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipſius prædeceſſoris nomine, una cum duobus aliis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus ipſi Concilio præſidentes, inceptum, ordinatum, & continuatum, in quo plures publicæ & ſollemnes habitæ fuerunt Seſſiones, pluraq. tam in cauſa fidei, quam reformationis promulgata decreta, multaq. etiam ad utramque cauſam pertinentia examinata & diſcuſſa, ad ciuitatem Tridentinam reducatur: Nos, ad quos, & ſummos pro tempore Pontifices ſpectat generalia Concilia indicere & dirigere, ut Eccleſiæ pacem, & Chriſtianæ fidei, atque orthodoxæ religionis incrementum, ad omnipotentis Dei laudem & gloriã procuremus, &, quantum in nobis eſt, tranquillitati ipſius Germaniæ, quæ ſane prouincia retroactis temporibus in uera religione, ac ſacrorum Conciliorum, & ſanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaq. maximis Pontificibus, Chriſti Redemptoris noſtri in terra Vicariis, debita obedientia, & reuerentia, nulli Chriſtianorum prouinciæ fuit umquam ſecunda, paterne conſulamus, ſperantes per ipſius Dei gratiam, & benignitatem futurum, ut Reges omnes, ac Principes Chriſtiani iuſtis, piisq. noſtris in hac re uotis annuant, faueant, atque aſſiſtant; uenerabiles fratres Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, omnesq. alios & ſingulos,

qui de iure, uel cõſuetudine, uel priuilegio, Cõciliis generalibus intereſſe debent, quosq. idem prædeceſſor noſter in ſuis indictionis & aliis quibuſcumque deſuper confectis & publicatis litteris, Concilio intereſſe uoluit, per uiſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti hortamur, requirimus, & monemus, ut proximis futuris Kalendis Maii, quem diem ad ipſum Concilium in eo, in quo nunc reperitur, ſtatu reſumendum, & proſequendum, præuia matura deliberatione, & ex certa noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, ac uenerabilium fratrum noſtrorum, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinaliũ conſilio, & aſſenſu, ſtatuimus, decernimus, & declaramus, in ipſa ciuitate Tridenti, legitimo ceſſante impedimento, conuenire, & ſe congregare, ac ipſius Concilii continuationi, & proſecutioni, omni mora poſtpoſita, incumbere uelint. Nos enim operã ſedulo daturi ſumus, ut eodem tempore in eadem ciuitate noſtri omnino adſint Legati: per quos, ſi per ætatem noſtram, ualetudinemq. & Sedis Apoſtolicæ neceſſitates, perſonaliter adeſſe nequiuerimus, Spiritu ſancto duce, ipſi Concilio præſidentibus: quacumque ipſius Concilii translatione, & ſuſpenſione, ceterisq. contrariis non obſtantibus quibuſcumque, ac præſertim illis, quæ idem prædeceſſor noſter in ſuis litteris prædictis, quas cum omnibus & ſingulis in eis cõtentis clauſulis, & decretis in ſuo robore permanere uolumus, atque decernimus, &, quatenus opus ſit, innouamus, uoluit non obſtare: irritum nihilominus decernentes, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, uel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, noſtrorum, hortationis, requiſitionis, monitionis, ſtatuti, declarationis, innouationis, uoluntatis, & decretorum infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri, & Pauli, Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D L, X V I I I Kal. Dec. Pontificatus noſtri anno primo.

M. Card. Creſcen.
Rom. Amaſæus.

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI

SESSIO XI,

QVAE EST PRIMA SVB IVLIO III, PONT. MAX.

CELEBRATA KAL. MAII, MDLI.

Decretum de reſumendo Concilio.

PLACET ne uobis, ad laudem, & gloriam ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Chriſtianæ, ſacrum œcumenicum, & generale Concilium Tridentinum, iuxta formam, & tenorem litterarum Sanctiſſimi Domini noſtri reſumi debere, & procedendum eſſe ad ulteriora? Reſponderunt, Placet.

Indictio futuræ Seſſionis.

Placet ne uobis, proximam futuram Seſſionem habendam, & celebrandam eſſe in futuris Kal. Septembris? Reſponderunt, Placet.

SESSIO XII,
QVAE EST SECVNDA SVB IVLIO III, PONT. MAX. CELEBRATA DIE PRIMA SEPT. M. D. LI.

Decretum prorogationis Seſsionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime cõgregata, præſidentibus in ea eiſdẽ ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nunciis, quæ in proxime præterita Seſſione ſequentem hanc hodie habendam, & ad ulteriora procedendum eſſe decreuerat, cũ ob inclytæ Germanicæ nationis, cuius præcipue cauſa agitur, abſentiã, ac non magnã ceterorũ Patrum frequẽtiam, procedere hactenus diſtulerit, de uenerabilium in Chriſto fratrũ, & filiorum ſuorum, Maguntini, & Treuerenſis Archiepiſcoporum, ac ſacri Romani Imperii Principũ Electorũ, & cõplurium ipſius aliarumq. prouinciarũ Epiſcoporum, ſub hanc ipſam diem aduentu in Domino exultans, & dignas ipſi omnipotenti Deo agens gratias, firmamq. ſpem cõcipiens, quàplurimos alios tam ipſius Germanicæ, quam aliarum nationũ Prælatos, & ſui officii debito, & hoc exemplo cõmotos, propediem eſſe uenturos; futuram Seſſionem ad quadrageſimam diem, quæ erit undecima menſis Oct. proxime ſequentis, indicit; & Concilium ipſum in ſtatu, in quo reperitur, proſequendo, cum in præteritis Seſſionibus de ſeptem Sacramentis nouæ legis in genere, & in ſpecie de Baptiſmate, & Confirmatione definitum fuerit, ſtatuit & decernit de ſanctiſſimæ Eucharistiæ Sacramento; necnon, quod ad reformationẽ attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem & cõmodiorem Prælatorum reſidẽtiam pertinet, agi & tractari debere. Ac monet, & hortatur omnes Patres, ut interim Domini noſtri Ieſu Chriſti exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, ieiuniis, & orationibus uacent; ut tandem placatus, qui in ſæcula ſit benedictus, Deus corda hominum ad ueræ ſuæ fidei agnitionem, & ſanctæ matris Eccleſiæ unitatem, ac recte uiuendi normam reducere dignetur.

SESSIO XIII,

QVAE EST TERTIA

SVB IVLIO III, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XI. OCT. MDLI.

Decretum de ſanctiſſimo Euchariſtiæ ſacramento.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nunciis, etſi in eum finem non abſque peculiaris Spiritus ſancti ductu, & gubernatione, conuenerit, ut ueram, & antiquã de fide, & Sacramentis doctrinã exponeret, & ut hæreſibus omnibus, & aliis grauiſſimis incommodis, quibus Dei Eccleſia miſere nunc exagitatur, & in multas, ac uarias partes ſcinditur, remedium afferret, hoc præſertim iam inde a principio in uotis habuit, ut ſtirpitus conuelleret zizania execrabilium errorum, & ſchiſmatum, quæ inimicus homo his noſtris calamitoſis tẽporibus in doctrina fidei, uſu, & cultu ſacroſanctæ Euchariſtiæ ſuperſeminauit: quã alioqui Saluator noſter in Eccleſia ſua tamquam Symbolum reliquit eius unitatis, & caritatis, qua Chriſtianos omnes inter ſe coniunctos, & copulatos eſſe uoluit. Itaque eadem ſacroſancta Synodus, ſanam, & ſincerã illam de uenerabili hoc, & diuino Euchariſtiæ Sacramento doctrinam tradens, quam ſemper catholica Eccleſia, ab ipſo Ieſu Chriſto domino noſtro, & eius Apoſtolis erudita, atque a Spiritu ſancto, illi omnem ueritatem in dies ſuggerente, edocta, retinuit, & ad finem uſque ſæculi conſeruabit: omnibus Chriſti fidelibus interdicit, ne poſthac de ſanctiſſima Euchariſtia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quam ut eſt hoc præſenti decreto explicatum, atque definitum.

De reali præſentia Domini noſtri, Ieſu Chriſti, in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento. Cap. I.

PRincipio docet ſancta Synodus, & aperte, ac ſimpliciter profitetur, in almo ſanctæ Euchariſtiæ Sacramento poſt panis, & uini cōſecrationem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, uerum Deum, atque hominem, uere, realiter, ac ſubſtantialiter ſub ſpecie illarum rerum ſenſibilium contineri. neque enim hæc inter ſe pugnant, ut ipſe Saluator noſter ſemper ad dexteram Patris in cælis aſſideat iuxta modum exiſtēdi naturalem, & ut multis nihilominus aliis in locis ſacramentaliter præſens ſua ſubſtantia nobis adſit, ea exiſtendi ratione, quam etſi uerbis exprimere uix poſſumus, poſſibilē tamen eſſe Deo, cogitatione per fidem illuſtrata aſſequi poſſumus, & conſtantiſſime credere debemus. ita enim maiores omnes noſtri, quotquot in uera Chriſti Eccleſia fuerunt, qui de ſanctiſſimo hoc Sacramento diſſeruerunt, apertiſſime profeſſi ſunt, hoc tā admirabile Sacramentū in ultima cæna Redemptorem noſtrum inſtituiſſe, cum poſt panis, uiniq. benedictionem, ſe ſuum ipſius corpus illis præbere, ac ſuum ſanguinem, diſertis, & perſpicuis uerbis teſtatus eſt: quæ uerba a Sanctis Euangeliſtis cōmemorata, & a Diuo Paulo poſtea repetita, cū propriam illam & apertiſſimam ſignificationē præſeferant, ſecundum quam a Patribus intellecta ſunt: indigniſſimū ſane flagitium eſt, ea a quibuſdam contentioſis, & prauis hominibus ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus ueritas carnis, & ſanguinis Chriſti negatur, contra uniuerſum Eccleſiæ ſenſum, detorqueri, quæ, tamquam columna, & firmamentum ueritatis, hæc ab impiis hominibus excogitata commenta, uelut Sathanica, deteſtata eſt, grato ſemper & memore animo præſtantiſſimum hoc Chriſti beneficium agnoſcens.

De

De ratione inſtitutionis ſanctiſſimi huius Sacramenti. Cap. II.

ERgo Saluator noſter, diſceſſurus ex hoc mundo ad Patrē, Sacramentum hoc inſtituit, in quo diuitias diuini ſui erga homines amoris uelut effudit, memoriam faciens mirabilium ſuorum; & in illius ſumptione colere nos ſui memoriā præcepit, ſuamq. annunciare mortem, donec ipſe ad iudicandum mundum ueniat. Sumi autem uoluit Sacramentū hoc, tamquam ſpiritalem animarum cibum, quo alantur, & confortentur uiuentes uita illius, qui dixit: Qui manducat me, & ipſe uiuet propter me; & tamquam antidotū, quo liberemur a culpis quotidianis, & a peccatis mortalibus præſeruemur. Pignus præterea id eſſe uoluit futuræ noſtræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis, adeoq. ſymbolum unius illius corporis, cuius ipſe caput exiſtit, cuiq. nos, tamquam membra, arctiſſima fidei, ſpei, & caritatis connexione adſtrictos eſſe uoluit, ut id ipſum omnes diceremus, Nec eſſent in nobis ſchiſmata.

De excellentia ſanctiſſimæ Euchariſtiæ ſuper reliqua Sacramenta. Cap. III.

COmmune hoc quidem eſt ſanctiſſimæ Euchariſtiæ cum ceteris Sacramentis, ſymbolum eſſe rei ſacræ, & inuiſibilis gratiæ formam uiſibilem. uerum illud in ea excellens, & ſingulare reperitur, quod reliqua Sacramenta tunc primum ſanctificandi uim habent, cum quis illis utitur; at in Euchariſtia ipſe ſanctitatis auctor ante uſum eſt. nondum enim Euchariſtiam de manu Domini Apoſtoli ſuſceperant, cum uere tamen ipſe affirmaret corpus ſuū eſſe, quod præbebat. Et ſemper hæc fides in Eccleſia Dei fuit, ſtatim poſt conſecrationem uerum Domini noſtri corpus, uerumq. eius ſanguinem ſub panis, & uini ſpecie una cum ipſius anima, & diuinitate exiſtere; ſed corpus quidem ſub ſpecie panis, & ſanguinem ſub uini ſpecie, ex ui uerborū; ipſum autem

corpus ſub ſpecie uini, & ſanguinem ſub ſpecie panis, animamq. ſub utraque ui naturalis illius connexionis, & cõcomitantiæ, qua partes Chriſti domini, qui iam ex mortuis reſurrexit, nõ amplius moriturus, inter ſe copulantur: diuinitatem porro propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima hypoſtaticã unionem. Quapropter ueriſſimum eſt, tantundem ſub alterutra ſpecie, atque ſub utraque contineri. totus enim, & integer Chriſtus ſub panis ſpecie, & ſub quauis ipſius ſpeciei parte, totus item ſub uini ſpecie, & ſub eius partibus exiſtit.

De Tranſubſtantiatione. Cap. IIII.

QVoniam autem Chriſtus, Redemptor noſter, corpus ſuũ id, quod ſub ſpecie panis offerebat, uere eſſe dixit; ideo perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, idq. nunc denuo ſancta hæc Synodus declarat; per cõſecrationem panis, & uini, cõuerſionem fieri totius ſubſtantiæ panis in ſubſtantiam corporis Chriſti, domini noſtri; & totius ſubſtantiæ uini in ſubſtantiam ſanguinis eius. quæ conuerſio conuenienter, & proprie a ſancta catholica Eccleſia Tranſubſtantiatio eſt appellata.

De cultu, & ueneratione huic ſanctiſſimo Sacramento exhibenda. Cap. V.

NVllus itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes Chriſti fideles, pro more in catholica Eccleſia ſemper recepto, latriæ cultum, qui uero Deo debetur, huic ſanctiſſimo Sacramento in ueneratione exhibeant. neque enim ideo minus eſt adorandum, quod fuerit a Chriſto domino, ut ſumatur, inſtitutum: nam illum eundem Deum præſentem in eo adeſſe credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei: quem Magi procidentes adorauerunt: quem denique in Galilea ab Apoſtolis adoratum fuiſſe, Scriptura teſtatur.

Declarat præterea ſancta Synodus, pie, & religioſe admodũ in Dei Eccleſiam inductum fuiſſe hunc morem, ut ſingulis annis peculiari

culiari quodam, & feſto die præcelſum hoc, & uenerabile Sacramentum ſingulari ueneratione, ac ſollemnitate celebraretur, utq. in proceſſionibus reuerenter, & honorifice illud per uias, & loca publica circumferretur. æquiſſimum eſt enim ſacros aliquos ſtatutos eſſe dies, cum Chriſtiani omnes ſingulari, ac rara quadam ſignificatione gratos, & memores teſtentur animos erga cōmunem Dominum, & Redemptorē pro tam ineffabili, & plane diuino beneficio, quo mortis eius uictoria, & triumphus repræſentatur. ac ſic quidem oportuit uictricem ueritatem de mendacio, & hæreſi triumphum agere; ut eius aduerſarii in cōſpectu tanti ſplendoris, & in tanta uniuerſæ Eccleſiæ lætitia poſiti, uel debilitati, & fracti tabeſcant, uel pudore affecti, & confuſi aliquando reſipiſcant.

De aſſeruando ſacræ Euchariſtiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo. Cap. VI.

Conſuetudo aſſeruandi in ſacrario ſanctam Euchariſtiam adeo antiqua eſt, ut eam ſæculum etiam Nicæni Concilii agnouerit. porro deferri ipſam ſacram Euchariſtiam ad infirmos, & in hunc uſum diligenter in eccleſiis conſeruari, præterquam quod cum ſumma æquitate, & ratione coniunctum eſt, tum multis in Conciliis præceptum inuenitur, & uetuſtiſſimo catholicæ Eccleſiæ more eſt obſeruatum. Quare ſancta hæc Synodus retinendum omnino ſalutarē hunc, & neceſſarium morē ſtatuit.

De præparatione, quæ adhibenda eſt, ut digne quis ſacram Euchariſtiam percipiat. Cap. VII.

Si non decet ad ſacras ullas functiones quempiam accedere, niſi ſancte; certe, quo magis ſanctitas, & diuinitas cæleſtis huius Sacramēti uiro Chriſtiano comperta eſt, eo diligentius cauere ille debet, ne abſque magna reuerentia, & ſanctitate ad id percipiendum accedat, præſertim cum illa plena formidinis uerba apud Apoſtolum legamus: Qui manducat, & bibit indigne, iudicium ſibi manducat, & bibit, non diiudicans corpus

Domini. Quare communicare uolenti reuocandum eſt in memoriam eius præceptum: Probet autē ſe ipſum homo. Eccleſiaſtica autem conſuetudo delarat, eam probationem neceſſariam eſſe, ut nullus ſibi conſcius peccati mortalis, quantumuis ſibi contritus uideatur, abſque præmiſſa ſacramentali Confeſſione ad ſacram Euchariſtiam accedere debeat. quod a Chriſtianis omnibus, etiā ab iis ſacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc ſancta Synodus perpetuo ſeruandum eſſe decreuit, modo non deſit illis copia Cōfeſſoris. quod ſi neceſſitate urgente ſacerdos abſque præuia confeſſione celebrauerit, quamprimum confiteatur.

De uſu admirabilis huius Sacramenti. Cap. VIII.

QVo ad uſum autē, recte, & ſapienter Patres noſtri tres rationes hoc ſanctum Sacramentū accipiendi diſtinxerunt. Quoſdam enim docuerunt ſacramentaliter dumtaxat id ſumere, ut peccatores: Alios tantum ſpiritaliter, illos nimirum, qui, uoto propoſitum illum cæleſtem panem edentes, fide uiua, quæ per dilectionem operatur, fructum eius, & utilitatem ſentiūt: Tertios porro ſacramentaliter ſimul & ſpiritaliter: hi autem ſunt, qui ita ſe prius probant & inſtruunt, ut ueſtem nuptialem induti, ad diuinam hanc menſam accedant. In ſacramentali autem ſumptione ſemper in Eccleſia Dei mos fuit, ut laici a ſacerdotibus cōmunionem acciperent; ſacerdotes autem celebrantes ſe ipſos cōmunicarent. qui mos, tamquam ex traditione Apoſtolica deſcendens, iure, ac merito retineri debet. Demum uero paterno affectu admonet ſancta Synodus, hortatur, rogat, & obſecrat per uiſcera miſericordiæ Dei noſtri, ut omnes, & ſinguli, qui Chriſtiano nomine cenſentur, in hoc unitatis ſigno, in hoc uinculo caritatis, in hoc concordiæ ſymbolo iam tandem aliquando conueniant, & concordent; memoresq. tantæ maieſtatis, & tam eximii amoris Ieſu Chriſti, domini noſtri, qui dilectam animā ſuam in noſtræ ſalutis pretium, & carnem ſuā nobis dedit ad manducandum, hæc ſacra myſteria corporis, & ſanguinis eius ea fidei conſtantia, & firmitate, ea animi deuotione, ea pietate, & cultu credant, & uenerentur, ut panem illum ſuperſubſtantialem frequenter ſuſpicere poſſint,

poſſint, & is uere eis ſit animæ uita, & perpetua ſanitas mentis, cuius uigore confortati, ex huius miſeræ peregrinationis itinere ad cæleſtem patriam peruenire ualeant, eundem panem Angelorum, quem modo ſub ſacris uelaminibus edunt, abſque ullo uelamine manducaturi. Quoniam autem non eſt ſatis ueritatem dicere, niſi detegantur, & refellantur errores; placuit ſanctæ Synodo hos canones ſubiungere; ut omnes iam, agnita doctrina catholica, intelligant quoque, quæ illis hæreſes caueri, uitariq. debeant.

DE SACROSANCTO EVCHARISTIAE SACRAMENTO.

CANON I.

Si quis negauerit, in ſanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramento contineri uere, realiter, & ſubſtãtialiter corpus, & ſanguinem una cum anima, & diuinitate domini noſtri Ieſu Chriſti, ac proinde totum Chriſtum; ſed dixerit, tantummodo eſſe in eo, ut in ſigno, uel figura, aut uirtute; anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, in ſacroſancto Euchariſtiæ Sacramento remanere ſubſtantiam panis, & uini, una cum corpore, & ſanguine domini noſtri Ieſu Chriſti; negaueritq. mirabilem illam, & ſingularem conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ uini in ſanguinem, manentibus dumtaxat ſpeciebus panis, & uini, quam quidem conuerſionem catholica Eccleſia aptiſſime Tranſubſtantiationem appellat; anathema ſit.

CANON III.

Si quis negauerit, in uenerabili Sacramento Euchariſtiæ ſub unaquaque ſpecie, & ſub ſingulis cuiuſque ſpeciei partibus, ſeparatione facta, totum Chriſtum contineri; anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, peracta conſecratione, in admirabili Euchariſtiæ Sacramento non eſſe corpus, & ſanguinem domini noſtri Ieſu Chriſti, ſed tantum in uſu, dum ſumitur, non autem ante, uel poſt; & in hoſtiis, ſeu particulis conſecratis, quæ poſt Cõmunionem reſeruantur, uel ſuperſunt, non remanere uerum corpus Domini; anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, uel præcipuum fructum ſanctiſſimæ Euchariſtiæ eſſe remiſſionem peccatorum, uel ex ea non alios effectus prouenire; anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, in ſancto Euchariſtiæ Sacramento Chriſtũ, unigenitum Dei filium, non eſſe cultu latriæ, etiam externo, adorandum; atque ideo nec feſtiua peculiari celebritate uenerandum; neque in proceſſionibus, ſecundum laudabilem, & uniuerſalem Eccleſiæ ſanctæ ritum, & conſuetudinem, ſollemniter circumgeſtandum, uel non publice, ut adoretur, populo proponendum, & eius adoratores eſſe idololatras; anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non licere ſacram Euchariſtiam in ſacrario reſeruari, ſed ſtatim poſt conſecrationem adſtantibus neceſſario diſtribuendam; aut non licere, ut illa ad infirmos honorifice deferatur; anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Chriſtum, in Euchariſtia exhibitum, ſpiritualiter tantum manducari, & non etiam ſacramentaliter, & realiter; anathema ſit.

CANON IX.

Si quis negauerit, omnes, & ſingulos Chriſti fideles utriuſque ſexus, cum ad annos diſcretionis peruenerint, teneri ſingulis annis, ſaltem in Paſchate, ad communicandum, iuxta præceptum ſanctæ matris Eccleſiæ; anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit, non licere ſacerdoti celebranti ſe ipſum communicare; anathema ſit.

CANON XI.

Si quis dixerit, ſolam fidem eſſe ſufficientem præparationem ad ſumendũ ſanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramentum; anathema ſit. Et ne tantum Sacramentũ indigne, atque ideo in mortem, & cõdemnationem ſumatur, ſtatuit, atque declarat ipſa ſancta Synodus, illis, quos cõſcientia peccati mortalis grauat, quantumcumque etiam ſe contritos exiſtiment, habita copia Confeſſoris, neceſſario præmittendam eſſe Confeſſionem ſacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, uel pertinaciter aſſerere, ſeu etiam publice diſputando defendere præſumpſerit, eo ipſo excommunicatus exiſtat.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EADEM ſacroſancta Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nunciis, intendens nonnulla ſtatuere, quæ ad iuriſdictionem pertinent Epiſcoporum, ut, iuxta proximæ Seſſionis decretum, illi in commiſſis ſibi Eccleſiis eo libentius reſideant, quo facilius, & commodius ſibi ſubiectos regere, & in uitæ, ac morum honeſtate continere potuerint; illud primum eos admonendos cenſet, ut ſe Paſtores, non percuſſores eſſe meminerint, atque ita præeſſe ſibi ſubditis oportere, ut non

in eis dominentur, ſed illos, tanquam filios, & fratres, diligant; elaborentq. ut hortando, & monendo ab illicitis deterreant; ne, ubi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogantur. Quos tamen ſi quid per humanā fragilitatem peccare contigerit, illa Apoſtoli eſt ab eis ſeruanda præceptio, ut illos arguant, obſecrent, increpent in omni bonitate & patientia: cum ſæpe plus erga corrigendos agat beneuolentia, quam auſteritas; plus exhortatio, quā comminatio; plus caritas, quam poteſtas. Sin autem ob delicti grauitatē uirga opus fuerit; tunc cum manſuetudine rigor, cum miſericordia iudicium, cum lenitate ſeueritas adhibenda eſt: ut ſine aſperitate diſciplina populis ſalutaris, ac neceſſaria conſeruetur; & qui correpti fuerint, emendentur; aut, ſi reſipiſcere noluerint, ceteri, ſalubri in eos animaduerſionis exemplo, a uitiis deterreantur: cum ſit diligentis & pii ſimul Paſtoris officium, morbis ouiū leuia primum adhibere fomenta, poſt, ubi morbi grauitas ita poſtulet, ad acriora, & grauiora remedia deſcendere: ſin autem ne ea quidem proficiant, illis ſubmouendis ceteras ſaltē oues a contagionis periculo liberare. Cum igitur rei criminum plerumque ad euitandas pœnas, & Epiſcoporum ſubterfugienda iudicia, querelas & grauamina ſimulent, & appellationis diffugia iudicis proceſſum impediant; ne remedio, ad innocentiæ præſidium inſtituto, ad iniquitatis defenſionē abutantur, utq. huiuſmodi eorum calliditati & tergiuerſationi occurratur, ita ſtatuit, & decreuit: In cauſis uiſitationis & correctionis, ſiue habilitatis, & inhabilitatis, necnon criminalibus, ab Epiſcopo, ſeu illius in ſpiritualibus Vicario generali, ante definitiuam ſententiā, ab interlocutoria, uel alio quocumque grauamine non appelletur; neque Epiſcopus, ſeu Vicarius appellationi huiuſmodi tamquam friuolæ deferre teneatur: ſed ea, ac quacumque inhibitione ab appellationis iudice emanata, necnon omni ſtylo, & conſuetudine, etiam immemorabili, contraria non obſtante, ad ulteriora ualeat procedere, niſi grauamen huiuſmodi per definitiuā ſententiam reparari, uel ab ipſa definitiua appellari non poſſit. quibus caſibus ſacrorum & antiquorum canonum ſtatuta illibata perſiſtant.

Caput II.

A ſententia Epiſcopi, uel ipſius in ſpiritualibus Vicarii generalis, in criminalibus appellationis cauſa, ubi appellationi locus fuerit, ſi Apoſtolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, Metropolitano, ſeu illius etiam Vicario in ſpiritualibus generali, aut, ſi ille aliqua de cauſa ſuſpectus foret, uel ultra duas legales dietas diſtet, ſeu ab ipſo appellatum fuerit, uni ex uicinioribus Epiſcopis, ſeu illorum Vicariis, non autem inferioribus iudicibus committatur.

Caput III.

Reus, ab Epiſcopo, aut eius Vicario in ſpiritualibus generali, in criminali cauſa appellans, coram iudice, ad quem appellauit, acta primæ inſtantiæ omnino producat: & iudex, niſi illis uiſis, ad eius abſolutionem minime procedat. Is autem, a quo appellatum fuerit, intra XXX dies, acta ipſa poſtulanti gratis exhibeat: alioqui abſque illis, cauſa appellationis huiuſmodi, prout iuſtitia ſuaſerit, terminetur.

Caput. IIII.

Cum uero tam grauia nonnumquam ſint delicta, ab Eccleſiaſticis commiſſa perſonis, ut ob eorum atrocitatē ex ſacris ordinibus deponendæ, & curiæ ſint tradendæ ſæculari; in quo ſecundum ſacros Canones certus Epiſcoporum numerus requiritur; quos ſi omnes adhibere difficile eſſet, debita iuris executio differretur; ſi quando autem interuenire poſſent, eorum reſidentia intermitteretur: propterea ſtatuit, & decreuit: Epiſcopo per ſe, ſeu illius Vicarium in ſpiritualibus generalem, contra Clericū, in ſacris etiam presbyteratus ordinibus conſtitutum, etiam ad illius condemnationem, necnon uerbalem depoſitionem; & per ſe ipſum, etiam ad actualem, atque ſollemnem degradationem ab ipſis ordinibus, & gradibus Eccleſiaſticis in caſibus, in quibus aliorum Epiſcoporū præſentia, in numero a Canonibus definito, requiritur, etiam abſque illis procedere liceat; adhibitis tamen, & in

& in hoc ſibi aſſiſtentibus totidem Abbatibus, uſum mitræ & baculi ex priuilegio Apoſtolico habentibus, ſi in ciuitate, aut diœceſi reperiri, & cómode intereſſe poſſint; alioquin aliis perſonis in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutis, quæ ætate graues, ac iuris ſcientia commendabiles exiſtant.

Caput V.

Et, quoniam per fictas cauſas, quæ tamen ſatis probabiles uidentur, interdum accidit, ut nonnulli eiuſmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ, illis Epiſcoporum iuſta ſeueritate inflictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur: cum nō ferendum ſit, ut mendacium, quod tantopere Deo diſplicet, non modo ipſum impunitum ſit, uerum etiam alterius delicti ueniam impetret mentienti; iccirco, ut ſequitur, ſtatuit, & decreuit: Epiſcopus, apud eccleſiam ſuam reſidens, de ſurreptione, & obreptione gratiæ, quæ ſuper abſolutione alicuius publici criminis, uel delicti, de quo ipſe inquirere cœperat, aut remiſſione pœnæ, ad quam criminoſus per eum condemnatus fuerit, falſis precibus impetratur, per ſeipſum, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, etiam ſumarie cognoſcat; ipſamq. gratiam, poſtquam, per falſi narrationem, aut ueri taciturnitatem obtentam eſſe, legitime conſtiterit, non admittat.

Caput VI.

Quoniam uero ſubditi Epiſcopo, tametſi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odiſſe, &, tamquam iniuria affecti ſint, falſa illi crimina obiicere ſolent; ut, quoquo pacto poſſint, ei moleſtiam exhibeant; cuius uexationis timor plerumque illum ad inquirenda, & punienda eorum delicta ſegniorē reddit: icirco, ne is magno ſuo, & eccleſiæ incommodo gregem ſibi creditum relinquere, ac non ſine Epiſcopalis dignitatis diminutione uagari cogatur, ita ſtatuit, & decreuit: Epiſcopus, niſi ob cauſam, ex qua deponendus, ſiue priuandns ueniret, etiā ſi ex officio, aut per inquiſitionem, ſeu denunciationem, uel accuſationem, ſiue alio quouis

quouis modo procedatur, ut perſonaliter compareat, nequaquam citetur, uel moneatur.

Caput VII.

Teſtes in cauſa criminali, ad informationem, uel indicia, ſeu alias in cauſa principali cōtra Epiſcopum, niſi conteſtes, & bonæ conuerſationis, exiſtimationis, & famæ fuerint, non recipiantur: & ſi odio, temeritate, aut cupiditate aliquid depoſuerint, grauibus pœnis mulctentur.

Caput VIII.

Cauſæ Epiſcoporum, cum pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Max. referantur, ac per ipſum terminentur.

Decretum prorogationis, definitionis quattuor articulorum de Sacramento Euchariſtiæ, & Salui conductus Proteſtantibus dandi.

EADEM ſancta Synodus errores omnes, qui ſuper hoc ſanctiſſimo Sacramento repullularunt, tamquam uepres ex agro Dominico euellere, ac omnium fidelium ſaluti proſpicere cupiens, quotidianis precibus Deo omnipotenti pie oblatis, inter alios ad hoc Sacramentū pertinentes articulos, diligētiſſima ueritatis catholicæ inquiſitione tractatos, plurimis accuratiſſimisq. pro rerū grauitate diſputationibus habitis, cognitis quoque præſtantiſſimorum Theologorum ſententiis, hos etiā tractabat: An neceſſarium ſit ad ſalutē, & diuino iure præceptū, ut ſinguli Chriſti fideles ſub utraque ſpecie ipſum uenerabile Sacramentū accipiant. Et: Num minus ſumat, qui ſub altera, quā qui ſub utraque cōmunicat. Et: An errauerit ſancta mater Eccleſia, laicos, & non celebrantes ſacerdotes, ſub panis ſpecie dumtaxat communicando. Et: An paruuli etiam communicandi ſint. Sed quoniā ex nobiliſſima Germaniæ prouincia ii, qui ſe Proteſtantes nominant, ſuper his ipſis articulis, antequā definiantur, audiri à ſancta Synodo cupiunt, & eā ob cauſam fidem publicam ab illa poſtularunt, ut ipſis tuto huc uenire, & in hac urbe cōmorari, ac libere corā Synodo dicere, atque proponere quæ ſenſerint, & poſtea, cum libuerit, recedere liceat: ſancta ipſa Synodus, licet magno

gnio deſiderio eorũ aduentũ multos antea meſes expectarit; tamẽ ut pia mater, quæ ingemiſcit, & parturit, ſummopere id deſiderãs, ac laborans, ut in iis, qui Chriſtiano nomine cenſentur, nulla ſint ſchiſmata, ſed, quemadmodum eundem omnes Deum, & Redemptorem agnoſcunt; ita idem dicant, idem credant, idem ſapiant; confidens Dei miſericordia, & ſperans fore, ut illi in ſanctiſſimam & ſalutarem unius fidei, ſpei, caritatisq. concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, ſecuritatem, & fidem, ut petierunt, publicam, quam ſaluum conductum uocant, quod ad ſe pertinet, eius, qui infra ſcriptus erit, tenoris, dedit, atque conceſſit: & eorum cauſa definitionem illorum articulorum ad ſecundam Seſſionem diſtulit, quam, ut illi commode ei intereſſe poſſint, in diem feſtum conuerſionis diui Pauli, qui erit X X V die menſis Ian. anni ſequentis, indixit. Illudq. præterea ſtatuit, ut in eadem Seſſione de ſacrificio Miſſæ agatur, propter magnam utriuſque rei connexionem. Interea Seſſione proxima de Pœnitentiæ, & extremæ Vnctionis Sacramentis tractandũ. Illam autẽ die feſto diuæ Catharinæ uirginis, & martyris, quæ erit X X V Nou. habendam eſſe decreuit, ſimulq. ut in utraque materiam reformationis proſequatur.

Saluus conductus datus Proteſtantibus.

Sacroſancta generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nunciis, omnibus & ſingulis ſiue eccleſiaſticis, ſiue ſæcularibus perſonis uniuerſæ Germaniæ, cuiuſcumque gradus, ſtatus, condicionis, & qualitatis ſint, quæ ad œcumenicum hoc, & generale Concilium accedere uoluerint, ut de iis rebus, quæ in ipſa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere, & tractare; ac ad ipſum œcumenicum Concilium libere & tuto uenire, & in eo manere, & commorari, ac articulos, quot illis uidebitur, tam ſcripto, quam uerbo offerre, proponere; & cũ Patribus, ſiue iis, qui ab ipſa ſancta Synodo delecti fuerint, conferre, & abſque ullis conuiciis, & contumeliis diſputare, necnó, quando illis placuerit, recedere poſſint, & ualeant, publicam fidem, & plenam ſecuritatem, quã ſaluum conductum appellant,

cum

cum omnibus, & ſingulis clauſulis & decretis neceſſariis & opportunis, etiam ſi ſpecialiter, & non per uerba generalia exprimi deberent, quæ pro expreſſis haberi uoluit, quantum ad ipſam ſanctam Synodum ſpectat, concedit. Placuit præterea ſanctæ Synodo, ut, ſi pro maiori libertate ac ſecuritate eorum, certos tam pro commiſſis, quam pro cõmittendis per eos delictis iudices eis deputari cupiant, illos ſibi beneuolos nominent, etiam ſi delicta ipſa quantumcumque enormia, ac hæreſim ſapientia fuerint.

SESSIO XIIII,

QVAE EST QVARTA SVB IVLIO III, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XXV NOV. MDLI.

Doctrina de ſanctiſſimis Pænitentiæ, & extremæ Vnctionis Sacramentis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eisdem ſanctæ Apoſtolicæ Sedis Legato, & Nunciis. Quamuis in decreto de iuſtificatione multus fuerit de Pænitentiæ Sacramento, propter locorum cognationem, neceſſaria quadam ratione ſermo interpoſitus; tanta nihilominus circa illud noſtra hac ætate diuerſorum errorũ eſt multitudo, ut nõ parum publicæ utilitatis retulerit, de eo exactiorem, & pleniorem definitionẽ tradidiſſe, in qua, demonſtratis, & conuulſis, Spiritus ſancti præſidio, uniuerſis erroribus, Catholica ueritas perſpicua, & illuſtris fieret; quam nunc ſancta hæc Synodus Chriſtianis omnibus perpetuo ſeruandam proponit.

De neceſsitate, & inſtitutione Sacramenti Pœnitentiæ. Caput I.

SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum eſſet, ut iuſtitiam, in Baptiſmo ipſius beneficio, & gratia ſuſceptam, conſtanter tuerentur; non fuiſſet opus, aliud ab ipſo Baptiſmo Sacramentum ad peccatorum remiſsionem eſſe inſtitutum. Quoniam autem Deus, diues in miſericordia, cognouit figmentum noſtrum; illis etiam uitæ remedium contulit, qui ſeſe poſtea in peccati ſeruitutem, & Dæmonis poteſtatem tradidiſſent, Sacramentum uidelicet Pœnitentiæ, quo lapſis poſt Baptiſmum, beneficium mortis Chriſti applicatur. Fuit quidem Pœnitentia uniuerſis hominibus, qui ſe mortali aliquo peccato inquinaſſent, quouis tempore ad gratiam, & iuſtitiam aſſequendam neceſſaria, illis etiam, qui Baptiſmi Sacramento ablui petiuiſſent, ut, peruerſitate abiecta, & emendata, tantam Dei offenſionem, cum peccati odio, & pio animi dolore deteſtarentur. unde Propheta ait: Conuertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus ueſtris: & non erit uobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit: Niſi pœnitentiam egeritis, omnes ſimiliter peribitis. Et princeps Apoſtolorum Petrus peccatoribus Baptiſmo initiandis, pœnitentiam commendans, dicebat: Pœnitentiam agite, & baptizetur unuſquiſque ueſtrum. Porro nec ante aduentum Chriſti pœnitentia erat Sacramentum, nec eſt poſt aduentum illius cuiquam ante Baptiſmum. Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipue inſtituit, cum, a mortuis excitatus, inſufflauit in diſcipulos ſuos, dicens: Accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt. Quo tam inſigni facto, & uerbis tam perſpicuis, poteſtatem remittendi, & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles, poſt Baptiſmum lapſos, Apoſtolis, & eorum legitimis ſucceſſoribus fuiſſe communicatam, uniuerſorum Patrum conſenſus ſemper intellexit; & Nouatianos, remittendi poteſtatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Eccleſia

.Catho-

catholica, tamquã hæreticos, exploſit, atque condemnauit. Quare ueriſſimum hunc illorum uerborum Domini ſenſum ſancta hæc Synodus probans, & recipiens, damnat eorum commenticias interpretationes, qui uerba illa ad poteſtatem prædicandi uerbũ Dei, & Chriſti Euangelium annunciandi, contra huiuſmodi Sacramenti inſtitutionem falſo detorquent.

De differentia Sacramenti Pænitentiæ, & Baptiſmi Cap. II.

CETERVM hoc Sacramentum multis rationibus a Baptiſmo differre dignoſcitur. nam præterquam quod materia, & forma, quibus Sacramenti eſſentia perficitur, longiſſime diſſidet: conſtat certe, Baptiſmi miniſtrum iudicem eſſe non oportere: cum Eccleſia in neminem iudicium exerceat, qui nõ prius in ipſam per Baptiſmi ianuam fuerit ingreſſus. Quid enim mihi, inquit Apoſtolus, de iis, qui foris ſunt, iudicare? Secus eſt de domeſticis fidei, quos Chriſtus dominus lauacro Baptiſmi, ſui corporis membra ſemel effecit. nam hos, ſi ſe poſtea crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptiſmo ablui, cum id in Eccleſia catholica nulla ratione liceat, ſed ante hoc tribunal tamquam reos ſiſti uoluit, ut per ſacerdotum ſententiã non ſemel, ſed quoties ab admiſſis peccatis ad ipſum pænitentes confugerent, poſſent liberari. Alius præterea eſt Baptiſmi, & alius Pænitentiæ fructus. per Baptiſmũ enim Chriſtum induentes, noua prorſus in illo efficimur creatura, plenam, & integram peccatorum omnium remiſſionem conſequentes; ad quam tamen nouitatem, & integritatem per Sacramentum Pænitentiæ, ſine magnis noſtris fletibus, & laboribus, diuina id exigente iuſtitia, peruenire nequaquam poſſumus: ut merito Pænitentia laborioſus quidam Baptiſmus a ſanctis Patribus dictus fuerit. Eſt autem hoc Sacramentum Pænitentiæ lapſis poſt Baptiſmum ad ſalutem neceſſarium, ut nondum regeneratis ipſe Baptiſmus.

De partibus, & fructu huius Sacramenti Caput III.

Docet præterea ſancta Synodus, Sacramenti Pænitentiæ formam, in qua præcipue ipſius uis ſita eſt, in illis miniſtri uerbis poſitam eſſe: Ego te abſoluo &c. Quibus quidem de Eccleſiæ ſanctæ more preces quædam laudabiliter adiunguntur: ad ipſius tamen formæ eſſentiam nequaquam ſpectant, neque ad ipſius Sacramenti adminiſtrationem ſunt neceſſariæ. Sunt autē quaſi materia huius Sacramenti ipſius pænitentis actus, nempe Contritio, Confeſſio, & Satisfactio. qui quatenus in pænitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamq. & perfectam peccatorum remiſſionem ex Dei inſtitutione requiruntur, hac ratione Pænitentiæ partes dicuntur. Sane uero res, & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius uim, & efficaciam pertinet, reconciliatio eſt cum Deo; quam interdum in uiris piis, & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conſcientiæ pax, ac ſerenitas cum uehementi ſpiritus conſolatione conſequi ſolet. Hæc de partibus, & effectu huius Sacramenti ſancta Synodus tradens, ſimul eorū ſententias damnat, qui pænitentiæ partes, incuſſos conſcientiæ terrores, & fidem eſſe contendunt.

De Contritione. Cap. IIII.

Contritio, quæ primum locum inter dictos pænitentis actus habet, animi dolor, ac deteſtatio eſt de peccato commiſſo, cum propoſito nō peccandi de cetero. Fuit autem quouis tempore ad impetrandam ueniam peccatorum hic Contritionis motus neceſſarius; & in homine, poſt Baptiſmum lapſo, ita demum præparat ad remiſſionem peccatorum, ſi cum fiducia diuinæ miſericordiæ, & uoto præſtandi reliqua coniunctus ſit, quæ ad rite ſuſcipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur ſancta Synodus, hanc cōtritionem non ſolum ceſſationem a peccato, & uitæ nouæ propoſitum, & inchoationem, ſed ueteris etiam odium continere, iuxta illud: Proiicite a uobis

omnes

omnes iniquitates ueſtras, in quibus præuaricati eſtis, & facite uobis cor nouum, & ſpiritum noum. Et certe qui illos ſanctorum clamores conſiderauerit: Tibi ſoli peccaui, & malum coram te feci: Laboraui in gemitu meo; lauabo per ſingulas noctes lectum meum: Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ: et alios huius generis: facile intelliget, eos ex uehemẽti quodam anteactæ uitæ odio, & ingenti peccatorum deteſtatione manaſſe. Docet præterea, etſi contritionem hanc aliquando caritate perfectam eſſe contingat, hominemq. Deo reconciliare, prius quam hoc Sacramentum actu ſuſcipiatur; ipſam nihilominus reconciliationem ipſi Contritioni ſine Sacramenti uoto, quod in illa includitur, non eſſe adſcribendam. Illam uero Contritionem imperfectam, quæ Attritio dicitur, quoniam uel ex turpitudinis peccati conſideratione, uel ex gehennæ & pœnarum metu communiter concipitur, ſi uoluntatem peccandi excludat cum ſpe ueniæ, declarat non ſolum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, uerum etiam donum Dei eſſe, & Spiritus ſancti impulſum, non adhuc quidem inhabitantis, ſed tantum mouentis, quo pænitens adiutus uiam ſibi ad iuſtitiam parat. Et quãuis ſine Sacramento Pænitentiæ per ſe ad iuſtificationem perducere peccatorem nequeat, tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pænitentiæ impetrandam diſponit. hoc enim timore utiliter concuſſi Niniuitæ ad Ionæ prædicationem, plenã terroribus, pænitentiam egerunt, & miſericordiam a Domino impetrarunt. Quamobrem falſo quidam calumniantur catholicos ſcriptores, quaſi tradiderint, Sacramentum Pænitentiæ abſque bono motu ſuſcipientium gratiam conferre. quod numquã Eccleſia Dei docuit, neque ſenſit. ſed & falſo docent, Contritionem eſſe extortam, & coactam, non liberam, & uoluntariam.

De Confeſſione. Cap. V.

EX inſtitutione Sacramenti Pænitentiæ iam explicata, uniuerſa Eccleſia ſemper intellexit inſtitutam etiã eſſe a Domino integram peccatorum Confeſſionem, & omnibus poſt Baptiſmum lapſis iure diuino neceſſariam exiſtere: quia

De penit et remi

dominus noſter Ieſus Chriſtus, e terris aſcenſurus ad cælos, ſacerdotes ſui ipſius Vicarios reliquit, tamquã præſides, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Chriſti fideles ceciderint; quo pro poteſtate clauium, remiſſionis, aut retentionis peccatorum ſententiam pronuncient. conſtat enim, ſacerdotes iudicium hoc, incognita cauſa, exercere non potuiſſe, nec æquitatẽ quidem illos in pœnis iniungendis ſeruare potuiſſe, ſi in genere dumtaxat, & non potius in ſpecie, ac ſigillatim ſua ipſi peccata declaraſſent. Ex his colligitur, oportere a pænitẽtibus omnia peccata mortalia, quorum, poſt diligentem ſui diſcuſſionem, conſcientiam habent, in Confeſſione recenſeri, etiam ſi occultiſſima illa ſint, & tantum aduerſus duo ultima Decalogi præcepta commiſſa, quæ nõnumquam animum grauius ſauciant, & periculoſiora ſunt iis, quæ in manifeſto admittuntur. nam uenialia, quibus a gratia Dei non excludimur, & in quæ frequentius labimur, quamquam recte, & utiliter, citraq. omnem præſumptionem in Confeſſione dicantur, quod piorum hominum uſus demonſtrat, taceri tamen citra culpam, multisq. aliis remediis expiari poſſunt. Verum cum uniuerſa mortalia peccata, etiam cogitationis, homines iræ filios, & Dei inimicos reddant, neceſſum eſt omniũ etiam ueniam cum aperta, & uerecunda Cõfeſſione a Deo quærere. Itaque dum omnia, quæ memoriæ occurrunt, peccata Chriſti fideles confiteri ſtudent, procul dubio omnia miſericordiæ diuinæ ignoſcenda exponunt. Qui uero ſecus faciunt, & ſcienter aliqua retinent, nihil diuinæ bonitati per ſacerdotẽ remittendum proponũt. ſi enim erubeſcat ægrotus uulnus medico detegere; quod ignorat medicina, non curat. Colligitur præterea, etiam eas circũſtantias in Confeſſione explicandas eſſe, quæ ſpeciem peccati mutant; quod ſine illis peccata ipſa nec a pænitentibus integre exponantur, nec iudicibus innoteſcant; & fieri nequeat, ut de grauitate criminum recte cenſere poſſint, & pœnam, quam oportet, pro illis, pænitentibus imponere. Vnde alienum a ratione eſt, docere circumſtantias has ab hominibus otioſis excogitatas fuiſſe; aut unam tantum circumſtantiam confitendam eſſe, nempe peccaſſe in fratrem. Sed & impium eſt, Confeſſionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impoſſibilem dicere, aut carnificinam illam

conſcien-

conſcientiarum appellare. conſtat enim, nihil aliud in Eccleſia a pænitentibus exigi, quam ut, poſtquam quiſque diligentius ſe excuſſerit, & conſcientiæ ſuæ ſinus omnes, & latebras explorauerit; ea peccata confiteatur, quibus ſe Dominum, & Deũ ſuum mortaliter offendiſſe meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in uniuerſum eadem Confeſſione incluſa eſſe intelliguntur; pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: Ab occultis meis munda me Domine. Ipſa uero huiuſmodi Confeſſionis difficultas, ac peccata detegendi uerecundia, grauis quidem uideri poſſet, niſi tot, tantisq. commodis, & conſolationibus leuaretur, quæ omnibus, digne ad hoc Sacramentũ accedentibus, per abſolutionem certiſſime conferuntur. Ceterum quo ad modum confitendi ſecreto apud ſolum ſacerdotem, etſi Chriſtus non uetuerit, quin aliquis in uindictam ſuorũ ſcelerum, & ſui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Eccleſiæ offenſæ ædificationem, delicta ſua publice confiteri poſſit: non eſt tamen hoc diuinô præcepto mandatum, nec ſatis conſulte humana aliqua lege præciperetur, ut delicta, præſertim ſecreta, publica eſſent Confeſſione aperienda. unde cum a ſanctiſſimis, & antiquiſſimis Patribus magno, unanimiq. conſenſu ſecreta Cõfeſſio ſacramentalis, qua ab initio Eccleſia ſancta uſa eſt, & modo etiam utitur, fuerit ſemper cõmendata; manifeſte refellitur inanis eorum calumnia, qui eam a diuino mandato alienã, & inuentum humanũ eſſe, atque a Patribus, in Concilio Lateranenſi cõgregatis, initium habuiſſe, docere nõ uerentur. neque enim per Lateranenſe Concilium Eccleſia ſtatuit, ut Chriſti fideles confiterentur, quod iure diuino neceſſarium & inſtitutum eſſe intellexerat, ſed ut præceptum Confeſſionis ſaltem ſemel in anno ab omnibus, & ſingulis, cum ad annos diſcretionis perueniſſent, impleretur. unde iam in uniuerſa Eccleſia cum ingenti animarum fidelium fructu obſeruatur mos ille ſalutaris confitendi ſacro illo, & maximo acceptabili tempore Quadrageſimæ: quem morem hæc ſancta Synodus maxime probat, & amplectitur, tamquam pium, & merito retinendum.

De miniſtro huius Sacramenti, & Abſolutione.

Caput VI.

CIrca miniſtrum autem huius Sacramenti, declarat ſancta Synodus, falſas eſſe, & a ueritate Euangelii penitus alienas doctrinas omnes, quæ ad alios quoſuis homines, præter Epiſcopos, & ſacerdotes, Clauium miniſterium pernicioſe extendunt; putantes, uerba illa Domini: Quæcumque alligaueritis ſuper terrã, erunt ligata & in cælo; &, quæcumque ſolueritis ſuper terrã, erunt ſoluta & in cælo: &, quorũ remiſeritis peccata, remittuntur eis; &, quorum retinueritis, retenta ſunt: ad omnes Chriſti fideles, indifferenter, & promiſcue, contra inſtitutionem huius Sacramenti, ita fuiſſe dicta, ut quiuis poteſtatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem, ſi correptus acquieuerit; ſecreta uero per ſpontaneam Cõfeſſionem, cuicumque factam. Docet quoque etiam ſacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per uirtutem Spiritus ſancti, in ordinatione collatam, tamquam Chriſti miniſtros, functionem remittendi peccata exercere; eosq. praue ſentire, qui in malis ſacerdotibus hanc poteſtatem non eſſe contendunt. Quamuis autẽ Abſolutio ſacerdotis alieni beneficii ſit diſpenſatio; tamen non eſt ſolum nudum miniſterium, uel annunciandi Euangelium, uel declarandi remiſſa eſſe peccata; ſed ad inſtar actus iudicialis, quo ab ipſo, uelut a iudice, ſententia pronunciatur. atque ideo non debet pænitens adeo ſibi de ſua ipſius fide blandiri, ut, etiam ſi nulla illi adſit contritio, aut ſacerdoti animus ſerio agendi, & uere abſoluendi, deſit; putet tamen ſe, propter ſuam ſolam fidem, uere, & coram Deo eſſe abſolutum. nec enim fides ſine pænitentia remiſſionem ullam peccatorum præſtaret; nec is eſſet, niſi ſalutis ſuæ negligentiſſimus, qui ſacerdotem, ioco ſe abſoluentem, cognoſceret; & non alium, ſerio agentem, ſedulo requireret.

De pænit. et remiſ.

De Caſuum reſeruatione. Cap. VII.

QVONIAM igitur natura, & ratio iudicii illud expoſcit, ut ſentẽtia in ſubditos dumtaxat feratur; perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, & ueriſſimum eſſe Synodus hæc confirmat, nullius momenti Abſolutionem eam eſſe debere, quam ſacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdelegatam non habet iuriſdictionem. Magnopere uero ad Chriſtiani populi diſciplinã pertinere, ſanctiſſimis Patribus noſtris uiſum eſt, ut atrociora quædam, & grauiora crimina non a quibuſuis, ſed a ſummis dumtaxat ſacerdotibus abſoluerentur. unde merito Pontifices Max. pro ſuprema poteſtate, ſibi in Eccleſia uniuerſa tradita, cauſas aliquas criminum grauiores ſuo potuerunt peculiari iudicio reſeruare. Neque dubitandum eſt, quando omnia, quæ a Deo ſunt, ordinata ſunt, quin hoc idem Epiſcopis omnibus in ſua cuique diœceſi, in ædificationem tamen, non in deſtructionem, liceat, pro illis in ſubditos tradita ſupra reliquos inferiores ſacerdotes auctoritate, præſertim quo ad illa, quibus excommunicationis cenſura annexa eſt. Hanc autem delictorum reſeruationem, conſonum eſt diuinæ auctoritati, non tantum in externa politia, ſed etiam coram Deo, uim habere. Verumtamen pie admodum, ne hac ipſa occaſione aliquis pereat, in eadem Eccleſia Dei cuſtoditum ſemper fuit, ut nulla ſit reſeruatio in articulo mortis: atque ideo omnes ſacerdotes quoslibet pænitentes a quibuſuis peccatis, & cenſuris abſoluere poſſunt: extra quem articulũ ſacerdotes cum nihil poſſint in caſibus reſeruatis, id unum pænitentibus perſuadere nitantur, ut ad ſuperiores, & legitimos iudices pro beneficio Abſolutionis accedant.

De Satisfactionis neceſsitate, & fructu. Cap. VIII.

DEMVM, quo ad Satisfactionem, quæ ex omnibus pænitentiæ partibus, quemadmodum a Patribus noſtris Chriſtiano populo fuit perpetuo tempore commendata; ita una maxime noſtra ætate, ſummo pietatis prætextu, impugnatur ab iis, qui ſpeciem pietatis habent, uirtutem autem eius abnega-

abnegarunt: ſancta Synodus declarat, falſum omnino eſſe, & a uerbo Dei alienum, culpam a Domino numquam remitti, quin uniuerſa etiam pœna condonetur. Perſpicua enim, & illuſtria in ſacris litteris exempla reperiuntur, quibus, præter diuinam traditionem, hic error quammanifeſtiſſime reuincitur. Sane & diuinæ iuſtitiæ ratio exigere uidetur, ut aliter ab eo in gratiam recipiātur, qui ante Baptiſmū per ignorantiā deliquerint; aliter uero, qui ſemel a peccati & Dæmonis ſeruitute liberati, & accepto Spiritus ſancti dono, ſcientes templū Dei uiolare, & Spiritū ſanctū contriſtare non formidauerint. Et diuinam clementiam decet, ne ita nobis, abſque ulla ſatisfactione, peccata dimittantur, ut occaſione accepta peccata leuiora putantes, uelut iniurii, & contumelioſi Spiritu ſancto, in grauiora labamur, theſaurizantes nobis iram in die iræ. proculdubio enim magnopere a peccato reuocant, & quaſi freno quodam coercent hæ ſatisfactoriæ pœnæ, cautioresq. & uigilantiores in futurum pænitentes efficiunt; medentur quoque peccatorum reliquiis, & uitioſos habitus, male uiuendo comparatos, contrariis uirtutum actionibus tollunt. Neque uero ſecurior ulla uia in Eccleſia Dei umquam exiſtimata fuit ad amouendam imminentem a Domino pœnam, quam ut hæc pænitentiæ opera homines cum uero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quod, dum ſatisfaciendo patimur pro peccatis, Chriſto Ieſu, qui pro peccatis noſtris ſatisfecit, ex quo omnis noſtra ſufficientia eſt, conformes efficimur; certiſſimā quoque inde arrhā habentes, quod, ſi cōpatimur, & conglorificabimur. Neque uero ita noſtra eſt ſatisfactio hæc, quam pro peccatis noſtris exoluimus, ut non ſit per Chriſtum Ieſum. nam qui ex nobis, tamquam ex nobis, nihil poſſumus; eo cooperante, qui nos confortat, omnia poſſumus. ita non habet homo, unde glorietur; ſed omnis gloriatio noſtra in Chriſto eſt: in quo uiuimus, in quo meremur, in quo ſatisfacimus: facientes fructus dignos pænitentiæ, qui ex illo uim habent, ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptantur a Patre. Debent ergo ſacerdotes Domini, quantum ſpiritus & prudentia ſuggeſſerit, pro qualitate criminum, & pænitentiū facultate ſalutares, & conuenientes ſatisfactiones iniungere: ne, ſi forte peccatis conniueant, & indulgentius cum pænitentibus

agant,

agant, leuiſſima quædam opera pro grauiſſimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, ut ſatisfactio, quam imponunt, non ſit tantum ad nouæ uitæ cuſtodiam, & infirmitatis medicamentum, ſed etiam ad præteritorum peccatorum uindictam, & caſtigationem. nam claues ſacerdotum, non ad ſoluendum dumtaxat, ſed & ad ligandum conceſſas, etiam antiqui Patres & credunt, & docent. Nec propterea exiſtimarunt, Sacramentum Pœnitentiæ eſſe forum iræ, uel pœnarum, ſicut nemo umquam Catholicus ſenſit, ex huiuſmodi noſtris ſatisfactionibus, uim meriti, & ſatisfactionis Domini noſtri, Ieſu Chriſti, uel obſcurari, uel aliqua ex parte imminui. quod dum Nouatores intelligere nolunt, ita optimam Pœnitentiam, nouam uitam eſſe docent, ut omnem ſatisfactionis uim, & uſum tollant.

De operibus Satisfactionis. Cap. IX.

DOCET præterea, tantam eſſe diuinæ munificentia largitatem, ut non ſolum pœnis ſponte a nobis pro uindicando peccato ſuſceptis, aut ſacerdotis arbitrio pro menſura delicti impoſitis, ſed etiam, quod maximum amoris argumentum eſt, temporalibus flagellis a Deo inflictis, & a nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Chriſtum Ieſum ſatisfacere ualeamus.

De pœnit. et uni

Doctrina de Sacramento extremæ Vnctionis.

VISVM eſt autē ſanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Pœnitentia adiungere ea, quæ ſequuntur de Sacramento extremæ Vnctionis; quod non modo Pœnitentiæ, ſed & totius Chriſtianæ uitæ, quæ perpetua pœnitentia eſſe debet, conſummatiuum exiſtimatū eſt a Patribus. Primum itaque circa illius inſtitutionem declarat, & docet, quod clementiſſimus Redemptor noſter, qui ſeruis ſuis quouis tempore uoluit de ſalutaribus remediis aduerſus omnia omnium hoſtium tela eſſe proſpectum,

De sacra unct.

quem-

quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis præparauit, quibus Chriſtiani conſeruare ſe integros, dum uiuerent, ab omni grauiori ſpiritus incommodo poſſint, ita extremæ Vnctionis Sacraméto finem uitæ, tamquam firmiſſimo quodam præſidio, muniuit. nam, etſi aduerſarius noſter occaſiones per omnem uitam quærat, & captet, ut deuorare animas noſtras quoquo modo poſſit: nullum tamen tempus eſt, quo uehementius ille omnes ſuæ uerſutiæ neruos intendat ad perdendos nos penitus, & a fiducia etiam, ſi poſſit, diuinæ miſericordiæ deturbandos, quam cum impendere nobis exitum uitæ proſpicit.

De inſtitutione Sacramenti extremæ Vnctionis.

Caput I.

INſtituta eſt autem ſacra hæc Vnctio infirmorũ tamquam uere, & proprie Sacramentum noui Teſtamenti, a Chriſto Domino noſtro apud Marcum quidem inſinuatum, per Iacobũm autem Apoſtolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatum, ac promulgatum. Infirmatur, inquit, quis in uobis, inducat Presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, ungentes eum oleo, in nomine Domini: & oratio fidei ſaluabit infirmum; & alleuiabit eum Dominus; et, ſi in peccatis ſit, dimittentur ei. Quibus uerbis, ut ex Apoſtolica traditione, per manus accepta, Eccleſia didicit, docet materiam, formam, proprium miniſtrum, & effectum huius ſalutaris Sacramenti. intellexit enim Eccleſia materiam eſſe oleum, ab Epiſcopo benedictum: nam Vnctio aptiſſime Spiritus ſancti gratiam, qua inuiſibiliter anima ægrotantis inungitur, repræſentat: formam deinde eſſe illa uerba, Per iſtam Vnctionem &c.

De effectu huius Sacramenti. Cap. II.

RES porro, & effectus huius Sacraméti illis uerbis explicatur: Et oratio fidei ſaluabit infirmũ; & alleuiabit eũ Dominus; &, ſi in peccatis ſit, dimittétur ei. res etenim hæc gratia eſt Spirtus ſancti; cuius Vnctio delicta, ſi qua ſint adhuc expianda,

expianda, ac peccati reliquias abſtergit; & ægroti animã alleuiat, & confirmat, magnam in eo diuinæ miſericordiæ fiduciam excitando; qua infirmus ſubleuatus & morbi incommoda, ac labores leuius fert; & tentationibus Dæmonis, calcaneo inſidiantis, facilius reſiſtit; & ſanitatem corporis interdum, ubi ſaluti animæ expedierit, conſequitur.

De miniſtro huius Sacramenti, & tempore, quo dari debeat. Cap. III.

IAM uero, quod attinet ad præſcriptionẽ eorum, qui & ſuſcipere, & miniſtrare hoc Sacramentũ debent, haud obſcure fuit illud etiã in uerbis prædictis traditũ. nam & oſtenditur illic, proprios huius Sacramẽti miniſtros, eſſe Eccleſiæ presbyteros. quo nomine eo loco, non ætate ſeniores, aut primores in populo intelligẽdi ueniunt, ſed aut Epiſcopi, aut ſacerdotes ab ipſis rite ordinati per impoſitionẽ manuũ presbyterii. Declaratur etiã, eſſe hanc Vnctionẽ infirmis adhibẽdã, illis uerò præſertim, qui tã periculoſe decũbunt, ut in exitu uitæ cõſtituti uideãtur: unde & Sacramẽtum exeuntium nuncupatur. Quod ſi infirmi poſt ſuſceptã hanc Vnctionẽ cõualuerint; iterum huius Sacramenti ſubſidio iuuari poterunt, cum in aliud ſimile uitæ diſcrimẽ inciderint. Quare nulla ratione audiendi ſunt, qui cõtra tam apertam, & dilucidam Apoſtoli Iacobi ſententiam docent, hanc Vnctionem uel figmentum eſſe humanum, uel ritum a Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promiſſionem gratiæ habentẽ: & qui illam iam ceſſaſſe aſſerunt, quaſi ad gratiam curationũ dumtaxat in primitiua Eccleſia referenda eſſet: & qui dicunt, ritum, & uſum, quem S. R. E. in huius Sacramenti adminiſtratione obſeruat, Iacobi Apoſtoli ſententiæ repugnare, atque ideo in alium cõmutandum eſſe: & denique qui hanc extremam Vnctionem a fidelibus ſine peccato contemni poſſe affirmant. hæc enim omnia manifeſtiſſime pugnãt cum perſpicuis tanti Apoſtoli uerbis. Nec profecto Eccleſia Romana, aliarum omnium mater, & magiſtra, aliud in hac adminiſtranda Vnctione, quantum ad ea, quæ huius Sacramenti ſubſtantiam perficiunt, obſeruat, quam quod beatus

De Sacra unc-

Iacobus præſcripſit. Neque uero tanti Sacramenti contemptus abſque ingenti ſcelere, & ipſius Spiritus ſancti iniuria eſſe poſſet.

Hæc ſunt, quæ de Pænitentiæ, & extremæ Vnctionis Sacramẽtis ſancta hæc œcumenica Synodus profitetur, & docet, atque omnibus Chriſti fidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequentes autem Canones inuiolabiliter ſeruandos eſſe tradit; & aſſerentes contrarium perpetuo damnat, & anathematizat.

DE SANCTISSIMO PAENITENTIAE SACRAMENTO

CANON I.

de paenit. et remis

Si quis dixerit, in catholica Eccleſia Pænitentiam non eſſe uere, & proprie Sacramẽtum pro fidelibus, quoties poſt Baptiſmum in peccata labuntur, ipſi Deo reconciliandis, a Chriſto Domino noſtro inſtitutum; anathema ſit.

CANON II.

de paenit et remis

Si quis, Sacramenta confundens, ipſum Baptiſmum Pænitentiæ Sacramentum eſſe dixerit, quaſi hæc duo Sacramenta diſtincta non ſint, atque ideo Pænitentiam non recte ſecundam poſt naufragium tabulam appellari; anathema ſit.

CANON III.

de paenit. et remis

Si quis dixerit, uerba illa Domini ſaluatoris: Accipite Spiritum ſanctum: quorũ remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt: non eſſe intelligenda de poteſtate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Pænitentiæ ſicut Eccleſia catholica ab initio ſemper intellexit: detorſerit autem, contra inſtitutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Euangelium: anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis negauerit, ad integram, & perfectam peccatorum remiſſionem requiri tres actus in pænitente, quaſi materiam Sacramenti Pænitentiæ, uidelicet, Contritionem, Confeſſionem, & Satisfactionem, quæ tres Pænitentiæ partes dicuntur; aut dixerit, duas tantum eſſe Pænitentiæ partes, terrores ſcilicet incuſſos conſcientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, uel Abſolutione, qua credit quis ſibi per Chriſtum remiſſa peccata; anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, eam Contritionem, quæ paratur per diſcuſſionem, collectionem, & deteſtationem peccatorum, qua quis recogitat annos ſuos in amaritudine animæ ſuæ, ponderando peccatorum ſuorum grauitatem, multitudinem, fœditatem, amiſſionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incurſum, cum propoſito melioris uitæ, non eſſe uerum, & utilem dolorem, nec præparare ad gratiam, ſed facere hominem hypocritam, & magis peccatorem; demum illam eſſe dolorem coactum, & nō liberum ac uoluntarium; anathema ſit.

CANON VI.

Si quis negauerit, Confeſſionē ſacramentalem uel inſtitutam, uel ad ſalutem neceſſariam eſſe iure diuino; aut dixerit, modum ſecrete confitendi ſoli ſacerdoti, quem Eccleſia catholica ab initio ſemper obſeruauit, & obſeruat, alienum eſſe ab inſtitutionē & mandato Chriſti, & inuentum eſſe humanum; anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, in Sacramento Pænitentiæ ad remiſſionem peccatorum neceſſarium non eſſe iure diuino confiteri omnia, & ſingula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ ſunt contra

duo ultima Decalogi præcepta, & circumſtantias, quæ peccati ſpeciem mutant, ſed eam Confeſſionem tantũ eſſe utilem ad erudiendum, & conſolandum pænitentem, & olim obſeruatam fuiſſe tantum ad Satisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit, eos, qui omnia peccata confiteri ſtudent, nihil relinquere uelle diuinæ miſericordiæ ignoſcendum; aut demum, non licere confiteri peccata uenialia; anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Confeſſionem omnium peccatorum, qualem Eccleſia ſeruat, eſſe impoſſibilem, & traditionem humanam, a piis abolendam; aut, ad eam non teneri omnes, & ſingulos utriuſque ſexus, Chriſti fideles iuxta magni Concilii Lateranenſis conſtitutionem, ſemel in anno, & ob id ſuadendum eſſe Chriſti fidelibus, ut non confiteantur tempore Quadrageſimæ; anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Abſolutionem ſacramentalem ſacerdotis, non eſſe actum iudicialem, ſed nudum miniſterium pronunciandi, & declarandi, remiſſa eſſe peccata cõfitenti; modo tantum credat, ſe eſſe abſolutum; aut ſacerdos non ſerio, ſed ioco, abſoluat; aut dixerit, non requiri Confeſſionem pænitentis, ut ſacerdos ipſum abſoluere poſſit; anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit, ſacerdotes, qui in peccato mortali ſunt, poteſtatem ligandi, & ſoluendi non habere; aut, non ſolos ſacerdotes eſſe miniſtros Abſolutionis, ſed omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus eſſe dictum: Quæcumque alligaueritis ſuper terram, erunt ligata & in cælo; & quæcumque ſolueritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cælo: Et, Quorũ remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt: quorum uerborum uirtute quilibet abſoluere poſſit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, ſi correptus acquieuerit; ſecreta uero per ſpontaneam Confeſſionem: anathema ſit.

CANON XI.

Si quis dixerit, Epiſcopos non habere ius reſeruandi ſibi caſus, niſi quo ad externam politiam, atque ideo caſuum reſeruationem non prohibere, quo minus ſacerdos a reſeruatis uere abſoluat; anathema ſit.

CANON XII.

Si quis dixerit, totam pœnam ſimul cum culpa remitti ſemper à Deo, Satisfactionemq. Pænitentium non eſſe aliam, quam fidem, qua apprehendunt, Chriſtũ pro eis ſatisfeciſſe; anathema ſit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, pro peccatis, quo ad pœnam temporalem, minime Deo per Chriſti merita ſatisfieri pœnis, ab eo inflictis, & patienter toleratis, uel a ſacerdote iniunctis, ſed neque ſponte ſuſceptis, ut ieiuniis, orationibus, eleemoſynis, uel aliis etiam pietatis operibus; atque ideo optimam pænitentiam eſſe tantum nouam uitam; anathema ſit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit, ſatisfactiones, quibus pænitentes per Chriſtum Ieſum peccata redimunt, non eſſe cultus Dei, ſed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & uerum Dei cultum, atque ipſum beneficium mortis Chriſti obſcurantes; anathema ſit.

CANON XV.

Si quis dixerit, Claues Eccleſiæ eſſe datas tãtum ad ſoluendum, non etiam ad ligandum; & propterea ſacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clauium, & contra inſtitutionem Chriſti; & fictionem eſſe, quod, uirtute Clauium, ſublata pœna æterna, pœna temporalis plerumque exoluenda remaneat; anathema ſit.

DE SACRAMENTO EXTREMAE VNCTIONIS.

CANON I.

Si quis dixerit, extremam Vnctionem non eſſe uere, & proprie Sacramentum, a Chriſto Domino noſtro inſtitutum, & a beato Iacobo Apoſtolo promulgatum, ſed ritum tantum acceptum a Patribus, aut figmentum humanum; anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, ſacram infirmorum Vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos; ſed iam ceſſaſſe, quaſi olim tãtum fuerit gratia curationum; anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, extremæ Vnctionis ritum, & uſum, quem obſeruat ſancta Romana Eccleſia, repugnare ſententiæ beati Iacobi Apoſtoli, ideoq. eum mutandum, poſſeq. a Chriſtianis abſque peccato contemni; anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Presbyteros Eccleſiæ, quos beatus Iacobus adducendos eſſe ad infirmum inungendum hortatur, non eſſe ſacerdotes, ab Epiſcopo ordinatos, ſed ætate ſeniores, in quauis communitate; ob idq. proprium extremæ Vnctionis miniſtrum non eſſe ſolum ſacerdotem; anathema ſit.

Decretum de reformatione.

PROOEMIVM.

Cum proprie Epiſcoporum munus ſit, ſubditorum omnium uitia redarguere; hoc illis præcipue cauendum erit, ne Clerici, præſertim ad animarum curam conſtituti, criminoſi ſint, neue inhoneſtam uitam, ipſis conuenientibus, ducant. nam ſi eos prauis & correptis moribus eſſe permittãt; qno pacto laicos de ipſorum uitiis redarguent, qui uno ab eis ſermone couinci poſſent, quod Clericos ipſis patiantur eſſe deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt ſacerdotes; cum tacite ſibi ipſi reſpondeant, eadem ſe admiſiſſe, quæ corripiunt? Monebunt propterea Epiſcopi ſuos Clericos, in quocumque ordine fuerint, ut conuerſatione, ſermone, & ſcientia, commiſſo ſibi Dei populo præeant; memores eius, quod ſcriptum eſt: Sancti eſtote, quia & ego ſanctus ſum. Et, iuxta Apoſtoli uocem, Nenini dent ullam offenſionem, ut nõ uituperetur miniſterium eorum; ſed in omnibus exhibeant ſe ſicut miniſtros Dei: ne illud Prophetæ dictum impleatur in eis: Sacerdotes Dei contaminant ſancta, & reprobant legem. Vt autem ipſi Epiſcopi id liberius exequi, ac quoquam prætextu deſuper impediri nequeant; eadem ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legato, & Nunciis, hos, qui ſequuntur, Canones ſtatuendos, & decernendos duxit.

De Vita et honest. cleric.

Caput I.

Cum honeſtius, ac tutius ſit ſubiecto, debitam Præpoſitis obedientiam impendendo, in inferiori miniſterio deſeruire, quam cum Præpoſitorum ſcandalo graduum altiorum appetere dignitatem; ei, cui aſcenſus ad ſacros ordines a ſuo Prælato, ex quacumque cauſa, etiam ob occultum crimen, quomodolibet etiam extraiudicialiter fuerit interdictus; aut qui a ſuis ordinibus, ſeu gradibus, uel dignitatibus Eccleſiaſticis fuerit ſuſpenſus; nulla contra ipſius Prælati uoluntatem conceſſa licentia de ſe promoueri faciendo; aut ad priores ordines, gradus, & dignitates, ſiue honores reſtitutio ſuffragetur.

De tempor. ord. et qualit. promo.

Caput

Caput II.

Et, quoniam nonnulli Epiſcopi eccleſiarum, quæ in partibus infidelium conſiſtunt, clero carentes, & populo Chriſtiano, cum fere uagabundi ſint, & permanentem ſedem non habeant, non quæ Ieſu Chriſti, ſed alienas oues inſcio proprio Paſtore quærẽtes, dum per hanc ſanctam Synodum, ſe Pontificalia officia in alterius diœceſi, niſi de loci Ordinarii expreſſa licentia, & in perſonas eidẽ Ordinario ſubiectas tantum, exercere prohibitos uident, in legis fraudem, & contemptum, quaſi Epiſcopalem cathedram in loco nullius diœceſis ſua temeritate eligunt, & quoſcumque ad ſe uenientes, etiam ſi ſuorum Epiſcoporum, ſeu Prælatorum litteras cõmendaticias nõ habeant, clericali charactere inſignire, & ad ſacros etiã presbyteratus ordines promouere præſumunt: quo plerumque fit, ut minus idonei, & rudes, ac ignari, & qui a ſuo Epiſcopo tamquam inhabiles, & indigni reiecti fuerunt, ordinati, nec diuina officia peragere, nec Eccleſiaſtica Sacramenta recte ualeant miniſtrare: Nemo Epiſcoporũ, qui Titulares uocantur, etiam ſi in loco nullius diœceſis, etiam exempto, aut aliquo monaſterio cuiuſuis ordinis reſederint, aut morã traxerint, uigore cuiuſuis priuilegii ſibi de promouendo quoſcumque ad ſe uenientes pro tẽpore conceſſi, alterius ſubditum, etiã prætextu familiaritatis continuæ cõmenſalitatis ſuæ, abſque ſui proprii Prælati expreſſo conſenſu, aut litteris dimiſſoriis, ad aliquos ſacros, aut minores ordines, uel primam tonſuram promouere, ſeu ordinare ualeat: Contra faciens, ab exercitio Põtificalium per annum; taliter uero promoti ab executione ordinum ſic ſuſceptorum, donec ſuo Prælato uiſum fuerit, ipſo iure ſint ſuſpenſi.

Caput III.

Epiſcopus quoſcumque ſuos Clericos, præſertim in ſacris conſtitutos, abſque ſuo præcedenti examine, & cõmendaticiis litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tamquam habiles ab eo, a quo ordinati ſunt, probatos, quos tamẽ ad diuina officia celebrãda, ſeu Eccleſiaſtica Sacramẽta miniſtranda minus idoneos

& ca-

& capaces repererit, a ſuſceptorum ordinum exercitio ad tempus, de quo ei uidebitur, ſuſpendere, & illis, ne in altari, aut aliquo ordine miniſtrent, interdicere poſſit.

Caput IIII.

Omnes eccleſiarum Prælati, qui ad corrigendos ſubditorum exceſſus diligenter intendere debent, & a quibus nullus Clericus per huius ſanctæ Synodi ſtatuta, cuiuſuis priuilegii prætextu, tutus cenſetur, quo minus iuxta canonicas ſanctiones uiſitari, puniri, & corrigi poſſit; ſi in eccleſiis ſuis reſederint, quoſcumque ſæculares Clericos, qualitercumque exemptos, qui alias ſuæ iuriſdictioni ſubeſſent, de eorum exceſſibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra uiſitationem, tamquam ad hoc Apoſtolicæ Sedis delegati, corrigendi, & caſtigandi facultatem habeant: quibuſcũque exemptionibus, declarationibus, conſuetudinibus, ſententiis, iuramentis, concordiis, quæ ſuos tantum obligent auctores; ipſis Clericis, ac eorum conſanguineis, Capellanis, familiaribus, procuratoribus, & aliis quibuſlibet ipſorum exemptorum contemplatione, & intuitu minime ſuffragantibus.

Caput V.

Inſuper, cum nonnulli, qui ſub prætextu quod ſuper bonis, & rebus, ac iuribus ſuis diuerſæ eis iniuriæ, ac moleſtiæ inferantur, certos iudices per litteras Cõſeruatorias deputari obtinent, qui illos a moleſtiis & iniuriis huiuſmodi tueantur ac defendant, & in poſſeſſione, ſeu quaſi, bonorum, rerum, ac iurium ſuorum manuteneant, & conſeruent, neque ſuper illis eos moleſtari permittant, eiuſmodi litteras in pleriſque cõtra concedentis mentem in reprobum ſenſum detorqueant: iccirco nemini omnino, cuiuſcumque dignitatis, & condicionis ſit, etiamſi Capitulum fuerit, Conſeruatoriæ litteræ cum quibuſcumque clauſulis, aut decretis, & quorumcũmque iudicum deputatione, quocumque etiã alio prætextu, aut colore conceſſæ, ſuffragentur ad hoc, ut coram ſuo

Epiſco-

Epiſcopo,ſiue alio ſuperiore Ordinario in criminalibus, & mixtis cauſis accuſari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi nõ poſſit; aut, quo minus ſi qua iura ei ex ceſſione competierint, ſuper illis libere ualeat apud iudicem ordinarium conueniri. In ciuilibus etiam cauſis ſi ipſe actor extiterit, aliquẽ ei apud ſuos Conſeruatores iudices in iudicium trahere minime liceat. Quod ſi in iis cauſis, in quibus ipſe reus fuerit, contigerit, ut electus ab eo Cõſeruator ab actore ſuſpectus eſſe dicatur; aut, ſi qua inter ipſos iudices, Conſeruatorem, & Ordinarium cõtrouerſia ſuper competentia iuriſdictionis orta fuerit; nequaquam in cauſa procedatur, donec per arbitros, in forma iuris electos, ſuper ſuſpicione, aut iuriſdictionis cõpetentia fuerit iudicatum. Familiaribus uero eius, qui huiuſmodi litteris Conſeruatoris tueri ſe ſolent, nihil illæ proſint, præterquam duobus dumtaxat, ſi tamen illi propriis eius ſumptibus uixerint. Nemo etiam ſimilium litterarum beneficio ultra quinquennium gaudere poſſit. Non liceat quoque Conſeruatoribus iudicibus ullum habere tribunal erectum. In cauſis uero mercedum, aut miſerabilium perſonarum huius ſanctæ Synodi ſuper hoc decretum in ſuo robore permaneat. Vniuerſitates autem generales, ac Collegia Doctorum, ſeu ſcholarium, & regularia loca, necnon hoſpitalia, actu hoſpitalitatem ſeruantia, ac Vniuerſitatum, Collegiorum, locorum, & hoſpitalium huiuſmodi perſonæ in præſenti Canone minime comprehenſæ, ſed exemptæ omnino ſint, & eſſe intelligantur.

Caput VI.

De vita et hones[t] Clericor[um]

Quia uero, etſi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos ueſtes proprio congruentes ordini ſemper deferre, ut per decentiam habitus extrinſeci morum honeſtatem intrinſecam oſtendant; tanta autem hodie aliquorũ inoleuit temeritas, religioniſq. contemptus, ut, propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes, ueſtes etiam publice deferant laicales, pedes in diuerſis ponentes, unum in diuinis, alterũ in carnalibus; propterea omnes Eccleſiaſticæ perſonæ, quantumcumque exemptæ, quæ aut in ſacris fuerint, aut dignitates, perſonatus, officia, aut

beneficia

beneficia qualiacumque Eccleſiaſtica obtinuerint, ſi, poſtea quã ab Epiſcopo ſuo, etiã per edictum publicum, moniti fuerint, honeſtum habitum clericalem, illorum ordini, ac dignitati congruentem, & iuxta ipſius Epiſcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per ſuſpenſionem ab Ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipſorum beneficiorum, necnon, ſi ſemel correpti, denuo in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiuſmodi coerceri poſſint, & debeant, Conſtitutionem Clementis V, in Concilio Viennenſi editam, quæ incipit, Quoniam, innouando, & ampliando.

Caput VII.

Cum etiam qui per induſtriam occiderit proximum ſuum, & per inſidias, ab altari auelli debeat, qui ſua uolũtate homicidium perpetrauerit; etiam ſi crimẽ id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, ſed occultum fuerit, nullo tempore ad ſacros Ordines promoueri poſſit; nec illi aliqua Eccleſiaſtica beneficia, etiam ſi curã non habeant animarum, conferri liceat; ſed omni Ordine, ac beneficio, & officio Eccleſiaſtico perpetuo careat. ſi uero homicidium non ex propoſito, ſed caſu, uel uim ui repellendo, ut quis ſe a morte defenderet, fuiſſe commiſſum narretur, quã ob cauſam etiam ad ſacrorum Ordinum, & altaris miniſterium, & beneficia quæcumque, ac dignitates iure quodam modo diſpenſatio debeatur; committatur loci Ordinario, aut ex cauſa Metropolitano, ſeu uiciniori Epiſcopo; qui non niſi cauſa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, diſpenſare poſſit.

Caput VIII.

Præterea, quia nonnulli, quorum etiam aliqui ueri ſunt Paſtores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præeſſe quærunt, & ita alienis ſubditis quãdoque intendunt, ut ſuorũ curam negligant, quicumque, etiam Epiſcopali præditus dignitate, qui alienos

alienos ſubditos puniendi priuilegium habuerit, contra Clericos ſibi non ſubiectos, præſertim in ſacris conſtitutos, quorumcumque etiã atrocium criminum reos, niſi cum proprii ipſorum Clericorum Epiſcopi, ſi apud eccleſiam ſuam reſederit, aut perſonæ ab ipſo Epiſcopo deputandæ interuentu nequaquam procedere debeat: alias proceſſus, & inde ſecuta quæcumque uiribus omnino careant.

Caput IX.

Et, quia iure optimo diſtinctæ fuerunt diœceſes, & parochiæ; ac unicuique gregi proprii attributi Paſtores, & inferiorum eccleſiarum Rectores, qui, ſuarum quiſque ouium, curam habeant; ut ordo Eccleſiaſticus non cõfundatur, aut una & eadem eccleſia duarum quodam modo diœceſum fiat, non ſine graui eorum incommodo, qui illi ſubditi fuerint: beneficia unius diœceſis, etiã ſi parochiales eccleſiæ, Vicariæ perpetuæ, aut ſimplicia beneficia, ſeu præſtimonia, aut præſtimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumque de cauſa, alterius diœceſis beneficio, aut monaſterio, ſeu collegio, uel loco etiam pio perpetuo non uniantur; decretum huius ſanctæ Synodi ſuper huiuſmodi unionibus in hoc declarando.

Caput X.

Regularia beneficia in titulum, Regularibus profeſſis prouideri conſueta, cum per obitum, aut reſignationem, uel alias illa in titulum obtinentis uacare contigerit, religioſis tantum illius Ordinis, uel iis, qui habitum omnino ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur, & non aliis, ne ueſtem lino, lanaq. contextã induant, conferantur.

Caput

Caput XI.

Quia uero Regulares, de uno ad alium ordinem tranſlati, facile a ſuo Superiore licentiam ſtandi extra monaſterium obtinere ſolent, ex quo uagandi, & apoſtatandi occaſio tribuitur; nemo cuiuſcumque ordinis Prælatus, uel Superior uigore cuiuſuis facultatis aliquem ad habitum, & profeſſionem admittere poſſit; niſi ut in ordine ipſo, ad quem transfertur, ſub ſui Superioris obedientia in clauſtro perpetuo maneat; ac taliter tranſlatus, etiam ſi canonicorum Regularium fuerit, ad beneficia ſæcularia, etiam curata, omnino incapax exiſtat.

De regul.

Caput XII.

Nemo, etiam cuiuſuis dignitatis Eccleſiaſticæ, uel ſæcularis, quacumque ratione, niſi eccleſiam, beneficium, aut capellam de nouo fundauerit, & conſtruxerit; ſeu iam erectam, quæ tamen ſine ſufficienti dote fuerit, de ſuis propriis, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit; ius patronatus impetrare, aut obtinere poſſit, aut debeat. In caſu autem fundationis, aut dotationis huiuſmodi inſtitutio Epiſcopo, & non alteri inferiori, reſeruetur.

De iure patron.

Caput XIII.

Non liceat præterea patrono, cuiuſuis priuilegii prætextu, aliquem ad beneficia ſui iuris patronatus, niſi Epiſcopo loci ordinario, ad quem prouiſio, ſeu inſtitutio ipſius beneficii, ceſſante priuilegio, iure pertineret, quoquo modo præſentare: alias præſentatio, ac inſtitutio, forſan ſecutæ, nullæ ſint, & eſſe intelligantur.

De iure patron.

Caput XIIII.

Declarat præterea ſancta Synodus, in futura Seſſione, quam ad XXV diem Ianuarii ſubſequentis anni M D LII habendam eſſe iam decreuit, una cum ſacrificio Miſſæ agendum, & tractandum etiam eſſe de Sacramento Ordinis, & proſequendam eſſe matraeim reformationis.

SESSIO XV,
QVAE EST QVINTA
SVB IVLIO III, PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XXV. IAN.
M D LII.

Decretum prorogationis Seſſionis.

CVM ex eo, quod proximis Seſſionibus decretum fuit, ſancta hæc, & uniuerſalis Synodus per hos dies accuratiſſime diligentiſſimeq. tractauerit ea, quæ ad ſanctiſſimum Miſſæ ſacrificium, & ad Sacramentum Ordinis ſpectant, ut hodierna Seſſione, quemadmodum Spiritus ſanctus ſuggeſſiſſet, decreta de his rebus, & quattuor præterea articulos, ad ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentũ pertinentes, in hanc tandem Seſſionem dilatos, publicaret; atque interim affuturos eſſe putauerit ad hoc ſacroſanctum Concilium eos, qui ſe Proteſtantes uocant; quorum cauſa eorum publicationem articulorum diſtulerat; &, ut libere, ac ſine cunctatione ulla huc uenirent, fidem eis publicam, ſiue ſaluum conductum conceſſerat: tamen, cum illi nondum uenerint, & eorum nomine ſupplicatum huic ſanctæ Synodo fuerit, ut publicatio, quæ hodierno die facienda fuerat, in ſequentem Seſſionem differatur, certa ſpe allata affuturos eos eſſe omnino multo ante illam Seſſionem, ſaluo conductu amplioris formæ interim accepto; eadem ſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitime cõgregata, iiſdem Legato, & Nuncijs præſidentibus, nihil magis optans, quam ex præſtantiſſima natione Germanica omnes de religione diſſenſiones, & ſchiſmata tollere, ac eius quieti paci, otioq. conſulere; paratam ipſos, ſi uenerint, & humaniter excipere, & benigne audire; confidensq. eos non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, ſed ueritatis cognoſcendæ ſtudio eſſe uenturos, & [ut] ut euangelicæ ueritatis ſtudioſos decet, ſanctæ matris Eccleſiæ decretis, & diſciplinæ ad extremum eſſe acquieturos, ſequentem Seſſionẽ ad edenda, & publicanda ea, quæ ſupra com-

memo-

memoratá ſunt, in diē feſtū ſancti Ioſephi, qui erit die XIX menſis Martii, diſtulit, ut illi ſatis temporis, & ſpatii habeant non ſolum ad ueniendum, uerum etiam ad ea, quæ uoluerint, antequā is dies ueniat, proponenda. quibus ut omnem diutius cunctandi cauſam adimat, fidem publicā, ſiue ſaluum conductum eius, qui recitabitur, tenoris & ſententiæ libenter dat, & concedit. Interea uero de Matrimonii Sacramento agendum, & de eo præter ſuperiorum decretorum publicationem definiendum eſſe eadem Seſſione ſtatuit, & decernit, & proſequendam eſſe materiam reformationis.

Saluus conductus, datus Proteſtantibus.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nunciis, inhærendo ſaluo conductui, in penultima Seſſione dato, & illum iuxta tenorem infraſcriptum ampliando, Vniuerſis fidem facit, quod omnibus, & ſingulis, ſacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuſcumque uiris, cuiuſcumque ſtatus, & conditionis, aut qualitatis exiſtant, Germanicæ prouinciæ, & nationis ciuitatibus, & aliis locis eiuſdem, & omnibus aliis Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, præſertim Auguſtanæ Confeſſionis, perſonis, qui, aut quæ una cum ipſis ad hoc generale Tridentinum Concilium uenient, aut mittentur, ac profecturi ſunt, aut hucuſque uenerunt, quocumque nomine cenſeantur, aut ualeant nuncupari, tenore præſentium publicam fidem, & pleniſſimam, ueriſſimamq. ſecuritatem, quam ſaluum conductum appellant, libere ad hanc ciuitatem Tridentinam ueniendi, ibidemq. manendi, ſtandi, morādi, proponendi, loquendi, una cum ipſa Synodo de quibuſcumque negotiis tractandi, examinandi, diſcutiendi, & omnia, quæcumque ipſis libuerit, ac articulos quoslibet tam ſcripto, quam uerbo, libere offerendi, propalandi, eosq. Scripturis ſacris, & beatorū Patrum uerbis, ſen-

tentiis, & rationibus declarandi, aſtruendi, & perſuadendi, &, ſi opus fuerit, etiã ad obiecta Concilii generalis reſpõdendi; & cum iis, qui a Cõcilio delecti fuerint, diſputandi, aut caritatiue, abſque omni impedimento, conferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus ſemotis: & ſignanter, quod cauſæ controuerſæ, ſecundum ſacram Scripturam, & Apoſtolorum traditiones, probata Concilia, & catholicæ Eccleſiæ conſenſum, & ſanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, ut, religionis prætextu, aut delictorum circa eam commiſſorum, aut cõmittendorum minime puniantur, impartitur, ac omnino concedit; ſic etiam, ut propter illorum præſentiam neque in itinere, aut quocumque locorum, eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipſa ciuitate Tridentina a diuinis officiis quouis modo ceſſetur; & ut his peractis, uel non peractis, quandocumque ipſis libuerit, aut maiorum ſuorum mandato, & aſſenſu ad propria reuerti optabunt, aut aliquis eorum optabit, mox abſque ulla retinentia, & occaſione, aut mora, ſaluis rebus eorũ, & ſuorum pariter honore, & perſonis, uice uerſa poſſint iuxta beneplacitum libere & ſecure redire, de ſcientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, ut tunc opportune eorum ſecuritati abſque dolo & fraude prouideatur. Vult etiam ſancta Synodus, in hac publica fide, ſaluoq. conductu omnes quaſcumque clauſulas includi, & contineri, ac pro incluſis haberi, quæ pro plena, efficaci, & ſufficienti ſecuritate in eundo, ſtando, ac redeundo neceſſariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam ad maiorem ſecuritatem, & pacis ac conciliationis bonum exprimens, quod, ſi quiſpiam aut illorum aliqui, ſiue in itinere Tridentum ueniendo, ſiue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium, eis conceſſum annullari, aut ceſſari; uult, & concedit, ut in huiuſmodi facinore deprehenſi ab ipſis dumtaxat, & non ab aliis, condigna animaduerſione, cum emenda ſufficienti, per partem ipſius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur: illorum aſſecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam uult, ut, ſi quiſquam, uel aliqui ex ipſa Synodo,

siue

ſiue in itinere, aut manẽdo, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium uiolari, aut quoquo modo tolli, in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſa Synodo dumtaxat, & non ab aliis cõdigna animaduerſione, & emenda ſufficienti per partem Dominorum Germanorum Auguſtanæ cõfeſſionis, tunc hic præſentium, merito laudanda, & approbanda, mox puniantur: præſenti aſſecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipſa Synodus, quod liceat ipſis Ambaſciatoribus omnibus & ſingulis toties, quotieſcumque opportunum fuerit, ſeu neceſſarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, necnon nuncium, uel nuncios ſuos ad quæcumque loca pro ſuis neceſſariis negotiis ordinandis libere mittere, ſeu deſtinare, ac ipſos miſſos ſeu deſtinatos, ſeu miſſum & deſtinatum ſuſcipere toties, quoties eis uidebitur expedire, ita quod aliqui; uel aliquis per deputandos Concilii ſocientur, qui eorum ſecuritati prouideant, uel prouideat. Qui quidem ſaluus conductus, & ſecuritates ſtare, ac durare debent, & a tempore, & per tempus, quo in ipſius Synodi, & ſuorum tuitionis curam ipſos ſuſcipi contigerit, & uſque ad Tridentum perduci, ac toto tempore manſionis eorum ibidem, & rurſum poſt ſufficientem audientiam habitam, ſpatio uiginti dierũ præmiſſo, cum ipſi petierint, aut Concilium, habita huiuſmodi audientia, ipſis receſſum indixerit, a Tridento uſque in quem quiſque elegerit ſibi locum tutum, Deo fauente, reſtituet, dolo, & fraude prorſus excluſis. Quæ quidẽ omnia pro uniuerſis & ſingulis Chriſti fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Eccleſiaſticis, quã ſæcularibus quibuſcumque, atque omnibus aliis Eccleſiaſticis, & ſæcularibus perſonis, cuiuſcũque ſtatus, & condicionis exiſtant, aut quocumque nomine cenſeantur, inuiolabiliter obſeruanda eſſe promittit, & bona fide ſpondet. Inſuper, omni fraude & dolo excluſis, uera & bona fide promittit, ipſam Synodum nullam uel manifeſte, uel occulte occaſionem quæſituram, aut aliqua auctoritate, potentia, iure, uel ſtatuto, priuilegio legum, uel Canonum, aut quorũcumque Conciliorũ, præſertim Conſtantienſis, & Senenſis,

 quaqua-

quacumque forma uerborum expreſſa, in aliquod huius fidei publicæ, & pleniſſimæ aſſecurationis, ac publicæ & liberæ audientiæ, ipſis per ipſam Synodum conceſſæ, præiudicium quouis modo uſuram, aut quemquam uti permiſſuram. quibus in hac parte pro hac uice derogat. Quod ſi ſancta Synodus, aut aliquis ex ea uel ſuis, cuiuſcumque condicionis, uel ſtatus, aut præeminentiæ exiſtens, præſcriptæ aſſecurationis, & ſalui conductus formam & modum in quocumque puncto, uel clauſula uiolauerit; quod tamen auertere dignetur Omnipotens; & ſufficiens emenda non fuerit mox ſubſecuta, & ipſorum arbitrio merito approbanda & laudanda: habeant ipſam Synodum, & habere poterunt, incidiſſe in omnes pœnas, quas iure diuino, & humano, aut conſuetudine, huiuſmodi ſaluorum cōductuum uiolatores incurrere poſſunt, abſque omni excuſatione, aut quauis in hac parte contradictione.

SESSIO XVI,

QVAE EST SEXTA, ET VLTIMA SVB IVLIO III, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXVIII APR. M D LII.

Decretum ſuſpenſionis Concilii.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime cōgregata, præſidentibus in ea Reuerendiſſimis Dominis, Sebaſtiano, Archiepiſcopo Sipontino, & Aloyſio, Epiſcopo Veronenſi, Apoſtolicis Nunciis, tam eorum proprio, quam Reuerendiſſimi, & Illuſtriſſimi domini Marcelli tit. S. Marcelli, S. R. E. Cardinalis, Creſcentii, Legati; ob aduerſam eius grauiſſimam ualetudinem abſentis, nomine, non dubitat, Chriſtianis omnibus

bus patere, hoc Cõcilium œcumenicum Tridentum primo a Paulo fel. rec. conuocatum, & collectum fuiſſe; deinde a Sanctiſſimo Domino noſtro, Iulio III, efflagitante Carolo Quinto, Auguſtiſſimo Imperatore, ea præcipue de cauſa fuiſſe reſtitutum, ut religionem, in multis orbis partibus, & præſertim in Germania, in diuerſas opiniones miſerabiliter diſtractam, in ſtatum priſtinum reuocaret; abuſus, & mores Chriſtianorum corruptiſſimos emendaret: cumq. ad hoc agendum quamplurimi Patres, nulla laborum ſuorum, periculorumq. habita ratione, e diuerſis regionibus alacriter confluxiſſent; resq. ſtrenue magno fidelium concurſu, feliciterq. procederet; ac ſpes eſſet non leuis, illos Germanos, qui eas nouitates excitarant, in Concilium uenturos ſic animatos, ut ueris Eccleſiæ rationibus unanimiter acquieſcerent; lux denique quædam rebus affulſiſſe uideretur; caputq. attollere inciperet profligata antea, & afflicta Reſpublica Chriſtiana: ii repente tumultus, ea bella hoſtis generis humani uerſutia exarſerunt, ut Cõcilium uelut hærere, ac ſuum curſum interrumpere ſatis incommode cogeretur; ſpesq. omnis ulterioris progreſſus hoc in tempore tolleretur: tantumq aberat, ut ſancta Synodus Chriſtianorum malis, & incommodis mederetur, ut multorum mentes præter ſui animi ſententiam irritaret potius, quam placaret. Cum igitur ipſa ſancta Synodus omnia, & præcipue Germaniam armis ardere, & diſcordis uideret, omnes fere Epiſcopos Germanos, præſertim Principes Electores ſuis conſultũ eccleſiis e Concilio abiiſſe; decreuit tantæ neceſſitati non reluctari, & ad meliora tempora reticere; ut Patres, quod eis nunc agere nõ licet, ſuis ouibus proſpectum ad ſuas eccleſias regredi ualerent; ne diutius utrobique inutili otio conterantur. Atque ita, quoniã ſic temporũ condicio tulit, huius œcumenici Concilii Tridentini progreſſum per biennium ſuſpendendũ fore decernit, prout præſenti Decreto ſuſpendit; ea tamen lege, ut, ſi citius pacata res ſit, ac tranquillitas priſtina reuertatur, quod ſperat Dei Opt. Max. beneficio non longo fors ſpatio futurum, ipſius Concilii progreſſus eodemmet tempore ſuam uim, firmitatem, uigoremq. habere cenſeatur. Sin autem, quod Deus auertat, peracto biennio prædicta legitima impedimenta

dimenta non fuerint ſubmota, cumprimum ceſſauerint, talis ſuſpenſio eo ipſo ſublata eſſe intelligatur, ac ſuus uigor, & robur Concilio ſit reſtitutum, & eſſe intelligatur, ſine alia noua Concilii conuocatione, accedente ad hoc Decretum conſenſu, & auctoritate Sanctitatis ſuæ, & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ.

Interea tamen eadem ſancta Synodus exhortatur omnes Principes Chriſtianos, & omnes Prælatos, ut obſeruent, & reſpectiue, quatenus ad eos ſpectat, obſeruare faciant in ſuis regnis, dominiis, & eccleſiis omnia, & ſingula, quæ per hoc ſacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus ſtatuta, & decreta.

BVLLA CELEBRATIONIS CONCILII TRIDENTINI

SVB PIO IIII, PONT. MAX.

PIVS EPISCOPVS, ſeruus ſeruorũ Dei, ad perpetuam rei memoriam.

AD ECCLESIAE regimen, licet tãto oneri impares, ſola Dei dignatione uocati, ſtatim circũferentes mentis oculos per omnes Reip. Chriſtianæ partes, cernentesq. nõ ſine magno horrore, quã longe, lateq. peſtis hæreſum, & ſchiſmatis peruaſiſſet, quãta Chriſtiani populi mores correctione indigerent; in eã curam, & cogitationẽ pro ſuſcepti muneris officio incumbere cœpimus, quemadmodum ipſas hæreſes extirpare, tantũq. & tam pernicioſum ſchiſma tollere, moresq. adeo corruptos, & deprauatos emendare poſſemus. Cum autem intelligeremus, ad hæc ſananda mala aptiſſimũ eſſe remediũ, quod ſancta hæc Sedes adhibere conſueuiſſet, œcumenici generaliſq. Cõcilii; eius congregandi, &, Deo iuuante, celebrandi conſilium cepimus. Indictum illud quidem antea fuit a fel. rec. Paulo III, & eius ſucceſſore Iulio, prædeceſſoribus noſtris, ſed uariis de cauſis ſæpius impeditum, & interpellatum perfici nõ potuit. ſiquidem Paulus, cum id primo in urbem Mantuam, deinde Vincentiam indixiſſet; quaſdam ob cauſas, in litteris eius expreſſas, id primo ſuſpendit, poſtea Tridentum tranſtulit: deinde, cum quibuſdam de cauſis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatum fuiſſet; tandem, ſuſpenſione ſublata, in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit. uerum, Seſſionibus aliquot habitis, & nõnullis decretis factis, ipſum ſe poſtea Concilium, aliquibus de cauſis, accedente etiam Sedis Apoſtolicæ auctoritate, Bononiam tranſtulit. Iulius autem, qui ei ſucceſſit, in eandem ciuitatem Tridentinam id reuocauit: quo quidem tempore facta alia quædam decreta ſunt. ſed, cum noui in propinquis Germaniæ locis tumultus excitati fuiſſent, & bellum in Italia, & Gallia grauiſſimũ exarſiſſet;

ſiſſet; rurſus Concilium ſuſpenſum, & dilatum fuit, adnitente ni mirum humani generis hoſte, aliasq. ex aliis difficultates, & impe dimenta obiiciente, ut tantum Eccleſiæ commodum, quod pror ſus auferre non poterat, ſaltem quamdiutiſſime retardaret. Quan topere uero interea auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreſes, quantopere ſchiſma creuerit; ſine maximo animi dolore nec meminiſſe poſſumus, nec referre. Sed tandem pius, & miſericors Dominus, qui numquam ita iraſcitur, ut miſericordiæ obliuiſcatur; Regibus, & Principus Chriſtianis pacem, & unani mitatem donare dignatus eſt. Qua nos occaſione oblata maximã in ſpem uenimus, ipſius miſericordia freti, fore, ut his tantis quo que Eccleſiæ malis eadẽ Concilii uia finis imponatur. Nos itaque ad ſchiſma, hæreſesq. tollendas, ad corrigendos, & reformandos mores, ad pacem inter Chriſtianos Principes conſeruandam, celebrationem eius non eſſe duximus diutius differendã. Habita igitur cum uenerabilibus fratribus noſtris, S.R.E. Cardinalibus deli beratione matura, factis etiam conſilii noſtri certioribus cariſſimis in Chriſto filiis noſtris, Ferdinando Romanorum Imperatore electo, & aliis Regibus, atque Principibus, quos quidem, ſicut de eorum ſumma pietate, & ſapientia nobis pollicebamur, paratiſſimos ad ipſius Cõcilii celebrationẽ adiuuandam inuenimus; ad Dei omnipotentis laudem, honorem, & gloriam, atque uniuerſalis Eccleſiæ utilitatem, de eorundem fratrũ noſtrorum conſi lio, & aſſenſu ſacrum œcumenicum, & generale Concilium ex au ctoritate eiuſdem Dei, & beatorum, Petri, & Pauli, Apoſtolorum, qua nos quoque in terris fungimur, freti, & ſubnixi, in ciuitate Tridentina, ad ſacratiſſimum diem reſurrectionis Dominicæ pro xime futurum indicimus, & ibi celebrandum, ſublata ſuſpenſione quacumque, ſtatuimus, atque decernimus. Quocirca uenerabiles fratres noſtros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiſco pos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, ceteroſq. quibus in Concilio generali ſedere, & ſententiam dicere, iure cõmuni, uel ex priuilegio, uel ex antiqua conſuetudine licet, uehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiã diſtricte præcipiendo mandamus in uirtute ſanctæ obedientiæ, in ui quoque iuramenti, quod præſtiterunt, & ſub pœnis, quas in eos, qui ad Con

cilia

cilia generalia conuenire neglexerint, ſacris ſciunt eſſe Canonibus conſtitutas, ut ad Concilium ibi celebrandum conueniant, intra eã diẽ, niſi forte impedimento fuerint legitimo præpediti: quod tamen inpedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus præterea omnes, & ſingulos, quorum intereſt, intereſſeue poterit, ut in Concilio adeſſe ne negligant: Cariſſimos uero in Chriſto filios noſtros, Romanorum Imperatorem electum, ceterosq. Reges, & Principes, quos optandum ſane eſſet Concilio intereſſe poſſe, hortamur, & rogamus, ut, ſi ipſi Concilio intereſſe non potuerint, at Oratores ſuos, prudentes, graues, & pios uiros, utique mittant, qui ipſorum nomine illi interſint, curentq. diligenter pro ſua pietate, ut ex eorum regnis, atque dominiis Prælati, ſine recuſatione, ac mora, tam neceſſario tempore, Deo, & Eccleſiæ officium ſuũ præſtent; eoſdem etiam curaturos eſſe minime dubitantes, ut per ipſorum regna, & dominia tutum, ac liberum iter Prælatis, eorumq. familiaribus, comitibus, & aliis omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat; benigneq. ac comiter omnibus in locis recipiãtur, atque tractentur, ſicut, quod ad nos attinet, ipſi quoque curabimus, qui nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium, & ſalutare opus perficiendũ, a nobis, in hoc loco conſtitutis, præſtari poſſit; nihil, ut Deus ſcit, quærentes aliud, nihil propoſitum habentes in hoc Concilio celebrando, niſi honorem ipſius Dei, diſperſarum ouium reductionem, ac ſalutem, & perpetuã Chriſtianæ Reip. tranquillitatem, ac quietẽ. Vt uero hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perueniant; nec quiſquam ea excuſatione uti poſſit, quod illa ignorauerit, præſertim cum non ad omnes, quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forſitan pateat aditus; uolumus, & mãdamus, ut in Baſilica Vaticana Principis Apoſtolorum, & in eccleſia Lateranenſi tunc, cum in eis populus, ut Miſſarum ſollemnibus interſit, congregari ſolet, palã clara uoce a curiæ noſtræ curſotibus, ſeu notariis aliquibus publicis recitentur; & poſtquam recitatæ fuerint, ad ualuas earum eccleſiarũ, itemq. Cancellariæ Apoſtolicæ, & in loco ſolito campi Floræ affigantur; ibiq. quo legi, & omnibus innoteſcere poſſint, aliquandiu relinquantur.

tur. cum autem inde admouebuntur, earum exempla in eiſdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem omnes, & ſingulos, qui his litteris cóprehenduntur, poſt duos menſes a die publicationis, & affixionis earum, uolumus perinde aſtrictos, & obligatos eſſe, ac ſi ipſiſmet illæ coram editæ, & lectæ fuiſſent. Tanſumptis quoque earum, quæ manu publici alicuius notarii ſcripta, ſubſcriptaue, & ſigillo, ac ſubſcriptione alicuius perſonæ, in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, munita fuerint, ut ſine dubitatione ulla, fides habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominú liceat, hanc paginam noſtræ indictionis, ſtatuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere; uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit; indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri, & Pauli, Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ, apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D L X, III Kal. Dec. Pontificatus noſtri anno primo.

Antonius Florebellus Lauellinus.

Barengus.

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI

SESSIO XVII, QVAE EST PRIMA SVB PIO IIII, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XVIII IAN. M D LXII.

Decretum de celebrando Concilio.

PLACET ne uobis, ad laudem, & gloriam ſanctæ et indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Chriſtianæ, ſacrum œcumenicum, & generale Concilium Tridentinum, in Spiritu ſancto legitime congregatum, ab hodierno die, qui eſt decimus octauus menſis Ianuarii, anni a Natiuitate Domini milleſimi quingẽteſimi ſexageſimi ſecundi, Cathedræ Romanæ beati Petri, Apoſtolorũ Principis, cõſecrato, ſublata quacumque ſuſpenſione, iuxta formam, & tenorem litterarum Sanctiſſimi Domini noſtri, Pii IIII, Pont. Max. celebrari; & in eo ea debito ſeruato ordine tractari, quæ, proponentibus Legatis ac Præſidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, ſedandas de religione controuerſias, coercendas linguas doloſas, deprauatorum morum abuſus corrigendos, Eccleſiæ ueram atque Chriſtianam pacem conciliandam apta & idonea ipſi ſanctæ Synodo uidebuntur? Reſponderunt, Placet.

L Indictio

Indictio futuræ Seſsionis.

Placet ne uobis, proximam futuram Seſsionem habendam, & celebrandam eſſe feria quinta, poſt ſecundam Dominicam Quadrageſimæ, quæ erit die uigeſima ſexta Menſis Februarii?

Reſponderunt, Placet.

SESSIO XVIII,

QVAE ET SECVNDA

SVB PIO IIII, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XVI FEBR.

M D LXII.

Decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidetibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, nō humanis quidem uiribus confiſa, ſed Domini noſtri, Ieſu Chriſti, qui os, & ſapientiam Eccleſiæ ſuæ daturum ſe promiſit, ope & auxilio freta, illud præcipue cogitat, ut catholicæ fidei doctrinam, multorum inter ſe diſsidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam, & obſcuratam, in ſuam puritatem, & ſplēdorem aliquando reſtituat; & mores, qui a ueteri inſtituto deflexerunt, ad meliorem uitæ rationem reuocet; corq. patrum ad filios, & cor filiorum ad patres conuertat. Cum itaque omnium primum animaduerterit, hoc tempore ſuſpectorum, ac pernicioſorum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longe lateq. diffunditur, numerum nimis excreuiſſe, quod quidem in

cauſa fuit, ut multæ cenſuræ in uariis prouinciis, & præſertim in alma urbe Roma pio quodam zelo editæ fuerint, neque tamen huic tam magno, ac pernicioſo morbo ſalutarem ullam profuiſſe medicinam; cenſuit, ut delecti ad hanc diſquiſitionem Patres de cenſuris, librisq. quid facto opus eſſet, diligenter conſiderarent; atque etiam ad eandem ſanctam Synodum ſuo tempore referrent: quo facilius ipſa poſſit uarias & peregrinas doctrinas tamquam zizania, a Chriſtianæ ueritatis tritico ſeparare; deq. his cōmodius deliberare, & ſtatuere, quæ ad ſcrupulum ex compluriū animis eximendum, & tollendas multarū querelarum cauſas magis opportuna uidebuntur. Hæc autem omnia ad notitiā quorūcūque deducta eſſe uult, prout etiā præſenti decreto deducit; ut, ſi quis ad ſe pertinere aliquo modo putauerit, quæ uel de hoc librorum, & cenſurarum negotio, uel de aliis, quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit, non dubitet a ſancta Synodo ſe benigne auditum iri. Quoniam uero eadē ſancta Synodus ex corde optat, Deumq. enixe rogat, quæ ad pacem ſunt Eccleſiæ, ut uniuerſi cō munem matrem in terris agnoſcentes, quæ, quos peperit, obliuiſci non poteſt, unanimes uno ore glorificemus Deum, & Patrem Domini noſtri, Ieſu Chriſti; per uiſcera miſericordiæ eiuſdem Dei, & Domini noſtri, omnes, qui nobiſcum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & ut ad hanc ſanctam Synodum ueniant, inuitat, atque hortatur; utq. caritatem, quod eſt uinculum perfectionis, amplectantur, pacemq. Chriſti, exultantem in cordibus ſuis, præſeferant, in quam uocati ſunt, in uno corpore. Hanc ergo non humanam, ſed Spiritus ſancti uocem audientes, ne obdurent corda ſua, ſed in ſuo ſenſu non ambulantes, neque ſibi placentes, ad tam piam, & ſalutarem matris ſuæ admonitionem excitentur, & conuertantur. omnibus enim caritatis officiis ſancta Synodus eos ut inuitat, ita complectetur.

Inſuper eadem ſancta Synodus decreuit, fidem publicam in Congregatione generali concedi poſſe, & eandem uim habituram, eiuſdemq. roboris, & momenti futuram, ac ſi publica Seſſione data, & decreta fuiſſet.

Indictio futuræ Seſſionis.

Eadem ſacroſancta Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit, & decernit, proximam futuram Seſſionem habendam & celebrandam eſſe feria quinta, poſt ſacratiſſimum feſtum Aſcenſionis Domini, quæ erit die XIIII menſis Maii.

Saluus conductus, conceſſus Germanicæ nationi in Congregatione generali, die IIII Martii, M D LXII.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, Vniuerſis fidem facit, quod omnibus, & ſingulis, ſacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuſcumque uiris, cuiuſcumque ſtatus, & condicionis, aut qualitatis exiſtant, Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, & aliis locis eiuſdem, & omnibus aliis eccleſiaſticis, & ſæcularibus, præſertim Auguſtanæ Confeſſionis, perſonis, qui, aut quæ una cum ipſis ad hoc generale Tridentinum Concilium uenient, aut mittentur, ac profecturi ſunt, aut hucuſque uenerunt, quocumque nomine cenſeantur, aut ualeant nuncupari, tenore præſentium publicam fidem, & pleniſſimam, ueriſſimamq. ſecuritatem, quam ſaluum conductum appellant, libere ad hanc ciuitatem Tridentinam ueniendi, ibidemq. manendi, ſtandi, morādi, proponendi, loquendi, una cum ipſa Synodo de quibuſcumque negotiis tractandi, examinandi, diſcutiendi, & omnia, quæcumque ipſis libuerit, ac articulos quoslibet tam ſcripto, quam uerbo, libere offerendi, propalandi, eosq. Scripturis ſacris, & beatorū Patrum uerbis, ſententiis, & rationibus declarandi, aſtruendi, & perſuadendi, &, ſi opus fuerit, etiā ad obiecta Concilii generalis reſpōdendi, & cum iis, qui a Cōcilio delecti fuerint, diſputandi, aut caritatiue, abſque omni impedimento, conferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus ſemotis: & ſignanter, quod cauſæ controuerſæ, ſecundum

cundum ſacram Scripturam, & Apoſtolorum traditiones, probata Concilia, & catholicæ Eccleſiæ conſenſum, & ſanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, ut, religionis prætextu, aut delictorum circa eam commiſſorum, aut cōmittendorum minime puniantur, impertitur, ac omnino concedit; ſic etiam, ut propter illorum præſentiam neque in itinere, aut quocumque locorum, eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipſa ciuitate Tridentina a diuinis officiis quouis modo ceſſetur; & ut his peractis, uel non peractis, quandocumque ipſis libuerit, aut maiorum ſuorum mandato, & aſſenſu ad propria reuerti optabunt, aut aliquis eorum optabit, mox abſque ulla renitentia, & occaſione, aut mora, ſaluis rebus eorū, & ſuorum pariter honore, & perſonis, uice uerſa poſſint iuxta beneplacitum libere & ſecure redire, de ſcientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, ut tunc opportune eorum ſecuritati abſque dolo & fraude prouideatur. Vult etiam ſancta Synodus, in hac publica fide, ſaluoq. conductu omnes quaſcumque clauſulas includi, & contineri, ac pro incluſis haberi, quæ pro plena, efficaci, & ſufficienti ſecuritate in eundo, ſtando, ac redeundo neceſſariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam ad maiorem ſecuritatem, & pacis ac conciliationis bonum exprimens, quod, ſi quiſpiam aut illorum aliqui, ſiue in itinere Tridentum ueniendo, ſiue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium, eis conceſſum, annullari, aut ceſſari; uult, & concedit, ut in huiuſmodi facinore deprehenſi ab ipſis dumtaxat, & non ab aliis, condigna animaduerſione, cum emenda ſufficienti, per partem ipſius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur: illorum aſſecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam uult, ut, ſi quiſquam, uel aliqui ex ipſa Synodo, ſiue in itinere, aut manēdo, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium uiolari, aut quoquo modo tolli, in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſa Synodo dumtaxat, & non ab aliis cōdigna animaduerſione, & emēda ſufficienti, per partem

Dominorum Germanorum Auguſtanæ cõfeſſionis, tunc hic præſentium, merito laudanda, & approbanda, mox puniantur: præſenti aſſecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipſa Synodus, quod liceat ipſis Ambaſciatoribus omnibus & ſingulis toties, quotieſcumque opportunum fuerit, ſeu neceſſarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, necnon nuncium, uel nuncios ſuos ad quæcumque loca pro ſuis neceſſariis negotiis ordinandis libere mittere, ſeu deſtinare, ac ipſos miſſos ſeu deſtinatos, ſeu miſſum & deſtinatum ſuſcipere toties, quoties eis uidebitur expedire, ita quod aliqui, uel aliquis per deputandos Concilii ſocientur, qui eorum ſecuritati prouideant, uel prouideat. Qui quidem ſaluus conductus, & ſecuritates ſtare, ac durare debent, & a tempore, & per tempus, quo in ipſius Synodi, & ſuorum tuitionis curam ipſos ſuſcipi contigerit, & uſque ad Tridentum perduci, ac toto tempore manſionis eorum ibidem, & rurſum poſt ſufficientem audientiam habitam, ſpatio uiginti dierũ præmiſſo, cum ipſi petierint, aut Concilium, habita huiuſmodi audientia, ipſis receſſum indixerit, a Tridento uſque in quem quiſque elegerit ſibi locum tutum, Deo fauente, reſtituet, dolo, & fraude prorſus excluſis. Quæ quidẽ omnia pro uniuerſis & ſingulis Chriſti fidelibus, pro omnibus Principibus, tam eccleſiaſticis, quã ſæcularibus quibuſcumque, atque omnibus aliis eccleſiaſticis, & ſæcularibus perſonis, cuiuſcũque ſtatus, & condicionis exiſtant, aut quocumque nomine cenſeantur, inuiolabiliter obſeruanda eſſe promittit, & bona fide ſpondet. Inſuper, omni fraude & dolo excluſis, uera & bona fide promittit, ipſam Synodum nullam uel manifeſte, uel occulte occaſionem quæſituram, aut aliqua auctoritate, potentia, iure, uel ſtatuto, priuilegio legum, uel canonum, aut quorũcumque Conciliorũ, præſertim Conſtantienſis, & Senenſis, quacumque forma uerborum expreſſa, in aliquod huius fidei publicæ, & pleniſſimæ aſſecurationis, ac publicæ & liberæ audientiæ, ipſis per ipſam Synodum conceſſæ, præiudicium quouis modo uſuram, aut quemquam uti permiſſuram: quibus in hac parte pro hac uice derogat. Quod ſi ſancta Synodus, aut aliquis ex ea uel ſuis, cuiuſcumque condicionis, uel ſtatus, aut præeminentiæ exiſtens,

ſtens, præſcriptæ aſſecurationis, & ſalui conductus formam & modum in quocumque puncto, uel clauſula uiolauerit; quod tamen auertere dignetur Omnipotens; & ſufficiens emenda non fuerit mox ſubſecuta, & ipſorum arbitrio merito approbanda & laudanda: habeant ipſam Synodum, & habere poterunt, incidiſſe in omnes pœnas, quas iure diuino, & humano, aut conſuetudine, huiuſmodi ſaluorum cōductuum uiolatores incurrere poſſunt, abſque omni excuſatione, aut quauis in hac parte contradictione.

Extenſio ad alias nationes.

Eadem ſacroſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & ſingulis aliis, qui nobiſcum in iis, quæ ſunt fidei, communionem non habent, ex quibuſcumque regnis, nationibus, prouinciis, ciuitatibus, ac locis, in quibus publice, & impune prædicatur, uel docetur, ſiue creditur contrarium eius, quod ſancta Romana ſentit Eccleſia, dat fidem publicam, ſiue ſaluum conductum, ſub eadem forma, & eiſdem uerbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX,

QVAE EST TERTIA

SVB PIO IIII, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXIIII MA[redacted]II,

M D LXII.

Decretum prorogationis Seſſionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, decreta ea, quæ hodie in præſenti Seſſione ſtatuenda, ac ſancienda erant, iuſtis nonnullis, ac honeſtis cauſis in feriam quintam, poſt proximam ſollemnitatem corporis Chriſti, quæ erit

pridie nonas Iunii, proroganda eſſe cenſuit, ac prorogat; dictaq. die Seſſionem habendam eſſe, ac celebrandam omnibus indicit. Interea rogandus eſt Deus, & Pater Domini noſtri, Ieſu Chriſti, auctor pacis, ut ſanctificet corda omnium, quo adiuuante, ſancta Synodus & nunc, & ſemper meditari, atque peragere ualeat, quæ ad eius laudem & gloriam pertineant.

SESSIO XX,

QVAE EST QVARTA SVB PIO IIII, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE IIII IVN. MDLXII.

Decretum prorogationis Seſſionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime cõgregata, præſidentibus in ea eiſdẽ Apoſtolicæ Sedis Legatis, propter uarias difficultates, ex diuerſis cauſis exortas, atque etiã ut congruentius, maioriq. cum deliberatione omnia procedant, nempe ut Dogmata cum iis, quæ ad reformationem ſpectant, ſimul tractentur, & ſanciantur; ea, quæ ſtatuenda uidebuntur, tam de reformatione, quã de Dogmatibus in proxima Seſſione, quam omnibus indicit in diem ſextam decimam ſubſequentis menſis Iulii, definienda eſſe decreuit: Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum ipſa ſancta Synodus, pro eius arbitrio, & uoluntate, ſicuti rebus Concilii putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, reſtringere, & prorogare libere poſſit, & ualeat.

SESSIO

SESSIO XXI,

QVAE EST QVINTA SVB PIO IIII, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XVI IVL. M D LXII.

Doctrina de Communione ſub utraque ſpecie, & paruulorum.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, cum de tremendo, & ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento uaria diuerſis in locis errorum monſtra nequiſſimi Dæmonis artibus circumferantur, ob quæ in nonnullis prouinciis multi à catholicæ Eccleſiæ fide, atque obedientia uideantur diſceſſiſſe; cenſuit ea, quæ ad Communionem ſub utraque ſpecie, & paruulorum pertinent, hoc loco exponenda eſſe. Quapropter cunctis Chriſti fidelibus interdicit, ne poſthac de iis aliter uel credere, uel docere, uel prædicare audeant, quam eſt his decretis explicatum, atque definitum.

Laicos, & Clericos non conficientes, non adſtringi iure diuino ad Communionem ſub utraque ſpecie. Caput I.

ITAQVE ſancta ipſa Synodus à Spiritu ſancto, qui ſpiritus eſt ſapientiæ, & intellectus, ſpiritus conſilii, & pietatis, edocta, atque ipſius Eccleſiæ iudicium, & conſuetudinem ſecuta, declarat, ac docet: nullo diuino præcepto laicos, & Clericos non conficientes, obligari ad Euchariſtiæ Sacramentum ſub utraque ſpecie ſumendum; neque ullo pacto, ſalua

ſalua fide dubitari poſſe, quin illis alterius ſpeciei communio ad ſalutem ſufficiat. nam, etſi Chriſtus dominus in ultima cæna uenerabile hoc Sacramentum in panis, & uini ſpeciebus inſtituit, & Apoſtolis tradidit: non tamen illa inſtitutio, & traditio eo tendunt, ut omnes Chriſti fideles ſtatuto Domini ad utramque ſpeciem accipiendam adſtringantur. Sed neque ex ſermone illo, apud Ioannem ſexto, recte colligitur, utriuſque ſpeciei communionem a Domino præceptam eſſe; utcumque iuxta uarias ſanctorum Patrum, & doctorum interpretationes intelligatur. namque qui dixit: Niſi manducaueritis carnem filii hominis, & biberitis eius ſanguinem, nõ habebitis uitam in uobis: dixit quoque: Si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in æternum. Et qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, habet uitam æternam: dixit etiam: Panis, quem ego dabo, caro mea eſt pro mundi uita. Et denique qui dixit: Qui manducat meã carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in illo; dixit nihilominus: Qui manducat hunc panem, uiuet in æternũ.

Eccleſiæ poteſtas circa diſpenſationem Sacramenti Euchariſtiæ. Cap. II.

PRæterea declarat, hanc poteſtatem perpetuo in Eccleſia fuiſſe, ut in Sacramentorum diſpenſatione, ſalua illorũ ſubſtantia, ea ſtatueret, uel mutaret, quæ ſuſcipientium utilitati, ſeu ipſorum Sacramentorum uenerationi, pro rerum, temporum, & locorum uarietate, magis expedire iudicaret. id autem Apoſtolus non obſcure uiſus eſt innuiſſe, cum ait: Sic nos exiſtimet homo, ut miniſtros Chriſti, & diſpenſatores myſteriorum Dei. atque ipſum quidem hac poteſtate uſum eſſe ſatis conſtat, cũ in multis aliis, tum in hoc ipſo Sacramento, cum, ordinatis nonnullis circa eius uſum, Cetera, inquit, cum uenero, diſponam. Quare agnoſcens ſancta mater Eccleſia hanc ſuam in adminiſtratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Chriſtianæ religionis non infrequens utriuſque ſpeciei uſus fuiſſet; tamen progreſſu temporis, latiſſime iam mutata illa conſuetudine, grauibus

& iuſtis

& iuſtis cauſis adducta, hanc conſuetudinem ſub altera ſpecie cõmunicandi approbauit, & pro lege habendam decreuit: quam reprobare, aut ſine ipſius Eccleſiæ auctoritate pro libito mutare, non licet.

Totum & integrum Chriſtum, ac uerum Sacramentum ſub qualibet ſpecie ſumi. Cap. III.

INSVPER declarat, quamuis Redemptor noſter, ut antea dictum eſt, in ſuprema illa cœna hoc Sacramentum in duabus ſpeciebus inſtituerit, & Apoſtolis tradiderit; tamen fatendum eſſe, etiam ſub altera tantum ſpecie totum, atque integrum Chriſtum, uerumq. Sacramentum ſumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia, neceſſaria ad ſalutem, eos defraudari, qui unam ſpeciem ſolam accipiunt.

Paruulos non obligari ad communionem ſacramentalem. Cap. IIII.

DEnique eadem ſancta Synodus docet, paruulos, uſu rationis carentes, nulla obligari neceſſitate ad ſacramentalem Euchariſtiæ cõmunionem. ſiquidem, per Baptiſmi lauacrum regenerati, & Chriſto incorporati, adeptam iam filiorũ Dei gratiam in illa ætate amittere non poſſunt. neque ideo tamen damnanda eſt antiquitas, ſi eum morem in quibuſdam locis aliquando ſeruauit. ut enim ſanctiſſimi illi Patres ſui facti probabilẽ cauſam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certe, eos nulla ſalutis neceſſitate id feciſſe, ſine controuerſia credendum eſt.

DE COMMVNIONE SVB VTRAQVE SPECIE, ET PARVVLORVM.

CANON I.

Si quis dixerit, ex Dei præcepto, uel neceſſitate ſalutis omnes, & ſingu-

& ſingulos Chriſti fideles utramque ſpeciem ſanctiſſimi Euchariſtiæ Sacramenti ſumere debere; anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, ſanctam Eccleſiam catholicam nō iuſtis cauſis, & rationibus adductam fuiſſe, ut laicos, atque etiam clericos non conficientes, ſub panis tantummodo ſpecie communicaret; aut in eo erraſſe; anathema ſit.

CANON III.

Si quis negauerit, totum, & integrum Chriſtum, omnium gratiarum fontem, & auctorem, ſub una panis ſpecie ſumi, quia, ut quidam falſo aſſerunt, non ſecundum ipſius Chriſti inſtitutionem, ſub utraque ſpecie ſumatur; anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, paruulis, antequam ad annos diſcretionis peruenerint, neceſſariam eſſe Euchariſtiæ cōmunionem; anathema ſit.

Duos uero articulos, alias propoſitos, hos nondum tamen excuſſos, uidelicet: An rationes, quibus ſancta Catholica Eccleſia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes ſacerdotes, ſub una tantum panis ſpecie, ita ſint retinendæ, ut nulla ratione Calicis uſus cuiquam ſit permittendus: & An, ſi honeſtis & Chriſtianæ caritati conſentaneis rationibus concedendus alicui uel nationi, uel regno Calicis uſus uideatur, ſub aliquibus condicionibus concedendus ſit; & quænam ſint illæ: Eadem ſancta Synodus, in aliud tempus, oblata ſibi quamprimum occaſione, examinandos, atque definiendos reſeruat.

Decretum de reformatione.

PROOEMIVM.

Eadem ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus,

dus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, & ſanctæ Eccleſiæ ornamentum, ea, quæ ſequuntur, de reformationis negotio in præſenti ſtatuenda eſſe cenſuit.

Caput I.

Quoniam ab eccleſiaſtico ordine omnis auaritiæ ſuſpicio abeſſe debet; nihil pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam clericalis tonſuræ, nec pro litteris dimiſſoriis, aut teſtimonialibus, nec pro ſigillo, nec alia quacumque de cauſa, etiam ſponte oblatum, Epiſcopi, & alii Ordinum collatores, aut eorum miniſtri, quouis prætextu accipiant. Notarii uero in iis tantũ locis, in quibus non uiget laudabilis conſuetudo nihil accipiendi, pro ſingulis litteris dimiſſoriis, aut teſtimonialibus, decimam tantũ unius aurei partem accipere poſſint; dummodo eis nullum ſalarium ſit conſtitutum pro officio exercendo; nec Epiſcopo ex notarii commodis aliquod emolumentũ ex eiſdem Ordinum collationibus directe, uel indirecte prouenire poſſit. tunc enim gratis operam ſuam eos præſtare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac ſtatuta, & conſuetudines, etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quæ potius abuſus, & corruptelæ, ſimoniacæ prauitati fauentes, nuncupari poſſunt, penitus caſſando, & interdicendo. & qui ſecus fecerint, tam dantes, quam accipientes, ultra diuinam ultionem, pœnas a iure inflictas ipſo facto incurrant.

De Simonia

Caput II.

Cum non deceat eos, qui diuino miniſterio aſcripti ſunt, cum Ordinis dedecore mendicare, aut ſordidum aliquem quæſtũ exercere; compertumq. ſit, complures pleriſque in locis ad ſacros Ordines nullo fere delectu admitti, qui uariis artibus, ac fallaciis confingunt, ſe beneficium eccleſiaſticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: ſtatuit ſancta Synodus, ne quis deinceps Clericus ſæcularis, quamuis alias ſit idoneus moribus, ſcientia, & ætate, ad ſacros Ordines promoueatur, niſi prius legitime conſtet, eum beneficium

De [illegible] ordinatione et qualitati ordinandorum

neficium eccleſiaſticum, quod ſibi ad uictum honeſte ſufficiat, pacifice poſſidere. Id uero beneficium reſignare non poſſit, niſi facta mentione, quod ad illius beneficii titulum ſit promotus. neque ea reſignatio admittatur, niſi conſtito, quod aliunde uiuere commode poſſit. & aliter facta reſignatio nulla ſit. Patrimonium uero, uel penſionem obtinentes, ordinari poſthac non poſſint, niſi illi, quos Epiſcopus iudicauerit aſſumendos pro neceſſitate, uel commoditate eccleſiarum ſuarum; eo quoque prius perſpecto, patrimonium illud, uel penſionem uere ab eis obtineri, taliaq. eſſe, quæ eis ad uitam ſuſtentandam ſatis ſint: atque illa deinceps ſine licentia Epiſcopi alienari, aut extingui, uel remitti nullatenus poſſint; donec beneficium eccleſiaſticum ſufficiens ſint adepti; uel aliunde habeant, unde uiuere poſſint: antiquorum canonum pœnas ſuper his innouando.

Caput III.

Cum beneficia ad diuinum cultum, atque eccleſiaſticā munia obeunda ſint cōſtituta; ne qua in parte minuatur diuinus cultus, ſed ei debitum omnibus in rebus obſequiū præſtetur; ſtatuit ſancta Synodus, in eccleſiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, in quibus nullæ ſunt diſtributiones quotidianæ, uel ita tenues, ut ueriſimiliter negligantur, tertiam partem fructuum, & quorumcumque prouentuum, & obuentionum, tam dignitatum, quam canonicatuum, perſonatuum, portionum, & officiorum ſeparari debere; & in diſtributiones quotidianas conuerti, quæ inter dignitates obtinentes, & ceteros diuinis intereſſentes, proportionabiliter, iuxta diuiſionem ab Epiſcopo, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegato, in ipſa prima fructuum deductione facienda, diuidantur: ſaluis tamen conſuetudinibus earum eccleſiarum, in quibus non reſidentes, ſeu non ſeruientes, nihil, uel minus tertia parte percipiunt: non obſtantibus exemptionibus, ac aliis conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuſcumque. Creſcenteq. non ſeruientium contumacia, liceat contra eos procedere, iuxta iuris, ac ſacrorum canonum diſpoſitionem.

Caput IIII.

Epiſcopi, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegati, in omnibus eccleſiis parochialibus, uel baptiſmalibus, in quibus populus ita numeroſus ſit, ut unus Rector non poſſit ſufficere eccleſiaſticis Sacramentis miniſtrandis, & cultui diuino peragendo; cogant Rectores, uel alios, ad quos pertinet, ſibi tot ſacerdores ad hoc munus adiungere, quot ſufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. In iis uero, in quibus ob locorum diſtantiam, ſiue difficultatem parochiani, ſine magno incōmodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda, accedere non poſſunt; nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam conſtitutionis Alexandri III, quæ incipit, Ad audientiam, conſtituere poſſint. Illis autem ſacerdotibus, qui de nouo erunt eccleſiis nouiter erectis præficiendi, competens aſſignetur portio arbitrio Epiſcopi ex fructibus ad eccleſiam matricem quomodocumque pertinentibus: &, ſi neceſſe fuerit, compellere poſſit populum ea ſubminiſtrare, quæ ſufficiant ad uitam dictorum ſacerdotū ſuſtentandam: quacumque reſeruatione generali, uel ſpeciali, uel affectione, ſuper dictis eccleſiis, non obſtantibus. Neque huiuſmodi ordinationes, & erectiones poſſint tolli, nec impediri, ex quibuſcūque prouiſionibus, etiā uigore reſignationis, aut quibuſuis aliis derogationibus, uel ſuſpenſionibus.

Caput V.

Vt etiam eccleſiarum ſtatus, ubi ſacra Deo officia miniſtrantur, ex dignitate conſeruetur; poſſint Epiſcopi, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegati, iuxta formā iuris, ſine tamen præiudicio obtinentium, facere uniones perpetuas quarumcumque eccleſiarum parochialium, & baptiſmalium, & aliorum beneficiorum curatorum, uel non curatorum, cum curatis propter earum paupertatem, & in ceteris caſibus a iure permiſſis, etiam ſi dictæ eccleſiæ, uel beneficia eſſent generaliter, uel ſpecialiter reſeruata, aut qualitercumque affecta. Quæ uniones etiam

non poſſint reuocari, nec quoquo modo infringi uigore cuiuſcũque prouiſionis, etiam ex cauſa reſignationis, aut derogationis, aut ſuſpenſionis.

Caput VI.

Quia illitterati, & imperiti parochialium eccleſiarũ Rectores ſacris minus apti ſunt officiis; & alii propter eorum uitæ turpitudinem potius deſtruunt, quam ædificant; Epiſcopi, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegati, eiſdem illitteratis, & imperitis, ſi alias honeſtæ uitæ ſint, Coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, partemq. fructuum eiſdem pro ſufficienti uictu aſſignare, uel aliter prouidere poſſint; quacũque appellatione, & exemptione remota. Eos uero, qui turpiter, & ſcandaloſe uiuunt, poſtquam præmoniti fuerint, coerceant, ac caſtigent; &, ſi adhuc incorrigibiles in ſua nequitia perſeuerent, eos beneficiis, iuxta ſacrorum canonum conſtitutiones, exemptione, & appellatione quacumque remota, priuandi facultatem habeant.

Caput VII.

Cum illud quoque ualde curandum ſit, ne ea, quæ ſacris miniſteriis dicata ſunt, temporum iniuria obſoleſcant, & ex hominũ memoria excidant; Epiſcopi, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegati, transferre poſſint beneficia ſimplicia, etiam iuris patronatus, ex eccleſiis, quæ uetuſtate, uel alias collapſæ ſint, & ob eorũ inopiam nequeant inſtaurari, uocatis iis, quorum intereſt, in matrices, aut alias eccleſias locorum eorundem, ſeu uiciniorum, arbitrio ſuo; atque in eiſdem eccleſiis erigant altaria, uel capellas ſub eiſdem inuocationibus; uel in iam erecta altaria, uel capellas transferant cum omnibus emolumentis, & oneribus, prioribus eccleſiis impoſitis. Parochiales uero eccleſias, etiam ſi iuris patronatus ſint, ita collapſas refici, & inſtaurari procurent ex fructibus, & prouentibus quibuſcumque, ad eaſdem eccleſias quomodocumque pertinentibus. qui ſi non fuerint ſufficientes; omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos, ex dictis eccleſiis prouenientes, percipiunt, aut, in illorum defectũ, parochianos

chianos omnibus remediis opportunis ad prædicta cogant, quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod ſi nimia egeſtate omnes laborent; ad matrices, ſeu uiciniores eccleſias transferantur, cum facultate tam dictas parochiales, quam alias eccleſias dirutas, in profanos uſus, non ſordidos, erecta tamen ibi cruce, conuertendi.

Caput VIII.

Quæcumque in diœceſi ad Dei cultum ſpectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, ubi oportet prouideri æquũ eſt. propterea cõmendata monaſteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpoſituræ nuncupatæ, in quibus nõ uiget Regularis obſeruantia, necnon beneficia tam curata, quam non curata, ſæcularia, & Regularia, qualitercumque cõmendata, etiam exempta, ab Epiſcopis, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegatis, annis ſingulis uiſitentur; curentq. iidem Epiſcopi congruentibus remediis, etiam per ſequeſtrationem fructuum, ut, quæ renouatione indigent, aut reſtauratione, reficiantur; & cura animarum, ſi qua illis, uel eorum annexis immineat, aliaq. debita obſequia recte exerceantur: appellationibus quibuſcumque, priuilegiis, conſuetudinibus, etiam immemorabili tempore præſcriptis, conſeruatoriis, iudicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obſtantibus. Et, ſi in eis uigeret obſeruantia Regularis, prouideant Epiſcopi paternis admonitionibus, ut eorum Regularium Superiores iuxta eorum Regularia inſtituta debitam uiuendi rationem obſeruent, & obſeruari faciant, & ſibi ſubditos in officio contineant, ac moderentur. Quod ſi, admoniti, intra ſex menſes eos non uiſitauerint, uel correxerint; tunc iidem Epiſcopi, etiam ut delegati Sedis Apoſtolicæ, eos uiſitare poſſint, & corrigere, prout ipſi Superiores poſſent, iuxta eorum inſtituta: quibuſcumque appellationibus, priuilegiis, & exemptionibus penitus remotis, & non obſtantibus.

Caput IX.

Cum multa a diuerſis antea Conciliis, tam Lateranenſi, ac Lugdunenſi, quam Viennenſi, aduerſus prauos eleemoſynarũ Quæſtorum abuſus remedia, tunc adhibita, poſterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiusq. eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium ſcandalo, & querela excreſcere deprehendatur, ut de eorum emendatione nulla ſpes amplius relicta uideatur: ſtaruit, ut poſthac in quibuſcumque Chriſtianæ religionis locis eorum nomen, atque uſus penitus aboleatur, nec ad officium huiuſmodi exercendum ullatenus admittantur: non obſtantibus priuilegiis, eccleſiis, monaſteriis, hoſpitalibus, piis locis, & quibuſuis cuiuſcumque gradus, ſtatus, & dignitatis perſonis, conceſſis, aut conſuetudinibus, etiam immemorabilibus. Indulgentias uero, aut alias ſpirituales gratias, quibus non ideo Chriſti fideles decet priuari, deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas eſſe decernit. quibus etiam eleemoſynas, atque oblata ſibi caritatis ſubſidia, nulla prorſus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: ut tandem, cæleſtes hos Eccleſiæ theſauros non ad quæſtum, ſed ad pietatem exerceri, omnes uere intelligant.

Indictio futuræ Seſſionis.

Sacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit, & decreuit, proximam futuram Seſſionem habendam, & celebrandam eſſe feria quinta, poſt octauam feſti Natiuitatis beatæ Mariæ uirginis, quæ erit decima ſeptima menſis Septembris proxime futuri: Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum, ac unicuique Seſſioni in poſterum præfigendum, ipſa ſancta Synodus, pro eius arbitrio, & uoluntate, ſicuti rebus Concilii putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, reſtringere, & prorogare libere poſſit, & ualeat.

SESSIO

SESSIO XXII,
QVAE EST SXTA
SVB PIO IIII, PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XVII SEPT.
M. D. LXII.

Doctrina de ſacrificio Miſſæ.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime cōgregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ut uetus abſoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Euchariſtiæ myſterio in ſancta catholica Eccleſia fides, atque doctrina retineatur, & in ſua puritate, propulſatis erroribus, atque hæreſibus, conſeruetur; de ea, quatenus uerum & ſingulare ſacrificium eſt, Spiritus ſancti illuſtratione edocta, hæc, quæ ſequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

Caput I.

Quoniā ſub priori Teſtamento, teſte Apoſtolo Paulo, propter Leuitici ſacerdotii imbecillitatem, conſummatio non erat; oportuit, Deo, patre miſericordiarum, ita ordinante, ſacerdotē alium ſecundum ordinem Melchiſedech ſurgere, Dominum noſtrum, Ieſum Chriſtū, qui poſſet omnes, quotquot ſanctificandi eſſent, conſummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noſter, etſi ſemel ſe ipſum in ara crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortē ſacerdotium eius extinguendum nō erat; in cœna nouiſſima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ ſponſæ ſuæ Eccleſiæ uiſibile, ſicut hominum natura exigit, relinqueret ſacrificium, quo cruentum illud, ſemel in Cruce peragendum, repræ-

repræſentaretur; eiusq. memoria in finem uſque ſæculi permanc ret; atque illius ſalutaris uirtus in remiſſionem eorum, quæ a nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; ſacerdotẽ ſecundum ordinem Melchiſedech ſe in æternum conſtitutum declarans, corpus & ſanguinẽ ſuum ſub ſpeciebus panis & uini Deo Patri obtulit; ac ſub earundem rerum ſymbolis, Apoſtolis, quos tunc noui Teſtamenti ſacerdotes conſtituebat, ut ſumerent, tradidit; & eiſdem, eorumq. in ſacerdotio ſucceſſoribus, ut offerrent, præcepit, per hæc uerba: Hoc facite in meam cõmemorationem: uti ſemper catholica Eccleſia intellexit, & docuit. nam, celebrato ueteri Paſcha, quod in memoriam exitus de Aegypto multitudo filiorum Iſrael immolabat, nouũ inſtituit Paſchã, ſe ipſum ab Eccleſia per ſacerdotes ſub ſignis uiſibilibus immolandum in memoriam tranſitus ſui ex hoc mundo ad Patrem; quando per ſui ſanguinis effuſionem nos redemit, eripuitq. de poteſtate tenebrarum, & in regnum ſuum tranſtulit. Et hæc quidem illa munda oblatio eſt, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari poteſt; quam Dominus per Malachiam nomini ſuo, quod magnum futurum eſſet in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit; quam nõ obſcure innuit Apoſtolus Paulus, Corinthiis ſcribens, cum dicit: Non poſſe eos, qui participatione menſæ Dæmoniorũ polluti ſint, menſæ Domini participes fieri: per menſam altare utrobique intelligens. Hæc denique illa eſt, quæ per uarias ſacrificiorum, naturæ, & legis tempore, ſimilitudines figurabatur; utpote, quæ bona omnia, per illa ſignificata, uelut illorum omnium conſummatio, & perfectio complectitur.

Caput II.

Et, quoniam in diuino hoc ſacrificio, quod in Miſſa peragitur, idem ille Chriſtus continetur, & incruente immolatur, qui in ara crucis ſemel ſe ipſum cruente obtulit; docet ſancta Synodus, ſacrificium iſtud uere propitiatorium eſſe, per ipſumq. fieri, ut, ſi cum uero corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti, ac pœnitentes ad Deum accedamus, miſericordiam conſequamur, & gratiã inueniamus in auxilio opportuno. Huius quippe

oblatione

oblatione placatus Dominus gratiam, & donum pænitentiæ concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia, dimittit. una enim eademq. eſt hoſtia, idem nunc offerens ſacerdotum miniſterio, qui ſe ipſum tunc in cruce obtulit, ſola offerendi ratione diuerſa. Cuius quidem oblationis, cruentæ, inquam, fructus per hanc incruentam uberrime percipiuntur: tantū abeſt, ut illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non ſolum pro fidelium uiuorum peccatis, pœnis, ſatisfactionibus, & aliis neceſſitatibus, ſed & pro defunctis in Chriſto, nondum ad plenum purgatis, rite, iuxta Apoſtolorum traditionem, offertur.

Caput III.

Et quamuis in honorem, & memoriam ſanctorum nonnullas interdum Miſſas Eccleſia celebrare conſueuerit; non tamen illis ſacrificium offerri docet, ſed Deo ſoli, qui illos coronauit: unde nec ſacerdos dicere ſolet, Offero tibi ſacrificium Petre, uel Paule; ſed, Deo de illorum uictoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat, ut ipſi pro nobis intercedere dignentur in cælis, quorum memoriam facimus in terris.

Caput IIII.

Et cum ſancta ſancte adminiſtrari conueniat; ſitq. hoc omniū ſanctiſſimum ſacrificium; Eccleſia catholica, ut digne reuerenterq. offerretur, ac perciperetur, ſacrum canonem multis ante ſæculis inſtituit, ita ab omni errore purum, ut nihil in eo contineatur, quod non maxime ſanctitatem, ac pietatem quandam redoleat, menteſq. offerentium in Deum erigat. is enim conſtat cum ex ipſis Domini uerbis, tum ex Apoſtolorum traditionibus, ac ſanctorum quoque Pontificum piis inſtitutionibus.

Caput V.

Cumq. natura hominum ea ſit, ut non facile queat ſine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationem ſuſtolli;

propterea

propterea pia mater Eccleſia ritus quoſdam, ut ſcilicet quædam ſummiſſa uoce, alia uero elatiore, in Miſſa pronunciarentur, inſtituit. Cærimonias item adhibuit, ut myſticas benedictiones, lumina, thymiamata, ueſtes, aliaq. id genus multa ex Apoſtolica diſciplina, & traditione; quo & maieſtas tanti ſacrificii commendaretur, & mentes fidelium per hæc uiſibilia religionis ac pietatis ſigna ad rerum altiſſimarum, quæ in hoc ſacrificio latent, contemplationem excitarentur.

Caput VI.

Optaret quidem ſacroſancta Synodus, ut in ſingulis Miſſis fideles adſtantes non ſolum ſpirituali affectu, ſed ſacramentali etiam Euchariſtiæ perceptione communicarent, quo ad eos ſanctiſſimi huius ſacrificii fructus uberior proueniret: nec tamen, ſi id non ſemper fiat, propterea Miſſas illas, in quibus ſolus ſacerdos ſacramentaliter communicat, ut priuatas & illicitas damnat, ſed probat, atqueadeo commendat. ſiquidem illæ quoque Miſſæ uere communes cenſeri debent; partim, quod in eis populus ſpiritualiter communicet; partim uero, quod a publico Eccleſiæ miniſtro non pro ſe tantum, ſed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Chriſti pertinent, celebrentur.

Caput VII.

Monet deinde ſancta Synodus, præceptum eſſe ab Eccleſia ſacerdotibus, ut aquam uino in calice offerendo miſcerent; tum quod Chriſtum dominum ita feciſſe credatur; tum etiã quia e latere eius aqua ſimul cum ſanguine exierit: quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cum aquæ in Apocalypſi beati Ioannis populi dicantur, ipſius populi fidelis cum capite Chriſto unio repræſentatur.

Caput

Caput VIII.

Etſi Miſſa magnam contineat populi fidelis eruditionem: non tamen expedire uiſum eſt Patribus, ut uulgari paſſim lingua celebraretur. Quamobrē retento ubique cuiusque eccleſiæ antiquo, & a ſancta Romana Eccleſia, omnium eccleſiarum matre, & magiſtra, probato ritu, ne oues Chriſti eſuriant, neue paruuli panem petant, & non ſit qui frangat eis; mandat ſancta Synodus Paſtoribus, & ſingulis curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Miſſarum celebrationem uel per ſe, uel per alios ex iis, quæ in Miſſa leguntur, aliquid exponant; atque inter cetera ſanctiſſimi huius ſacrificii myſterium aliquod declarent, diebus præſertim dominicis, & feſtis.

Caput IX.

Quia uero aduerſus ueterem hanc, in ſacroſancto Euangelio, Apoſtolorum traditionibus, ſanctorumq. Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi diſſeminati ſunt errores, multaq. a multis docentur, ac diſputantur; ſancta Synodus, poſt multos, grauesq. his de rebus mature habitos tractatus, unanimi Patrum omnium conſenſu, quæ huic puriſſimæ fidei, ſacræq. doctrinæ aduerſantur, damnare, & a ſancta Eccleſia eliminare, per ſubiectos hos canones conſtituit.

De ſacrificio Miſsæ.

CANON I.

Si quis dixerit, in Miſſa non offerri Deo uerum, & proprium ſacrificium; aut quod offerri non ſit aliud, quam nobis Chriſtum ad manducandum dari; anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, illis uerbis, Hoc facite in meam commemorationem, Chriſtum non inſtituiſſe Apoſtolos ſacerdotes; aut non ordinaſſe, ut ipſi, aliiq. ſacerdotes offerrent corpus, & ſanguinem ſuum; anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, Miſſæ ſacrificium tantum eſſe laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem ſacrificii in Cruce peracti, non autem propitiatorium; uel ſoli prodeſſe ſumenti; neque pro uiuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, ſatisfactionibus, & aliis neceſſitatibus offerri debere; anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, blaſphemiam irrogari ſanctiſſimo Chriſti ſacrificio, in Cruce peracto, per Miſſæ ſacrificium; aut illi per hoc derogari; anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, impoſturam eſſe, Miſſas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorum interceſſione, apud Deum obtinenda, ſicut Eccleſia intendit; anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, canonem Miſſæ errores continere, ideoq. abrogandum eſſe; anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, cæremonias, ueſtes, & externa ſigna, quibus in Miſſarum celebratione Eccleſia catholica utitur, irritabula impietatis eſſe magis, quam officia pietatis; anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Miſſas, in quibus ſolus ſacerdos ſacramentaliter communicat, illicitas eſſe, ideoq. abrogandas; anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Eccleſiæ Romanæ ritum, quo ſummiſſa uoce pars canonis, & uerba conſecrationis proferuntur, damnandum eſſe; aut lingua tantum uulgari Miſſam celebrari debere; aut aquam non miſcendam eſſe uino in Calice offerendo, eo quod ſit contra Chriſti inſtitutionem; anathema ſit.

Decretum de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſæ.

QVANTA cura adhibenda ſit, ut ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium omni religionis cultu, ac ueneratione celebretur; quiuis facile exiſtimare poterit, qui cogitarit, maledictum in ſacris litteris eum uocari, qui facit opus Dei negligenter. quod ſi neceſſario fatemur, nullum aliud opus adeo ſanctum, ac diuinum a Chriſti fidelibus tractari poſſe, quam hoc ipſum tremendum myſterium, quo uiuifica illa hoſtia, qua Deo Patri reconciliati ſumus, in altari per ſacerdotes quotidie immolatur: ſatis etiam apparet, omnem operam, & diligentiam in eo ponendam eſſe, ut quanta maxima fieri poteſt interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis, ac pietatis ſpecie peragatur. Cum igitur multa iam ſiue temporum uitio, ſiue hominũ incuria, & improbitate irrepſiſſe uideantur, quæ a tanti ſacrificii dignitate aliena ſunt; ut ei debitus honor, & cultus ad Dei gloriã, & fidelis populi ædificationem reſtituatur, decernit ſancta Synodus, ut Ordinarii locorum Epiſcopi ea omnia prohibere, atque e medio tollere ſedulo curent, ac teneantur; quæ uel auaritia, idolorum ſeruitus; uel irreuerentia, quæ ab impietate uix ſeiuncta eſſe poteſt; uel ſuperſtitio, ueræ pietatis falſa imitatrix, induxit.

Atque ut multa paucis comprehendantur; in primis, quod ad auaritiam pertinet, cuiuſuis generis mercedum condiciones, pacta, & quidquid pro Miſſis nouis celebrandis datur, necnon importunas, atque illiberales eleemoſynarum exactiones potius, quà poſtulationes, aliaq. huiuſmodi, quæ a ſimoniaca labe, uel certe turpi quæſtu non longe abſunt, omnino prohibeant.

Deinde ut irreuerentia uitetur; ſinguli in ſuis diœceſibus interdicant, ne cui uago, & ignoto ſacerdoti Miſſas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publice, & notorie criminoſus ſit, aut ſancto altari miniſtrare, aut ſacris intereſſe permittant; neue patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra eccleſiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eiſdem Ordinariis deſignanda, & uiſitanda, ſanctum hoc ſacrificium a ſæcularibus, aut Regularibus quibuſcumque peragi: ac niſi prius qui interſint, decenter compoſito corporis habitu, declarauerint ſe mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non ſolum corpore, adeſſe. Ab eccleſiis uero muſicas eas, ubi ſiue organo, ſiue cantu laſciuũ, aut impurũ aliquid miſcetur, item ſæculares omnes actiones, uana, atque adeo profana colloquia, deãbulationes, ſtrepitus, clamores arceant; ut domus Dei, uere domus orationis eſſe uideatur, ac dici poſſit.

Poſtremo, ne ſuperſtitioni locus aliquis detur; edicto, & pœnis propoſitis caueant, ne ſacerdotes aliis, quam debitis horis, celebrent; neue ritus alios, aut alias cærimonias, & preces in Miſſarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Eccleſia probatæ, ac frequenti, & laudabili uſu receptæ fuerint. Quarundam uero Miſſarum, & candelarum certum numerum, qui magis a ſuperſtitioſo cultu, quam a uera religione, inuentus eſt, omnino ab Eccleſia remoueant: doceantq. populum, quis ſit, & a quo potiſſimum proueniat ſanctiſſimi huius ſacrificii tam pretioſus, ac cæleſtis fructus. Moneant etiam eundem populum, ut frequenter ad ſuas parochias, ſaltem diebus Dominicis, & maioribus feſtis accedant. Hæc igitur omnia, quæ ſummatim enumerata ſunt, omnibus locorum Ordinariis ita proponuntur, ut non ſolum ea ipſa, ſed quæcumque alia huc pertinere uiſa fuerint, ipſi pro data ſibi a ſacroſancta Synodo poteſtate, ac etiam ut delegati Sedis Apoſtolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, ſtatuant; atque

ad

ad ea inuiolate ſeruanda, cenſuris eccleſiaſticis, aliiſq. pœnis, quæ illorum arbitrio cōſtituentur, fidelem populum compellant: non obſtantibus priuilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac conſuetudinibus quibuſcunque.

Decretum de reformatione.

Eadem ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ut reformationis negotium proſequatur, hæc in præſenti Seſſione ſtatuenda cenſuit.

Caput I.

Nihil eſt, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum aſſidue inſtruat, quam eorum uita, & exemplum, qui ſe diuino miniſterio dedicarunt. cum enim a rebus ſæculi in altiorē ſublati locum conſpiciantur; in eos, tamquā ſpeculum, reliqui oculos conũciunt; ex iiſq. ſumunt, quod imitentur. Quapropter ſic decet omnino Clericos, in ſortem Domini uocatos, uitam, moreſq. ſuos omnes componere, ut habitu, geſtu, inceſſu, ſermone, aliiſq. omnibus rebus nil, niſi graue, moderatum, ac religione plenum præſeferant; leuia etiam delicta, quæ in ipſis maxima eſſent, effugiant; ut eorũ actiones cunctis afferant uenerationem. Cum igitur, quo maiore in Eccleſia Dei & utilitate, & ornamento hæc ſunt, ita etiam diligētius ſint obſeruanda; ſtatuit ſancta Synodus, ut quæ alias a ſummis Pontificibus, & a ſacris Conciliis de Clericorum uita, honeſtate, cultu, doctrinaq. retinenda, ac ſimul de luxu, comeſſationibus, choreis, aleis, luſibus, ac quibuſcumque criminibus, necnon ſæcularibus negotiis fugiendis copioſe, ac ſalubriter ſancita fuerunt; eadem in poſterum iiſdem pœnis, uel maioribus, arbitrio Ordinarii imponendis, obſeruentur: nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, ſuſpendat. Si quā uero ex his in deſuetudinem abiiſſe cōperĕrint; ea quamprimum in uſum reuocari, & ab omnibus accurate cuſtodiri ſtudeant, nō obſtantibus conſuetudinibus quibuſcumque; ne ſubditorum neglectæ emendationis ipſi condignas, Deo uindice, pœnas perſoluant.

Caput II.

Quicumque poſthac ad eccleſias cathedrales erit aſſumendus, is non ſolum natalibus, ætate, moribus, uita, ac aliis, quæ a ſacris canonibus requiruntur, plene ſit prædictus, uerum etiam in ſacro Ordine antea, ſaltem ſex menſium ſpatio, conſtitutus. quarum rerum inſtructio, ſi eius notitia nulla, aut recens in Curia fuerit, a Sedis Apoſtolicæ Legatis, ſeu Nunciis prouinciarum, aut eius Ordinario, eoq. deficiente, a uicinioribus Ordinariis ſumatur. Sciẽtia uero præter hæc eiuſmodi polleat, ut muneris ſibi iniungendi neceſſitati poſſit ſatisfacere. ideoq. antea in uniuerſitate ſtudiorum Magiſter, ſiue Doctor, aut Licentiatus in ſacra Theologia, uel iure canonico merito ſit promotus; aut publico alicuius Academiæ teſtimonio idoneus ad alios docendos oſtendatur. Quod ſi regularis fuerit, a Superioribus ſuæ religionis ſimilem fidem habeat. Prædicti autem omnes, unde inſtructio, ſeu teſtificatio erit ſumẽda, hæc fideliter & gratis referre teneantur: alioquin eorum conſcientias grauiter oneratas eſſe ſciant; ac Deum, & Superiores ſuos habebunt ultores.

Caput III.

Epiſcopi, etiam tamquam delegati Apoſtolici, ex fructibus, & prouentibus quibuſcumque, omnium dignitatum, perſonatuũ, & officiorum, in eccleſiis cathedralibus, uel collegiatis exiſtentium tertiam partem in diſtributiones, eorum arbitrio aſſignandas, diuidere poſſint; ut ſcilicet, qui eas obtinent, ſi perſonaliter competens ſibi ſeruitium iuxta formam, ab eiſdem Epiſcopis præſcribendam, quolibet die ſtatuto non impleuerint; illius diei diſtributionem amittant, nec eius quoquo modo dominium acquirant, ſed fabricæ eccleſiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco, arbitrio Ordinarii, applicetur. Creſcente uero contumacia, contra eos iuxta ſacrorum canonũ conſtitutiones procedant. Quod ſi alicui ex prædictis dignitatibus in eccleſiis cathedralibus, uel collegiatis, de iure, ſeu conſuetudine, iuriſdictio, adminiſtratio,

uel

uel officium non competat, ſed extra ciuitatem in diœceſi cura animarum immineat; cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere uoluerit; tunc pro tempore, quo in curata eccleſia reſederit, ac miniſtrauerit, tamquam præſens ſit, ac diuinis interſit, in eccleſiis cathedralibus, ac collegiatis habeatur. Hæc in iis tantum eccleſiis conſtituta intelligantur, in quibus nulla eſt conſuetudo, uel ſtatutum, ut dictæ dignitates non ſeruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum aſcendat: non obſtantibus conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, & conſtitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

Caput IIII.

Quicumque in cathedrali, uel collegiata, ſæculari, uel regulari eccleſia diuinis mancipatus officiis, in Subdiaconatus Ordine ſaltem conſtitutus non ſit; uocem in huiuſmodi eccleſiis in Capitulo non habeat, etiam ſi hoc ſibi ab aliis libere fuerit conceſſum. Ii uero, qui dignitates, perſonatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis eccleſiis obtinent, aut in poſterum obtinebunt, quibus onera uaria ſunt annexa, uidelicet, ut alii Miſſas, alii Euangelium, alii Epiſtolas dicant, ſeu cantent; quocumque ii priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate ſint inſigniti, teneantur, iuſto impedimento ceſſante, infra annum Ordines ſuſcipere requiſitos: alioquin pœnas incurrant, iuxta Conſtitutionem Concilii Vienneňſis, quæ incipit, Vt ii, qui: quã præſenti decreto innouat. Coganťq. Epiſcopi eos diebus ſtatutis dictos Ordines per ſe ipſos exercere, ac cetera omnia officia, quæ debent, in cultu diuino præſtare, ſub eiſdem, & aliis, etiam grauioribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec aliis in poſterum fiat prouiſio, niſi iis, qui iam ætatem, & ceteras habilitates integre habere dignoſcantur. aliter irrita ſit prouiſio.

Caput V.

Diſpenſationes, quacumque auctoritate concedendæ, ſi extra Romanam Curiã committendæ erunt, cõmittantur Ordinariis

illorum, qui eas impetrauerint. Eæ uero, quæ gratioſe conceden tur, ſuum non ſortiantur effectum, niſi prius ab eiſdem, tamquã delegatis Apoſtolicis, ſummarie tantum, & extraiudicialiter cognoſcatur, expreſſas preces ſubreptionis, uel obreptionis uitio non ſubiacere.

Caput VI.

In commutationibus ultimarum uoluntatum, quæ non niſi ex iuſta, & neceſſaria cauſa fieri debent; Epiſcopi, tamquam delegati Sedis Apoſtolicæ, ſummarie, & extraiudicialiter cognoſcant nihil in precibus, tacita ueritate, uel ſuggeſta falſitate fuiſſe narratum; priuſquam commutationes prædictæ executioni demandentur.

Caput VII.

Legati, & Nuncii Apoſtolici, Patriarchæ, ac Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpoſitis, in quibuſuis cauſis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus poſt appellationem, ſeruare teneantur formam & tenorem ſacrarũ Conſtitutionum, & præſertim Innocentii Quarti, quæ incipit, Romana: quacumque conſuetudine, etiam immemorabili, aut ſtylo, uel priuilegio, in contrarium non obſtantibus: aliter inhibitiones, & proceſſus, & inde ſecuta quæcumque ſint ipſo iure nulla.

Caput VIII.

Epiſcopi, etiam tamquam Sedis Apoſtolicæ delegati, in caſibus a iure conceſſis, omnium piarum diſpoſitionum, tam in ultima uoluntate, quam inter uiuos, ſint executores; habeant ius uiſitandi hoſpitalia, collegia quæcumque, ac confraternitates laicorum, etiam quas ſcholas, ſiue quocumque alio nomine uocant; non tamen quæ ſub Regum immediata protectione ſunt, ſine eorũ li-

centia;

centia; eleemoſynas Montis pietatis, ſiue Carita is, & pia loca omnia, quomodocumque nuncupentur, e iam ſi prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis priuilegio ſint munita, ac omnia, quæ ad Dei cultum, aut animarum ſalutem, ſeu pauperes ſuſtentandos inſtituta ſunt; ipſi ex officio ſuo iuxta ſacrorum Canonum ſtatuta cognoſcant, & exequantur: non obſtantibus, quacumque conſuetudine, etiam immemorabili, priuilegio, aut ſtatuto.

Caput IX.

Adminiſtratores, tam eccleſiaſtici, quam laici, fabricæ cuiuſuis eccleſiæ, etiam cathedralis, hoſpitalis, confraternitatis, eleemoſynæ Montis pietatis, & quorumcumque piorum locorum, ſingulis annis teneantur reddere ratione adminiſtrationis Ordinario: conſuetudinibus, & priuilegiis quibuſcumque in cõtrarium ſublatis: niſi ſecus forte in inſtitutione, & ordinatione talis eccleſiæ, ſeu fabricæ expreſſe cautum eſſet. Quod ſi ex conſuetudine, aut priuilegio, aut ex conſtitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda eſſet; tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis adminiſtratoribus minime ſuffragentur.

Caput X.

Cum ex notariorum imperitia plurima damna, & multarum occaſio litium oriatur; poſſit Epiſcopus quoſcumque notarios, etiam ſi Apoſtolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tamquam delegatus Sedis Apoſtolicæ, examinatione adhibita, eorum ſufficientiam ſcrutari; illiſq. non idoneis repertis, aut quandocumque in officio delinquentibus, officii eius in negotiis, litibus, & cauſis eccleſiaſticis, ac ſpiritualibus exercendi uſum perpetuo, aut ad tempus prohibere. neque eorum appellatio interdictionem Ordinarii ſuſpendat.

Caput

Caput XI.

Si quem Clericorum, uel laicorum, quacumque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali, præfulgeat, in tantū malorum omniū radix cupiditas occupauerit, ut alicuius eccleſiæ, ſeu cuiuſuis ſæcularis, uel regularis beneficii, Montium pietatis, aliorumq. piorum locorum iurisdictiones, bona, cenſus, ac iura, etiam feudalia, & emphyteotica, fructus, emolumenta, ſeu quaſcumque obuentiones, quæ in miniſtrorum, & pauperum neceſſitates conuerti debent, per ſe, uel alios ui, uel timore incuſſo, ſeu etiam per ſuppoſitas perſonas Clericorum, aut laicorum, ſeu quacumque arte, aut quocumque quæſito colore in proprios uſus conuertere, illosq. uſurpare præſumpſerit, ſeu impedire, ne ab iis, ad quos iure pertinent, percipiantur; is anathemati tamdiu ſubiaceat, quamdiu iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, uel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione ſuppoſitæ perſonæ, peruenerint, eccleſiæ, eiusq. adminiſtratori, ſiue beneficiato integre reſtituerit; ac deinde a Romano Pontifice abſolutionem obtinuerit. Quod ſi eiuſdem eccleſiæ patronus fuerit; etiam iure patronatus, ultra prædictas pœnas, eo ipſo priuatus exiſtat. Clericus uero, qui nefandæ fraudis, & uſurpationis huiuſmodi fabricator, ſeu conſentiens fuerit, eiſdem pœnis ſubiaceat; necnon quibuſcūque beneficiis priuatus ſit, & ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur; & a ſuorum Ordinum executione, etiam poſt integram ſatisfactionem, & abſolutionem, ſui Ordinarii arbitrio ſuſpendatur.

Decretum ſuper petitione conceſsionis Calicis.

Inſuper, cū eadem ſacroſancta Synodus ſuperiori Seſſione duos articulos, alias propoſitos, & tum nondum diſcuſſos, uidelicet; An rationes, quibus ſancta Catholica Eccleſia adducta fuit, ut cōmunicaret laicos, atque etiā non celebrantes ſacerdotes, ſub una panis ſpecie, ita ſint retinendæ, ut nulla ratione Calicis uſus cuiquam ſit permittendus: &, An, ſi honeſtis, & Chriſtianæ caritati

conſen-

conſentaneis rationibus concedendus alicui uel nationi, uel regno Calicis uſus uideatur, ſub aliquibus condicionibus cõcedendus ſit, & quænam illæ ſint; in aliud tempus, oblata ſibi occaſione, examinandos, atque definiendos reſeruauerit: nunc, eorum, pro quibus petitur, ſaluti optime conſultum uolens, decreuit, integrum negotium ad Sanctiſſimum Dominum noſtrum eſſe referendum, prout præſenti decreto refert: qui pro ſua ſingulari prudentia id efficiat, quod utile Reip. Chriſtianæ, & ſalutare petentibus uſum Calicis fore iudicauerit.

Indictio futuræ Seſsionis.

Inſuper eadem ſacroſancta Tridentina Synodus diem futuræ Seſſionis ad feriam quintam, poſt octauam feſtiuitatis omnium Sanctorum, qui erit dies XII menſis Nou. indicit; & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento Matrimonii. &c.

Prorogata fuit Seſsio uſque ad diẽ XV Iul. MDLXIII.

SESSIO XXIII,

QVAE EST SEPTIMA SVB PIO IIII, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XV IVL. MDLXIII.

Vera, & Catholica doctrina de Sacramẽto Ordinis ad condemnãdos errores noſtri temporis a S. Synodo Tridẽtina decreta, & publicata Seſsione ſeptima. Cap. I.

SACRIFICIVM, & ſacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta ſunt, ut utrumque in omni lege extiterit. cum igitur in nouo teſtamento ſanctum Euchariſtiæ ſacrificium uiſibile ex Domini inſtitutione catholica Eccleſia acceperit; fateri etiam oportet, in ea nouum eſſe uiſibile, & externum ſacerdotium, in quod uetus tranſlatum eſt. hoc autem ab eodem Domino Saluatore noſtro inſtitutum eſſe; atque Apoſtolis,

ſtolis, eorumq; ſucceſſoribus in ſacerdotio, poteſtatem traditam conſecrandi, offerendi, & miniſtrandi corpus, & ſanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & retinendi, ſacræ litteræ oſtendunt, & catholicæ Eccleſiæ traditio ſemper docuit.

Caput II.

Cum autem diuina res ſit, tam ſancti ſacerdotii miniſteriũ; conſentaneum fuit, quo dignius, & maiori cum ueneratione exerceri poſſet, ut in Eccleſiæ ordinatiſſima diſpoſitione plures, & diuerſi eſſent miniſtrorum Ordines, qui ſacerdotio ex officio deſeruirent; ita diſtributi, ut, qui iam clericali Tonſura inſigniti eſſent, per minores ad maiores aſcenderent. nam nõ ſolum de ſacerdotibus, ſed & de Diaconis ſacræ litteræ apertam mentionem faciunt; & quæ maxime in illorum ordinatione attendenda ſunt, grauiſſimis uerbis docent; & ab ipſo Eccleſiæ initio ſequentium Ordinũ nomina, atque uniuſcuiuſque eorum propria miniſteria, Subdiaconi ſcilicet, Acolyti, Exorciſtæ, Lectoris, & Oſtiarii in uſu fuiſſe cognoſcuntur; quamuis non pari gradu. nam Subdiaconatus ad maiores ordines a Patribus, & ſacris Conciliis refertur, in quibus & de aliis inferioribus frequentiſſime legimus.

Caput III.

Cum Scripturæ teſtimonio, Apoſtolica traditione, & Patrum unanimi conſenſu perſpicuum ſit, per ſacram ordinationem, quæ uerbis, & ſignis exterioribus perficitur, gratiam conferri; dubitare nemo debet, Ordinem eſſe uere, & proprie unum ex ſeptem ſanctæ Eccleſiæ Sacramentis. inquit enim Apoſtolus: Admoneo te, ut reſuſcites gratiam Dei, quæ eſt in te per impoſitionem manuũ mearum. non enim dedit nobis Deus ſpiritum timoris, ſed uirtutis, & dilectionis, & ſobrietatis.

Caput IIII.

Quoniam uero in Sacramento Ordinis, ſicut & in Baptiſmo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri

ferri poteſt; merito ſancta Synodus damnat eorum ſententiam, qui aſſerunt noui Teſtamenti ſacerdotes temporariam tantummodo poteſtatem habere; & ſemel rite ordinatos, iterum laicos effici poſſe, ſi uerbi Dei miniſterium non exerceant. Quod ſi quis omnes Chriſtianos promiſcue noui Teſtamenti ſacerdotes eſſe, aut omnes pari inter ſe poteſtate ſpirituali præditos affirmet; nihil aliud facere uidetur, quam eccleſiaſticam hierarchiam, quæ eſt ut caſtrorum acies ordinata, confundere; perinde ac ſi contra beati Pauli doctrinam omnes Apoſtoli, omnes Prophetæ, omnes Euangeliſtæ, omnes Paſtores, omnes ſint Doctores. Proinde ſancta Synodus declarat, præter ceteros eccleſiaſticos gradus, Epiſcopos, qui in Apoſtolorum locum ſucceſſerunt, ad hunc hierarchicum ordinem præcipue pertinere; & poſitos, ſicut idem Apoſtolus ait, a Spiritu ſancto regere Eccleſiam Dei; eosq. Presbyteris ſuperiores eſſe; ac Sacramentum Confirmationis conferre; miniſtros Eccleſiæ ordinare; atque alia pleraque peragere ipſos poſſe; quarum functionũ poteſtatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet inſuper ſancta Synodus, in ordinatione Epiſcoporum, ſacerdotum, & ceterorum Ordinum nec populi, nec cuiuſuis ſæcularis poteſtatis, & magiſtratus conſenſum, ſiue uocationem, ſiue auctoritatem ita requiri, ut ſine ea irrita ſit ordinatio: quin potius decernit, eos, qui tantummodo a populo, aut ſæculari poteſtate, ac magiſtratu uocati, & inſtituti, ad hæc miniſteria exercenda aſcendunt; & qui ea propria temeritate ſibi ſumunt; omnes non Eccleſiæ miniſtros, ſed fures, & latrones, per oſtium non ingreſſos, habendos eſſe. Hæc ſunt, quæ generatim ſacræ Synodo uiſum eſt Chriſti fideles de Sacramento Ordinis docere. his autem contraria, certis, & propriis canonibus in hunc, qui ſequitur, modum damnare conſtituit; ut omnes, adiuuante Chriſto, fidei regula utentes, in tot errorum tenebris, Catholicam ueritatem facilius agnoſcere, & tenere poſſint.

De Sacramento Ordinis.

CANON I.

Si quis dixerit, non eſſe in nouo Teſtamento ſacerdotium uiſibile, & externum; uel non eſſe poteſtatem aliquam conſecrandi, & offerendi uerum corpus, & ſanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi; ſed officium tantum, & nudum miniſterium prædicandi Euangelium; uel eos, qui non prædicant, prorſus non eſſe ſacerdotes; anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, præter ſacerdotium non eſſe in Eccleſia Catholica alios Ordines, & maiores, & minores, per quos, uelut per gradus quoſdam, in ſacerdotium tendatur; anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, Ordinem, ſiue ſacram ordinationem non eſſe uere & proprie Sacramentum, a Chriſto Domino inſtitutum, uel eſſe figmentum quoddam humanum, excogitatum a uiris rerum eccleſiaſticarum imperitis; aut eſſe tantum ritum quendam eligendi miniſtros uerbi Dei, & Sacramentorum; anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, per ſacram ordinationem non dari Spiritum ſanctum; ac proinde fruſtra Epiſcopos dicere, Accipe Spiritum ſanctum; aut per eam non imprimi characterem; uel eum, qui ſacerdos ſemel fuit, laicum rurſus fieri poſſe; anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, ſacrã unctionem, qua Eccleſia in ſancta ordinatione utitur, non tantũ non requiri, ſed contemnendam, & pernicioſam eſſe, ſimiliter & alias Ordinis cærimonias; anathema ſit.

CA-

CANON VI.

Si quis dixerit, in Eccleſia catholica non eſſe hierarchiam diuina ordinatione inſtitutam, quæ conſtat ex Epiſcopis, & Presbyteris, & miniſtris; anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Epiſcopos non eſſe Presbyteris ſuperiores; uel non habere poteſtatem confirmandi, & ordinandi; uel eam, quã habent, illis eſſe cum Presbyteris communem; uel Ordines ab ipſis collatos ſine populi, uel poteſtatis ſæcularis conſenſu, aut uocatione irritos eſſe; aut eos, qui nec ab Eccleſiaſtica & Canonica poteſtate rite ordinati, nec miſſi ſunt, ſed aliunde ueniunt, legitimos eſſe uerbi & Sacramentorum miniſtros; anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Epiſcopos, qui auctoritate Romani Pontificis aſſumuntur, non eſſe legitimos, & ueros Epiſcopos, ſed figmentum humanum; anathema ſit.

Decretum de reformatione.

EADEM ſacroſancta Tridentina Synodus, reformationis materiam proſequens, hæc, quæ ſequuntur, in præſenti decernenda eſſe ſtatuit, & decernit.

Caput. I.

Cũ præcepto diuino mandatũ ſit omnibus, quibus animarum cura cõmiſſa eſt, oues ſuas agnoſcere; pro his ſacrificium offerre; uerbiq. diuini prædicatione, Sacramentorum adminiſtratione, ac bonorum omnium operum exemplo paſcere; pauperum aliarumq. miſerabilium perſonarũ curam paternã gerere; & in cetera munia paſtoralia incumbere; quæ omnia nequaquã ab iis præſtari, & impleri poſſunt, qui gregi ſuo non inuigilant, neque aſſiſtunt, ſed mercenariorũ more deſerunt: ſacroſancta Synodus eos admonet, & hortatur, ut diuinorum præceptorum memores,

factiq. forma gregis, in iudicio, & ueritate paſcant, & regant. Ne uero ea, quæ de reſidentia ſancte, & utiliter iam antea ſub fel. rec. Paulo III ſancita fuerunt, in ſenſus a ſacroſanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac ſi uigore illius decreti quinque menſibus cõtinuis abeſſe liceat; illis inhærẽdo, declarat ſacroſancta Synodus, omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac cathedralibus eccleſiis quibuſcumque quocumque nomine, & titulo præfectos, etiam ſi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſint, obligari ad perſonalem in ſua eccleſia uel diœceſi reſidentiã, ubi iniuncto ſibi officio defungi teneãtur, neque abeſſe poſſe, niſi ex cauſis, & modis infraſcriptis. Nam cum Chriſtiana caritas, urgens neceſſitas, debita obedientia, ac euidens Eccleſiæ, uel Reip. utilitas aliquos nonnumquã abeſſe poſtulent, & exigant; decernit eadem ſacroſancta Synodus, has legitimæ abſentiæ cauſas a Beatiſſimo Romano Pontifice, aut a Metropolitano, uel, eo abſente, Suffraganeo Epiſcopo antiquiori reſidente, qui idem Metropolitani abſentiam probare debebit, in ſcriptis eſſe approbandas; niſi cum abſentia inciderit propter aliquod munus, & Reip. officium, Epiſcopatibus adiunctum: cuius quoniam cauſæ ſunt notoriæ, & interdum repentinæ, ne eas quidem ſignificari Metropolitano neceſſe erit: ad eundem tamen cum Concilio prouinciali ſpectabit iudicare de licentiis a ſe, uel a Suffraganeo datis; & uidere, ne quis eo iure abutatur; & ut pœnis canonicis errantes puniantur. Interea meminerint diſceſſuri, ita ouibus ſuis prouidendum, ut, quantum fieri poterit, ex ipſorum abſentia nullum damnum accipiant. Quoniã autem qui aliquantiſper tantum abſunt, ex ueterum canonum ſententia nõ uidentur abeſſe, quia ſtatim reuerſuri ſunt: ſacroſancta Synodus uult, illud abſentiæ ſpatium ſingulis annis ſiue continuum, ſiue interruptum, extra prædictas cauſas, nullo pacto debere duos, aut ad ſummum tres menſes excedere; & haberi rationem, ut id æqua ex cauſa fiat, & abſque ullo gregis detrimento: quod an ita ſit, abſcedentium conſcientiæ relinquit, quam ſperat religioſam, & timoratã fore; cum Deo corda pateant, cuius opus non fraudulenter agere, ſuo periculo tenentur. Eoſdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis ſpatiũ, Dominici aduentus, Quadrageſimæ,

Natiuitatis

Natiuitatis, Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes item, & Corporis Chriſti diebus, quibus refici maxime, & in Domino gaudere Paſtoris præſentia oues debeant, ipſi ab eccleſia ſua cathedrali ullo pacto abſint, niſi Epiſcopalia munia in ſua diœceſi eos alio uocẽt.

Si quis autẽ, quod utinam numquam eueniat, contra huius decreti diſpoſitionem abfuerit; ſtatuit ſacroſancta Synodus præter alias pœnas, aduerſus non reſidentes ſub Paulo III impoſitas, & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit, eum, pro rata temporis abſentiæ, fructus ſuos non facere, nec tuta conſcientia, alia etiam declaratione non ſecuta, illos ſibi detinere poſſe; ſed teneri aut, ipſo ceſſante, per Superiorem eccleſiaſticum illos fabricæ eccleſiarum, aut pauperibus loci erogare: prohibita quacumque conuentione, uel compoſitione, quæ pro fructibus male perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur: non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis cuicumque collegio, aut fabricæ conceſſis.

Eadem omnino, etiam quo ad culpam, amiſſionem fructuum, & pœnas, de curatis inferioribus, & aliis quibuſcumque, qui beneficium aliquod eccleſiaſticum, curam animarum habens, obtinent, ſacroſancta Synodus declarat, & decernit; ita tamen, ut, quandocumque eos, cauſa prius per Epiſcopum cognita, & probata, abeſſe contigerit, Vicarium idoneum, ab ipſo Ordinario approbandum, cum debita mercedis aſſignatione relinquant. Diſcedendi autem licentiam, in ſcriptis gratisq. concedendam, ultra bimeſtre tempus, niſi ex graui cauſa, non obtineant.

Quod ſi per edictum citati, etiam non perſonaliter, contumaces fuerint; liberum eſſe uult Ordinariis, per cenſuras eccleſiaſticas, & ſequeſtrationem, & ſubtractionem fructuum, aliaq. iuris remedia etiam uſque ad priuationem, compellere; nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiuſcumque beneficii, pactione, ſtatuto, etiam iuramento, uel quacumque auctoritate confirmato, conſuetudine etiam immemorabili, quæ potius corruptela cenſenda eſt, ſiue appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, uel ui gore Eugenianæ conſtitutionis ſuſpendi poſſe.

Poſtremo, tam decretum illud ſub Paulo III, quam hoc ipſum

in Cōciliis prouincialibus, & Epiſcopalibus publicari, ſancta Synodus præcipit. cupit enim, quæ adeo ex Paſtorum munere animarumq. ſalute ſunt, frequenter omnium auribus, mentibusq. infigi; ut in poſterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut deſuetudine aboleantur.

Caput II.

De ſacra unct...

Eccleſiis cathedralibus, ſeu ſuperioribus, quocumque nomine, ac titulo præfecti, etiam ſi S. R. E. Cardinales ſint, ſi munus cōſecrationis intra tres menſes non ſuſceperint, ad fructuum perceptorum reſtitutionem teneantur. Si intra totidem menſes poſtea id facere neglexerint; eccleſiis ipſo iure ſint priuati. Conſecratio uero, ſi extra Curiam Romanam fiat, in eccleſia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, ſi commode fieri poterit, celebretur.

Caput III.

De tempor. ord. et qualit. ordinandor.

Epiſcopi per ſemet ipſos Ordines conferant. quod ſi ægritudine fuerint impediti; ſubditos ſuos nō aliter, quam iam probatos, & examinatos, ad alium Epiſcopum ordinandos dimittant.

Caput IIII.

De Tempor. ordin. et qualit. ordin.

Prima Tonſura non initientur, qui Sacramentum Confirmationis nō ſuſceperint; & fidei rudimenta edocti nō fuerint; quiq. legere, & ſcribere neſciant; & de quibus probabilis coniectura non ſit, eos non ſæcularis iudicii fugiendi fraude, ſed ut Deo fidelem cultum præſtent, hoc uitæ genus elegiſſe.

Caput V.

De Tempor. ordin. et qualit. ordinandor.

Ad minores Ordines promouendi bonum a Parocho, & a magiſtro ſcholæ, in qua educantur, teſtimonium habeant. Hi uero, qui ad ſingulos maiores erunt aſſumendi, per menſem ante ordinationem

nationem Epiſcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire uidebitur, committat, ut nominibus, ac deſiderio eorum, qui uolent promoueri, publice in eccleſia propoſitis, de ipſorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & uita a fide dignis diligenter inquirat; & litteras teſtimoniales, ipſam inquiſitionem factam continentes, ad ipſum Epiſcopum quamprimum tranſmittat.

Caput VI.

Nullus prima Tonſura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus conſtitutus, ante decimum quartum annum beneficium poſſit obtinere. Is etiam fori priuilegio non gaudeat, niſi beneficium eccleſiaſticum habeat; aut clericalem habitum, & Tonſuram deferens, alicui eccleſiæ ex mandato Epiſcopi inſeruiat; uel in ſeminario clericorum, aut in aliqua ſchola, uel uniuerſitate, de licentia Epiſcopi, quaſi in uia ad maiores Ordines ſuſcipiẽdos uerſetur. In Clericis uero coniugatis ſeruetur conſtitutio Bonifacii VIII, quæ incipit, Clerici, qui cum unicis: modo hi Clerici alicuius eccleſiæ ſeruitio, uel miniſterio ab Epiſcopo deputati, eidem eccleſiæ ſeruiant, uel miniſtrent; & clericali habitu, & Tonſura utantur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, uel conſuetudine, etiam immemorabili, ſuffragante.

Caput VII.

Sancta Synodus, antiquorum canonum ueſtigiis inhærendo, decernit, ut, quando Epiſcopus ordinationem facere diſpoſuerit, omnes, qui ad ſacrum miniſterium accedere uoluerint, feria quarta ante ipſam ordinationem, uel quando Epiſcopo uidebitur, ad ciuitatem euocentur. Epiſcopus autem, ſacerdotibus, & aliis prudentibus uiris, peritis diuinæ legis, ac in eccleſiaſticis ſanctionibus exercitatis, ſibi adſcitis, ordinandorum genus, perſonam, ætatem, inſtitutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter inueſtiget, & examinet.

Caput VIII.

Ordinationes ſacrorum Ordinum, ſtatutis a iure temporibus, ac in Cathedrali eccleſia, uocatis præſentibusq. ad id eccleſiæ Canonicis, publice celebrentur. ſi autem in alio diœceſis loco, præſente Clero loci; dignior, quantum fieri poterit, eccleſia ſemper adeatur. Vnuſquiſque autē a proprio Epiſcopo ordinetur. Quod ſi quis ab alio promoueri petat; nullatenus id ei, etiam cuiuſuis generalis, aut ſpecialis reſcripti, uel priuilegii prætextu, etiam ſtatutis temporibus permittatur; niſi eius probitas, ac mores Ordinarii ſui teſtimonio commendentur. Si ſecus fiat; ordinans a collatione Ordinum per annum, & ordinatus a ſuſceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario uidebitur expedire, ſit ſuſpenſus.

Caput IX.

Epiſcopus familiarem ſuum non ſubditum ordinare non poſſit, niſi per triennium ſecum fuerit commoratus; & beneficium, quacumque fraude ceſſante, ſtatim re ipſa illi conferat; conſuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obſtante.

Caput X.

Abbatibus, ac aliis quibuſcumque, quantumuis exemptis, nō liceat in poſterum, intra fines alicuius diœceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius diœceſis, uel exempti eſſe dicantur, cuiquam, qui regularis ſubditus ſibi non ſit, Tonſuram, uel minores Ordines conferre: nec ipſi Abbates, & alii exempti, aut Collegia, uel Capitula quæcumque, etiam eccleſiarum Cathedralium, litteras dimiſſorias aliquibus Clericis ſæcularibus, ut ab aliis ordinentur, concedant. ſed horum omnium ordinatio, ſeruatis omnibus, quæ in huius ſanctæ Synodi decretis continentur, ad Epiſcopos, intra quorum diœceſis fines exiſtant, pertineat: non obſtantibus

quibuſuis

quibuſuis priuilegiis, præſcriptionibus, aut conſuetudinibus, etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impoſitam his, qui contra huius ſanctæ Synodi ſub Paulo III decretum, a Capitulo Epiſcopali, Sede uacante, litteras dimiſſorias impetrant; ad illos, qui eaſdem litteras nō a Capitulo, ſed ab aliis quibuſuis in iuriſdictione Epiſcopi loco Capituli, Sede uacante, ſuccedentibus, obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimiſſorias contra formam decreti, ab officio, & beneficio per annum ſint ipſo iure ſuſpenſi.

Caput XI.

Minores Ordines iis, qui ſaltem latinam linguam intelligant, per temporum interſtitia, niſi aliud Epiſcopo expedire magis uideretur, conferantur; ut eo accuratius, quantū ſit huius diſciplinæ pondus, poſſint edoceri; ac in unoquoque munere, iuxta præſcriptum Epiſcopi, ſe exerceant; idq. in ea, cui adſcripti erunt, eccleſia; niſi forte ex cauſa ſtudiorum abſint; atque ita de gradu in gradum aſcendant, ut in eis cum ætate uitæ meritum, & doctrina maior accreſcat. quod & bonorum morum exemplum, & aſſiduum in eccleſia miniſterium, atque maior erga Presbyteros, & ſuperiores Ordines reuerentia, & crebrior, quam antea, corporis Chriſti Communio maxime comprobabunt. Cumq. hinc ad altiores gradus, & ſacratiſſima myſteria ſit ingreſſus; nemo iis initietur, quem non ſcientiæ ſpes maioribus Ordinibus dignum oſtendat. Hi uero non niſi poſt annum a ſuſceptione poſtremi gradus minorū Ordinum ad ſacros Ordines promoueantur; niſi neceſſitas, aut Eccleſiæ utilitas, iudicio Epiſcopi, aliud expoſcat.

Caput XII.

Nullus in poſterum ad Subdiaconatus ordinem ante uigeſimum ſecundum, ad Diaconatus ante uigeſimum tertium, ad Presbyteratus ante uigeſimum quintum ætatis ſuæ annum promoueatur. Sciant tamen Epiſcopi, non ſingulos, in ea ætate conſti-

tutos, debere ad hos Ordines aſſumi, ſed dignos dumtaxat, & quorum probata uita ſenectus ſit. Regulares quoque nec in minori ætate, nec ſine diligenti Epiſcopi examine ordinentur: priuilegiis quibuſcumque, quo ad hoc, penitus excluſis.

Caput XIII.

De Tempor. ordinat. et qualitat. ordinandor.

Subdiaconi, & Diaconi ordinentur, habentes bonum teſtimonium, & in minoribus Ordinibus iam probati, ac litteris, & iis, quæ ad Ordinem exercendum pertinent, inſtructi. Qui ſperent, Deo auctore, ſe cōtinere poſſe; eccleſiis, quibus adſcribentur, inſeruiant; ſciantq. maxime decere; ſi ſaltem diebus Dominicis, & ſollemnibus, cum altari miniſtrauerint, ſacram Communionem perceperint. Promoti ad ſacrum Subdiaconatus Ordinem, ſi per annum ſaltem in eo nō ſint uerſati, ad altiorem gradum, niſi aliud Epiſcopo uideatur, aſcendere non permittantur. Duo ſacri Ordines non eodem die, etiam regularibus, conferantur: priuilegiis, ac indultis quibuſuis conceſſis non obſtantibus quibuſcumque.

Caput XIIII.

De Tempor. ordinat. et qualit. ordinandor.

Qui pie & fideliter in miniſteriis anteactis ſe geſſerint, & ad Presbyteratus Ordinem aſſumuntur, bonum habeant teſtimonium, & hi ſint, qui nō modo in Diaconatu ad minus annum integrum, niſi ob eccleſiæ utilitatem, ac neceſſitatē aliud Epiſcopo uideretur, miniſtrauerint; ſed etiā ad populum docendū, ea, quæ ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem, ac ad miniſtranda ſacramenta, diligenti examine præcedente, idonei comprobentur: atque ita pietate, ac caſtis moribus conſpicui, ut præclarum bonorum operum exemplum, & uitæ monita ab eis poſſint expectari. Curet Epiſcopus, ut ii ſaltem diebus Dominicis, & feſtis ſollemnibus, ſi autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut ſuo muneri ſatisfaciant, Miſſas celebrent. Cum promotis per ſaltum, ſi non miniſtrauerint, Epiſcopus ex legitima cauſa poſſit diſpenſare.

Caput

Caput XV.

Quamuis Presbyteri in ſua ordinatione a peccatis abſoluendi poteſtatem accipiant; decernit tamen ſancta Synodus, nullum, etiam regularem, poſſe confeſſiones ſæcularium, etiam ſacerdotum, audire; nec ad id idoneum reputari; niſi aut parochiale beneficium; aut ab Epiſcopis, per examen, ſi illis uidebitur eſſe neceſſarium, aut alias idoneus iudicetur; & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: priuilegiis, & conſuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obſtantibus.

Caput XVI.

Cum nullus debeat ordinari, qui iudicio ſui Epiſcopi non ſit utilis, aut neceſſarius ſuis eccleſiis; ſancta Synodus, ueſtigiis ſexti canonis Concilii Chalcedonenſis inhærendo, ſtatuit, ut nullus in poſterum ordinetur, qui illi eccleſiæ, aut pio loco, pro cuius neceſſitate, aut utilitate aſſumitur, non adſcribatur, ubi ſuis fungatur muneribus, nec incertis uagetur ſedibus. Quod ſi locum inconſulto Epiſcopo deſeruerit; ei ſacrorum exercitium interdicatur. Nullus præterea Clericus peregrinus ſine commendaticiis ſui Ordinarii litteris ab ullo Epiſcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta adminiſtranda admittatur.

Caput XVII.

Vt ſanctorum Ordinum a Diaconatu ad Oſtiariatum functiones, ab Apoſtolorum temporibus in Eccleſia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquandiu intermiſſæ, in uſum iuxta ſacros canones reuocentur; nec ab hæreticis, tanquam otioſæ, traducãtur; illius priſtini moris reſtituendi deſiderio flagrans ſancta Synodus decernit, ut in poſterum huiuſcemodi miniſteria non niſi per conſtitutos in dictis Ordinibus exerceantur; omneſq. & ſingulos Prælatos eccleſiarum in Domino hortatur, & illis præcipit, ut, quantum fieri commode poterit, in eccleſiis cathedralibus, collegiatis, & parochialibus ſuæ diœceſis, ſi populus frequens, & eccleſiæ

eccleſiæ prouentus id ferre queant, huiuſmodi functiones curent reſtituendas, & ex aliqua parte redituum aliquorum ſimplicium beneficiorum, uel fabricæ eccleſiæ, ſi prouentus ſuppetant, aut utriuſque illorũ eas functiones exercentibus ſtipendia aſſignent: quibus, ſi negligentes fuerint, Ordinarii iudicio aut ex parte mulctari, aut in totum priuari poſſint. Quod ſi miniſteriis quattuor minorum Ordinum exercendis Clerici cælibes præſto nõ erunt; ſuffici poſſint etiam coniugati, uitæ probatæ, dummodo non bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonſuram, & habitum clericarem in eccleſia geſtent.

Caput XVIII.

Cum adoleſcentium ætas, niſi recte inſtituatur, prona ſit ad mundi uoluptates ſequendas; & niſi a teneris annis ad pietatem & religionem informetur, antequam uitiorum habitus totos homines poſſideat, numquam perfecte, ac ſine maximo, ac ſingulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in diſciplina eccleſiaſtica perſeueret: ſancta Synodus ſtatuit; ut ſingulæ cathedrales, Metropolitanæ, atque his maiores eccleſiæ pro modo facultatum, & diœceſis amplitudine certum puerorum ipſius ciuitatis, & diœceſis, uel eius prouinciæ, ſi ibi non reperiantur, numerum in collegio ad hoc prope ipſas eccleſias, uel alio in loco conuenienti ab Epiſcopo eligendo, alere, ac religioſe educare, & eccleſiaſticis diſciplinis inſtituere teneantur. In hoc uero collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati ſint; ac legere, & ſcribere competenter nouerint; & quorum indoles, & uoluntas ſpem afferat, eos eccleſiaſticis miniſteriis perpetuo inſeruituros. Pauperum autem filios præcipue eligi uult; nec tamen ditiorum excludit; modo ſuo ſumptu alantur, & ſtudium præſeferant Deo & Eccleſiæ inſeruiendi. Hos pueros Epiſcopus in tot claſſes, quot ei uidebitur, diuiſos, iuxta eorum numerum, ætatem, ac in diſciplina eccleſiaſtica progreſſum, partim cum ei opportunum uidebitur, eccleſiarum miniſterio addicet; partim in collegio erudiendos retinebit; aliosq; in locum eductorũ ſufficiet; ita ut hoc collegiũ Dei miniſtrorũ perpetuum

ſeminarium

ſeminariū ſit. Vt uero in eadem diſciplina eccleſiaſtica cōmodius inſtituantur; Tonſura ſtatim, atque habitu clericali ſemper utentur; grammatices, cantus, computi eccleſiaſtici, aliarumq. bonarū artium diſciplinam diſcent; ſacram Scripturam, libros eccleſiaſticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maxime quæ ad confeſſiones audiendas uidebuntur opportuna, & rituum, ac cærimoniarum formas ediſcent. Curet Epiſcopus, ut ſingulis diebus Miſſæ ſacrificio interſint; ac ſaltem ſingulis menſibus cōfiteantur peccata; & iuxta cōfeſſoris iudicium ſumant corpus Domini noſtri Ieſu Chriſti; cathedrali, & aliis loci eccleſiis diebus feſtis inſeruiant. Quæ omnia, atque alia ad hanc rem opportuna; & neceſſaria Epiſcopi ſinguli cum conſilio duorum Canonicorum ſeniorum, & grauiorum, quos ipſi elegerint, prout Spiritus ſanctus ſuggeſſerit, conſtituent; eaq. ut ſemper obſeruentur, ſæpius uiſitando operam dabunt. Diſcolos, & incorrigibiles, ac malorum morum ſeminatores acriter punient, eos etiam, ſi opus fuerit, expellendo: omniaq. impedimenta auferentes, quæcumque ad conſeruandum, & augendum tam pium, & ſanctum inſtitutum pertinere uidebuntur, diligenter curabunt. Et quia ad collegii fabricam inſtituendam, & ad mercedem præceptoribus & miniſtris ſoluendam, & ad alendam iuuentutē, & ad alios ſumptus certi reditus erunt neceſſarii; ultra ea, quæ ad inſtituendos uel alendos pueros ſunt in aliquibus eccleſiis, & locis deſtinata, quæ eo ipſo huic ſeminario ſub eadem Epiſcopi cura applicata cenſeantur: iidem Epiſcopi cum conſilio duorum de Capitulo quorum alter ab Epiſcopo, alter ab ipſo Capitulo eligatur; itemq. duorum de Clero ciuitatis, quorū quidem alterius electio ſimiliter ad Epiſcopum, alterius uero ad Clerum pertineat; ex fructibus integris menſæ Epiſcopalis, & Capituli, & quarumcumque dignitatum, perſonatuum, officiorum, præbendarum, portionum, Abbatiarum, & Prioratuum, cuiuſcumque Ordinis, etiam regularis, aut qualitatis, uel condicionis fuerint, & hoſpitalium, quæ dantur in titulum, uel adminiſtrationem, iuxta conſtitutionem Concilii Viennenſis, quæ incipit, Quia contingit: & beneficiorum quorumcumque, etiam regularium, etiam ſi iuris patronatus cuiuſcumque fuerint, etiā ſi exēpta, etiam ſi nullius diœceſis,

uel aliis eccleſiis, monaſteriis, & hoſpitalibus, & aliis quibuſuis locis piis, etiam exemptis, annexa, & ex fabricis eccleſiarũ, & alio rum locorum, etiam ex quibuſcumque aliis Eccleſiaſticis redditi bus, ſeu prouentibus, etiam aliorum collegiorum: in quibus tamen ſeminaria diſcentium, uel docentium, ad cõmune Eccleſiæ bonum promouendum, actu non habentur: hæc enim exempta eſſe uoluit: præterquam ratione redditũum, qui ſuperflui eſſent ultra conuenientem ipſorum ſeminariorum ſuſtentationem: ſeu corporum, uel confraternitatum, quæ in nonnullis locis ſcholæ appellantur, & omnium monaſteriorum, non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus ſubſidia Eccleſiaſtica ſolui ſolent, & milites cuiuſcũque militiæ, aut Ordinis, pertinentibus, fratribus ſancti Ioãnis Hieroſolymitani dumtaxat exceptis, partem aliquam, uel portionem detrahent: & eam portionem ſic detractam, necnon beneficia aliquot ſimplicia, cuiuſcumque qualitatis, & dignitatis fuerint, uel etiam præſtimonia, uel præſtimoniales portiones nuncupatas, etiam ante uacationem, ſine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio, huic collegio applicabunt, & incorporabunt. quod locum habeat, etiam ſi beneficia ſint reſeruata, uel affecta, nec per reſignationem ipſorum beneficiorum, uniones & applicationes ſuſpendi, uel ullo modo impediri poſſint, ſed omnino quacumque uacatione, etiam ſi in curia, effectum ſuũ ſortiantur, & quacumque conſtitutione non obſtante. Ad hanc autem portionem ſoluendam beneficiorum, dignitatum, perſonatuum, & omnium, & ſingulorum ſupra commemoratorum poſſeſſores, non modo pro ſe, ſed pro penſionibus, quas aliis forſan ex dictis fructibus ſol uerent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis penſionibus illis erit ſoluendum, ab Epiſcopo loci per cenſuras Eccleſiaſticas, ac alia iuris remedia compellantur; etiam uocato ad hoc, ſi ui debitur, auxilio brachii ſæcularis: quibuſuis, quo ad omnia & ſingula ſupradicta, priuilegiis, exemptionibus, etiam ſi ſpecialem derogationem requirerent, conſuetudine, etiam immemorabili, & quauis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obſtantibus. Succedente uero caſu, quo per uniones effectũ ſuũ ſortientes, uel aliter ſeminariũ ipſum in totum, uel

in

in partem dotatum reperiatur; tunc portio ex ſingulis beneficiis, ut ſupra, detracta, & incorporata ab Epiſcopo, prout res ipſa exegerit, in totum uel pro parte remittatur. Quod ſi cathedralium, & aliarum maiorum eccleſiarum Prælati in hac ſeminarii erectione, eiusq. conſeruatione negligentes fuerint, ac ſuam portionem ſoluere detrectauerint; Epiſcopum Archiepiſcopus, Archiepiſcopum & Superiores Synodus prouincialis acriter corripere, eosq. ad omnia ſupradicta cogere debeat; & ut quamprimum hoc ſanctum, & pium opus, ubicumque fieri poterit, promoueatur, ſtudioſe curabit. Rationes autem redituum huius ſeminarii Epiſcopus annis ſingulis accipiat, præſentibus duobus a Capitulo, & totidem a Clero ciuitatis deputatis.

Deinde, ut cum minori impenſa huiuſmodi ſcholis inſtituendis prouideatur; ſtatuit ſancta Synodus, ut Epiſcopi, Archiepiſcopi, Primates, & alii locorum Ordinarii, ſcholaſterias obtinentes, & alios, quibus eſt lectionis, uel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipſis ſcholis inſtituendos, per ſe ipſos, ſi idonei fuerint, alioquin per idoneos ſubſtitutos, ab eisdem ſcholaſticis eligendos, & ab Ordinariis approbandos, etiam per ſubtractionem fructuum, cogant, & compellant. Quod ſi iudicio Epiſcopi digni non fuerint; alium, qui dignus ſit, nominent, omni appellatione remota. quod ſi neglexerit; Epiſcopus ipſe deputet. Docebunt autem prædicti, quæ uidebuntur Epiſcopo expedire. De cetero uero officia, uel dignitates illæ, quæ ſcholaſteriæ dicuntur, non niſi Doctoribus, uel Magiſtris, aut Licentiatis in ſacra pagina, aut in iure canonico, & aliis perſonis idoneis, & qui per ſe ipſos id munus explere poſſint, conferantur: & aliter facta prouiſio nulla ſit, & inualida: non obſtantibus quibusuis priuilegiis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Si uero in aliqua prouincia eccleſiæ tanta paupertate laborent, ut collegium in aliquibus erigi non poſſit; Synodus prouincialis, uel Metropolitanus cum duobus antiquioribus Suffraganeis in eccleſia Metropolitana, uel alia prouinciæ eccleſia commodiori unum aut plura collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium eccleſiarum, in quibus ſingulis

çollegium commode inſtitui non poteſt, erigenda curabit, ubi pueri illarum eccleſiarum educentur.

In eccleſiis autem, amplas diœceſes habentibus, poſſit Epiſcopus unum, uel plura in diœceſi, prout ſibi opportunum uidebitur, habere ſeminaria: quæ tamen ab illo uno, quod in ciuitate erectum, & conſtitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Poſtremo, ſi uel pro unionibus, ſeu pro portionum taxatione, uel aſſignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius ſeminarii inſtitutio, uel conſeruatio impediretur, aut perturbaretur: Epiſcopus cum ſupra deputatis, uel Synodus prouincialis pro regionis more, pro eccleſiarum, & beneficiorum qualitate, etiam ſupra ſcripta, ſi opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia & ſingula, quæ ad felicem huius ſeminarii profectum neceſſaria & opportuna uidebuntur, decernere, ac prouidere ualeat.

Indictio futuræ Seſſionis.

Inſuper, eadem ſacroſancta Tridentina Synodus proximam futuram Seſſionem in diem decimam ſextam menſis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramento Matrimonii, & de aliis, ſi qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri poſſunt: item de prouiſionibus Epiſcopatuum, dignitatum, aliorumq. beneficiorum eccleſiaſticorum, ac de diuerſis reformationis articulis.

Prorogata fuit Seſſio ad diem XI Nou. M D L X III.

SESSIO XXIIII,

QVAE EST OCTAVA

SVB PIO IIII, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XI NOV.

M D L X III.

Doctrina de Sacramento Matrimonii.

MATRIMONII perpetuũ, indiſſolubilemq. nexũ primus humani generis parẽs diuini Spiritus inſtinctu pronunciauit, cũ dixit; Hoc nunc os ex oſſibus meis, & caro de carne mea: quamobrem relinquet homo patrem ſuũ, & matrẽ; & adhærebit uxori ſuæ; & erunt duo in carne una.

Hoc aurem uinculo duos tantummodo copulari, & coniungi, Chriſtus Dominus apertius docuit, cum poſtrema illa uerba, tamquam a Deo prolata, referens dixit: Itaque iam non ſunt duo, ſed una caro: ſtatimq. eiusdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto ante pronunciatam, his uerbis confirmauit: Quod ergo Deus coniunxit, homo non ſeparet.

Gratiam uero, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indiſſolubilem unitatem confirmaret, coniugesq. ſanctificaret, ipſe Chriſtus, uenerabilium Sacramentorum inſtitutor, atque perfector, ſua nobis paſſione promeruit. quod Paulus Apoſtolus innuit dicens: Viri diligite uxores ueſtras, ſicut Chriſtus dilexit Eccleſiam, & ſe ipſum tradidit pro ea. mox ſubiungens: Sacramentum hoc magnum eſt: ego autem dico in Chriſto, & in Eccleſia.

Cum igitur matrimonium in lege Euangelica ueteribus connubiis per Chriſtum gratia præſtet; merito inter nouæ legis Sacramenta annumerandum, ſancti Patres noſtri, Concilia, & uniuerſalis Eccleſiæ traditio ſemper docuerunt: aduerſus quam impii homines huius ſæculi inſanientes non ſolum perperam de hoc ue-

nerabili Sacramento ſenſerunt, ſed de more ſuo prætextu Euangelii libertatem carnis introducentes, multa ab Eccleſiæ Catholicæ ſenſu, & ab Apoſtolorum temporibus probata conſuetudine aliena, ſcripto, & uerbo aſſeruerunt, non ſine magna Chriſti fidelium iactura; quorum temeritati ſancta, & uniuerſalis Syuodus cupiens occurrere, inſigniores prædictorum Schiſmaticorum hæreſes, & errores, ne plures ad ſe trahat pernicioſa eorum contagio, exterminandos duxit; hos in ipſos hæreticos, eorumq. errores decernens anathematiſmos.

DE SACRAMENTO MATRIMONII

CANON I.

Si quis dixerit, Matrimonium non eſſe uere, & proprie unum ex ſeptem legis Euangelicæ Sacramentis a Chriſto Domino inſtitutum, ſed ab hominibus in Eccleſia inuentum, neque gratiam conferre; anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, licere Chriſtianis plures ſimul habere uxores, & hoc nulla lege diuina eſſe prohibitum; anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, eos tantum conſanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, poſſe impedire matrimoniũ contrahendum, & dirimere contractum; nec poſſe Eccleſiam in nonnullis illorum diſpenſare, aut conſtituere, ut plures impediant, & dirimant; anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Eccleſiam non potuiſſe conſtituere impedimenta matrimonium dirimentia, uel in iis conſtituendis erraſſe; anathema ſit.

CA-

CANON V.

Si quis dixerit, propter hæreſim, aut moleſtam cohabitationem, aut affectatam abſentiam a coniuge, diſſolui poſſe matrimonii uinculum; anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, matrimonium ratum, non conſummatum, per ſollemnem religionis profeſſionem alterius coniugum non dirimi; anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Eccleſiam errare, cum docuit, & docet, iuxta Euangelicam, & Apoſtolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum matrimonii uinculum non poſſe diſſolui; & utrumque, uel etiam innocentem, qui cauſam adulterio non dedit, non poſſe, altero coniuge uiuente, aliud matrimonium contrahere; mœchariq. eum, qui, dimiſſa adultera, aliam duxerit, & eam, quæ, dimiſſo adultero, alii nupſerit; anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Eccleſiam errare, cum ob multas cauſas ſeparationem inter coniuges, quo ad thorum, ſeu quo ad cohabitationem, ad certum incertumue tempus, fieri poſſe decernit; anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Clericos in ſacris ordinibus conſtitutos, uel regulares, caſtitatem ſollemniter profeſſos, poſſe matrimonium contrahere, contractumq. ualidum eſſe; non obſtante lege eccleſiaſtica, uel uoto; & oppoſitum nil aliud eſſe, quam damnare matrimonium; poſſeq. omnes contrahere matrimonium, qui non

ſentiunt ſe caſtitatis, etiam ſi eam uouerint, habere donum; anathema ſit: cum Deus id recte petentibus non deneget, nec patiatur nos ſupra id, quod poſſumus, tentari.

CANON X.

Si quis dixerit, ſtatum coniugalem anteponendum eſſe ſtatui uirginitatis, uel cælibatus; & non eſſe melius, ac beatius manere in uirginitate, aut cælibatu, quam iungi matrimonio; anathema ſit.

CANON XI.

Si quis dixerit, prohibitionem ſollemnitatis nuptiarum certis anni temporibus ſuperſtitionem eſſe tyrannicã, ab ethnicorum ſuperſtitione profectam; aut benedictiones, & alias cærimonias, quibus Eccleſia in illis utitur, damnauerit; anathema ſit.

CANON XII.

Si quis dixerit, cauſas matrimoniales non ſpectare ad iudices Eccleſiaſticos; anathema ſit.

DECRETVM DE REFORMATIONE MATRIMONII.

Caput I.

TAMETSI dubitandum non eſt, clandeſtina matrimonia, libero contrahentiũ conſenſu facta, rata, & uera eſſe matrimonia, quamdiu Eccleſia ea irrita non fecit; & proinde iure damnandi ſint illi, ut eos ſancta Synodus anathemate damnat, qui ea uera, ac rata eſſe negant; quiq. falſo affirmant, matrimonia, a filiisfamilias ſine conſenſu parentũ contracta, irrita eſſe, & parentes ea rata, uel irrita facere poſſe; nihilominus ſancta Dei Eccleſia ex iuſtiſſimis cauſis illa ſemper deteſtata eſt, atque prohibuit.

hibuit. uerum cum ſancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominũ inobedientiã iam nõ prodeſſe; & grauia peccata perpendat, quæ ex eiſdem clãdeſtinis coniugiis ortũ habent; præſertim uero eorum, qui in ſtatu damnationis permanent, dum priore uxore, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio uiuunt. Cui malo cum ab Eccleſia, quæ de occultis non iudicat, ſuccurri non poſſit, niſi efficacius aliquod remedium adhibeatur; iccirco, ſacri Lateranenſis Concilii, ſub Innocentio III celebrati, ueſtigiis inhærendo, præcipit, ut in poſterum, antequam matrimonium contrahatur, ter a proprio contrahentium Parocho tribus continuis diebus feſtiuis in eccleſia inter Miſſarũ ſollemnia publice denuncietur, inter quos matrimonium ſit contrahendum: quibus denunciationibus factis, ſi nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonii in facie eccleſiæ procedatur; ubi Parochus, uiro & muliere interrogatis, & eorum mutuo conſenſu intellecto, uel dicat, Ego uos in matrimonium cõiungo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti; uel aliis utatur uerbis iuxta receptum uniuſcuiuſque prouinciæ ritum. Quod ſi aliquando probabilis fuerit ſuſpicio, mattimonium malitioſe impediri poſſe, ſi tot præceſſerint denunciationes; tunc uel una tantum denunciatio fiat, uel ſaltem Parocho, & duobus, uel tribus teſtibus præſentibus matrimonium celebretur. Deinde ante illius conſummationem denunciationes in eccleſia fiant; ut, ſi aliqua ſubſunt impedimẽta, facilius detegantur: niſi Ordinarius ipſe expedire iudicauerit, ut prædictæ denunciationes remittantur: quod illius prudentiæ, & iudicio ſancta Synodus relinquit. qui aliter, quam præſente Parocho, uel alio ſacerdote, de ipſius Parochi, ſeu Ordinarii licentia, & duobus, uel tribus teſtibus, matrimonium cõtrahere attentabunt; eos ſancta Synodus ad ſic cõtrahendum omnino inhabiles reddit; & huiuſmodi contractus irritos, & nullos eſſe decernit, prout eos præſenti decreto irritos facit, & annullat. Inſuper Parochum, uel alium ſacerdotem, qui cum minore teſtium numero, & teſtes, qui ſine Parocho, uel ſacerdote huiuſmodi contractui interfuerint, necnon ipſos contrahentes grauiter arbitrio Ordinarii puniri, præcipit. Præterea eadẽ

ſancta Synodus hortatur, ut coniuges ante benedictionem ſacerdotalem, in templo ſuſcipiendam, in eadem domo non cohabitent; ſtatuitq. benedictionem a proprio Parocho fieri; neque a quoquam, niſi ab ipſo Parocho, uel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alii ſacerdoti cõcedi poſſe: quacũque cõſuetudine, etiã immemorabili, quæ potius corruptela dicenda eſt, uel priuilegio non obſtante. Quod ſi quis Parochus, uel alius ſacerdos, ſiue regularis, ſiue ſæcularis ſit, etiã ſi idſibi ex priuilegio, uel immemorabili cõſuetudine licere contendat, alterius Parochiæ ſponſos ſine illorum Parochiæ licentia matrimonio cõiungere, aut benedicere auſus fuerit, ipſo iure tamdiu ſuſpẽſus maneat, quãdiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio intereſſe debebat, ſeu a quo benedictio ſuſcipienda erat, abſoluatur. Habeat Parochus librum, in quo coniugũ, & teſtiũ nomina, diemq. & locũ cõtracti matrimonii deſcribat, quẽ diligenter apud ſe cuſtodiat. Poſtremo ſancta Synodus coniuges hortatur, ut, antequam contrahant, uel ſaltem triduo ante matrimonii conſummationem ſua peccata diligenter confiteantur, & ad ſanctiſſimũ Euchariſtiæ Sacramentum pie accedant. Si quæ prouinciæ aliis, ultra prædictas, laudabilibus conſuetudinibus, & cærimoniis hac in re utuntur, eas omnino retineri ſancta Synodus uehementer optat. Ne uero hæc tam ſalubria præcepta quemquam lateant, Ordinariis omnibus præcipit, ut, cum primum poterint, curent hoc decretum populo publicari, ac explicari in ſingulis ſuarum diœceſum Parochialibus eccleſiis: idq. in primo anno quamſæpiſſime fiat, deinde uero quoties expedire uiderint. Decernit inſuper, ut huiuſmodi decretum in unaquaque Parochia ſuum robur poſt triginta dies habere incipiat, a die primæ publicationis, in eadem Parochia factæ, numerandos.

Caput II.

Docet experientia, propter multitudinem prohibitionũ, multoties in caſibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia; in quibus uel non ſine magno peccato perſeueratur; uel ea non ſine magno ſcandalo dirimuntur. Volens itaque ſancta Synodus huic incom-

incommodo prouidere, & a cognationis ſpiritualis impedimento incipiens, ſtatuit, ut unus tantum ſiue uir, ſiue mulier, iuxta ſacrorum Canonum inſtituta, uel ad ſummum unus, & una baptizatum de Baptiſmo ſuſcipiant; inter quos ac baptizatum ipſum, & illius patrem, & matrem, necnon inter baptizantem, & baptizatum, baptizatiq. patrem, ac matrem tantum ſpiritualis cognatio contrahatur. Parochus, antequam ad Baptiſmum conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos ſpectabit, ſciſcitetur, quẽ uel quos elegerint, ut baptizatum de ſacro fonte ſuſcipiant; & eum uel eos tantum ad illum ſuſcipiendum admittat; & in libro eorum nomina deſcribat; doceatq. eos, quam cognationem contraxerint, ne ignorantia ulla excuſari ualeant. Quod ſi alii ultra deſignatos baptizatum tetigerint; cognationem ſpiritualem nullo pacto contrahant: conſtitutionibus, in contrarium facientibus, non obſtantibus. ſi Parochi culpa, uel negligentia ſecus factum fuerit, arbitrio Ordinarii puniatur. Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusq. patrem, & matrem, ac tenentem non egrediatur: omnibus inter alias perſonas huius ſpiritualis cognationis impedimentis omnino ſublatis.

Caput III.

Iuſtitiæ publicæ honeſtatis impedimentum, ubi ſponſalia quacumque ratione ualida non erunt, ſancta Synodus prorſus tollit; ubi autem ualida fuerint, primum gradum non excedant: quoniam in ulterioribus gradibus iam non poteſt huiuſmodi prohibitio abſque diſpendio obſeruari.

Caput IIII.

Præterea ſancta Synodus eiſdem, & aliis grauiſſimis de cauſis adducta, impedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium poſtea factum dirimit, ad eos tantum, qui in primo, & ſecundo gradu cõiunguntur,

tur, reſtringit. In ulterioribus uero gradibus ſtatuit, huiuſmodi affinitatem matrimonium poſtea contractum non dirimere.

Caput. V.

Si quis intra gradus prohibitos ſcienter matrimonium contrahere præſumpſerit, ſeparetur, & ſpe diſpenſationis conſequendæ careat; idq. in eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, ſed etiã conſummare auſus fuerit. Quod ſi ignoranter id fecerit, ſiquidem ſollemnitates requiſitas in contrahendo matrimonio neglexerit; eiſdem ſubiiciatur pœnis. non enim dignus eſt, qui Eccleſiæ benignitatem facile experiatur, cuius ſalubria præcepta temere contempſit. Si uero, ſollemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod poſtea ſubeſſe cognoſcatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit; tunc facilius cum eo & gratis diſpenſari poterit. In contrahendis matrimoniis uel nulla omnino detur diſpenſatio, uel raro, idq. ex cauſa, & gratis concedatur. In ſecundo gradu numquam diſpenſetur, niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam.

Caput VI.

Decernit ſancta Synodus, inter raptorem, & raptam, quamdiu ipſa in poteſtate raptoris manſerit, nullum poſſe conſiſtere matrimonium. Quod ſi rapta a raptore ſeparata, & in loco tuto, & libero conſtituta, illum in uirum habere conſenſerit; eam raptor in uxorem habeat; & nihilominus raptor ipſe, ac omnes illi conſilium, auxilium, & fauorem præbentes, ſint ipſo iure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumq. dignitatum incapaces; &, ſi Clerici fuerint, de proprio gradu decidant. Teneatur prætereã raptor mulierem raptam, ſiue eam in uxorem duxerit, ſiue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

Caput

Caput VII.

Multi ſunt, qui uagantur; & incertas habent ſedes, &, ut improbi ſunt ingenii, prima uxore relicta, aliam, & plerumque plures, illa uiuente, diuerſis in locis ducunt. cui morbo cupiens ſancta Synodus occurrere, omnes, ad quos ſpectat, paterne monet, ne hoc genus hominum uagantium ad matrimonium facile recipiant: magiſtratus etiam ſæculares hortatur, ut eos ſeuere coerceant: Parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis interſint, niſi prius diligentem inquiſitionem fecerint, &, re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

Caput VIII.

Graue peccatum eſt, homines ſolutos concubinas habere; grauiſſimum uero,& in huius magni Sacramenti ſingularem contemptum admiſſum, uxoratos quoque in hoc damnationis ſtatu uiuere, ac audere eas quandoque domi, etiam cum uxoribus alere, & retinere. quare, ut huic tanto malo ſancta Synodus opportunis remediis prouideat, ſtatuit, huiuſmodi concubinarios, tam ſolutos, quam uxoratos, cuiuſcumque ſtatus, dignitatis, & condicionis exiſtant, ſi, poſtquam ab Ordinario, etiam ex officio ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, ſeq. ab earum conſuetudine non ſeiunxerint, excommunicatione feriendos eſſe; a qua non abſoluantur, donec re ipſa admonitioni factæ paruerint. quod ſi in concubinatu per annum, cenſuris neglectis, permanſerint: contra eos ab Ordinario ſeuere pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, ſiue coniugatæ, ſiue ſolutæ, quæ cum adulteris, ſeu concubinariis publice uiuunt, ſi ter admonitæ non paruerint; ab Ordinariis locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur; & extra opidum, uel diœceſim, ſi id eiſdem Ordinariis uidebitur, inuocato, ſi opus fuerit, brachio ſæculari, eiiciantur: aliis pœnis contra adulteros, & concubinarios inflictis, in ſuo robore permanentibus.

Caput IX.

Ita plerumque temporalium Dominorũ, ac magiſtratuum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excæcant, ut uiros, & mulieres, ſub eorum iuriſdictione degentes, maxime diuites, uel ſpem magnæ hereditatis habentes, minis, & pœnis adigant cum iis matrimonium inuitos contrahere, quos ipſi Domini, uel magiſtratus illis præſcripſerint. Quare cum maxime nefarium ſit, matrimonii libertatem uiolare, & ab eis iniurias naſci, a quibus iura expectantur: præcipit ſancta Synodus omnibus, cuiuſcumque gradus, dignitatis, & condicionis exiſtant, ſub anathematis pœna, quam ipſo facto incurrant, ne quouis modo directe, uel indirecte ſubditos ſuos, uel quoſcumque alios cogant, quo minus libere matrimonia contrahant.

Caput X

Ab aduentu domini noſtri Ieſu Chriſti uſque in diem Epiphaniæ, & a feria quarta Cinerum uſque in octauam Paſchatis incluſiue, antiquas ſollemnium nuptiarum prohibitiones diligenter omnibus obſeruari ſancta Synodus præcipit: in aliis uero temporibus nuptias ſollemniter celebrari permittit: quas Epiſcopi, ut ea, qua decet, modeſtia, & honeſtate fiant, curabunt. ſancta enim res eſt matrimonium, & ſancte tractandum.

Decretum de reformatione.

EADEM ſacroſancta Synodus, reformationis materiam proſequens, hæc in præſenti Seſſione ſtatuenda decernit.

Caput I.

Si in quibuslibet Eccleſiæ gradibus prouidenter, ſcienterq. curandum eſt, ut in domini domo nihil ſit inordinatum, nihilq. præpoſterum; multo magis elaborandum eſt, ut in electione eius, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, non erretur. nam totius familiæ domini ſtatus, & ordo nutabit, ſi, quod

requiritur

requiritur in corpore, non inueniatur in capite. unde etſi alias
ſancta Synodus de promouendis ad cathedrales & ſuperiores ec-
cleſias nonnulla utiliter decreuit; hoc tamen munus huiuſmodi
eſſe cenſet, ut, ſi pro rei magnitudine expendatur, numquam ſatis
cautum de eo uideri poſſit. Itaque ſtatuit, ut, cum primum eccle-
ſia uacauerit, ſupplicationes, ac preces publice, priuatimq. ha-
beantur; atque a Capitulo per ciuitaté, & diœceſim indicantur,
quibus clerus, populuſq. bonum a Deo Paſtorem ualeat impetra-
re. Omnes uero, & ſingulos, qui ad promotionem præficiendo-
rum, quodcumque ius, quacumque ratione, a Sede Apoſtolica ha
bent, aut alioquin operam ſuam præſtant, nihil in iis pro præſen
ti temporum ratione innouando, hortatur, & monet, ut in pri-
mis meminerint, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem
utilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & eccleſiæ gubernan
dæ idoneos promoueri ſtudeant; eoſq. alienis peccatis communi
cantes mortaliter peccare, niſi quos digniores, & eccleſiæ magis
utiles ipſi iudicauerint, non quidem precibus, uel humano af-
fectu, aut ambientium ſuggeſtionibus, ſed, eorum exigentibus
meritis, præfici diligenter curauerint; & quos ex legitimo matri-
monio natos, & uita, ætate, doctrina, atque aliis omnibus quali
tatibus præditos ſciant, quæ iuxta ſacros canones, & Tridentinæ
huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam uero in ſumendo
de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneoq. bonorum, &
doctorum uirorum teſtimonio, nó uniformis ratio ubique ex na
tionum, populorum, ac morum uarietate poteſt adhiberi; man-
dat ſancta Synodus, ut in prouinciali Synodo, per Metropolita-
num habenda, præſcribatur quibuſque locis, & prouinciis pro-
pria examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis faciendæ forma,
Sanctiſſimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis
eiſdem locis utilis, atque opportuna eſſe uidebitur; ita tamen,
ut, cum deinde hoc examen, ſeu inquiſitio de perſona promoué-
da perfecta fuerit; ea in inſtrumentú publicum redacta, cum toto
teſtimonio, ac profeſſione fidei ab eo facta, quamprimum ad San
ctiſſimú Romanum Pontificé omnino tranſmittatur: ut ipſe ſum
mus Pontifex, plena totius negotii, ac perſonarum notitia habita,
pro gregis Dominici commodo de illis, ſi idonei per examen, ſeu

per inquiſitionem factam reperti fuerint, eccleſiis poſſit utilius prouidere. Omnes uero inquiſitiones, informationes, teſtimonia, ac probationes, quæcumque de promouendi qualitatibus, & eccleſiæ ſtatu a quibuſcumque, etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Conſiſtorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur; ac relatio ipſa Cardinalis relatoris, & trium Cardinalium ſubſcriptione roboretur: in qua ipſi ſinguli quattuor Cardinales affirmēt, ſe, adhibita accurata diligentia, inueniſſe promouendos qualitatibus a iure, & ab hac ſancta Synodo requiſitis, præditos; ac certo exiſtimare ſub periculo ſalutis æternæ idoneos eſſe, qui eccleſiis præficiātur: ita ut relatione in uno Conſiſtorio facta, quo maturius interea de ipſa inquiſitione cognoſci poſſit, in aliud Conſiſtorium iudicium differatur; niſi aliud Beatiſſimo Pōtifici uidebitur expedire. Ea uero omnia, & ſingula, quæ de Epiſcoporum præficiendorum uita, ætate, doctrina, & ceteris qualitatibus alias in eadem Synodo conſtituta ſunt, decernit eadem, etiam in creatione ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, etiam ſi Diaconi ſint, exigenda; quos Sanctiſſimus Romanus Pontifex ex omnibus Chriſtianitatis nationibus, quantum commode fieri poterit, prout idoneos repererit, aſſumet. Poſtremo, eadem ſancta Synodus, tot grauiſſimis Eccleſiæ incommodis commota, non poteſt non cōmemorare, nihil magis Eccleſiæ Dei eſſe neceſſarium, quam ut Beatiſſimus Romanus Pontifex, quam ſolicitudinem uniuerſæ Eccleſiæ ex muneris ſui officio debet, eam hic potiſſimum impendat, ut lectiſſimos tantum ſibi Cardinales aſciſcat; & bonos maxime, atque idoneos Paſtores ſingulis eccleſiis præficiat; idq. eo magis, quod ouium Chriſti ſanguinem, quæ ex malo negligentium, & ſui officii immemorum Paſtorum regimine peribunt, Dominus noſter Ieſus Chriſtus de manibus eius ſit requiſiturus.

Caput II.

Prouincialia Concilia, ſicubi omiſſa ſunt, pro moderandis moribus, corrigendis exceſsibus, controuerſiis componendis, aliisq. ex ſacris canonibus permiſſis renouentur. Quare Metro-

politani per ſe ipſos, ſeu, illis legitime impeditis, Coepiſcopus antiquior intra annum ad minus a fine præſentis Concilii, & deinde quolibet ſaltẽ triennio poſt octauam Paſchæ Reſurrectionis domini noſtri Ieſu Chriſti, ſeu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat Synodum in prouincia ſua cogere; quo Epiſcopi omnes, & alii, qui de iure, uel conſuetudine intereſſe debent, exceptis iis, quibus cum imminenti periculo transfretandum eſſet, conuenire omnino teneantur. Nec Epiſcopi cõprouinciales prætextu cuiuslibet conſuetudinis ad Metropolitanam eccleſiam in poſterum accedere inuiti compellantur. Itidem Epiſcopi, qui nulli Archiepiſcopo ſubiiciuntur, aliquem uicinũ Metropolitanum ſemel eligant; in cuius Synodo prouinciali cũ aliis intereſſe debeant; & quæ ibi ordinata fuerint, obſeruent, ac obſeruari faciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia ſalua, atque integra maneant. Synodi quoque diœceſanæ quotannis celebrentur: ad quas exempti etiam omnes, qui alias, ceſſante exemptione, intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur: ratione tamen parochialium, aut aliarum ſæcularium eccleſiarum, etiam annexarum, debeant ii, qui illarum curam gerunt, quicumque illi ſint, Synodo intereſſe. Quod ſi in his tam Metropolitani, quam Epiſcopi, & alii ſupraſcripti negligentes fuerint; pœnas, ſacris canonibus ſancitas, incurrant.

Caput III.

Patriarchæ, Primates, Metropolitani, & Epiſcopi propriam diœceſim per ſe ipſos, aut, ſi legitime impediti fuerint, per ſuum generalem Vicarium, aut Viſitatorem, ſi quotannis totã propter eius latitudinem uiſitare non poterunt, ſaltem maiorem eius partem, ita tamen, ut tota biennio per ſe, uel Viſitatores ſuos compleatur, uiſitare non prætermittant. A Metropolitanis uero, etiã poſt plene uiſitatam propriam diœceſim, non uiſitentur cathedrales eccleſiæ, neque diœceſes ſuorũ comprouincialium, niſi cauſa cognita & probata in Concilio prouinciali. Archidiaconi autem, Decani, & alii inferiores in iis eccleſiis, ubi hactenus uiſitationẽ

exercere legitime cõſueuerunt, debeant quidẽ, aſſumpto notario, de conſenſu Epiſcopi deinceps per ſe ipſos tantum ibidẽ uiſitare. Viſitatores etiã, a Capitulo deputandi, ubi Capitulum ius uiſitandi habet, prius ab Epiſcopo approbentur: ſed non ideo Epiſcopus, uel, eo impedito, eius Viſitator eaſdem eccleſias ſeorſum ab his uiſitare prohibeatur: cui ipſi Archidiaconi, uel alii inferiores, uiſitationis factæ infra menſem rationem reddere, & depoſitiones teſtium, ac integra acta ei exhibere teneantur: non obſtantibus quacumque conſuetudine, etiã immemorabili, atque exemptionibus, & priuilegiis quibuſcumque. Viſitationũ autem omnium iſtarum præcipuus ſit ſcopus, ſanam, orthodoxamq. doctrinam, expulſis hæreſibus, inducere; bonos mores tueri, prauos corrigere, populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionẽ, pacem, innocentiamq. accendere; cetera, prout locus, tempus, & occaſio feret, ex uiſitantium prudentia ad fidelium fructũ conſtituere. Quæ ut facilius, feliciusq. ſuccedant; monentur prædicti omnes, & ſinguli, ad quos uiſitatio ſpectat, ut paterna caritate, Chriſtianoq. zelo omnes amplectantur; ideoq. modeſto contenti equitatu, famulatuq. ſtudeant quamcelerrime, debita tamen cum diligentia, uiſitationem ipſam abſoluere. Interimq. caueant, ne inutilibus ſumptibus cuiquã graues, oneroſiue ſint; neue ipſi, aut quiſquam ſuorum quidquam procurationis cauſa pro uiſitatione, etiam teſtamentorum ad pios uſus, præter id, quod ex relictis piis iure debetur, aut alio quouis nomine nec pecuniam, nec munus, quodcumque ſit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant: non obſtante quacumque conſuetudine, etiam immemorabili: exceptis tamẽ uictualibus, quæ ſibi, ac ſuis frugaliter, moderateq. pro temporis tantum neceſſitate, & non ultra, erunt miniſtranda. Sit tamen in optione eorum, qui uiſitantur, ſi malint ſoluere, id quod erat ab ipſis antea ſolui, certa pecunia taxata, conſuetum, an uero prædicta uictualia ſubminiſtrare: ſaluo item iure conuentionum antiquarum, cum monaſteriis, aliiſue piis locis, aut eccleſiis non parochialibus inito, quod illæſum permaneat. In iis uero locis, ſeu prouinciis, ubi cõſuetudo eſt, ut nec uictualia, nec pecunia, nec quidquam aliud a Viſitatoribus accipiatur, ſed omnia gratis fiant; ibi id obſeruetur. Quod ſi quiſquam,

quod abſit, aliquid amplius in ſupradictis omnibus caſibus accipere præſumpſerit; is præter dupli reſtitutionem, intra menſem faciendam, aliis etiam pœnis iuxta Conſtitutionem Concilii generalis Lugdunenſis, quæ incipit, Exigit; necnon & aliis pœnis in Synodo prouinciali arbitrio Synodi, abſque ulla ſpe ueniæ, mulctetur. Patroni uero in iis, quæ ad Sacramẽtorum adminiſtrationem ſpectant, nullatenus ſe præſumant ingerere; neque uiſitationi ornamentorum eccleſiæ, aut bonorũ ſtabilium, ſeu fabricarum prouentibus immiſceant; niſi quatenus id eis ex inſtitutione, ac fundatione competat; ſed Epiſcopi ipſi hæc faciant, & fabricarum redditus in uſus eccleſiæ neceſſarios, & utiles, prout ſibi expedire magis uiſum fuerit, expendi curent.

Caput IIII.

Prædicationis munus, quod Epiſcoporum præcipuum eſt, cupiens ſancta Synodus, quo frequentius poſſit ad fidelium ſalutem exerceri; canones, alias ſuper hoc editos ſub fel. rec. Paulo III, aptius præſentium temporum uſui accommodando, mandat, ut in eccleſia ſua ipſi per ſe, aut, ſi legitime impediti fuerint, per eos, quos ad prædicationis munus aſſument, in aliis autem eccleſiis, per Parochos, ſiue, iis impeditis, per alios ab Epiſcopo impenſis eorum, qui eas præſtare uel tenentur, uel ſolent, deputandos in ciuitate, aut in quacumque parte diœceſis cenſebunt expedire, ſaltem omnibus Dominicis, & ſollemnibus diebus feſtis; tempore autem Ieiuniorum, Quadrageſimæ, & Aduentus Domini quotidie, uel ſaltem tribus in hebdomada diebus, ſi ita oportere duxerint, ſacras Scripturas, diuinamq. legem annuncient; & alias, quotieſcumque id opportune fieri poſſe iudicauerint. Moneatq. Epiſcopus populum diligenter, teneri unumquemque parochiæ ſuæ intereſſe, ubi commode id fieri poteſt, ad audiendum uerbum Dei. Nullus autem ſæcularis, ſiue regularis, etiam in eccleſiis ſuorum Ordinum, contradicente Epiſcopo, prædicare præſumant. Iidem etiam ſaltem Dominicis, & aliis feſtiuis diebus pueros in ſingulis parochiis fidei rudimenta,

& obedientiam ergã Deum, & parentes diligenter ab iis, ad quos ſpectabit, doceri curabunt; &, ſi opus ſit, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas compellent: non obſtantibus priuilegiis, & conſuetudinibus. In reliquis ea, quæ de prædicationis munere ſub eodem Paulo III decreta fuerunt, ſuum robur obtineant.

Caput V.

Cauſæ criminales grauiores contra Epiſcopos, etiam hæreſis, quod abſit, quæ depoſitione, aut priuatione dignæ ſunt, ab ipſo tantum ſummo Romano Pontifice cognoſcantur, & terminentur. Quod ſi eiuſmodi ſit cauſa, quæ neceſſario extra Romanam Curiam ſit cõmittenda; nemini prorſus ea committatur, niſi Metropolitanis, aut Epiſcopis, a Beatiſſimo Papa eligendis. Hæc uero commiſſio & ſpecialis ſit, & manu ipſius Sanctiſſimi Pontificis ſignata; nec umquam plus his tribuat, quam ut ſolam facti inſtructionem ſumant, proceſſumq. conficiant, quem ſtatim ad Romanum Põtificem transmittant: reſeruata eidem Sanctiſſimo ſententia definitiua. Cetera alias ſub fel. rec. Iulio III ſuper his decreta, necnon & Conſtitutio ſub Innocentio III in Concilio Generali, quæ incipit, Qualiter & quando, quam ſancta Synodus in præſenti innouat, ab omnibus obſeruetur. Minores uero criminales cauſæ Epiſcoporum in Concilio tantum prouinciali cognoſcantur, & terminentur, uel a deputandis per Concilium prouinciale.

Caput VI.

Liceat Epiſcopis in irregularitatibus omnibus, & ſuſpenſionibus, ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio uoluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentioſum, diſpenſare; & in quibuſcumque caſibus occultis, etiã Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, delinquentes quoſcumque, ſibi ſubditos, in diœceſi ſua per ſe ipſos, aut Vicarium, ad id ſpecialiter deputandum, in foro conſcientiæ gratis abſoluere, impoſita pænitentia ſalutari. Idem & in hæreſis crimine in eodem foro conſcientiæ eis tantum, non eorum Vicariis, ſit permiſſum.

Caput

Caput VII.

Vt fidelis populus ad ſuſcipienda Sacramenta maiori cum reuerentia, atque animi deuotione accedat; præcipit ſancta Synodus Epiſcopis omnibus, ut non ſolum cum hæc per ſe ipſos erunt populo adminiſtranda, prius illorum uim, & uſum pro ſuſcipientiũ captu explicent, ſed etiam idem a ſingulis Parochis pie, prudenterq. etiam lingua uernacula, ſi opus ſit, & commode fieri poterit, ſeruari ſtudeant, iuxta formam, a ſancta Synodo in cathecheſi ſingulis Sacramentis præſcribendã; quam Epiſcopi in uulgarem linguam fideliter uerti, atque a Parochis omnibus populo exponi curabunt: necnon ut inter Miſſarum ſollemnia, aut diuinorum celebrationem ſacra eloquia, & ſalutis monita eadem uernacula lingua ſingulis diebus feſtis, uel ſollemnibus explanent; eademq. in omnium cordibus, poſtpoſitis inutilibus quæſtionibus, inſerere, atque eos in lege Domini erudire ſtudeant.

Caput VIII.

Apoſtolus monet, publice peccantes palam eſſe corripiendos. Quando igitur ab aliquo publice, & in multorum conſpectu crimen commiſſum fuerit, unde alios ſcandalo offenſos, commotosq. fuiſſe, non ſit dubitandum; huic condignam pro modo culpæ pænitentiam publice iniungi oportet; ut, quos exemplo ſuo ad malos mores prouocauit, ſuæ emendationis teſtimonio ad rectam reuocet uitam. Epiſcopus tamen publicæ hoc pænitentiæ genus in aliud ſecretum poterit commũtare, quando ita magis iudicauerit expedire. In omnibus etiam cathedralibus eccleſiis, ubi id commode fieri poterit, Pænitentiarius aliquis cum unione præbendæ, proxime uacaturæ, ab Epiſcopo inſtituatur, qui Magiſter ſit, uel Doctor, aut Licentiatus in theologia, uel iure canonico, & annorum quadraginta, ſeu alias qui aptior pro loci qualitate reperiatur: qui dum confeſſiones in eccleſia audiet, interim præſens in choro cenſeatur.

Caput

De officio ordi[narii]

De pœnit. et uniis.

De poenit. et remmis.

Caput IX.

Quæ alias ſub fel. rec. Paulo III, & nuper ſub Beatiſſimo domino noſtro Pio IIII, in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinariis diligentia in beneficiorum, etiam exemptorum, uiſitatione conſtituta ſunt; eadem etiá in iis eccleſiis ſæcularibus obſeruentur, quæ in nullius diœceſi eſſe dicuntur; ut ab Epiſcopo, cuius cathedralis eccleſia eſt proximior, ſi id conſtet, alioquin ab eo, qui ſemel in Concilio prouinciali a Prælato loci illius electus fuerit, tamquam ſedis Apoſtolicæ delegato, uiſitentur: non obſtantibus priuilegiis, & conſuetudinibus quibuſcumque, etiam immemorabilibus.

Caput X.

Epiſcopi, ut aptius, quem regunt, populum poſſint in officio, atque obedientia continere, in omnibus iis, quæ ad uiſitationẽ, ac morum correctionem ſubditorum ſuorum ſpectant, ius & poteſtatem habeant, etiá tamquam Apoſtolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta canonum ſanctiones, quæ illis ex prudentia ſua pro ſubditorum emendatione, ac diœceſis ſuæ utilitate neceſſaria uidebuntur. Nec in his, ubi de uiſitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut ulla inhibitio, appellatio, ſeu querela, etiam ad Sedem Apoſtolicam interpoſita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquo modo impediat, aut ſuſpendat.

Caput XI.

Quoniam priuilegia, & exemptiones, quæ uariis titulis pleriſque conceduntur, hodie perturbationem in Epiſcoporum iuriſdictione excitare, & exemptis occaſionem laxioris uitæ præbere dignoſcuntur; decernit ſancta Synodus, ut, ſi quando iuſtis, grauibus, & fere neceſſariis ſuadentibus cauſis, aliquos honorariis titulis Protonotariatus, Acolythatus, Comitis Palatini, Capellani Regii, aut aliis huiuſmodi in Romana curia, uel extra, inſigni-

bus decorandos eſſe placuerit; necnon alios, cuicumque monaſterio oblatos, uel quomodocumque addictos, aut ſub nomine ſeruientium militiis, ſeu monaſteriis, hoſpitalibus, collegiis, aut quocumque alio titulo aſſumi; nihil ex iis priuilegiis detractum eſſe Ordinariis intelligatur; quo minus ii, quibus ea iam conceſſa ſunt, uel in poſterum concedi contigerit, ipſis Ordinariis, tamquam Apoſtolicæ Sedis delegatis, plene in omnibus, & quo ad Capellanos Regios, iuxta Conſtitutionem Innocentii III, quæ incipit, Cum capella, ſubiecti exiſtant: exceptis tamen iis, qui prædictis locis, aut militiis actu ſeruiũt, & intra eorum ſepta, ac domos reſident, ſubq. eorum obedientia uiuunt; ſiue iis, qui legitime, & ſecundum regulam earundem militiarũ profeſſionem fecerint, de qua Ordinario conſtare debeat: non obſtantibus priuilegiis quibuſcumque, etiam religionis ſancti Ioannis Hieroſolymitani, & aliarum militiarum. Quæ uero priuilegia reſidentibus in curia Romana uigore Eugenianæ Conſtitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere ſolent; ea in iis, qui beneficia eccleſiaſtica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minime intelligantur; ſed Ordinarii iuriſdictioni ſubiecti permaneant: non obſtantibus quibuſcumque inhibitionibus.

Caput XII.

Cum dignitates, in eccleſiis præſertim cathedralibus, ad conſeruandam augendamq. Eccleſiaſticam diſciplinam fuerint inſtitutæ, ut, qui eas obtinerent, pietate præcellerent, aliisq. exemplo eſſent, atque Epiſcopos opera, & officio iuuarent; merito, qui ad eas uocantur, tales eſſe debent, qui ſuo muneri reſpondere poſſint. Nemo igitur deinceps ad dignitates quaſcumque, quibus animarum cura ſubeſt, promoueatur, niſi qui ſaltem XXV ſuæ ætatis annum attigerit; & in clericali Ordine uerſatus, doctrina ad ſuum munus exequendum neceſſaria, ac morum integritate commendetur; iuxta Conſtitutionem Alexandri Tertii, in Concilio Lateranenſi promulgatam, quæ incipit, Cum in cunctis. Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Epiſcopi, ſint in omnibus eccleſiis, ubi fieri poterit, Magiſtri in theologia, ſeu Doctores, aut

Licentiati

Licentiati in iure canonico. Ad ceteras autem dignitates, uel perſonatus, quibus animarum cura nulla ſubeſt, Clerici alioquin idonei, & XXII annis non minores, adſciſcantur. Prouiſi etiam de beneficiis quibuſcumque, curam animarum habentibus, teneantur a die adeptæ poſſeſſionis, ad minus intra duos menſes, in manibus ipſius Epiſcopi, uel, eo impedito, coram generali eius Vicario, ſeu Officiali, orthodoxæ ſuæ fidei publicam facere profeſſionem, & in Romanæ Eccleſiæ obedientia ſe permanſuros ſpondeant, ac iurent. Prouiſi autem de Canonicatibus, & dignitatibus, in eccleſiis cathedralibus non ſolum coram Epiſcopo, ſeu eius Officiali, ſed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes prouiſi, ut ſupra, fructus non faciant ſuos; nec illis poſſeſſio ſuffragetur. Neminem etiam deinceps ad dignitatem, Canonicatum, aut portionem recipiant, niſi qui eo Ordine ſacro aut ſit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit; aut in tali ætate, ut infra tempus a iure, & ab hac ſancta Synodo ſtatutum, initiari ualeat. In omnibus uero eccleſiis cathedralibus omnes Canonicatus, ac portiones habeant annexum Ordinem Presbyterii, Diaconatus, uel Subdiaconatus. Epiſcopus autem cum conſilio Capituli deſignet, ac diſtribuat, prout uiderit expedire, quibus quiſque Ordo ex ſacris annexus in poſterum eſſe debeat; ita tamen, ut dimidia ſaltem pars Presbyteri ſint, ceteri uero Diaconi, aut Subdiaconi: ubi uero conſuetudo laudabilior habet, ut plures, uel omnes ſint Presbyteri, omnino obſeruetur. Hortatur etiam ſancta Synodus, ut in prouinciis, ubi id commode fieri poteſt, dignitates omnes, & ſaltem dimidia pars Canonicatuũ, in cathedralibus eccleſiis, & collegiatis inſignibus conferatur tantũ Magiſtris, uel Doctoribus, aut etiã Licentiatis in theologia, uel iure canonico. Præterea obtinentibus in eiſdem cathedralibus, aut collegiatis dignitates, Canonicatus, præbendas, aut portiones, nõ liceat uigore cuiuslibet ſtatuti, aut conſuetudinis, ultra tres menſes, ab eiſdem eccleſiis quolibet anno abeſſe; ſaluis nihilominus earum eccleſiarum conſtitutionibus, quæ longius ſeruitii tempus requirunt: alioquin primo anno priuetur unuſquiſque dimidia parte fructuum; quos ratione etiam præbendæ ac reſidentiæ fecit ſuos. Quód ſi iterum eadem fuerit uſus

uſus negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit. creſcente uero contumacia, contra eos, iuxta ſacrorum canonum conſtitutiones, procedatur. Diſtributiones uero, qui ſtatis horis interfuerint, recipiant: reliqui, quauis colluſione, aut remiſſione excluſa, his careant, iuxta Bonifacii VIII decretum, quod incipit, Conſuetudinem: quod ſancta Synodus in uſum reuocat, non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, & conſuetudinibus. Omnes uero diuina per ſe, & non per ſubſtitutos, compellantur obire officia, & Epiſcopo celebranti, aut alia pontificalia exercenti, adſiſtere, & inſeruire; atque in choro, ad pſallendum inſtituto, hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter, diſtincte, deuoteq. laudare. Veſtitu inſuper decēti tam in eccleſia, quam extra, aſſiduo utantur; ab illicitisq. uenationibus, aucupiis, choreis, tabernis, luſibusq. abſtineant; atque ea morum integritate polleant, ut merito Eccleſiæ Senatus dici poſſit. Cetera, quæ ad debitum in diuinis officiis regimen ſpectant; deq. congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, ſimulq. de omnibus eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua huiusmodi; Synodus prouincialis, pro cuiuſque prouinciæ utilitate, & moribus, certam cuique formulam præſcribet. Interea uero Epiſcopus non minus, quā cum duobus Canonicis, quorum unus ab Epiſcopo, alter a Capitulo eligatur, in iis, quæ expedire uidebuntur, poterit prouidere.

Caput XIII.

Quoniam pleræque cathedrales eccleſiæ tam tenuis reditus ſunt, & anguſtæ, ut Epiſcopali dignitati nullo modo reſpondeāt, neque eccleſiarum neceſſitati ſufficiant; examinet Conciliū prouinciale, uocatis iis, quorum intereſt, & diligenter expendat, quas propter anguſtias, tenuitatemq. uicinis unire, uel nouis prouentibus augere expediat; cōfectaq. de præmiſſis inſtrumenta ad ſummum Romanum Pontificem mittat. quibus inſtructus ſummus Pontifex ex prudentia ſua, prout expedire iudicauerit, aut tenues inuicem uniat, aut aliqua acceſſione ex fructibus augeat. Interim uero, donec prædicta effectum ſortiantur, huiuſmodi Epiſcopis,

qui fructuum ſubuentione pro diœceſis ſuæ tenuitate indigent,
poterit de beneficiis aliquibus, dum tamen curata non ſint, nec di
gnitates, ſeu Canonicatus, & præbendæ, nec monaſteria, in qui-
bus uiget regularis obſeruãtia, uel quæ Capitulis generalibus, &
certis Viſitatoribus ſubduntur, à ſummo Romano Pontifice pro
uideri. In Parochialibus etiã eccleſiis, quarum fructus æque adeo
exigui ſunt, ut debitis nequeant oneribus ſatisfacere; curabit Epi
ſcopus, ſi per beneficiorum unionẽ, non tamen regulariũ, id fieri
non poſſit, ut primitiarũ, uel decimarum aſſignatione, aut per Pa
rochianorũ ſymbola, ac collectas, aut qua commodiori ei uidebi
tur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, ac Parochiæ
neceſſitate decenter ſufficiat. In unionibus uero quibuslibet ſeu
ex ſupradictis, ſeu aliis cauſis faciendis, eccleſiæ Parochiales mo-
naſteriis quibuſcumque, aut Abbatiis, ſeu dignitatibus, ſiue præ
bendis eccleſiæ cathedralis, uel collegiatæ, ſiue aliis beneficiis ſim
plicibus, aut hoſpitalibus, militiiſue non uniantur; & quæ unitæ
ſunt, reuideantur ab Ordinariis, iuxta alias decretum in eadem Sy
nodo, ſub fel. rec. Paulo III. quod etiam in unitis ab eo tempore ci
tra æque obſeruetur: non obſtantibus in iis, quibuſcumque uer-
borum formis; quæ hic pro ſufficienter expreſſis habeantur. Ad
hæc in poſterum, omnes hæ cathedrales eccleſiæ, quarum redi-
tus ſummam ducatorum mille, & Parochiales, quæ ſummam du
catorum centum ſecundum uerum annuum ualorem non exce-
dunt, nullis penſionibus, aut reſeruationibus fructuum grauen
tur. In his quoque ciuitatibus, ac locis, ubi Parochiales eccleſiæ
certos nõ habent fines, nec earum Rectores proprium populum,
quẽ regant, ſed promiſcue petentibus Sacramenta adminiſtrant;
mandat ſancta Synodus Epiſcopis pro tutiori animarum eis com-
miſſarum ſalute, ut, diſtincto populo in certas, propriasq. Paro-
chias, unicuique ſuum perpetuum, peculiaremq. Parochum aſſi
gnent, qui eas cognoſcere ualeat; & a quo ſolo licite Sacramenta
ſuſcipiant; aut alio utiliori modo, prout loci qualitas exegerit, pro
uideant. Idemq. in iis ciuitatibus, ac locis, ubi nullæ ſunt Parochia
les; quamprimum fieri curent: non obſtantibus quibuſcumque
priuilegiis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Caput XIIII.

In pluribus eccleſiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, & parochialibus, ex earum conſtitutionibus, aut ex praua conſuetudine obſeruari intelligitur, ut in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, uel alia prouiſione, ſiue admiſſione ad poſſeſſionem alicuius cathedralis eccleſiæ, uel beneficii, Canonicatuum, aut præbendarum, uel partem prouentuum, ſeu ad diſtributiones quotidianas certæ cõditiones, ſeu deductiones ex fructibus, ſolutiones, promiſſiones, compenſationesue illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus eccleſiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur; hæc cum ſancta Synodus deteſtetur, mandat Epiſcopis, ut quæcumque huiuſmodi in uſus pios non conuertuntur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem habent, fieri non permittant; ipſiq. diligenter de eorũ conſtitutionibus, ſiue conſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcant; & illis tantum, quas ut laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, ut prauas, ac ſcandaloſas, reiiciant, & aboleant. Eos uero, qui aduerſus hæc, in præſenti decreto comprehenſa, quauis ratione commiſerint, pœnis, contra ſimoniacos editis, ſacris canonibus, & uariis ſummorum Pontificum Cõſtitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, conſtitutionibus, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apoſtolica auctoritate confirmatis; de quarum ſubreptione, obreptione, & intentionis defectu, Epiſcopus, tamquam Apoſtolicæ Sedis delegatus, cognoſcere poſſit.

De Simonia

Caput XV.

In eccleſiis cathedralibus, & collegiatis inſignibus, ubi frequentes, adeoq; tenues ſunt præbendæ ſimul cum diſtributionibus quotidianis, ut ſuſtinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & perſonarum qualitate non ſufficiant; liceat Epiſcopis cum conſenſu Capituli uel aliquot ſimplicia beneficia, non tamen regularia, iis unire; uel, ſi hac ratione prouideri non poſſit, aliquibus ex iis ſuppreſſis, cum patronorum conſenſu, ſi de iure patro-

De preb. et digni.

natus laicorum ſint, quarum fructus, & prouentus reliquarum præbendarum diſtributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere; ita tamen, ut tot ſuperſint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati eccleſiæ cõmode ualeant reſpondere: non obſtantibus quibuſcumque conſtitutionibus, & priuilegiis, aut quacumque reſeruatione generali, uel ſpeciali, aut affectione: neque prædictæ uniones, aut ſuppreſſiones tolli, ſeu impediri poſſint ex quibuſcumque prouiſionibus, etiam uigore reſignationis, aut quibuſuis aliis derogationibus, uel ſuſpenſionibus.

Caput XVI.

Capitulum, Sede uacante, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum unum, uel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum eccleſiaſticarum, & prouentuum curam gerant; quorum rationem ei, ad quem pertinebit, ſint redditurí. Item Officialem, ſeu Vicarium infra octo dies poſt mortem Epiſcopi conſtituere, uel exiſtentem confirmare omnino teneatur; qui ſaltem in iure canonico ſit Doctor, uel Licentiatus, uel alias, quantum fieri poterit, idoneus: ſi ſecus factum fuerit, ad Metropolitanum deputatio huiuſmodi deuoluatur. etſi eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque, ut præfertur, negligens fuerit; tunc antiquior Epiſcopus ex Suffraganeis in Metropolitana; & propinquior Epiſcopus in exempta Oeconomum & Vicarium idoneos poſſit conſtituere. Epiſcopus uero ad eandem eccleſiam uacantem promotus ex iis, quæ ad eum ſpectant, ab eiſdem Oeconomo, Vicario, & aliis quibuſcumque Officialibus, & adminiſtratoribus, qui, Sede uacãte, fuerunt a Capitulo, uel ab aliis in eius locum conſtituti, etiam ſi fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iuriſdictionis, adminiſtrationis, aut cuiuſcumque eorum muneris; poſſitq. eos punire, qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint; etiamſi prædicti Officiales, redditis rationibus, a Capitulo, uel a deputatis ab eodem, abſolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Epiſcopo teneatur Capitulum de ſcripturis ad ec-

6·C·ſ·S·C·ſ·ſſC·ſ

cleſiam pertinentibus; ſi quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere.

Caput XVII.

Cum eccleſiaſticus ordo peruertatur, quando unus plurium officia occupat Clericorum: ſanctè ſacris canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus eccleſiis cōſcribi. uerum quoniam multi improbæ cupiditatis affectu ſe ipſos, non Deum, decipientes, ea, quæ bene conſtituta ſunt, uariis artibus eludere, & plura ſimul beneficia obtinere non erubeſcunt: ſancta Synodus debitam regendis eccleſiis diſciplinam reſtituere cupiens, præſenti decreto, quod in quibuſcumque perſonis, quocumque titulo, etiam ſi Cardinalatus honore fulgeant, mandat obſeruari; ſtatuit, ut in poſterum unum tantum beneficium eccleſiaſticum ſingulis conferatur. quod quidem ſi ad uitam eius, cui confertur, honeſte ſuſtentandam non ſufficiat; liceat nihilominus aliud ſimplex ſufficiens, dummodo utrumque perſonalem reſidentiam non requirat, eidem conferri. Hæcq. non modo ad cathedrales eccleſias, ſed etiam ad alia omnia beneficia, tam ſæcularia, quam regularia quæcumque, etiam commendata, pertineant, cuiuſcumque tituli, ac qualitatis exiſtant. Illi uero, qui in præſenti plures parochiales eccleſias, aut unam cathedralem, & aliam parochialem obtinent, cogantur omnino, quibuſcumque diſpenſationibus, ac unionibus ad uitam non obſtantibus, una tantum parochiali, uel ſola cathedrali retenta, alias parochiales infra ſpatium ſex menſium dimittere: alioquin tam parochiales, quam beneficia omnia, quæ obtinent, ipſo iure uacare cenſeantur; ac tamquam uacantia libere aliis idoneis conferantur; nec ipſi, antea illa obtinentes, tuta conſcientia, fructus poſt dictum tempus retineant. Optat autem ſancta Synodus, ut reſignantium neceſſitatibus commoda aliqua ratione, prout ſummo Pontifici uidebitur, prouideatur.

De pub.

Caput XVIII.

Expedit maxime animarum ſaluti, a dignis, atque idoneis parochis gubernari. id ut diligentius, ac rectius perficiatur, ſtatuit ſancta Synodus, ut cum parochialis eccleſiæ uacatio, etiam ſi cura eccleſiæ uel Epiſcopo incumbere dicatur, & per unum, uel plures adminiſtretur, etiam in eccleſiis patrimonialibus, ſeu receptiuis nuncupatis, in quibus conſueuit Epiſcopus uni, uel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infraſcriptum examen teneri mandat, per obitum, uel reſignationem, etiam in Curia, ſeu aliter quomodocumque contigerit, etiam ſi ipſa parochialis eccleſia reſeruata, uel affecta fuerit generaliter, uel ſpecialiter, etiam uigore indulti, ſeu priuilegii in fauorem ſanctæ Romanæ eccleſiæ Cardinalium, ſeu Abbatum, uel Capitulorum: debeat Epiſcopus ſtatim, habita notitia uacationis eccleſiæ, ſi opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis aſſignatione, cõſtituere; qui onera ipſius eccleſiæ ſuſtineat, donec ei de Rectore prouideatur. Porro Epiſcopus, & qui ius patronatus habet, intra decem dies, uel aliud tempus, ab Epiſcopo præſcribendũ, idoneos aliquot Clericos ad regendam eccleſiam coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum ſit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nominia deferre, ut poſſit poſtea de cuiuslibet ætate, moribus, & ſufficientia fieri diligens inquiſitio. Et, ſi Epiſcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more uidebitur magis expedire, per edictum etiam publicum uocentur, qui uolent examinari. Tranſacto conſtituto tempore omnes, qui deſcripti fuerint, examinentur ab Epiſcopo, ſiue, eo impedito, ab eius Vicario generali, atque ab aliis examinatoribus non paucioribus, quã tribus: quorum uotis, ſi pares, aut ſingulares fuerint, accedere poſſit Epiſcopus, uel Vicarius, quibus magis uidebitur. Examinatores autem ſingulis annis in diœceſana Synodo ab Epiſcopo, uel eius Vicario ad minus ſex proponantur; qui Synodo ſatisfaciant, & ab ea probentur. Aduenienteq. uacatione cuiuslibet eccleſiæ, tres ex illis eligat Epiſcopus, qui cum eo examen perficiant; indeq. ſuccedente alia uacatione, aut eoſdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis

illis

illis ſex eligat. Sint uero hi examinatores, Magiſtri, ſeu Doctores, aut Licentiati in theologia, aut iure canonico, uel alii Clerici, ſeu regulares, etiam ex ordine mendicantium, aut etiam ſæculares, qui ad id uidebũtur magis idonei; iurentq. omnes ad ſancta Dei Euangelia ſe, quacumque humana affectione poſtpoſita, fideliter munus executuros. caueantq. ne quidquam prorſus occaſione huius examinis nec ante, nec poſt accipiant: alioqui ſimoniæ uitium tam ipſi, quam alii dantes incurrant; a qua abſolui nequeant, niſi dimiſſis beneficiis, quæ quomodocumque etiam antea obtinebant; & ad alia in poſterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus nõ ſolum coram Deo, ſed etiam in Synodo prouinciali, ſi opus erit, rationem reddere teneantur; a qua ſi quid contra officium eos feciſſe compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri poſſint. Peracto deinde examine, renuncientur quotcumque ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad uacantem eccleſiam gubernandam opportunis. ex hisq. Epiſcopus eum eligat, quẽ ceteris magis idoneum iudicauerit; atque illi, & non alteri, collatio eccleſiæ ab eo fiat, ad quem ſpectabit eam cõferre. Si uero iuriſpatronatus eccleſiaſtici erit; ac inſtitutio ad Epiſcopum, & nõ alium, pertineat; is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Epiſcopo præſentare teneatur, ut ab eo inſtituatur. Cum uero inſtitutio ab alio, quã ab Epiſcopo, erit facienda; tunc Epiſcopus ſolus ex dignis eligat digniorem; quem patronus ei præſentet, ad quem inſtitutio ſpectat. Quod ſi iurispatronatus laicorum fuerit; debeat qui a patrono præſentatus erit, ab eiſdem deputatis, ut ſupra, examinari, & non, niſi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusq. ſupradictis caſibus non cuiquam alteri, quam uni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, iuxta ſupradictam regulam, de eccleſia prouideatur; nec prædictorum examinatorum relationem, quo minus executionem habeat, ulla deuolutio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apoſtolicam, ſiue eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, ſeu Epiſcopos, aut Metropolitanos, Primates, uel Patriarchas interpoſita, impediat, aut ſuſpendat: alioquin Vicarius, quem eccleſiæ uacanti antea Epiſcopus arbitrio ſuo ad tempus

tauit, uel forſan poſtea deputabit; ab eius eccleſiæ cuſtodia, & adminiſtratione non amoueatur, donec aut eidem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, ut ſupra, ſit prouiſum: alias prouiſiones omnes, ſeu inſtitutiones, præter ſupradictam formam factæ, ſurrepticiæ eſſe cenſeantur: non obſtantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegiis, præuentionibus, affectionibus, nouis prouiſionibus, indultis conceſſis quibuſcumque Vniuerſitatibus, etiam ad certam ſummam, & aliis impedimentis quibuſcumque. Si tamen adeo exigui reditus dictæ parochialis fuerint, ut totius huius examinationis operam non ferant; aut nemo ſit, qui ſe examini quærat ſubiicere; aut ob apertas factiones, ſeu diſſidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facile grauiores rixæ, ac tumultus poſſint excitari: poterit Ordinarius, ſi pro ſua conſcientia cum deputatorum conſilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omiſſa, priuatum aliud examen, ceteris tamen, ut ſupra, ſeruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, ſi qua in ſupradictis circa examinationis formam addenda, remittendaue eſſe cenſuerit, prouidere.

Caput XIX.

Decernit ſancta Synodus, Mandata de prouidendo, & gratias, quæ expectatiuæ dicuntur, nemini amplius, etiam collegiis, Vniuerſitatibus, ſenatibus, & aliis ſingularibus perſonis, etiam ſub nomine indulti, aut ad certam ſummam, uel alio quouis colore, concedi; nec hactenus conceſſis cuiquam uti licere. Sed nec reſeruationes mentales, nec aliæ quæcumque gratiæ ad uacatura, nec indulta ad alienas eccleſias, uel monaſteria alicui, etiam ex ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, concedantur; & hactenus conceſſa, abrogata eſſe cenſeantur.

Caput XX.

Cauſæ omnes, ad forum eccleſiaſticum quomodolibet pertinentes, etiam ſi beneficiales ſint, in prima inſtantia coram Ordinariis locorum dumtaxat cognoſcantur, atque omnino, ſaltem infra

infra biennium a die motæ litis, terminentur: alioquin poſt id ſpatium liberum ſit partibus, uel alteri illarum, iudices ſuperiores, alias tamen competentes, adire; qui cauſam in eo ſtatu, quo fuerit, aſſumant, & quamprimum terminari curent; nec antea aliis committantur, nec auocentur: neque appellationes ab eiſdem interpoſitæ, per ſuperiores quoſcumque recipiantur; eorumue cõmiſſio, aut inhibitio fiat, niſi a definitiua, uel a definitiuæ uim habente, & cuius grauamen per appellationem a definitiua reparari nequeat. Ab his excipiantur cauſæ, quæ iuxta canonicas ſanctiones apud Sedem Apoſtolicam ſunt tractandæ; uel quas ex urgenti, rationabiliq. cauſa iudicauerit ſummus Romanus Pontifex per ſpeciale reſcriptum ſignaturæ Sanctitatis ſuæ, manu propria ſubſcribendum, committere, aut auocare. Ad hæc, cauſæ matrimoniales, & criminales non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam uiſitando, ſed Epiſcopi tantum examini, & iuriſdictioni relinquantur; etiam ſi in præſenti inter Epiſcopum, & Decanum, ſeu Archidiaconum, aut alios inferiores ſuper cauſarum iſtarum cognitione lis aliqua in quacumque inſtantia pendeat; coram quo, ſi pars uere paupertatem probauerit, non cogatur extra prouinciam nec in ſecunda, nec in tertia inſtantia in eadem cauſa matrimoniali litigare; niſi pars altera & alimenta, & expenſas litis uelit ſubminiſtrare. Legati quoque, etiam de latere, Nuncii, Gubernatores eccleſiaſtici, aut alii quarumcumque facultatum uigore, non ſolum Epiſcopos in prædictis cauſis impedire, aut aliquo modo eorum iuriſdictionem iis præripere, aut turbare non præſumant; ſed nec etiã contra Clericos, aliasue perſonas eccleſiaſticas, niſi Epiſcopo prius requiſito, eoq. negligente procedant: alias eorum proceſſus, ordinationesue nullius momenti ſint, atque ad damni ſatisfactionẽ, partibus illati, teneantur. Præterea, ſi quis in caſibus a iure permiſſis appellauerit; aut de aliquo grauamine conqueſtus fuerit; ſeu alias ob lapſum biennii, de quo ſupra, ad alium iudicem recurrerit; teneatur acta omnia, coram Epiſcopo geſta, ad iudicem appellationis expenſis ſuis transferre: eodem tamen Epiſcopo prius admonito, ut, ſi quid ei pro cauſæ inſtructione uidebitur, poſſit iudici appellationis ſignificare. Quod ſi appellatus compareat; cogatur

gatur tunc is quoque actorum, quæ translata ſunt, expenſas pro portione ſua, ſi illis uti uoluerit, ſubire; niſi aliter ex loci conſuetudine ſeruetur, ut ſcilicet ad appellantem integrū hoc onus pertineat. Porro ipſam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta, appellanti quanto citius, & ad minus intra menſem, exhibere. Qui notarius ſi in differenda exhibitione fraudem fecerit; ab officii adminiſtratione arbitrio Ordinarii ſuſpendatur; & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci diſtribuendam, compellatur. Iudex uero, ſi & ipſe impedimenti huius conſcius, particepsue fuerit, aliterue obſtiterit, ne appellanti integre acta intra tēpus traderentur; ad eandem dupli pœnā, prout ſupra, teneatur: non obſtantibus, quo ad omnia ſupraſcripta, priuilegiis, indultis, cōcordiis, quæ ſuos tantum teneant auctores, & aliis quibuſcumque conſuetudinibus.

Caput XXI.

Cupiens ſancta Synodus, ut ex decretis ab ea editis nulla umquam futuris temporibus dubitandi occaſio oriatur, uerba illa, poſita in decreto, publicato Seſſione prima, ſub Beatiſſimo Domino noſtro Pio Quarto, uidelicet: Quæ proponentibus Legatis, ac Præſidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, ſedandas de religione controuerſias, coercendas linguas doloſas, deprauatorum morum abuſus corrigendos, Eccleſiæ ueram, & Chriſtianam pacē conciliandam apta, & idonea ipſi ſanctæ Synodo uidebuntur: explicando declarat, mentis ſuæ non fuiſſe, ut ex prædictis uerbis ſolita ratio tractandi negotia in generalibus Conciliis ulla ex parte immutaretur; neque noui quidquam, præter id, quod a ſacris canonibus, uel generalium Synodorum forma hactenus ſtatutum eſt, cuiquam adderetur, uel detraheretur.

Indictio futuræ Seſſionis.

Inſuper, eadem ſacroſancta Synodus proximam futurā Seſſionem feria quinta poſt Conceptionem beatæ Mariæ uirginis, quæ erit dies nona menſis Decembris proxime uenturi, habendam

eſſe

eſſe ſtatuit, & decernit, cum poteſtate etiam abbreuiandi. in qua Seſſione tractabitur de ſexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus, iam exhibitis, deq. aliis ad eam pertinentibus. Si uero opportunum uidebitur, & tempus patietur, poterit etiam de nonnullis Dogmatibus tractari, prout ſuo tempore in Congregationibus proponetur.

Abbreuiata eſt dies Seſſionis.

SESSIO XXV,

QVAE EST NONA, ET VLTIMA SVB PIO IIII, PONT. MAX.

COEPTA DIE TERTIA, ABSOLVTA DIE QVARTA DEC. M D L X I I I.

Decretum de Purgatorio.

CVM Catholica Eccleſia, Spiritu ſancto edocta, ex ſacris litteris, & antiqua Patrū traditione, in ſacris Conciliis, & nouiſſime in hac œcumenica Synodo docuerit, Purgatorium eſſe; animasq. ibi detentas, fidelium ſuffragiis, potiſſimum uero acceptabili altaris ſacrificio iuuari; præcipit ſancta Synodus Epiſcopis, ut ſanam de Purgatorio doctrinam, a ſanctis Patribus, & ſacris Conciliis traditam, a Chriſti fidelibus credi, teneri, doceri, & ubique prædicari, diligenter ſtudeant. Apud rudem uero plebem difficiliores, ac ſubtiliores quæſtiones, quæq. ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerumque nulla fit pietatis acceſſio, a popularibus concionibus ſecludantur. Incerta item, uel quæ ſpecie falſi laborant, euulgari, ac tractari non permittant. Ea uero, quæ ad curioſitatem quandam, aut ſuperſtitionem ſpectant, uel turpe lucrum ſapiunt, tamquam ſcandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem

de summa Tri[illegible]
et fide cathol.

tem Epiſcopi, ut fidelium uiuorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia, orationes, eleemoſynæ, aliaq. pietatis opera, quæ a fidelibus pro aliis fidelibus defunctis fieri conſueuerunt, ſecundum Eccleſiæ inſtituta pie, & deuote fiant; & quæ pro illis ex teſtatorum fundationibus, uel alia ratione debentur, non perfunctorie, ſed a ſacerdotibus, & Eccleſiæ miniſtris, & aliis, qui hoc præſtare tenentur, diligenter, & accurate perſoluantur.

De inuocatione, ueneratione, & reliquiis Sanctorum, & ſacris imaginibus.

De reliquijs et honor. ſanctorum.

MANDAT ſancta Synodus omnibus Epiſcopis, & ceteris docendi munus, curamq. ſuſtinentibus, ut iuxta Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ uſum, a primæuis Chriſtianæ religionis temporibus receptum, ſanctorumq. Patrũ conſenſionem, & ſacrorum Conciliorũ decreta in primis de Sanctorum interceſſione, inuocatione, reliquiarum honore, & legitimo imaginũ uſu, fideles diligenter inſtruant, docentes eos, Sanctos, una cum Chriſto regnantes, orationes ſuas pro hominibus Deo offerre; bonum, atque utile eſſe, ſuppliciter eos inuocare; & ob beneficia impetranda a Deo per filium eius Ieſum Chriſtum, Dominum noſtrum, & qui ſolus noſter Redemptor & Saluator eſt, ad eorum orationes, opem, auxiliumq; confugere: illos uero, qui negant, Sanctos, æterna felicitate in cælo fruentes, inuocandos eſſe; aut qui aſſerunt, uel illos pro hominibus non orare; uel eorum, ut pro nobis etiam ſingulis orent, inuocationem eſſe idololatriã; uel pugnare cum uerbo Dei, aduerſariq. honori unius mediatoris Dei, & hominum Ieſu Chriſti; uel ſtultum eſſe, in cælo regnantibus uoce, uel mente ſupplicare; impie ſentire.

Sanctorum quoque Martyrum, & aliorum cũm Chriſto uiuentium ſancta corpora, quæ uiua membra fuerunt Chriſti, & templum Spiritus ſancti, ab ipſo ad æternam uitam ſuſcitanda, & glorificanda, a fidelibus ueneranda eſſe; per quæ multa beneficia a Deo hominibus præſtantur: ita ut affirmantes, Sanctorum reliquiis uenerationem, atque honorem non deberi; uel eas, aliaq. ſacra monumenta a fidelibus inutiliter honorari: atque eorum opis impetrandæ cauſa Sanctorũ memorias fruſtra frequentari;

omni-

omnino damnandos eſſe; prout iampridem eos damnauit, & nunc etiam damnat Eccleſia. Imagines porro Chriſti, Deiparæ uirginis, & aliorum Sanctorum, in templis præſertim habendas, & retinendas; eisq. debitum honorem, & uenerationem impertiendam; non quod credatur ineſſe aliqua in iis diuinitas, uel uirtus, propter quam ſint colendæ; uel quod ab eis ſit aliquid petendum; uel quod fiducia in imaginibus ſit figenda; ueluti olim fiebat a gentibus, quæ in idolis ſpem ſuam collocabant; ſed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quæ illæ repræſentant: ita ut per imagines, quas oſculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Chriſtum adoremus; & Sanctos, quorum illæ ſimilitudinem gerũt, ueneremur. id quod Conciliorum, præſertim uero ſecundæ Nicænæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores eſt ſancitum.

Illud uero diligenter doceant Epiſcopi, per hiſtorias myſteriorum noſtræ redemptionis, picturis, uel aliis ſimilitudinibus expreſſas, erudiri, & confirmari populum in articulis fidei commemorandis, & aſſidue recolendis: tum uero ex omnibus ſacris imaginibus magnum fructum percipi, non ſolum quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quæ a Chriſto ſibi collata ſunt; ſed etiam quia Dei per Sanctos miracula, & ſalutaria exempla oculis fidelium ſubiiciuntur; ut pro iis Deo gratias agant, ad Sanctorumq. imitationem uitam, moresq. ſuos componant; excitenturq. ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut ſenſerit; anathema ſit. In has autem ſanctas & ſalutares obſeruationes ſi qui abuſus irrepſerint, eos prorſus aboleri, ſancta Synodus uehementer cupit; ita ut nullæ falſi dogmatis imagines, & rudibus periculoſi erroris occaſionem præbentes, ſtatuantur. Quod ſi aliquando hiſtorias, & narrationes ſacræ Scripturæ, cum id indoctæ plebi expediet, exprimi & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quaſi corporeis oculis conſpici, uel coloribus, aut figuris exprimi poſſit. Omnis porro ſuperſtitio in Sanctorum inuocatione, reliquiarum ueneratione, & imaginum ſacro uſu tollatur; omnis turpis quæſtus eliminetur; omnis denique laſciuia uitetur; ita ut procaci uenuſtate ima-

te imagines non pingantur, nec ornentur; & Sanctorum celebra tione, ac reliquiarum uiſitatione homines ad comeſſationes atque ebrietates non abutantur; quaſi feſti dies in honorem Sanctorum per luxum, ac laſciuiam agantur. Poſtremo, tanta circa hæc diligentia, & cura ab Epiſcopis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut præpoſtere, & tumultuarie accommodatum, nihil profanum, nihilq. inhoneſtum appareat; cum domum Dei deceat ſanctitudo. Hæc ut fidelius obſeruentur, ſtatuit ſancta Synodus, nemini licere ullo in loco, uel eccleſia, etiã quomodolibet exempta, ullam inſolitam ponere, uel ponendam curare imaginem, niſi ab Epiſcopo approbata fuerit; nulla etiam admittenda eſſe noua miracula, nec nouas reliquias recipiendas, niſi eodem recognoſcente & approbante Epiſcopo. qui ſimulatque de iis aliquid compertum habuerit, adhibitis in conſilium Theologis, & aliis piis uiris, ea faciat, quæ ueritati, & pietati conſentanea iudicauerit. Quod ſi aliquis dubius, aut difficilis abuſus ſit exturpandus; uel omnino aliqua de iis rebus grauior quæſtio incidat; Epiſcopus, antequam controuerſiam dirimat, Metropolitani, & comprouincialium Epiſcoporum in Concilio prouinciali ſententiam expectet; ita tamen, ut nihil, inconſulto Sanctiſſimo Romano Pontifice, nouũ, aut in Eccleſia hactenus inuſitatum decernatur.

De Regularibus, & Monialibus.

Eadem ſacroſancta Synodus, reformationem proſequens, ea, quæ ſequuntur, ſtatuenda eſſe cenſuit.

Caput I.

Quoniã non ignorat ſancta Synodus, quantũ ex monaſteriis pie inſtitutis, & recte adminiſtratis, in Eccleſia Dei ſplendoris, atque utilitatis oriatur; neceſſariũ eſſe cenſuit, quo facilius, ac maturius, ubi collapſa eſt, uetus, & regularis diſciplina inſtauretur, & cõſtantius, ubi conſeruata eſt, perſeueret, præcipere, prout hoc decreto præcipit, ut omnes Regulares, tam uiri, quã mulieres, ad regulæ, quam profeſſi ſunt, præſcriptum uitam inſtituant, & cõponant, atque in primis, quæ ad ſuæ profeſſionis perfectionem, ut obedientiæ, paupertatis, & caſtitatis, ac ſi quæ alia ſunt alicuius regulæ, & Ordinis peculiaria uota, & præcepta, ad eorum reſpectiue

eſſentiam,

eſſentiam, necnon ad communem uitam, uictum, & ueſtitum conſeruanda pertinentia fideliter obſeruent, omniſq. cura, & diligentia a Superioribus adhibeatur tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quam in eorum uiſitationibus, quæ ſuis temporibus facere non prætermittant, ut ab illis non recedatur: cum compertum ſit, ab eis non poſſe ea, quæ ad ſubſtantiam Regularis uitæ pertinent, relaxari. ſi enim illa, quæ baſes ſunt, & fundamenta totius Regularis diſciplinæ, exacte non fuerint conſeruata; totum corruat ædificium, neceſſe eſt.

Caput II.

Nemini igitur regularium, tam uirorum, quam mulierum, liceat bona immobilia, uel mobilia, cuiuſcumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquiſita, tamquam propria, aut etiam nomine Conuentus poſſidere, uel tenere; ſed ſtatim ea Superiori tradantur, Conuentuiq. incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona ſtabilia alicui regulari concedere, etiam ad uſumfructum, uel uſum, adminiſtrationem, aut commẽdam. Adminiſtratio autem bonorum, monaſteriorum, ſeu conuentuum ad ſolos Officiales eorundem, ad nutum Superiorum amouibiles, pertineat. Mobilium uero uſum ita Superiores permittant, ut eorum ſupellex ſtatui paupertatis, quam profeſſi ſunt, conueniat; nihilq. ſuperflui in ea ſit; nihil etiam, quod ſit neceſſarium, eis denegetur. Quod ſi quis aliter quidquam tenere deprehenſus, aut conuictus fuerit; is biennio actiua & paſſiua uoce priuatus ſit; atque etiam iuxta ſuæ Regulæ, & Ordinis conſtitutiones puniatur.

Caput III.

Concedit ſancta Synodus omnibus monaſteriis, & domibus tam uirorum, quam mulierum, & mendicantium, exceptis domibus Fratrum ſancti Franciſci Capuccinorum, & eorum, qui Minorum de obſeruantia uocantur, etiam quibus aut ex conſtitutionibus ſuis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apoſtolico

non erat conceſſum, ut deinceps bona immobilia eis poſſidere liceat. Quod ſi aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apoſtolica ſimilia bona poſſidere permiſſum erat, eis ſpoliata ſint; eadem omnia illis reſtituenda eſſe decernit. In prædictis autem monaſteriis, & domibus tam uirorum, quam mulierum, bona inmobilia poſſidentibus, uel non poſſidentibus, is tantum numerus conſtituatur, ac in poſterum conſeruetur, qui uel ex reditibus propriis monaſteriorum, uel ex conſuetis eleemoſynis commode poſſit ſuſtentari: nec de cetero ſimilia loca erigantur ſine Epiſcopi, in cuius diœceſi erigenda ſunt, licentia prius obtenta.

Caput IIII.

Prohibet ſancta Synodus, ne quis regularis, ſine ſui Superioris licentia, prædicationis, uel lectionis, aut cuiusſuis pii operis prætextu, ſubiiciat ſe obſequio alicuius Prælati, Principis, uel Vniuerſitatis, uel Communitatis, aut alterius cuiuſcumque perſonæ, ſeu loci; neque ei aliquod priuilegium, aut facultas, ab aliis ſuper iis obtenta, ſuffragetur. quod ſi contra fecerit; tamquam inobediens arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat regularibus a ſuis conuentibus recedere, etiam prætextu ad Superiores ſuos accedendi; niſi ab eiſdem miſſi, aut uocati fuerint. Qui uero ſine prædicto mandato, in ſcriptis obtento, repertus fuerit; ab Ordinariis locorum tamquam deſertor ſui inſtituti puniatur. Illi autem, qui ſtudiorum cauſa ad Vniuerſitates mittuntur, in conuentibus tantum habitent: alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

Caput V.

Bonifacii Octaui conſtitutionem, quæ incipit, Periculoſo, renouans ſancta Synodus, uniueſis Epiſcopis ſub obteſtatione diuini iudicii, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, ut in omnibus monaſteriis, ſibi ſubiectis, ordinaria, in aliis uero Sedis Apoſtolicæ auctoritate clauſuram Sanctimonialium, ubi uiolata fuerit, diligenter reſtitui, &, ubi inuiolata eſt, conſeruari maxime procurent: inobedientes, atque contradictores per cenſuras

ſuras eccleſiaſticas, aliasq. pœnas, quacumque appellatione poſtpoſita, compeſcentes, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis. Quod auxilium ut præbeatur, omnes Chriſtianos Principes hortatur ſancta Synodus, & ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda, omnibus magiſtratibus ſæcularibus iniungit. Nemini autem Sanctimonialium liceat poſt profeſſionem exire a monaſterio, etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, niſi ex aliqua legitima cauſa, ab Epiſcopo approbanda; indultis quibuſcumque & priuilegiis non obſtantibus. Ingredi autem intra ſepta monaſterii nemini liceat, cuiuſcumque generis, aut condicionis, ſexus, uel ætatis fuerit, ſine Epiſcopi, uel Superioris licentia, in ſcriptis obtenta, ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda. Dare autem tantum Epiſcopus, uel Superior licentiam debet in caſibus neceſſariis; neque alius ullo modo poſſit, etiam uigore cuiuſcumque facultatis, uel indulti hactenus conceſſi, uel in poſterum concedendi. Et quia monaſteria Sanctimonialium extra mœnia urbis, uel opidi conſtituta, malorum hominum prædæ, & aliis facinoribus ſine ulla ſæpe cuſtodia ſunt expoſita; curent Epiſcopi, & alii Superiores, ſi ita uidebitur expedire, ut Sanctimoniales ex eis ad noua, uel antiqua monaſteria intra urbes, uel opida frequentia reducantur, inuocato etiam auxilio, ſi opus fuerit, brachii ſæcularis. impedientes uero, uel non obedientes, per cenſuras eccleſiaſticas parere compellant.

Caput VI.

In electione quorumcumque Superiorum, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatiſſarum, atque aliarum Præpoſitarum, quo omnia recte, & ſine ulla fraude fiant, in primis ſancta Synodus diſtricte præcipit, omnes ſupradictos eligi debere per uota ſecreta; ita ut ſingulorum eligentium nomina numquam publicentur. Nec in poſterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoſcumque Titulares ad effectum electionis faciendæ conſtituere; aut uoces, & ſuffragia abſentium ſupplere. Si uero contra huius decreti conſtitutio-

nem aliquis electus fuerit; electio irrita ſit; & is, qui ad hunc effe-ctum ſe in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiſe-rit, deinceps ad omnia Officia, in religione obtinenda, inhabilis exiſtat, facultatesq. ſuper his cõceſſæ, eo ipſo abrogatæ cẽſeantur; & ſi in poſterũ aliæ concedantur, tamquã ſurrepticiæ habeantur.

Caput VII.

Abbatiſſa, & Prioriſſa, & quocumque alio nomine Præfecta, uel Præpoſita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis poſt expreſſam profeſsionem laudabiliter uixe-rit. Quod ſi his qualitatibus non reperiatur in eodẽ monaſterio; ex alio eiuſdem Ordinis eligi poſſit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præeſt, uideatur; ex iis, quæ in eodem mo naſterio annum trigeſimum exceſſerint, & quinque ſaltem annis poſt profeſſionem recte uixerint, Epiſcopo, uel alio Superiore con ſentiente, eligatur. Duobus uero monaſteriis nulla præficiatur. et, ſi qua duo, uel plura quocumque modo obtinet; cogatur, uno excepto, intra ſex menſes cetera reſignare. poſt id uero tempus, ni ſi reſignauerit, omnia ipſo iure uacent. Is uero, qui electioni præ eſt, Epiſcopus, ſiue alius Superior, clauſtra monaſterii non ingre-diatur; ſed ante cancellorum feneſtellam uota ſingularũ audiat, uel accipiat. In reliquis ſeruentur ſingulorum Ordinum, uel mo-naſteriorum conſtitutiones.

Caput. VIII.

Monaſteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Epiſcopis non ſubſunt, nec ſuos habent ordinarios regulares Viſitatores, ſed ſub immediata Sedis Apoſtolicæ protectione, ac directione re gi cõſueuerunt; teneantur infra annũ a fine præſentis Concilii, & deinde quolibet triennio ſeſe in congregationes redigere, iuxta formam Cõſtitutionis Innocentii Tertii in Cõcilio generali, quæ incipit, In ſingulis: ibiq. certas regulares perſonas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis cõgregationibus erigendis, ac ſtatutis in eis exequendis deliberent, & ſtatuant. Quod ſi in his

negligentes fuerint ; liceat Metropolitano , in cuius prouincia prædicta monaſteria ſunt, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegato, eos pro prædictis cauſis conuocare. Quod ſi infra limites unius prouinciæ non ſit ſufficiens talium monaſteriorum numerus ad erigendam congregationem ; poſſint duarnm , uel trium prouinciarum monaſteria unam facere congregationem . Ipſis autem congregationibus conſtitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præſides, uel Viſitatores eandem habeant auctoritatem in ſuæ congregationis monaſteria, ac regulares in eis commorantes, quam alii Præſides, ac Viſitatores in ceteris habent Ordinibus . teneanturq. ſuæ congregationis monaſteria frequenter uiſitare; & illorũ reformationi incumbere; & ea obſeruare, quæ in ſacris canonibus, & in hoc ſacro Concilio ſunt decreta. Quod ſi etiam, Metropolitano inſtante, prædicta exequi non curauerint; Epiſcopis, in quorum diœceſibus loca prædicta ſita ſunt, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, ſubdantur.

Caput IX.

Monaſteria Sanctimonialium, ſanctæ Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiecta, etiam ſub nomine Capitulorum ſancti Petri, uel ſancti Ioannis, uel alias quomodocumque nuncupentur, ab Epiſcopis, tamquã dictæ Sedis delegatis, gubernentur; non obſtantibus quibuſcumque. Quæ uero a deputatis in Capitulis generalibus, uel ab aliis regularibus reguntur; ſub eorum cura, & cuſtodia relinquantur.

Caput X.

Attendant diligẽter Epiſcopi, & ceteri Superiores monaſteriorum Sanctimonialium, ut in conſtitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales, ut ſaltem ſemel ſingulis menſibus confeſſionem peccatorũ faciant; & ſacroſanctam Euchariſtiam ſuſcipiant; ut eo ſe ſalutari præſidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter ſuperandas. Præter ordinariũ autem confeſſorem alius extraordinarius ab Epiſcopo, & aliis Superioribus bis aut

ter in anno offeratur; qui omnium confeſſiones audire debeat. Quod uero ſanctiſſimum Chriſti corpus intra chorum, uel ſepta monaſterii, & non in publica eccleſia conſeruetur, prohibet ſancta Synodus: non obſtante quocumque indulto, aut priuilegio.

Caput XI.

In monaſteriis, ſeu domibus uirorum, ſeu mulierum, quibus imminet animarum cura perſonarum ſæcularium, præter eas, quæ ſunt de illorum monaſteriorum, ſeu locorum familia perſonæ, tam regulares, quam ſæculares, huiuſmodi curam exercentes, ſubſint immediate in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, uiſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius diœceſi ſunt ſita. Nec ibi aliqui, etiam ad nutum amouibiles, deputentur, niſi de eiuſdem conſenſu, ac præuio examine, per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto monaſterio Cluniacenſi cum ſuis limitibus, & exceptis etiam iis monaſteriis, ſeu locis, in quibus Abbates, Generales, aut Capita ordinum ſedem ordinariam principalem habent, atque alis monaſteriis, ſeu domibus in quibus Abbates, aut alii regularium Superiores iurisdictionem Epiſcopalem, & temporalem in parochos, & parochianos exercent: ſaluo tamen eorum Epiſcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, uel perſonas iuriſdictionem exercent.

Caput XII.

Cenſuræ, & interdicta, nedum a Sede Apoſtolica emanata, ſed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Epiſcopo, a regnlaribus in eorum eccleſiis publicentur, atque ſeruentur. Dies etiam feſti, quos in diœceſi ſua ſeruandos idem Epiſcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam regularibus, ſeruentur.

Caput XIII.

Controuerſias omnes de præcedentia, quæ perſæpe maximo cum ſcandalo oriuntur inter eccleſiaſticas perſonas, tam ſæcula-

res,

res, quam regulares, cum in proceſſionibus publicis, tum in iis, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & aliis ſimilibus, Epiſcopus, amota omni appellatione, & non obſtantibus quibuſcumque, componat. Exempti autem omnes, tam Clerici ſæculares, quam regulares, quicumque, etiam monachi, ad publicas proceſſiones uocati, accedere compellantur; iis tantum exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuo uiuunt.

Caput XIIII.

Regularis, non ſubditus Epiſcopo, qui intra clauſtra monaſterii degit, & extra ea ita notorie deliquerit, ut populo ſcandalo ſit; Epiſcopo inſtante, a ſuo Superiore intra tempus, ab Epiſcopo præfigendum, ſeuere puniatur; ac de punitione Epiſcopú certiorem faciat: ſin minus, a ſuo Superiore officio priuetur; & delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit.

Caput XV.

In quacumque religione, tam uirorum, quam mulierum profeſſio non fiat ante decimú ſextum annum expletum; nec qui minore tempore, quam per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad profeſſionem admittatur. Profeſſio autem, antea facta, ſit nulla; nullamq. inducat obligationem ad alicuius Regulæ, uel religionis, uel ordinis obſeruationem, aut ad alios quoſcumque effectus.

Caput XVI.

Nulla quoque renunciatio, aut obligatio, antea facta, etiam cum iuramento, uel in fauorem cuiuſcumque cauſæ piæ, ualeat, niſi cum licentia Epiſcopi, ſiue eius Vicarii, fiat intra duos menſes proximos ante profeſſionem: ac nó alias intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſecuta profeſſione: aliter uero facta, etiá ſi cum huius fauoris expreſſa renunciatione, etiam iurata, ſit irrita, & nullius

nullius effectus. Finito tempore nouitiatus, Superiores nouitios, quos habiles inuenerint, ad profitendum admittant; aut e monaſterio eos eiiciant. Per hæc tamen ſancta Synodus non intendit aliquid innouare; aut prohibere, quin religio Clericorum Societatis Ieſu, iuxta pium eorum inſtitutum, a ſancta Sede Apoſtolica approbatum, Domino, & eius Eccleſiæ inſeruire poſſint: ſed neque ante profeſſionem, excepto uictu, & ueſtitu, nouitii, uel nouitiæ illius temporis, quo in probatione eſt, quocumque prætextu, a parentibus, uel propinquis, aut curatoribus eius monaſterio aliquid ex bonis eiusdem tribuatur: ne hac occaſione diſcedere nequeat, quod totam, uel maiorem partem ſubſtantiæ ſuæ monaſterium poſſideat; nec facile, ſi diſceſſerit, id recuperare poſſit: quin potius præcipit ſancta Synodus ſub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat; & ut abeūtibus ante profeſſionē omnia reſtituātur, quæ ſua erant. quod ut recte fiat, Epiſcopus, etiam per cenſuras eccleſiaſticas, ſi opus fuerit, compellat.

Caput XVII.

Libertati profeſſionis uirginum Deo dicandarum proſpiciens ſancta Synodus, ſtatuit, atque decernit, ut, ſi puella, quæ habitum regularem ſuſcipere uoluerit, maior duodecim annis ſit; non ante, eum ſuſcipiat, nec poſtea ipſa, uel alia profeſſionem emittat, quam explorauerit Epiſcopus, uel, eo abſente, uel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorum ſumptibus ab eis deputatus, uirginis uoluntatem diligenter, an coacta, an ſeducta ſit; an ſciat, quid agat. et ſi uoluntas eius pia, ac libera cognita fuerit; habueritq. cōdiciones requiſitas iuxta monaſterii illius, & Ordinis regulam; necnon monaſterium fuerit idoneum; libere ei profiteri liceat. cuius profeſſionis tempus ne Epiſcopus ignoret; teneatur Præfecta monaſterio eum ante menſem certiorem facere. quod ſi Præfecta certiorem Epiſcopum non fecerit; quamdiu Epiſcopo uidebitur, ab officio ſuſpenſa ſit.

Caput

Caput XVIII.

Anathemati ſancta Synodus ſubiicit omnes, & ſingulas perſonas, cuiuſcumque qualitatis, uel condicionis fuerint, tam clericos, quam laicos, ſæculares, uel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, ſi quomodocumque coegerint aliquam uirginem, uel uidam, aut aliam quamcumque mulierem inuitam, præterquam in caſibus in iure expreſſis, ad ingrediendum monaſterium, uel ad ſuſcipienduum habitum cuiuſcumque religionis, uel ad emittendam profeſſionem; quiq. conſilium, auxilium, uel fauorem dederint; quiq. ſcientes eam non ſponte ingredi monaſterium, aut habitum ſuſcipere, aut profeſſionem emittere; quoquo modo eidem actui uel præſentiam, uel conſenſum, uel auctoritatem interpoſuerint. Simili quoque anathemati ſubiicit eos, qui ſanctam uirginum, uel aliarum mulierum uoluntatem uelū accipiendi, uel uoti emittendi, quoquo modo ſine iuſta cauſa impedierint. Eaq. omnia, & ſingula, quæ ante profeſſionem, uel in ipſa profeſſione fieri oportet, ſeruentur non ſolum in monaſteriis ſubiectis Epiſcopo, ſed & in aliis quibuſcumque. Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pænitentes, aut Conuertitæ appellantur: in quibus conſtitutiones earum ſeruentur.

Caput XIX.

Quicumque regularis prætendat, ſe per uim, & metũ ingreſſum eſſe religionem; aut etiam dicat, ante ætatem debitam profeſſum fuiſſe; aut quid ſimile: uelitq. habitum dimittere quacumque de cauſa; aut etiam cum habitu diſcedere ſine licentia Superiorum: non audiatur, niſi intra quinquennium tantũ a die profeſſionis, & tunc non aliter, niſi cauſas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore ſuo, & Ordinario. Quod ſi ante habitum ſpõte dimiſerit; nullatenus ad allegãdum quamcumque cauſam admittatur; ſed ad monaſterium redire cogatur, & tamquam apoſtata puniatur: interim uero nullo priuilegio ſuæ religionis iuuetur. Nemo etiam regularis cuiuſcumque facultatis uigore transfe-

ratur

ratur ad laxiorem religionem; nec detur licentia cuiquam regulari occulte ferendi habitum ſuæ religionis.

Caput XX.

Abbates, qui ſunt Ordinum capita, ac ceteri prædictorum Ordinum Superiores, Epiſcopis non ſubiecti, quibus eſt in alia inferiora monaſteria, Prioratusue legitima iuriſdictio, eadem illa ſibi ſubdita monaſteria, & Prioratus, ſuo quiſque loco, atque ordine, ex officio uiſitent, etiam ſi commendata exiſtant. Quæ cum Ordinum ſuorum Capitibus ſubſint, declarat ſancta Synodus, in iis, quæ alias de uiſitatione monaſteriorum cõmendatorum definita ſunt, non eſſe comprehenſa: teneanturq. quicumque prædictorum Ordinum monaſteriis præſunt, prædictos Viſitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipſa quoque monaſteria, quæ ſunt Ordinum capita, iuxta ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, & cuiuſque Ordinis conſtitutiones uiſitentur. Et quamdiu durabunt huiuſmodi commendæ, Priores clauſtrales, aut in Prioratibus conuentum habentibus, Subpriores, qui correctiones, & ſpirituale regimen exercent, a Capitulis generalibus, uel ipſorum Ordinum Viſitatoribus inſtituantur. In ceteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipſorum perſonas, loca, & iura concernunt, firma ſint, & illæſa.

Caput XXI.

Cum pleraque monaſteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpoſituræ, ex mala eorum, quibus commiſſa fuerunt, adminiſtratione non leuia paſſa fuerint tam in ſpiritualibus, quam temporalibus detrimenta; cupit ſancta Synodus ea ad congruam monaſticæ uitæ diſciplinam omnino reuocare. uerum adeo dura, difficiliſq. eſt præſentium temporum condicio, ut nec ſtatim omnibus, nec cõmune ubique, quod optaret, remedium poſſit adhiberi. ut tamen nihil prætermittat, unde prædictis ſalubriter aliquando prouideri poſſit; primum quidem confidit, Sanctiſſimũ Romanum Pontificem pro ſua pietate, & prudentia curaturum,

quantum

quantum hæc tempora ferre poſſe uiderit, ut iis, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ ſuos conuentus habent, regulares perſonæ, eiuſdem Ordinis expreſſe profeſſæ, & quæ gregi præire, & præeſſe poſſint, præficiantur. Quæ uero in poſterum uacabunt, non niſi regularibus ſpectatæ uirtutis, & ſanctitatis conferantur. Quo ad ea uero monaſteria, quæ Capita ſunt, ac Primates ordinum, ſiue Abbatiæ, ſiue Prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupantur; teneantur illi, qui in præſenti ea in commendam obtinent, niſi ſit eis de regulari ſucceſſore prouiſum, infra ſex menſes religionem illorum Ordinum propria ſollemniter profiteri, aut iis cedere: alias commendæ prædictæ ipſo iure uacare cenſeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & ſingulis fraus aliqua adhiberi poſſit; mandat ſancta Synodus, ut in prouiſionibus dictorum monaſteriorum qualitas ſingulorum nominatim exprimatur: aliterq. facta prouiſio ſurrepticia eſſe cenſeatur: nullaq. ſubſequenti poſſeſſione, etiam triennali, adiuuetur.

Caput XXII.

Hæc omnia, & ſingula in ſuperioribus decretis contenta, obſeruari ſancta Synodus præcipit in omnibus cœnobiis, ac monaſteriis, collegiis, ac domibus quorumcumque monachorum, ac regularium, necnon quarumcumque Sanctimonialium uirginũ, ac uiduarũ, etiam ſi illæ ſub gubernio militiarum, etiam Hieroſolymitanæ, uiuant, & quocumque nomine appellentur, ſub quacumque regula, uel conſtitutionibus, & ſub cuſtodia, uel gubernatione, uel quauis ſubiectione, aut annexione, uel dependentia cuiuscũque Ordinis, mendicantium, uel non mendicantiũ, uel aliorum regularium monachorum, aut Canonicorum quorũcumque: non obſtantibus eorũ omnium, & ſingulorum priuilegiis ſub quibuſcumque formulis uerborum conceptis, ac, Mare magnum, appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon conſtitutionibus, & regulis etiã iuratis, atque etiam cõſuetudinibus, uel præſcriptionibus, etiã immemorabilibus. Si qui uero regulares tam uiri, quam mulieres ſunt, qui ſub arctiori regula, uel ſtatutis uiuunt, excepta facultate habendi bona ſtabilia in communi, eos

ab eorum inſtituto, & obſeruantia ſancta Synodus amouere non intendit. Et quia ſancta Synodus deſiderat, ut omnia, & ſingula ſupradicta quamprimum executioni demandentur; præcipit omnibus Epiſcopis, in monaſteriis ſibi ſubiectis, & in omnibus aliis, ipſis in ſuperioribus decretis ſpecialiter commiſſis, atque omnibus Abbatibus, ac Generalibus, & aliis Superioribus Ordinum ſupradictorum, ut ſtatim prædicta exequantur. Et ſi quid executioni mandatum non ſit, Epiſcoporum negligentiam Concilia prouincialia ſuppleant, & coerceant. Regularium uero Capitula prouincialia, & generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia per deputationem aliquorum eiuſdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam ſancta Synodus omnes Reges, Principes, Reſpublicas, & Magiſtratus, & in uirtute ſanctæ obedientiæ præcipit, ut uelint prædictis Epiſcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & ceteris Præfectis in ſuperius contentæ reformationis executione ſuum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requiſiti; ut ſine ullo impedimento præmiſſa recte exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

Decretum de reformatione. Cap. I.

De vita et honest. Cler.

Optandum eſt, ut ii, qui Epiſcopale miniſterium ſuſcipiunt, quæ ſuæ ſint partes, agnoſcant; ac ſe non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, ſed ad labores, & ſolicitudines pro Dei gloria uocatos eſſe intelligant. nec enim dubitandum eſt, & fideles reliquos ad religionem innocẽtiamq. facilius inflammandos, ſi Præpoſitos ſuos uiderint non ea, quæ mundi ſunt, ſed animarum ſalutem, ac cæleſtem patriam cogitantes. Hæc cum ad reſtituendam eccleſiaſticam diſciplinam præcipua eſſe ſancta Synodus animaduertat; admonet Epiſcopos omnes, ut, ſecum ea ſæpe meditantes, factis etiam ipſis, ac uitæ actionibus, quod eſt ueluti perpetuum quoddam prædicandi genus, ſe muneri ſuo conformes oſtendant: in primis uero ita mores ſuos omnes componant, ut reliqui ab eis frugalitatis, modeſtiæ, continentiæ, ac, quæ nos tantopere commendat Deo, ſanctæ humilitatis exempla petere poſſint. Quapropter, exemplo

Patrum

Patrum noſtrorum in Concilio Carthaginenſi non ſolum iubet, ut Epiſcopi modeſta ſupellectili, & menſa, ac frugali uictu contēti ſint; uerum etiam in reliquo uitæ genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quod a ſancto hoc inſtituto ſit alienum; quodq. non ſimplicitatem, Dei zelum, ac uanitatum contemptū præſeferat. Omnino uero eis interdicit, ne ex redditibus eccleſiæ conſanguineos, familiaresue ſuos augere ſtudeant: cum & Apoſtolorum Canones prohibeant, ne res eccleſiaſticas, quæ Dei ſunt, conſanguineis donent; ſed, ſi pauperes ſint, iis, ut pauperibus, diſtribuant; eas autem non diſtrahant, nec diſſipent illorum cauſa: immo, quā maxime poteſt, eos ſancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosq. carnis affectum, unde multorum malorum in Eccleſia ſeminarium extat, penitus deponant. Quæ uero de Epiſcopis dicta ſunt; eadem non ſolum in quibuſcumque beneficia eccleſiaſtica, tam ſæcularia, quam regularia, obtinentibus, pro gradus ſui condicione obſeruari, ſed & ad ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales pertinere decernit: quorum conſilio apud Sanctiſſimum Romanum Pontificem cum uniuerſalis eccleſiæ adminiſtratio nitatur, nefas uideri poteſt, non iis etiam uirtutum inſignibus, ac uiuendi diſciplina eos fulgere, quæ merito omnium in ſe oculos conuertant.

Caput II.

Cogit temporum calamitas, & inualeſcentium hæreſum malitia, ut nihil ſit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præſidium uideatur poſſe pertinere. Præcipit igitur ſancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & omnibus aliis, qui de iure, uel conſuetudine in Concilio prouinciali intereſſe debent, ut in ipſa prima Synodo prouinciali, poſt finem præſentis Concilii habenda, ea omnia, & ſingula, quæ ab hac ſancta Synodo definita, & ſtatuta ſunt, palam recipiant; necnon ueram obedientiam ſummo Romano Pontifici ſpondeant, & profiteantur; ſimulq. hæreſes omnes, a ſacris Canonibus, & generalibus Conciliis, præſertimq. ab hac eadē Synodo damnatas, publice deteſtentur, & anathematizent. Idemq.

in poſterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcoposq. promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipſi interfuerint, omnino obſeruent. Quod ſi quis ex ſupradictis omnibus, quod abſit, renuerit; Epiſcopi comprouinciales ſtatim ſummum Romanum Pontificem admonere ſub pœna diuinæ indignationis teneantur; interimq. ab eiuſdem communione abſtineant. Ceteri uero omnes ſiue in præſenti, ſiue in futurũ beneficia eccleſiaſtica habituri, & qui in Synodo diœceſana conuenire debent, idem, ut ſupra, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & obſeruent: alias ſecundum formam ſacrorum Canonum puniantur. Ad hæc, omnes ii, ad quos Vniuerſitatum, & Studiorum generalium cura, uiſitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, ut ab eiſdem Vniuerſitatibus canones, & decreta huius ſanctæ Synodi integre recipiantur; ad eorumq. normam Magiſtri, Doctores, & alii in eiſdem Vniuerſitatibus ea, quæ Catholicæ fidei ſunt, doceant, & interpretentur; ſeq. ad hoc inſtitutum initio cuiuslibet anni ſollemni iuramento adſtringant: ſed & ſi aliqua alia in prædictis Vniuerſitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eiſdem, ad quos ſpectat, pro religionis, & diſciplinæ eccleſiaſticæ augmento emendentur, & ſtatuantur. Quæ uero Vniuerſitates immediate ſummi Romani Pontificis protectioni, & uiſitationi ſunt ſubiectæ; has ſua Beatitudo per eius delegatos eadem, qua ſupra, ratione, &, prout ei utilius uiſum fuerit, ſalubriter uiſitari, & reformari curabit.

Caput III.

De ſententia excom.

Quamuis excommunicationis gladius neruus ſit eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ad continendos in officio populos ualde ſalutaris: ſobrie tamen, magnaq. circumſpectione exercendus eſt: cum experientia doceat, ſi temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari; & perniciem potius parere, quam ſalutem. Quapropter excommunicationes illæ, quas monitionibus præmiſſis, ad finem reuelationis, ut aiunt, aut pro deperditis, ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent, a nemine prorſus, præterquam

ab

ab Epiſcopo decernantur; & tunc non alias, quam ex re non uulgari, cauſaq. diligenter, ac magna maturitate per Epiſcopum examinata, quæ eius animum moueat; nec ad eas concedendas cuiuſuis ſæcularis, etiam magiſtratus, auctoritate adducatur: ſed totum hoc in eius arbitrio, & conſcientia ſit poſitum: quando ipſe pro re, loco, perſona, aut tempore eas decernendas eſſe iudicauerit. In cauſis uero iudicialibus mandatur omnibus iudicibus eccleſiaſticis, cuiuſcumque dignitatis exiſtant, ut, quandocumque executio realis, uel perſonalis in qualibet parte iudicii propria auctoritate ab ipſis fieri poterit, abſtineant ſe tam in procedendo, quam definiendo, a cenſuris eccleſiaſticis, ſeu interdicto: ſed liceat eis, ſi expedire uidebitur, in cauſis ciuilibus, ad forum eccleſiaſticum quomodolibet pertinentibus, contra quoſcumque, etiam laicos, per multas pecuniarias, quæ locis piis, ibi exiſtentibus, eo ipſo, quod exactæ fuerint, aſſignentur; ſeu per captionem pignorum, perſonarumq. diſtrictionem, per ſuos proprios, aut alienos executores faciendam, ſiue etiam per priuationem beneficiorum, aliaq. iuris remedia procedere, & cauſas definire. Quod ſi executio realis, uel perſonalis aduerſus reos hac ratione fieri nõ poterit; ſitq. erga iudicem contumacia: tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio ſuo, præter alias pœnas ferire poterit. In cauſis quoque criminalibus, ubi executio realis, uel perſonalis, ut ſupra, fieri poterit, erit a cenſuris abſtinendum: ſed, ſi dictæ executioni facile locus eſſe non poſſit; licebit iudici hoc ſpirituali gladio in delinquentes uti; ſi tamen delicti qualitas, præcedente bina ſaltem monitione, etiam per edictum, id poſtulet. Nefas autem ſit ſæculari cuilibet magiſtratui prohibere eccleſiaſtico iudici, ne quem excommunicet; aut mandare, ut latam excommunicationem reuocet; ſub prætextu, quod contenta in præſenti decreto non ſint obſeruata: cum non ad ſæculares, ſed ad eccleſiaſticos hæc cognitio pertineat. Excommunicatus uerò quicumque, ſi poſt legitimas monitiones non reſipuerit, non ſolum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur: ſed ſi obdurato animo, cenſuris annexus, in illis per annum inſorduerit; etiam contra eum, tamquam de hæreſi ſuſpectum, procedi poſſit.

Caput IIII.

Contingit ſæpe in quibuſdam eccleſiis uel tam magnum Miſſarum celebrandarum numerum ex uariis defunctorum relictis impoſitum eſſe, ut illis pro ſingulis diebus, a teſtatoribus præſcriptis, nequeat ſatisfieri; uel eleemoſynam huiuſmodi pro illis celebrandis adeo tenuem eſſe, ut non facile inueniatur, qui uelit huic ſe muneri ſubiicere; unde depereunt piæ teſtantium uoluntates; & eorum conſcientias, ad quos prædicta ſpectant, onerandi occaſio datur. Sancta Synodus, cupiens hæc, ad pios uſus relicta, quo plenius, & utilius poteſt impleri, facultatem dat Epiſcopis, ut in Synodo diœceſana, itemq. Abbatibus, & Generalibus Ordinum, ut in ſuis Capitulis generalibus, re diligenter perſpecta, poſſint pro ſua conſcientia in prædictis eccleſiis, quas hac prouiſione indigere cognouerint, ſtatuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque eccleſiarum utilitatem uiderint expedire; ita tamen, ut eorum ſemper defunctorum cōmemoratio fiat, qui pro ſuarum animarū ſalute legata ea ad pios uſus reliquerunt.

Caput V.

Ratio poſtulat, ut illis, quæ bene conſtituta ſunt, contrariis ordinationibus non detrahatur. quando igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione, ſeu fundatione, aut aliis conſtitutionibus, qualitates aliquæ requiruntur; ſeu certa illis onera ſunt iniuncta; in beneficiorum collatione, ſeu in quacumque alia diſpoſitione eis nō derogetur. Idem in præbendis Theologalibus, Magiſtralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque ita conſtituta fuerint, obſeruetur, ut eorum qualitatibus, uel Ordinibus nihil in ulla prouiſione detrahatur: & aliter facta prouiſio ſurreptitia cenſeatur.

Caput VI.

Statuit ſancta Synodus, ut in omnibus eccleſiis cathedralibus, & collegiatis decretum ſub fel. rec. Paulo III, quod incipit, Capitula ca-

tula cathedralium, obſeruetur non ſolum, quando Epiſcopus ui ſitauerit; ſed & quoties ex officio, uel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex cōtentis in dicto decreto, procedat: ita tamen, ut, cum extra uiſitationem proceſſerit, infraſcripta omnia locum habeant: uidelicet, ut Capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos: de quorum conſilio, & aſſenſu Epiſcopus, uel eius Vicarius, tam in formando proceſſum, quam in ceteris omnibus actibus uſque ad finem cauſæ incluſiue, coram notario tamen ipſius Epiſcopi, & in eius domo, aut conſueto tribunali, procedere teneatur. Vnum autem tantum ſit utriuſque uotum; poſſitq. alter Epiſcopo accedere. Quod ſi ambo ab Epiſcopo diſcordes in aliquo actu, ſeu interlocutoria, uel definitiua ſententia fuerint; tunc intra ſex dierum ſpatium cum Epiſcopo tertium eligant: et, ſi in electione tertii etiam diſcordent; ad uiciniorem Epiſcopum electio deuoluatur; & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat diſcordia, terminetur: alias proceſſus, & inde ſecuta nulla ſint, nullosq. producant iuris effectus. In criminibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinariis, & in atrocioribus delictis, depoſitionem, aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus ſit perſonali detentione, poſſit initio ſolus Epiſcopus ad ſummariam informationem, & neceſſariam detentionem procedere; ſeruato tamen in reliquis ordine præmiſſo. In omnibus autem caſibus ea ratio habeatur, ut iuxta qualitatem delicti, ac perſonarū, delinquentes ipſi in loco decenti cuſtodiantur. Epiſcopis præterea ubique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par eſt; eiſq. in Choro, & in Capitulo, in Proceſſionibus, & aliis actibus publicis ſit prima ſedes, & locus, quē ipſi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. Qui ſi aliquid Canonicis ad deliberandum proponant; nec de re ad ſuum, uel ſuorum commodum ſpectante agatur: Epiſcopi ipſi Capitulum conuocent; uota exquirant; & iuxta ea concludant. abſente uero Epiſcopo, omnino hoc ab iis de Capitulo, ad quos hoc de iure, uel conſuetudine ſpectat, perficiatur; nec ad id Vicarius Epiſcopi admittatur. Ceteris autem in rebus Capituli iuriſdictio, & poteſtas, ſi qua eis competit, & bonorum adminiſtratio

ſalua, & intacta omnino relinquatur. Qui uero non obtinent dignitates, nec ſunt de Capitulo; hi omnes in cauſis eccleſiaſticis Epiſcopo ſubiiciantur: non obſtantibus, quo ad ſupradicta, priuilegiis, etiam ex fundatione competentibus, necnon conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, ſententiis, iuramentis, concordiis, quæ tantum ſuos obligent auctores: ſaluis tamen in omnibus, priuilegiis, quæ Vniuerſitatibus Studiorum generalium, ſeu earum perſonis ſunt conceſſa. Hæc autem omnia, & ſingula in iis eccleſiis locum non habeant, in quibus Epiſcopi, aut eorum Vicarii ex conſtitutionibus, uel priuilegiis, aut conſuetudinibus, ſiue concordiis, ſeu quocumque alio iure maiorem habent poteſtatem, auctoritatem, ac iuriſdictionem, quam præſenti decreto ſit comprehenſum: quibus ſancta Synodus derogare non intendit.

Caput VII.

Cum in beneficiis eccleſiaſticis ea, quæ hereditariæ ſucceſſionis imaginem referunt, ſacris conſtitutionibus ſint odioſa, & Patrum decretis contraria, nemini in poſterum acceſſus, aut regreſſus, etiam de conſenſu, ad beneficium eccleſiaſticum, cuiuſcumque qualitatis, concedatur; nec hactenus conceſſi ſuſpendantur, extendantur, aut transferantur. Hocq. decretum in quibuſcumque beneficiis eccleſiaſticis, ac etiam cathedralibus eccleſiis, ac in quibuſcumque perſonis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In Coadiutoriis quoque cum futura ſucceſſione idem poſthac obſeruetur, ut nemini in quibuſcumque beneficiis eccleſiaſticis permittantur. Quod ſi quando eccleſiæ cathodralis, aut monaſterii urgens neceſſitas, aut euidens utilitas poſtulet Prælato dari Coadiutorem; is non alias cum futura ſucceſſione detur, quam hæc cauſa prius diligenter a Sanctiſſimo Romano Pontifice ſit cognita; & qualitates omnes in illo concurrere certum ſit, quæ a iure, & decretis huius ſanctæ Synodi in Epiſcopis, & Prælatis requiruntur: alias conceſſiones ſuper his factæ ſurrepticiæ eſſe cenſeantur.

De concessione prob. de Cler. egrot

Caput

Caput VIII.

Admonet ſancta Synodus quoſcumque eccleſiaſtica beneficia, ſæcularia, ſeu regularia, obtinentes, ut hoſpitalitatis officiū, a ſanctis Patribus frequenter commendatum, quantū per eorum prouentus licebit, prompte, benigneq. exercere aſſueſcant; memores, eos, qui hoſpitalitatē amant, Christum in hoſpitibus recipere. Illis uero, qui hoſpitalia uulgo nuncupata, ſeu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, ſenum, pauperumue uſum præcipue inſtituta, in commendam, adminiſtrationem, aut quemcumque titulum, aut etiam eccleſiis ſuis unita, obtinent; uel ſi eccleſiæ parochiales, hoſpitalibus forte unitæ, aut in hoſpitalia erectæ, earumq. patronis in adminiſtrationem conceſſæ ſint: præcipit omnino, ut impoſitum illis onus, officiumue adminiſtrent, atque hoſpitalitatem, quam debent, ex fructibus, ad id deputatis, actu exerceant, iuxta Conſtitutionem Concilii Viennenſis, alias in hac eadem Synodo, ſub fel. rec. Paulo III, innouatam, quæ incipit, Quia contingit. Quod ſi hoſpitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum perſonarum genus ſuſcipiendum fuerint inſtituta; nec in loco, ubi ſunt dicta hoſpitalia, ſimiles perſonæ, aut perpaucæ reperiantur; mandat adhuc, ut fructus illorum in alium pium uſum, qui eorum inſtitutioni proximior ſit, ac pro loco, & tempore utilior, conuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum uſu peritiores ſint, per ipſum deligendis, magis expedire uiſum fuerit: niſi aliter forte, etiam in hunc euentum, in eorum fundatione, aut inſtitutione fuerit expreſſum: quo caſu, quod ordinatum fuit, obſeruari curet Epiſcopus; aut, ſi id non poſſit, ipſe, prout ſupra, utiliter prouideat. Itaque ſi prædicti omnes, & ſinguli, cuiuſcumque Ordinis, & religionis, & dignitatis, etiam ſi laici fuerint, qui adminiſtrationem hoſpitalium habent, nō tamen Regularibus ſubiecti, ubi uiget Regularis obſeruantia, ab Ordinario moniti, hoſpitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, neceſſariis, re ipſa obire ceſſauerint; non ſolum per eccleſiaſticas cenſuras, & alia iuris remedia ad id compelli poſſint; ſed etiam hoſpitalis

De religiosis domibus

talis ipſius adminiſtratione, curaue perpetuo priuari poſſint; aliiq. eorum loco ab iis, ad quos ſpectabit, ſubſtituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum reſtitutionem, quos cótra ipſorum hoſpitalium inſtitutionem perceperunt, quæ nulla eis remiſſione, aut cõpoſitione indulgeatur, in foro conſcientiæ teneantur: nec adminiſtratio, ſeu gubernatio huiuſmodi locorum uni & eidem perſonæ ultra triennium deinceps committatur; niſi aliter in fundatione cautũ reperiatur: non obſtante, quo ad omnia ſupradicta, quacumque unione, exemptione, & conſuetudine in contrarium, etiam immemorabili, ſeu priuilegiis, aut indultis quibuſcumque.

Caput IX.

De iure patron.

Sicuti legitima patronatuum iura tollere, piasq. fidelium uoluntates in eorum inſtitutione uiolare æquum non eſt: ſic etiam, ut hoc colore beneficia eccleſiaſtica in ſeruitutem, quod a multis impudenter fit, redigantur, non eſt permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obſeruetur; decernit ſancta Synodus, ut titulus iuris patronatus ſit ex fundatione, uel dotatione; qui ex authentico documento, & aliis iure requiſitis oſtendatur; ſiue etiam ex multiplicatis præſentationibus per antiquiſſimũ temporis curſum, qui hominũ memoriã excedat, aliaſue ſecundum iuris diſpoſitionem. In iis uero perſonis, ſeu Cõmunitatibus, uel Vniuerſitatibus, in quibus id ius plerũque ex uſurpatione potius quæſitum præſumi ſolet, plenior, & exactior probatio ad docendam uerũ titulum requiratur. nec immemorabilis temporis probatio aliter eis ſuffragetur, quam ſi, præter reliqua ad eam neceſſaria, præſentationes, etiam continuatæ, non minori ſaltem, quam quinquaginta annorum ſpatio, quæ omnes effectum ſortitæ ſint, authẽticis ſcripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficiis, tam ſæcularibus, quam regularibus, ſeu parochialibus, uel dignitatibus, aut quibuſcũque aliis beneficiis, in cathedrali, uel collegiata eccleſia, ſeu facultates, & priuilegia conceſſa, tam in uim patronatus, quã alio quocumque iure nominandi, eligendi, præſen-

præſentandi ad ea, cum uacant, exceptis patronatibus, ſuper cathedralibus eccleſiis competentibus, & exceptis aliis, quæ ad Imperatorem, & Reges, ſeu regna poſſidentes, aliosq. ſublimes, ac ſupremos Principes, iura Imperii in dominiis ſuis habentes, pertinent; & quæ in fauorem Studiorum generalium conceſſa ſunt, in totum prorſus abrogata, & irrita cum quaſi poſſeſſione inde ſecuta intelligantur. Beneficiaq. huiuſmodi, tamquam libera, a ſuis collatoribus conferantur; ac prouiſiones huiuſmodi plenum effectum conſequantur. Ad hæc, liceat Epiſcopo, præſentatos a patronis, ſi idonei non fuerint, repellere. Quod ſi ad inferiores inſtitutio pertineat; ab Epiſcopo tamen, iuxta alias ſtatuta ab hac ſancta Synodo, examinentur: alioquin inſtitutio, ab inferioribus facta, irrita ſit, & inanis. Patroni autem beneficiorum, cuiuſcumque Ordinis, & dignitatis, etiam ſi Communitates, Vniuerſitates, collegia quæcumque Clericorum, uel laicorum exiſtant, in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcumque beneficiorum, etiam ſi uere de iurepatronatus ipſorum ex fundatione, & dotatione eſſent, nullatenus, nullaue cauſa, uel occaſione ſe ingerant; ſed illos libere Rectori, ſeu beneficiato, non obſtante etiam quacumque conſuetudine, diſtribuendos dimittant. Nec dictum iuſpatronatus uenditionis, aut alio quocumque titulo in alios contra canonicas ſanctiones transferre præſumant. ſi ſecus fecerint; excommunicationis, & interdicti pœnis ſubiiciantur; & dicto iurepatronatus, ipſo iure, priuati exiſtant. Inſuper acceſſiones, per uiam unionis factæ de beneficiis liberis, ad eccleſias iuriſpatronatui, etiam laicorum, ſubiectas, tam ad parochiales, quam ad alia quæcumque beneficia, etiam ſimplicia, ſeu dignitates, uel hoſpitalia, ita ut prædicta beneficia libera eiuſdem naturæ cum iis, quibuſcum uniuntur, efficiantur, atque ſub iurepatronatus conſtituantur. Hæ ſi nondum plenarium ſortitæ ſunt effectum; uel deinceps ad cuiuſuis inſtantiam fient, quacumque auctoritate, etiam Apoſtolica, conceſſæ fuerint, ſimul cum unionibus ipſis per ſurreptionem obtentæ intelligantur: non obſtante quacumque in iis uerborum forma, ſeu derogatione, quæ habeatur pro expreſſa: nec executioni amplius demandentur; ſed beneficia ipſa unita, cum uacauerint, libere, ut antea,

confe-

conferantur. Quæ uero a quadraginta annis citra factæ, effectum & plenam incorporationem ſunt conſecutæ; hæ nihilominus ab Ordinariis, tamquam a Sede Apoſtolica delegatis, reuideantur, & examinentur; ac quæ per ſubreptionem, uel obreptionem obtentæ fuerint, ſimul cum unionibus irritæ declarentur; ac beneficia ipſa ſeparentur, & aliis conferantur. Similiter quoque patronatus quicumque in eccleſiis, & quibuſcumque aliis beneficiis, etiam dignitatibus antea liberis, acquiſiti a quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, ſeu ex augumento dotis, ſeu ex noua conſtructione, uel alia ſimili cauſa, etiam auctoritate Sedis Apoſtolicæ, ab iiſdem Ordinariis, uti delegatis, ut ſupra, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegiis impediantur, diligenter cognoſcantur: et quos non repererint, ob maxime euidentem eccleſiæ, uel beneficii, ſeu dignitatis neceſſitatem legitime conſtitutos eſſe, in totum reuocent; atque beneficia huiuſmodi ſine damno illa poſſidentiũ, & reſtituto patronis eo, quod ab eis iccirco datum eſt, in priſtinum libertatis ſtatum reducant: non obſtantibus priuilegiis, conſtitutionibus, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Caput X.

Quoniam ob malitioſam petentium ſuggeſtionem, & quandoque ob locorum longinquitatem, perſonarum notitia, quibus cauſæ mandantur, uſqueadeo haberi nõ poteſt; hincq. interdum iudicibus, non undequaque idoneis, cauſæ in partibus delegantur: ſtatuit ſancta Synodus, in ſingulis Conciliis prouincialibus, aut diœceſanis aliquot perſonas, quæ qualitates habeant, iuxta Conſtitutionem Bonifacii VIII, quæ incipit, Statutum: & alioquin ad id aptas deſignari, ut præter Ordinarios locorũ iis etiam poſthac cauſæ eccleſiaſticæ, ac ſpirituales, & ad forum eccleſiaſticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, ſi aliquem interim ex deſignatis mori contigerit; ſubſtituat Ordinarius loci cum conſilio Capituli alium in eius locum uſque ad futuram prouincialem, aut diœceſanam Synodum: ita ut habeat quæque diœceſis quattuor ſaltem, aut etiam plures probatas per-

ſonas

ſonas, ac ut ſupra qualificatas; quibus huiuſmodi cauſæ a quolibet Legato, uel Nuncio, atque etiam a Sede Apoſtolica committantur: alioquin poſt deſignationem factam, quam ſtatim Epiſcopi ad ſummum Romanum Pontificem tranſmittant, delegationes quæcumque aliorum iudicum aliis, quam his, factæ, ſurrepticiæ cenſeantur. Admonet dehinc ſancta Synodus tam Ordinarios, quam alios quoſcumque iudices, ut terminandis cauſis, quanta fieri poterit breuiate, ſtudeant; ac litigatorum artibus, ſeu in litis conteſtatione, ſeu alia parte iudicii differenda, modis omnibus aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

Caput XI.

Magnam eccleſiis perniciem afferre ſolet, cum earum bona, repræſentata pecunia, in ſucceſſorum præiudicium aliis locantur. omnes igitur hæ locationes, ſi anticipatis ſolutionibus fient, nullatenus in præiudicium ſucceſſorum ualidæ intelligantur: quocumque indulto, aut priuilegio non obſtante: nec huiuſmodi locationes in Romana Curia, uel extra eam confirmentur. Non liceat etiam, iurisdictiones eccleſiaſticas, ſeu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in ſpiritualibus, locare; nec conductoribus per ſe, aut alios ea exercere: aliterq. conceſſiones, etiam a Sede Apoſtolica factæ, ſurrepticiæ cenſeantur. Locationes uero rerum eccleſiaſticarum, etiam auctoritate Apoſtolica cõfirmatas, ſancta Synodus irritas decernit, quas a triginta annis citra, ad longum tempus, ſeu, ut in nonnullis partibus, ad uiginti nouem, ſeu bis uiginti nouem annos, uocant factas, Synodus prouincialis, uel deputandi ab ea, in damnum Eccleſiæ, & contra canonicas ſanctiones contractas fuiſſe iudicabunt.

Caput XII.

Non ſunt ferendi, qui uariis artibus decimas, eccleſiis obuenientes, ſubtrahere moliuntur; aut qui ab aliis ſoluendas temere occupant, & in rem ſuam uertunt: cum decimarum ſolutio debita ſit Deo: et qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt. Præcipit igitur ſancta Synodus omnibus, cuiuſcumque gradus, & condicionis ſint, ad quos decimarum ſolutio ſpectat, ut eas, ad quas de iure tenentur, in poſterum cathe-

drali,

drali, aut quibuſcumque aliis eccleſiis, uel perſonis, quibus legitime debentur, integre perſoluant. Qui uero eas aut ſubtrahunt, aut impediunt; excommunicentur; nec ab hoc crimine, niſi plena reſtitutione ſecuta, abſoluantur. Hortatur dehinc omnes, & ſingulos, pro Chriſtiana caritate, debitoq. erga Paſtores ſuos munere, ut de bonis ſibi a Deo collatis, Epiſcopis, & Parochis, qui tenuioribus præſunt eccleſiis, large ſubuenire, ad Dei laudem, atque ad Paſtorum ſuorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

Caput XIII.

Decernit ſancta Synodus, ut quibuſcumque in locis, iam ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeralium dicitur, cathedrali, aut parochiali eccleſiæ ſolita eſſet perſolui, ac poſtea fuerit, ex quocumque priuilegio, aliis monaſteriis, hoſpitalibus, aut quibuſcumque locis piis cõceſſa, eadem poſthac integro iure, & eadem portione, quæ antea ſolebat, cathedrali, ſeu parochiali eccleſiæ perſoluatur: non obſtantibus conceſſionibus, gratiis, priuilegiis, etiam, Mari magno, nuncupatis, aut aliis quibuſcumque.

Caput XIIII.

Quam turpe, ac Clericorũ nomine, qui ſe diuino cultui addixerunt, ſit indignum, in impudicitiæ ſordibus, immundoq. concubinatu uerſari, ſatis res ipſa, communi fidelium omnium offenſione, ſummoq. clericalis militiæ dedecore, teſtatur. Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac uitæ integritatem miniſtri eccleſiæ reuocentur; populuſq. hinc eos magis diſcat uereri, quo illos uita honeſtiores cognouerit: prohibet ſancta Synodus quibuſcumque Clericis, ne cõcubinas, aut alias mulieres, de quibus poſſit haberi ſuſpicio, in domo, uel extra detinere, aut cum iis ullam conſuetudinẽ habere audeant: alioquin pœnis, a ſacris Canonibus, uel ſtatutis eccleſiarũ impoſitis, puniantur. Quod ſi, a Superioribus moniti, ab iis ſe nõ abſtinuerint; tertia parte fructuũ, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum ſuorum quorumcumque, & penſionũ ipſo facto ſint priuati; quæ fabricæ eccleſiæ, aut alteri pio loco arbitrio Epiſcopi applicetur. Sin uero, in delicto eodem cum eadem, uel alia femina perſeuerantes, ſecundæ moniti-

tioni,

una una
2, 2 ſ. ſ. C.
3, 3.
10 20

tioni adhuc non paruerint; non tantum fructus omnes, ac prouentus ſuorum beneficiorum, & penſiones eo ipſo amittant, qui prædictis locis applicentur, ſed etiam a beneficiorum ipſorum adminiſtratione, quoad Ordinarius, etiam uti Sedis Apoſtolicæ delegatus, arbitrabitur, ſuſpendantur: &, ſi ita ſuſpenſi, nihilominus eas non expellant; aut cum iis etiam uerſentur; tunc beneficiis, portionibus, ac officiis, & penſionibus quibuſcumque eccleſiaſticis perpetuo priuentur, atque inhabiles, ac indigni quibuſcumque honoribus, dignitatibus, beneficiis, ac officiis in poſterum reddantur; donec poſt manifeſtam uitæ emẽdationem ab eorum Superioribus cum iis ex cauſa uiſum fuerit diſpenſandum. Sed ſi, poſtquam eas ſemel dimiſerint, intermiſſum conſortium repetere, aut alias huiuſmodi ſcandaloſas mulieres ſibi adiungere auſi fuerint; præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quæuis appellatio, aut exemptio, prædictam executionem impediat, aut ſuſpendat: ſupradictorumq. omnium cognitio non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, ſed ad Epiſcopos ipſos pertineat: qui, ſine ſtrepitu, & figura iudicii, & ſola facti ueritate inſpecta, procedere poſſint. Clerici uero, beneficia eccleſiaſtica, aut penſiones non habentes, iuxta delicti, & contumaciæ perſeuerantiam, & qualitatem ab ipſo Epiſcopo carceris pœna, ſuſpenſione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliiſue modis, iuxta ſacros canones, puniantur. Epiſcopi quoque, quod abſit, ſi ab huiuſmodi crimine non abſtinuerint; &, a Synodo prouinciali admoniti, ſe non emendauerint; ipſo facto ſint ſuſpenſi: et, ſi perſeuerent, etiam ad Sanctiſſimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur: qui pro qualitate culpæ, etiam per priuationem, ſi opus erit, in eos animaduertat.

Caput XV.

Vt paternæ incontinentiæ memoria a locis Deo conſecratis, quos maxime puritas, ſanctitasq. decet, longiſſime arceatur; non liceat filiis Clericorum, qui nõ ex legitimo nati ſunt matrimonio, in eccleſiis, ubi eorum patres beneficium aliquod eccleſiaſticum habent, aut habuerunt, quodcumque, etiam diſſimile, beneficium obtinere; nec in dictis eccleſiis quoquo modo miniſtrare; nec penſiones ſuper fructibus beneficiorum, quæ parentes eo-

De filiis presb. ord. uel nõ ord.

rum obtinent, uel alias obtinuerunt; habere. Quod ſi in præſenti pater, & filius in eadem eccleſia beneficia obtinere reperiantur; cogatur filius ſuum beneficium reſignare, aut cum alio permutare extra eccleſiam intra trium menſium ſpatium: alias ipſo iure eo priuatus exiſtat; & ſuper iis quæcumque diſpenſatio ſurreptitia cenſeatur. Ad hæc, reciprocæ reſignationes, ſi quæ poſthac a parentibus Clericis in fauorem filiorum fient, ut alter alterius beneficium conſequatur; in fraudem huius decreti, & canonicarum ſanctionum factæ omnino cenſeantur: nec collationes ſecutæ, ui gore huiuſmodi reſignationū, ſeu aliarum quarumcumque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipſis Clericorum filiis ſuffragentur.

Caput XVI.

Statuit ſancta Synodus, ut eccleſiaſtica beneficia ſæcularia, quocumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæua eorum inſtitutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in ſimplex beneficium, etiam aſſignata Vicario perpetuo congrua portione, non conuertantur: non obſtantibus quibuſcumque gratiis, quæ ſuum plenarium effectum non ſunt conſecutæ. In iis uero, in quibus contra earum inſtitutionem, ſeu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum tranſlata eſt, etiam ſi in hoc ſtatu ab immemorabili tempore reperiantur, ſi congrua portio fructuum Vicario eccleſiæ, quocumque nomine is appelletur, non fuerit aſſignata; ea quamprimum, & ad minus intra annum a fine præſentis Concilii, arbitrio Ordinarii, iuxta formam decreti ſub fel. rec. Paulo III aſſignetur. quod ſi id commode fieri non poſſit; aut intra dictum terminum factum non erit: cum primum per ceſſum, uel deceſſum Vicarii, ſeu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum uacauerit; beneficium curam animarum recipiat; ac Vicariæ nomen ceſſet; & in antiquum ſtatum reſtituatur.

Caput XVII.

Non poteſt ſancta Synodus non grauiter dolere, audiens Epiſcopos aliquos, ſui ſtatus oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter dehoneſtare; qui cum Regum miniſtris, Regulis, & Baronibus in eccleſia, & extra, indecenti quadam demiſſione ſe gerunt,

runt, & ueluti inferiores miniſtri altaris, nimis indigne non ſolum loco cedunt, ſed etiam perſonaliter illis inſeruiunt. Quæ hæc, & ſimilia deteſtans ſancta Synodus, ſacros Canones omnes, Conciliaq. generalia, atque alias Apoſtolicas ſanctiones ad dignitatis Epiſcopalis decorum, & grauitatem pertinētes, renouando, præcipit, ut ab huiuſmodi in poſterum Epiſcopi ſe abſtineant; mandans eiſdem, ut tam in eccleſia, quam foris ſuum gradum, & ordinem præ oculis habentes, ubique ſe Patres, & Paſtores eſſe meminerint; reliquis uero tam Principibus, quam cęteris omnibus, ut eos paterno honore, ac debita reuerētia proſequātur.

Caput XVIII.

Sicuti publice expedit, legis uinculum quandoque relaxare, ut plenius, euenientibus caſibus, & neceſſitatibus, pro communi utilitate ſatisfiat: ſic frequentius legem ſoluere, exemploq. potius, quam certo perſonarum, rerumq. delectu, petentibus indulgere, nil aliud eſt, quam unicuique ad leges tranſgrediendas aditum aperire. Quapropter ſciant uniuerſi, ſacratiſſimos Canones exacte ab omnibus, &, quoad eius fieri poterit, indiſtincte obſeruandos. Quod ſi urgens, iuſtaq. ratio, & maior quandoque utilitas poſtulauerit, cum aliquibus di[illegible] id, cauſa cognita, ac ſumma maturitate, atq[illegible]uos diſpenſatio pertinebit, erit præ[illegible] ſurrepticia cenſeatur.

Caput XIX.

Deteſtabilis duellorū uſus, fabricante Diabolo, introductus, ut cruenta corporum morte animarum etiam perniciem lucretur, ex Chriſtiano orbe penitus exterminetur: Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio nomine, Domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris ſuis inter Chriſtianos conceſſerint, eo ipſo ſint excommunicati; ac iuriſdictione, & dominio ciuitatis, caſtri, aut loci, in quo, uel apud quem duellum fieri permiſerint, quod ab Eccleſia obtinent, priuati intelligantur; &, ſi feudalia ſint, directis Dominis ſtatim acquirantur. Qui uero pugnam cōmiſerint, & qui eorum patrini uocantur; excommunicationis, ac omnium bono-

rum ſuorum proſcriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant; & ut homicidæ, iuxta ſacros canones, puniri debeant. et, ſi in ipſo conflictu deceſſerint; perpetuo careant eccleſiaſtica ſepultura. Illi etiam, qui conſilium in cauſa duelli, tam in iure, quam facto dederint; aut alia quacumque ratione ad id quemquã ſuaſerint; necnon ſpectatores excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis uinculo teneantur: non obſtante quocumque priuilegio, ſeu praua conſuetudine, etiam immemorabili.

Caput XX.

Cupiens ſancta Synodus eccleſiaſticam diſciplinam in Chriſtiano populo non ſolum reſtitui, ſed etiam perpetuo ſartam tectam a quibuſcumque impedimentis conſeruari; præter ea, quæ de eccleſiaſticis perſonis conſtituit, ſæculares quoque Principes officii ſui admonendos eſſe cenſuit; confidens, eos, ut Catholicos, quos Deus ſanctæ fidei, Eccleſiæq. protectores eſſe uoluit, ius ſuum Eccleſiæ reſtitui, non tantum eſſe conceſſuros; ſed etiam ſubditos ſuos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & ſuperiores Ordines reuerentiam reuocaturos; nec permiſſuros, ut Officiales, aut inferiores magiſtratus, Eccleſiæ & perſonarũ eccleſiaſticarum Immunitatem, Dei ordinatione, & canonicis ſanctionibus conſtitutam, aliquo cupiditatis ſtudio, ſeu inconſideratione aliqua uiolent; ſed una cum ipſis Principibus debitam ſacris ſummorum Pontificum, & Conciliorum cõſtitutionibus obſeruantiam præſtent. Decernit itaque, & præcipit, ſacros canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apoſtolicas ſanctiones in fauorem eccleſiaſticarum perſonarũ, libertatis eccleſiaſticæ, & contra eius uiolatores editas, quæ omnia præſenti etiam decreto innouat, exacte ab omnibus obſeruari debere. Proptereaq. admonet Imperatorem, Reges, Reſp. Principes, & omnes, & ſingulos, cuiuſcumque ſtatus, & dignitatis extiterint; ut, quo largius bonis temporalibus, atque in alios poteſtate ſunt ornati, eo ſanctius, quæ eccleſiaſtici iuris ſunt, tamquam Dei præcipua, eiusq. patrocinio tecta, uenerentur; nec ab ullis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliiſue Dominis temporalibus, ſeu magiſtratibus, maximeq. miniſtris ipſorum Principum lædi patiantur; ſed ſeuere in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iuriſdictionem

ctionem impediunt, animaduertant: quibus etiam ipſimet exemplo ad pietatem, religionem, eccleſiarumq. protectioné exiſtant; imitátes anteriores optimos, religioſiſſimosq. Principes, qui res Eccleſiæ ſua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorũ iniuria uindicarunt. Adeoq. ea in re quiſque officium ſuum ſedulo præſtet; quo cultus diuinus deuote exerceri, & Prælati, ceteriq. Clerici in reſidentiis, & officiis ſuis, quieti, & ſine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere ualeant.

Caput XXI.

Poſtremo ſancta Synodus, omnia, & ſingula, ſub quibuſcumque clauſulis, & uerbis, quæ de morum reformatione, atque eccleſiaſtica diſciplina, tam ſub fel. rec. Paulo III, ac Iulio III, quam ſub Beatiſſimo Pio IIII, Pontificibus Maximis, in hoc ſacro Concilio ſtatuta ſunt, declarat, ita decreta fuiſſe, ut in his ſalua ſemper auctoritas Sedis Apoſtolicæ & ſit, & eſſe intelligatur.

Decretum de continuanda Seſſione in diem ſequentem.

Cum ea omnia, quæ in præſenti Seſſione tractanda erant, quia hora tarda eſt, commode expediri non poſſint; propterea iuxta id, quod in generali Congregatione a Patribus ſtatutum fuit, ea, quæ ſuperſunt, in diem craſtinam, hanc eandem Seſſionem continuando, differuntur.

CONTINVATIO SESSIONIS DIE IIII DEC.

Decretum de indulgentiis.

CVM poteſtas conferendi indulgentias a Chriſto Eccleſiæ conceſſa ſit; atque huiuſmodi poteſtate, diuinitus ſibi tradita, antiquiſſimis etiá temporibus illa uſa fuerit: ſacroſancta Synodus indulgentiarum uſum, Chriſtiano populo maxime ſalutarem, & ſacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Eccleſia retinendum eſſe docet, & præcipit; eosq. anathemate damnat, qui aut inutiles eſſe aſſerunt, uel eas concedendi in Eccleſia poteſtatem eſſe negant. In his tamen concedendis moderationem, iuxta ueterem, & probatam in Eccleſia conſuetudi-

nem, adhiberi cupit; ne nimia facilitate eccleſiaſtica diſciplina eneruetur. Abuſus uero, qui in his irrepſerunt, & quorum occaſione inſigne hoc indulgentiarum nomen ab hæreticis blaſphematur, emendatos, & correctos cupiens, præſenti decreto generaliter ſtatuit, prauos quæſtus omnes pro his conſequendis, unde plurima in Chriſtiano populo abuſuum cauſa fluxit, omnino abolendos eſſe. Ceteros uero, qui ex ſuperſtitione, ignorantia, irreuerẽtia, aut aliunde quomodocumque prouenerunt; cum ob multiplices locorum, & prouinciarum, apud quas hi cõmittuntur, corruptelas commode nequeant ſpecialiter prohiberi; mandat omnibus Epiſcopis, ut diligenter quiſque huiuſmodi abuſus eccleſiæ ſuæ colligat, eosq. in prima Synodo prouinciali referat: ut aliorum quoque Epiſcoporum ſententia cogniti, ſtatim ad ſummum Romanum Pontificem deferãtur: cuius auctoritate, & prudentia, quod uniuerſali Eccleſiæ expediet, ſtatuatur: ut ita ſanctarum indulgentiarum munus pie, ſancte, & incorrupte omnibus fidelibus diſpenſetur.

De delectu ciborum, ieiuniis, & diebus feſtis.

Inſuper hortatur ſancta Synodus, & per ſanctiſſimum Domini noſtri, atque Saluatoris aduentum Paſtores omnes obteſtatur, ut tamquam boni milites illa omnia, quæ ſancta Romana Eccleſia, omnium eccleſiarum mater, & magiſtra, ſtatuit, necnon ea, quæ tam in hoc Concilio, quam in aliis œcumenicis ſtatuta ſunt, quibuſcumque fidelibus ſedulo commendent; omniq. diligentia utantur, ut illis omnibus, & iis præcipue ſint obſequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, ut ciborũ delectus, & ieiunia; uel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, ut dierum feſtorum deuota, & religioſa celebratio; admonentes populos crebro, obedire Præpoſitis ſuis: quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient; qui uero contemnunt, Deum ipſum ultorem ſentient.

De Indice librorum, Catechiſmo, Breuiario, & Miſſali.

Sacroſancta Synodus in ſecunda Seſſione, ſub Sanctiſſimo Domino noſtro Pio Quarto celebrata, delectis quibuſdam Patribus

com-

commiſit, ut de uariis cenſuris, ac libris, uel ſuſpectis, uel perniciosis, quid facto opus eſſet, conſiderarent; atque ad ipſam ſanctam Synodum referrent: audiens nunc, huic operi ab eis extremam manum impoſitam eſſe; nec tamen, ob librorum uarietatē, & multitudinē, diſtincte, & cōmode poſſit a ſancta Synodo diiudicari; præcipit, ut, quidquid ab illis præſtitū eſt, Sanctiſſimo Romano Pontifici exhibeatur; ut eius iudicio, atque auctoritate terminetur, & euulgetur. Idemq. de Catechiſmo a Patribus, quibus illud mandatum fuerat, & de Miſſali, & Breuiario fieri mandat.

De loco Oratorum.

Declarat ſancta Synodus, ex loco aſſignato Oratoribus, tam eccleſiaſticis, quā ſæcularibus, in ſedendo, incedendo, aut quibuſcumque aliis actibus, nullum cuiquam eorum factum fuiſſe præiudicium; ſed omnia illorum, & Imperatoris, Regum, Rerum publicarum, ac Principum ſuorum iura, & prærogatiuas illæſas, & ſaluas eſſe, in eodemq. ſtatu permanere, prout ante præſens Concilium reperiebantur.

De recipiendis, & obſeruandis decretis Concilii.

Tanta fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inueterata malitia, ut nihil tam clarum in fide noſtra aſſerenda umquā fuerit, aut tam certo ſtatutum; quod non, humani generis hoſte ſuadente, illi errore aliquo contaminauerint. ea propter ſancta Synodus id potiſſimum curauit, ut præcipuos hæreticorum noſtri temporis errores damnaret, & anathematizaret; ueramq. & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnauit, anathematizauit, & definiuit. Cumq. tamdiu tot Epiſcopi, ex uariis Chriſtiani orbis prouinciis euocati, ſine magna gregis ſibi commiſſi iactura, & uniuerſali periculo ab eccleſiis abeſſe non poſſint; nec ulla ſpes reſtet, hæreticos, toties, fide etiam publica, quam deſiderarunt, inuitatos, & tamdiu expectatos, huc amplius aduenturos; ideoq. tandem huic ſacro Concilio finem imponere neceſſe ſit: ſupereſt nunc, ut Principes omnes, quod facit, in Domino moneat, ad operam ſuam ita præſtandam, ut, quæ ab ea decreta ſunt, ab hæreticis deprauari, aut uiolari non permittant; ſed ab his, & omnibus deuote recipiantur, & fideliter

liter obſeruentur. Quod ſi in his recipiendis aliqua difficultas oriatur; aut aliqua inciderint, quæ declarationem, quod non credit, aut definitionem poſtulent; præter alia remedia, in hoc Concilio inſtituta, confidit ſancta Synodus Beatiſſimum Romanum Pontificem curaturum, ut uel euocatis ex illis præſertim prouinciis, unde difficultas orta fuerit, iis, quos eidem negotio tractando uiderit expedire, uel etiam Concilii generalis celebratione, ſi neceſſarium iudicauerit, uel commodiore quacumque ratione ei uiſum fuerit, prouinciarum neceſſitatibus, pro Dei gloria, & Eccleſiæ tranquillitate, conſulatur.

De recitandis Decretis Concilii ſub Paulo III, & Iulio III, in Seſſione.

Quoniam diuerſis temporibus, tam ſub fel. rec. Paulo III, quam Iulio III, multa in hoc ſacro Concilio, quo ad dogmata, ac morum reformationem, ſtatuta, & definita ſunt; uult ſancta Synodus, ut illa nunc recitentur, & legantur.

Recitata ſunt.

De fine Concilii, & confirmatione petenda a Sanctiſſimo Domino noſtro.

Illuſtriſſimi Domini, Reuerendiſſimiq. Patres, Placet ne uobis, ut ad laudem Dei omnipotentis huic ſacræ œcumenicæ Synodo finis imponatur? & omnium, & ſingulorũ, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam ſub Sanctiſſimo Domino noſtro Pio IIII, Romanis Pontificibus, in ea decreta, & definita ſunt, confirmatio nomine ſanctæ huius Synodi per Apoſtolicæ Sedis Legatos, & Præſidẽtes a Beatiſſimo Romano Pont. petatur?

Reſponderunt, Placet.

POSTMODVM Illuſtriſſimus & Reuerendiſſimus Cardinalis Moronus, primus Legatus, & Præſidens, benedicens ſanctæ Synodo, dixit: POST GRATIAS DEO ACTAS, REVERENDISSIMI PATRES ITE IN PACE. Qui reſponderunt, AMEN.

ACCLAMATIONES PATRVM IN FINE CONCILII.

CARDINALIS A LOTHARINGIA.

Beatiſſimo Pio Papæ, & Domino noſtro, Sanctæ, & Vniuerſalis Eccleſiæ Pontifici, multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRVM.

Domine Deus, Sanctiſſimum Patrem diutiſſime Eccleſiæ tuæ conſerua; multos annos.

Card. Beatiſſimorum ſummorum Pontificum animabus, Pauli III, & Iulii III, quorum auctoritate hoc ſacrum generale Concilium inchoatum eſt, pax a Domino, & æterna gloria, atque felicitas in luce Sanctorum.

Reſp. Memoria in benedictione ſit.

Card. Caroli V Imperatoris, & Sereniſſimorum Regum, qui hoc uniuerſale Concilium promouerunt, & protexerunt, memoria in benedictione ſit.

Reſp. Amen, Amen.

Card. Sereniſſimo Imperatori Ferdinando, ſemper Auguſto, Orrhodoxo, & Pacifico,& omnibus Regibus, Repuſp.& Principibus noſtris, multi anni.

Reſp. Pium, & Chriſtianum Imperatorem Domine conſerua: Imperator cæleſtis terrenos Reges, rectæ fidei conſeruatores, cuſtodi.

Card. Apoſtolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Præſidentibus, cum multis annis magnæ gratiæ.

Reſp. Magnæ gratiæ: Dominus retribuat.

Card. Reuerendiſſimis Cardinalibus, & Illuſtribus Oratoribus.

Reſp. Magnas gratias, multos annos.

Card. Sanctiſſimis Epiſcopis uita, & felix ad eccleſias ſuas reditus.

Reſp. Præconibus ueritatis perpetua memoria: Orthodoxo Senatuī multos annos.

Card. Sacroſancta œcumenica Tridentina Synodus: eius fidem confiteamur: eius decreta ſemper ſeruemus.

Reſp. Semper confiteamur, ſemper ſeruemus.

Card. Omnes ita credimus: omnes id ipſum ſentimus: omnes conſentientes, & amplectentes ſubſcribimus. Hæc eſt fides beati Petri, & Apoſtolorum: hæc eſt fides Patrum: hæc eſt fides orthodoxorum.

Reſp. Ita credimus; ita ſentimus; ita ſubſcribimus.

Card. His decretis inhærentes, digni reddamur miſericordiis, & gratia primi, & magni ſupremi Sacerdotis, Ieſu Chriſti Dei, intercedente ſimul inuiolata Domina noſtra ſancta Deipara, & omnibus Sanctis.

Reſp. Fiat, fiat: Amen, Amen.

Card. Anathema cunctis hæreticis.

Reſp. Anathema, anathema.

Poſt hæc mandatum fuit a Legatis, & Præſidentibus ſub pœna excommunicationis omnibus Patribus, ut, antequam diſcederent e ciuitate Tridentina, ſubſcriberent manu propriâ decretis Concilii; aut ea per publicum inſtrumentum approbarent. Qui omnes deinde ſubſcripſerunt, & fuerunt numero C C L V, uidelicet, Legati IIII, Cardinales II, Patriarchæ III, Archiepiſcopi X X V, Epiſcopi C L X V III, Abbates VII, Procuratores abſentium cum legitimo mandato XXXIX, Generales Ordinum VII.

LAVS DEO.

Concordat cum originali: in cuius fidem ſubſcripſimus,

Ego Angelus Maſſarellus, Epiſcopus Theleſinus, ſacri Concilii Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comenſis, eiuſdem Concilii Notarius.

Ego Cynthius Pamphilus, Clericus Camerinenſis diœceſis, eiuſdem Concilii Notarius.

CONFIRMATIO CONCILII.

NOS Alexander, S. Laurentii in Damaſo Diaconus Cardinalis, de Farneſio, S. R. E. Vicecancellarius, fidem facimus, & atteſtamur, qualiter hodie, die Mercurii, XXVI Ianuarii, M D LXIIII, Pontificatus Sanctiſſimi D. noſtri D. Pii, diuina prouidentia Papæ Quarti, anno quinto, in Conſiſtorio ſecreto, apud S. Petrũ, Reuerendiſs. D D. mei, Cardinalis Moronus, & Simoneta, nuper reuerſi a ſacro Concilio Tridentino, cui uti Sedis Apoſtolicæ Legati præerant, petierunt ab eodem Sanctiſsimo D. noſtro ut infra.

Beatiſsime Pater, in Decreto ſuper fine Concilii œcumenici Tridentini, pridie nonas Decembris præteriti publicato, ſtatutũ fuit, ut per Sanctitatis Veſtræ, & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legatos, & Præſidentes peteretur

nomine

nomine dicti Concilii Sanctitate Veſtra confirmatio omnium, & ſingulorum, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam ſub Sanctitate Veſtra in eo decreta, & definita ſunt. Quapropter nos Ioannes Cardinalis Moronus, & Ludouicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati, & Præſidentes eramus, uolentes exequi quod in dicto decreto ſtabilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti Concilii œcumenici Tridentini, ut Sanctitas Veſtra dignetur confirmare omnia, & ſingula, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam ſub Sanctitate Veſtra in eo decreta, & definita ſunt.

Quibus auditis, Sanctitas Sua, uiſo, & lecto tenore dicti decreti, & habitis uotis Reuerendiſs. DD. meorum Cardinalium, reſpondit per hæc uerba.

Petitioni, nomine Concilii œcumenici Tridentini ſuper eius confirmatione per dictos Legatos nobis factæ, annuentes, omnia, & ſingula, quæ in dicto Concilio tam ſub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, prædeceſſoribus noſtris, quam Pontificatus noſtri tempore decreta, & definita ſunt, auctoritate Apoſtolica, etiam de uenerabilium fratrum noſtrorum Cardinalium conſilio, & aſſenſu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus, atque ab omnibus Chriſti fidelibus recipi, & inuiolabiliter obſeruari mandamus, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.

Ita eſt. A. Cardinalis
Farneſius, Vicecancell.

ROMAE, APVD PAVLVM MANVTIVM, ALDI F.
M D LXIIII.

BVLLA S. D. N. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVARTI,

SVPER CONFIRMATIONE œcumenici generalis Concilii Tridentini.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

BENEDICTVS Deus, & pater domini noſtri IESV CHRISTI, pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis: qui, reſpicere dignatus Eccleſiam ſuam ſanctam, tot procellis & tempeſtatibus agitatam, atque uexatam, & grauius in dies laborantem, apto tandem ei ſubuenit, optatoq. remedio. Ad plurimas, & pernicioſiſſimas hæreſes extirpandas, ad corrigendos mores, & reſtituendam eccleſiaſticam diſciplinam, ad pacem, & concordiam Chriſtiani populi procurandam indictum iam pridem in ciuitatem Tridentinam œcumenicum, & generale Concilium a piæ memoriæ Paulo III, prædeceſſore noſtro, & ſeſſionibus aliquot habitis cœptum fuerat: ab eius autem ſucceſſore Iulio in eandem urbem reuocatum, poſt alias ſeſſiones celebratas, uariis impedimẽtis, & difficultatibus obiectis, ne tum quidem peragi potuerat: itaque diutius intermiſſum fuerat, non ſine maximo mærore piorum omnium; cum quotidie magis Eccleſia eiuſmodi remedium imploraret. Nos autem poſt ſuſceptum Sedis Apoſtolicæ regimen, tam neceſſarium, ac ſalutare opus, ſicut Paſtoralis ſolicitudo monebat, diuinæ miſericordiæ fiducia perficere aggreſſi, adiuti pio ſtudio cariſſimi in Chriſto filii noſtri Ferdinandi Romanorum Imperatoris electi, & aliorum Chriſtianorum Regum, Rerumpublicarum, ac Principum, tandem conſecuti ſumus, quod nec diurnis, nec nocturnis curis elaborare deſtitimus, quodq. a patre luminum aſſidue precati ſumus. Cum enim eam in urbem undique ex Chriſtiani nominis nationibus conueniſſet, noſtris conuocata litteris, & ſua etiam ipſorum pietate excitata, Epiſcoporum, & aliorum inſignium Prælatorum maxima, & œcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios, & ſacrarum litterarum ſciẽtia, diuinique, & humani iuris cognitione præſtantes uiros, præſidentibus ipſi Synodo Sedis Apoſtolicæ Legatis, nobis adeo Concilii libertati fauentibus, ut etiam de rebus Sedi Apoſtolicæ proprie reſeruatis

liberum

liberum ipſi Concilio arbitrium per litteras, ad Legatos noſtros ſcriptas, ultro permiſerimus, quæ de Sacramentis, & aliis rebus, quæ quidem neceſſariæ uiſæ ſint, tractanda, definienda, & ſtatuenda reſtabant, ad confutandas hæreſes, ad tollendos abuſus, & emendandos mores, a ſacroſancta Synodo ſumma libertate, diligentiaq. tractata, & accurate, ac mature admodum definita, explicata, ſtatuta ſunt. Quibus rebus perfectis, Conciliũ tanta omnium, qui illi interfuerunt, concordia peractum fuit, ut conſenſum eum plane a Domino effectum fuiſſe conſtiterit; idq. in noſtris, atque omnium oculis ualde mirabile fuerit. Pro quo tam ſingulari Dei munere ſupplicationes ſtatim in alma hac Vrbe indiximus, quæ magna Cleri, & populi pietate celebratæ fuerunt; laudesque, & gratias diuinæ maieſtati merito perſoluendas curauimus; cum eiuſmodi Conciliũ exitus ſpem magnam, & prope certam attulerit fore, ut maiores in dies fructus ad Eccleſiam ex ipſius decretis, conſtitutionibusq. perueniant. Cum autem ipſa ſancta Synodus pro ſua erga Sedem Apoſtolicam reuerentia, antiquorum etiam Conciliorum ueſtigiis inhærens, decretorum ſuorum omnium, quæ noſtro, & prædeceſſorum noſtrorum tempore facta ſunt, confirmationem a nobis petierit, decreto de ea re in publica ſeſſione facto: Nos, ex Legatorum litteris prius, deinde poſt reditum eorum ex iis, quæ Synodi nomine diligenter retulerunt, poſtulatione ipſius Synodi cognita, habita ſuper hac re cum uenerabilibus fratribus noſtris, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, deliberatione matura, Sanctiq. Spiritus in primis auxilio inuocato, cum ea decreta omnia Catholica, & populo Chriſtiano utilia, ac ſalutaria eſſe cognouiſſemus, ad Dei omnipotentis laudem, de eorundem fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu, in Conſiſtorio noſtro ſecreto illa omnia, & ſingula auctoritate Apoſtolica hodie confirmauimus, & ab omnibus Chriſti fidelibus ſuſcipienda, ac ſeruanda eſſe decreuimus; ſicut harum quoque litterarum tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & ſuſcipi, obſeruariq. decernimus. Mandamus autem in uirtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœnis a ſacris canonibus conſtitutis, aliisq. grauioribus, etiam priuationis, arbitrio noſtro infligendis, uniuerſis, & ſingulis uenerabilibus fratribus noſtris, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis quibusuis eccleſiarum Prælatis, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, & dignitatis ſint, etiam ſi Cardinalatus honore præfulgeant, ut eadem decreta, & ſtatuta in eccleſiis ſuis, ciuitatibus, & diœceſibus, in iudicio, & extra iudicium diligenter obſeruent, & a ſubditis quiſque ſuis, ad quos quomodolibet pertinent, inuiolabiliter faciant obſeruari: contradictores quoslibet, & contumaces, per ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, etiam in ipſis decretis contentas, appellatione poſtpoſita, compeſcendo:

ſcendo: inuocato etiam, ſi opus fuerit, brachii ſæcularis auxilio. Ipſum uero cariſſimum filium noſtrum Imperatorem electũ, ceterosq. Reges, Reſpublicas, ac Principes Chriſtianos monemus, & per uiſcera miſericordiæ domini noſtri Ieſu Chriſti obteſtamur, ut, qua pietate Concilio per Oratores ſuos affuerunt, eadem pietate, ac pari ſtudio, diuini honoris, & populorum ſuorum ſalutis cauſa, pro Sedis quoque Apoſtolicæ, & ſacræ Synodi reuerentia, ad eiuſdem Concilii exequenda, & obſeruanda decreta Prælatis, cum opus fuerit, auxilio, & fauore ſuo adſint, neque aduerſantes ſanæ, ac ſalutari Cõcilii doctrinæ opiniones a populis ditionis ſuæ recipi permittant, ſed eas penitus interdicant. Ad uitandum præterea peruerſionem, & confuſionem, quæ oriri poſſet, ſi unicuique liceret, prout ei liberet, in decreta Concilii commentarios, & interpretationes ſuas edere; Apoſtolica auctoritate inhibemus omnibus, tam eccleſiaſticis perſonis, cuiuſcumque ſint ordinis, conditionis, & gradus, quam laicis, quocumque honore, ac poteſtate præditis, Prælatis quidem ſub interdicti ingreſſus eccleſiæ, aliis uero, quicumque fuerint, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis, ne quis ſine auctoritate noſtra audeat ullos commentarios, gloſſas, annotationes, ſcholia, ullumue omnino interpretationis genus ſuper ipſius Concilii decretis quocumque modo edere, aut quidquam quocumque nomine, etiam ſub prætextu maioris decretorum corroborationis, aut executionis, alioue quæſito colore, ſtatuere. Si cui uero in eis aliquid obſcurius dictum, & ſtatutum fuiſſe, eamq. ob cauſam interpretatione, aut deciſione aliqua egere uiſum fuerit; aſcendat ad locum, quem Dominus elegit, ad Sedem uidelicet Apoſtolicam, omnium fidelium magiſtram, cuius auctoritatem etiam ipſa ſancta Synodus tam reuerẽter agnouit. Nos enim difficultates, & controuerſias, ſi quæ ex eis decretis ortæ fuerint, nobis declarandas, & decidendas, quemadmodum ipſa quoque ſancta Synodus decreuit, reſeruamus, parati, ſicut ea de nobis merito confiſa eſt, omnium prouinciarum neceſſitatibus ea ratione, quæ commodior nobis uiſa fuerit, prouidere; Decernentes nihilominus irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, uel ignoranter contigerit attemptari. Vt hæc autem ad omnium notitiam perueniant, neue quis excuſatione ignorationis uti poſſit: Volumus, & mandamus, ut hæ litteræ per aliquos Curiæ noſtræ Curſores in Baſilica Vaticana principis Apoſtolorũ, & in eccleſia Lateranenſi, tunc, cum in eis populus, ut Miſſarum ſollemnibus interſit, congregari ſolet, palam & clara uoce recitentur; &, poſtquam recitatæ fuerint, ad ualuas earum eccleſiarum, itemq. Cancellariæ Apoſtolicæ, & in loco ſolito Campi Floræ affigantur; ibique, ut legi, & omnibus innoteſcere poſſint, aliquantiſper relinquatur. Cum autem inde

amoue-

amouebuntur, relictis de more ibidem exemplis, in alma Vrbe ad impreſſionem tradantur, quo commodius per Chriſtiani nominis prouincias, & regna diuulgari poſſint. Tranſumptis quoque earum, quæ manu alicuius publici Notarii ſcripta, ſubſcripta ue, & ſigillo, ac ſubſcriptione alicuius perſonæ, in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ, munita fuerint, fidem ſine ulla dubitatione haberi, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reſeruationis, uoluntatis mandatorum, & decretorum infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attẽptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli, Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ, apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexageſimo tertio, ſeptimo Kal. Februarii, Põtificatus noſtri anno quinto.

Ego Pius, Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Ego F. Car. Piſanus, Epiſcopus Oſtiẽ. Decanus.
Ego Fed. Card. Cæſius, Epiſcopus Portuen.
Ego Io. Card. Moronus, Epiſcopus Tuſculan.
Ego A. Card. Farneſius Viceca. Epiſcopus Sab.
. . . .
. . . .
Ego R. Card. S. Angeli, Maior Pœniten.
. . . .
. . . .
. . . .
Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Io. Michael, Card. Saracenus.
. . . .
Ego Io. B. Cicada, Card. S. Clem. ſſ.
Ego Scipio, Cardin. Piſarum.
Ego Io. Cardinalis Reomanus.
Ego F. M. G. Cardin. Alexandrinus.
Ego Clemens, Card. Aracæli.
Ego Ia. Card. Sabellus.
. . . .
. . . .

Ego B. Cardinalis Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Simonetta.
. . . .
. . . .
Ego F. Car. Pacieccus, y de to.
Ego M. A. Card. Amulius.
Ego Io. Franc. Card. de Gambara.
Ego Carolus, Card. Borromeus.
Ego M. S. Card. Conſt.
Ego Alph. Card. Geſualdus.
Ego Hip. Cardinalis Ferrar.
Ego Franciſcus, Card. Gonzaga.
. . . .
Ego Gui. Aſc. Diac. Cardinalis Cam.
Ego Vitellotius, Cardin. Vitellius.
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

Ant. Florebellus Lauellinus.
H. Cumyn.

INDEX DOGMATVM,

ET REFORMATIONIS

BREVITER COLLECTVS.

A.

Abbates quo modo eligendi, pagina 207

Abbates tonſuram, nec minores ordines ijs conferant, qui ſibi ſubiecti non ſunt. pag. 162

Abbates, uſum Mitræ, & Baculi habentes, qua in cauſa, Epiſcoporum loco, adhibentur. 82

Abbates uiſitandi ius habent. 214

Abbates, quæ de Regularibus decreta ſunt, exequantur. 215

Abbatum negligentia quæ in cauſa ab Epiſcopo corrigi poſſit. 27

Abbatum monaſteria, in quibus ipſi domicilium habēt, a iurisdictione Epiſcoporū ſunt libera. 210

Abbatum priuilegia in eccleſiis parochialibus uacantibus, quando locum non habent. 196

Abbatiſſa qua ætate, et quo modo creari debēt. 208

Abeſſe ab eccleſia ſua Epiſcopo non licet ultra tres menſes. 158

Abeſſe quo anni tempore ei non licet. ibidem

Abſentes Epiſcopi qua pœna multentur. ibidem

Abſentes inferiores Curati mortaliter peccant. 159

Abſentiæ Epiſcopi cauſa legitima. 158

Abſentiæ illius cauſæ a quibus probandæ. ibidem

Abſentiæ licentia inferioribus Curatis nó ultra tres menſes danda. 158

Abſentiæ cauſa inferiorum Curatorum a quo probanda. ibidem

Abſolutio ſacerdotalis quæ. 92

Abſolutio ſacerdotis actus iudicialis. 100

Abſolutio peccatorum grauium a quibus. 93

Abſolutio quando nullius momenti. ibid.

Abſolutio peccatorum non abſque contritione pænitentis & miniſterio ſacerdotis. 92

Abſolutionis commoda. 91

Abſolutionis miniſtri. 100

Abſolutionis de publico crimine impetrata cauſa quando cognoſcitur ab Epiſcopo. 82

Abſolutio, a ſummo Pontifice impetrata, uſurpantibus bona & iura Eccleſiaſtica, non aliter prodeſt, niſi, quæ detinent, reſtituant. 152

Abuſus, qui irrepſerunt in uſum indulgentiarum, quo modo tollendi. 234

Abuſus ex ignorantia et ſuperſtitione tollendi. ibid.

Abuſus alij tollendi. 204

Academiæ teſtimonium de eius doctrina, qui creandus eſt Epiſcopus. 148

Acceſſus aut regreſſus ad beneficium Eccleſiaſticum non concedantur; conceſſi nó ſuſpendantur. 222

Acclamationes Patrum. 237

Acolythi. 154

Adæ peccatum in omnes non imitatione, ſed propagatione transfuſum. 33

Adæ ſemine propagati, iniuſti naſcuntur. ibidem

Adæ præuaricatio & ſibi, & eius propagini nocuit. ibidem

Adæ uerba de indiſſolubili matrimonij nexu. 171

Adminiſtratores cuiuſuis loci pij ſingulis annis Epiſcopo rationem reddant. 151

Adminiſtratores a Capitulo, Sede uacante, electi, futuro Epiſcopo rationem reddant. 194

Adorationes Imaginum quo modo. uide Imagines.

Adulterio matrimonium non dirimitur. 173

Adulterij pœna. 179

Aetas ſingulis ordinibus præſcripta. 163

Aetas in obtinendo beneficio definita. 161

Ætas ad Canonicatum obtinendum legitima. 190

Aetas puerorū, qui in Seminariū cooptādi ſunt. 166

Affinitas, ex fornicatione contracta, in primo & ſecundo gradu, neque ulteriori, matrimonium dirimit. 178

Aleas fugere Clerici debent. uide Clerici.

Alexandri III conſtitutio. 56. 57. 135. 189

Annexa beneficia ſingulis annis uiſitare, cura eſt Epiſcopi. 58

Anathemata in eos, qui de Iuſtificatione male ſentiunt. 41

Anathemata contra male opinantes de Sacramento matrimonij. 172

Anathemata in illos, qui ſeptem Eccleſiæ Sacramenta negant, & male interpretantur. 51

Anathemata contra hæreticorum errores in Sacramentis Baptiſmi & Confirmationis, 53. 54. 55 *in Sacramento Euchariſtiæ,* 77. *in Sacramentis Pænitentiæ, & Extremæ Vnctionis,* 98. *in Sacramento Ordinis,* 156. *in Sacrificio Miſſæ,* 143. *in Communione ſub utraque ſpecie,* 144

Annus ad ſuſcipiendos Ordines datus, quos impetratum beneficium poſtulat. 148

Antiquior Epiſcopus, Metropolitano impedito, habendæ Synodi prouincialis ius habet. 183

Antiquiori Epiſcopo in Metropolitana eccleſia Oeconomum eligere quando licet. 104

Appellatio, inhibitio non impedit, quo minus ea perficiantur, quæ Epiſcopus in uiſitatione, &

morum correctione ſtatuit. 188
Appellatio concubinarij nõ impedit executionẽ. 229
Appellatio in cauſis matrimonialibus. 199
Appellationes, aut inhibitiones in prima inſtantia non admittuntur, niſi ab eo, qui habet uim definitiuæ. ibidem
Appellatione facta coram Ordinario, præſcribitur forma, & tempus transferendi acta. ibidem
Appellationibus admittendis quæ forma ſeruanda. 101
Apoſtatandi occaſio quãdo Regularibus datur. 109
Apoſtoli in Cœna a Chriſto ſacerdotes inſtituti. 140
Apoſtolis eorumq. ſucceſſoribus remittendi, & retinendi peccata poteſtas communicata, 86
Apoſtolis cõſecrandi poteſtas a Chriſto tributa. 154
Aqua cum uino mixtio in Calice, non eſt contra inſtitutionem Chriſti. 145
Aqua cum uino miſcenda in Calice, eiusq. rei cauſa. 142
Aqua naturalis de neceſſitate Baptiſmi. uide Baptiſmus.
Aquarum ſignificatio. 142
Arbiter de ſuſpicione & iuriſdictione cognoſcenda inter Ordinarium & Conſeruatorẽ iudicem. 105
Archidiaconi oculi Epiſcoporum. 191
Archidiaconi quales eſſe debent. ibidem
Archidiaconi, qui uiſitandi ius habent, quo modo uiſitent. 183
Archidiaconi cauſas matrimonij & criminum non iudicant, 199. neque ad eorum iudicium concubinatus cauſa pertinent. 229
Archiepiſcopi Epiſcopos, negligentes in inſtitutione Seminarij, compellant. 169
Archiepiſcopos ad Seminarij collegium inſtituendum Synodus prouincialis cogat. ibidem
Archiepiſcopi negligentes in Synodo prouinciali habenda qua pœna multentur. 181
Archiepiſcopi Suffraganeus eccleſias quando uiſitare debent. 183
Archiepiſcoporum officium, ut Rectores, Abbatibus ſubiecti prædicent. 28
Archipresbyteri, quibus animarum cura commiſſa eſt, quibus diebus prædicare debeant. ibidem
Articulis fidei aſſiduæ recolendis populum confirmari. 203
Aſſumendus ad cathedrales eccleſias qualis eſſe debet. 148
Attritio. 89
Auaritiæ ſuſpicio ab Eccleſiaſticis tollenda. 133
Auaritia idolorum ſeruitus. 146
Aucupia Clerici uitare debent. uide Clerici.
Auctoritas Sedis Apoſtolicæ in omnibus Decretis Concilij reſeruatur. 233

B.

BAPTISMVS Sacramentum fidei. 34
Baptiſmus Ioannis. 53
Baptiſmus ad ſalutem neceſſarius. 54
Baptiſmus hæreticorum quo modo uerus. 53
Baptiſmus paruulorum. 55
Baptiſmus rite collatus non iteratur. ibidem
Baptiſmi doctrina uera in Eccleſia Romana. 53
Baptiſmi & Pœnitentiæ differentia. 86
Baptiſmi ſola recordatio non tollit, neque minuit peccata. 54
Baptiſmi Sacramento neceſſaria aqua naturalis. 53
Baptiſmi gratia, & fructus. 87
Baptiſmi character indelebilis. 154
Baptiſmi lauacro regeneratos, Chriſto incorporari. 87
Baptiſmi Canones. 53
Baptiſmo ſuſcepto, uota poſt facta non irrita fiunt ui promiſſionis in illo factæ. 54
Baptizari licet in omni ætate & tempore. 55
Baptizantur paruuli in fide Eccleſiæ. ibidem
Baptizatus peccando gratiam amittit. 54
Baptizati uniuerſæ Chriſtianæ legis debitores. ibidẽ
Benedictio ſacerdotalis, antequam coniuges ſimul habitent, in templo ſuſcipienda. 175
Benedictio ſacerdotalis non ab alio ſacerdote, ſed a ſuo Parocho ſumenda. ibidem
Benedictionis ſacerdotalis licentia a quo danda. ibid.
Beneficia Eccleſiaſtica obtinentium habitus. 106
Beneficia non conferantur, niſi ijs, qui tales ſunt, quales eſſe ſacrorum Canonum lege cautum eſt. alias collatio, ſeu prouiſio nulla. 149
Beneficia habentes, quamuis familiares ſint Cardinalium, ab Ordinarij iuriſdictione ſoluti non ſunt, ratione dictorum beneficiorum. 188
Beneficia, quibus ex primæua inſtitutione cura animarum iniuncta eſt, in ſimplex beneficium non conuertantur. 230
Beneficia plura obtinere uolentium cupiditati occurritur. 195
Beneficia plura incompatibilia nemini recipere, & obtinere licet. 57
Beneficia regularia Regularibus conferantur, cum uacauerint, 108
Beneficia ſæcularia impetrare ijs nõ licet, qui ad aliũ ordinem tranſlati ſunt. 109
Beneficijs obtinendis ætas obtinere uolentium definita. uide Aetas.
Beneficiorum exemptorũ uiſitatio cui cõpetat. 188
Beneficiorum hereditariæ ſucceſſiones Patrum decretis odioſæ. 222
Beneficiorum qualitatibus & oneribus, quæ ex fundatione, aut dotatione ſunt, nõ derogandũ. 220
Beneficiorũ ſimpliciũ fructus quibus tribuẽdi. 166

Benefi-

INDEX.

Beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ cathedrali eccleſiæ annexa ſunt, uiſitatio. 58

Beneficiorum quorumcumque uiſitatio. ibidem

Beneficium Eccleſiaſticum habere debet, qui prima Tonſura initiatus eſt, ut fori priuilegio gaudeat. 161

Beneficiũ unum uni conferendum. 195

Biblia latina uulgatæ editionis probata. 33

Biennij ſpatium litibus finiendis in prima inſtantia ſtatutum. 199

Bigami ad minorum Ordinum munera obeunda idonei non probantur. 166

Bona Eccleſiaſtica occupantium quæ pœna. 152

Bona mobilia & immobilia quo modo Regularibus conceſſa. uide Regulares.

Bonifacij VIII *conſtitutiones.* 161. 190. 206.

Bononiæ Seſſiones habitæ. ſeſ. 9. 10. *pag.* 92. 94

Brachium ſæculare implorari poteſt pro reuocandis Monialibus intra urbem. 207

Bulla indictionis Concilij Pauli III. 5

Bulla facultatis transferendi Concilij ſub Paulo III. 61

Bulla reſumptionis Concilij ſub Iulio III. 67

Bulla celebrationis Concilij ſub Pio IIII *Pont.* 117

C.

CALICIS *uſus an aliquibus nationibus concedendus, ad Patrum conuentum refertur.* 132 *hac cauſa ad ſummum Pont. reijcitur.* 153

Candelarum certus numerus in Miſſarum celebratione ſuperſtitioſus, 146

Canon Miſſæ ex quibus conſtet, 141

Canones omnes antiqui de uita & moribus Clericorum renouati, 147

Canones de iuſtificatione, 41

Canones de Sacramentis in genere. 51

Canones de Baptiſmo. uide Baptiſmi Canones.

Canones de Confirmatione. 55

Canones de Euchariſtia. 77

Canones de Pænitentia. 98

Canones de extrema Vnctione. 102

Canones de communione ſub utraque ſpecie, & paruulorum. 131

Canones de Miſſæ ſacrificio. 143

Canones de Ordine ſacro. 156

Canones de Matrimonio. 172

Canones omnes ſacri indiſtincte ab omnibus obſeruandi. 231

Canonicatus quibus conferendi. 190

Canonicatus, aut portio non ei confertur, qui eo ordine initiatus non eſt, quem illa dignitas aut portio requirit. ibidem

Canonici libri. 20

Canonici Regulares, tranſlati ad alium ordinem, ſæcularia beneficia obtinere non poſſunt. 109

Canonici præſentes ſacræ ordinationi. 162

Canonici diuina officia per ſe, non per alium obire debent. 190

Canonici profeſſionem fidei coram Epiſcopo facere teneantur. ibidem

Canonici quales. ibidem

Canonici uocem in Capitulo non habent, niſi ſunt Subdiaconi. 149

Canonicis non amplius tribus menſibus abeſſe licet. 190

Canonicorũ abſentium contumaciæ pœna. ibidem

Canonicorum reſidentia. ibidem

Canonicorum ueſtitus, & temperantia. ibidem

Canonicorum officium in Choro. ibidem

Canonicorum duorum electio de ineunda ſimul cum Epiſcopo eccleſiarum gubernandarum ratione, ibidem

Canonici officium, celebrante Epiſcopo. ibidem

Cantus in Choro qualis. ibidem

Cantus laſciuus in celebratione Miſſæ uetatur. 146

Capellani Regij quando Ordinarijs ſubiecti. 188

Capitula cathedralium a ſuis Epiſcopis, etiam Sedis Apoſtolicæ auctoritate, uiſitari, & corrigi poſſunt. 221

Capituli officium, Sede Epiſcopali uacante. 183

Capituli ius Oeconomum deligendi, uacante Sede Epiſcopali. 194

Capituli negligentiæ, in eligendo Vicario, remedium eadem. ibidem

Capitulo quando, Sede uacante, litteras dimiſſorias concedere licet, & quando non. 59

Capitulorum in uiſitatione Epiſcopi exemptio nulla. 49

Capitulum ſi ius uiſitandi habet, uiros ab eo delectos prius Epiſcopus probet. 184

Capitulum de quibus ſcripturis futuro Epiſcopo rationem reddere tenetur. 194

Capitulum de qua re ab Epiſcopo in conſilium adhiberi debet. 231

Capitulum ſub tit. S. Petri, & S. Ioannis. 209

Capitulorum generalium, ſeu prouincialiũ negligentia in conſtituenda Regularium diſciplina Concilio prouinciali quando ſupplenda. 216

Capitulorum generalium, aut prouincialium officiũ in magiſtris ſacræ Scripturæ melioribus decernendis. 27

Capucinis, et minoris obſeruantiæ fratribus ſolis bona immobilia poſſidere non licet. 205

Cardinales ex omnibus Chriſtianæ Reip. nationibus. 181

Cardinales eligendi quales. ibidem

Cardinales tres deligendi, qui, cognito genere, moribus, uita, doctrina eius, qui creandus eſt Epiſcopus, ſancte teſtentur, illum eo dignitatis gradu dignum, ibidem

Cardinales, qui eccleſiis Cathedralibus præſunt, cõ

ſecrationis munus trium menſium ſpatio ſuſcipiant. 160
Cardinalibus item beneficiorum multitudo negatur.
Cardinalium reſidentia. 158
Cardinalium regreſſus non conceduntur. 222
Cardinaliũ cõſilio Eccleſiæ adminiſtratio nititur. 217
Cardinaliũ familiares. uide familiares Cardinalium.
Cardinalium uita, mores, doctrina, ceteraq. eiuſmodi, quæ de Epiſcopis deſignandis, canonum decretis ſtatuta ſunt. 181
Cardinalium priuilegia in eccleſiis parochialibus uacantibus quando non ualent, 196
Carnis deſideria, 16. ieiunijs reſtringuntur. 234
Carthaginenſe Concilium. 217
Caſtitatis donum. 174
Catechesis uulgari lingua a Parocho explicanda curante Epiſcopo. 187
Catechesis ſingulis ſacramentis præſcribenda. ibidẽ
Caſus occulti reſeruati Sedi Apoſtolicæ. 186
Caſuum reſeruatio. 93. 101
Caſuum reſeruatio nulla in articulo mortis. ibidem
Caſuum reſeruationis uis. ibidem
Cathedralibus eccleſiis qui præficiendi. 56. 197
Cathedralium eccleſiarũ pluralitas prohibetur. 56.
Cathedralibus eccleſiis quibus penſiones imponendæ. 191. 192
Cathedralibus eccleſiis, quæ ſunt exigui fructus, quo modo prouidendum. ibidem
Cathedralium eccleſiarum pænitentiarius doctor. uide Pænitentiarius.
Cathedralem eccleſiam ſimul & parochialem nemo retineat, 195
Cauſæ omnes fori eccleſiaſtici in prima inſtantia ab ordinarijs cognoſcantur 192
Cauſæ ciuiles. uide ciuiles cauſæ.
Cauſæ exceptæ, ibidem
Cauſarum matrimonialium, & criminalium iudicium ad Epiſcopum ſpectat. ibidem
Cauſis finiendis biennium præſcriptum. ibidem
Cauſis biennio non finitis quod remedium. ibidem
Cauſæ matrimoniales quando extra prouinciam cognoſcuntur. ibidem
Cauſæ criminum grauiores cõtra Epiſcopos a ſummo ſolum Pont. cognoſcendæ. 189
Celebratio Miſſarum. uide Miſſa.
Cenſuræ eccleſiaſticæ a iudicibus eccleſiaſticis quando ferendæ. 218
Cenſuræ & interdicta eccleſiaſtica, ſiue ab Apoſtolica Sede, ſiue ab Epiſcopo ſint, a Regularibus item publicentur, & obſeruentur. 210
Cærimoniæ in ſacramentis miniſtrandis, non contemnendæ. 53
Cærimoniæ & ritus in oblatione ſacrificij, quare inſtituti, 142. non ſunt impietatis irritabula, ibid. & 144
Cærimoniæ in Ordine ſacro non contemnendæ, 156 in nuptijs non damnandæ. 174
Cærimoniæ, niſi quæ ab Eccleſia receptæ ſunt, et pio frequentiq. uſu ſtabilitæ, in Miſſarum celebratione ab Epiſcopo non permittantur. 145
Character quid, 52. imprimitur in Baptiſmo, Confirmatione, & Ordine, 154. non poteſt deleri, ibidem
Choreæ Clericis prohibentur. 147
Chriſma ſacrum. 56
Chalcedonenſe Concilium. 165
Chriſtus, ſol iuſtitiæ, fidei noſtræ auctor, et conſummator. 30
Chriſtus ante legẽ & in lege Patribus promiſſus, 31
Chriſtus, ſecundus Adam. 32
Chriſtus omnium ſacramentorum auctor, & perfector. 171
Chriſtus cauſa ſalutis æternæ omnibus obtemperantibus ſibi. 37
Chriſtus tamquam caput in membra, & uitis in palmites. 40
Chriſtus datus non tantum ut redemptor, ſed ut legiſlator. 44
Chriſtus meruit nobis iuſtificationem per ſuam paſſionem, & ſatisfecit noſtris peccatis. 34
Chriſtus pro omnibus mortuus, ſed omnes non ſaluantur. 31
Chriſtus totus ſumitur ſub qualibet ſpecie Euchariſtiæ. 130. 132
Chriſtus ſedet ad dexteram patris, & tamen nobiſcum eſt in Euchariſtia. 72
Chriſti amor erga nos. 76
Chriſti reſurrectionis uis. 35
Chriſti aduentus myſterium. 31
Chriſtiani. 46
Ciborum delectus ſeruandus. 234
Circumſtantiæ peccati. uide Peccati circumſtantiæ.
Citari Epiſcopus perſonaliter non poteſt, niſi ex cauſa, ob quam priuandus eſſet. 82
Ciuilibus in cauſis definiendis modus iudicibus Eccleſiaſticis præſcriptus. 219
Ciuilibus & criminalibus in cauſis quando appellationi locus eſt. 80
Clandeſtinorum matrimoniorum correctio. 174
Clandeſtinis in matrimonijs Parochi officium. uide Parochus.
Claues datæ ad ſoluendum & ligandum. 94
Clauium poteſtas. 90
Clauſtralium monachorum ſacræ Scripturæ interpretes non examinantur ab Epiſcopo. 27
Clemens Quintus. 107
Clerici concubinarij. uide Concubinarij. 161
Clerici cõiugati quo modo prima Tonſura gaudeant.
Clerici peregrini ſine cõmendaticijs Epiſcopi ſui litteris ad ſacra facienda non recipiantur. 165

Clerici, bona & iura eccleſiaſtica uſurpantes, qua pœna puniantur. 152
Clerici, qui debitum eccleſiæ officium non præſtant, qua pœna multentur. 148
Clerici ordinandi certo loco, & eccleſiæ adſcribantur, ubi ſuis fungantur muneribus. 116
Clericorum ueſtitus & habitus. 106
Clericis alea, comeſſationes, luſus prohibētur. 147
Clericorum uita. 103
Clericorum mendicitati prouidetur. 134
Clericorum peregrinationi occurritur. 161
Clericorū uitia punienda, appellatione remota. 147
Clericos corrigendi facultas eccleſiarum Prælatis ample tributa. 105
Clericus homicida, uide Homicidium.
Clericus ſæcularis, niſi beneficium habet, quod ei ad uictum ſatis ſit, non promoueatur. 133
Cluniacenſis monaſterij priuilegium. 210
Coadiutores in eccleſiis parochialibus quando dandi. 136
Coadiutoriæ cum futura ſucceſſione tolluntur, & quo modo permittuntur. 232
Cognatio ſpiritualis, quæ contrahitur ex Baptiſmo & Confirmatione, quos attingat. 177
Collatio quorūcumque Ordinū gratuita. uide Ordo.
Collegij puerorum inſtituendi uia & ratio. uide Seminarium.
Collegia litteras dimiſſorias cōcedendi ius nō habent, ut quis ordinetur ab alijs. 162
Collegia & confraternitates, etiam laicorū, uiſitandi ius eſt Epiſcoporum. uide Epiſcopus.
Collegiorū perſonæ quo modo ſint exēptæ. 188.189
Collegiorum priuilegijs, quo modo Ordinarijs non detrahitur. ibidem
Collegiatæ eccleſiæ nobilis alicuius opidi qua ratione curent ſtipendium interpreti ſacræ Scripturæ. 26
Colloquia & confabulationes ne habeantur, quo tempore ſacra fiunt. 17.146
Comites Palatini in beneficijs non liberi ab Ordinariorum iuriſdictione. 188
Commenda, ſeu commendata monaſteria. uide Monaſteria.
Comeſſationes Clericis prohibentur, uide Clerici.
Commiſſio grauiorum cauſarum criminalium contra Epiſcopos, ſpecialis ſit, & manu ſummi Pontificis ſignata, neque cuicumque deferatur. 186
Commiſſiones cauſarum in prouincijs, præter Ordinarios, quibus facienda. 226
Communionis ſub utraque ſpecie & paruulorum doctrina, 129. ad cōmunionē ſub utraque ſpecie qui non aſtringantur, ibidē. in cōmunione ſub qualibet ſpecie totus & integer Chriſtus ſumitur. 131
Compatres in Baptiſmo qui. 177
Conceptio Mariæ uirginis. 25
Concilia prouincialia renouentur. 181
quibus de cauſis & quo tēpore habenda. ibidem.
eorum inquiſitio qualis de ijs, qui Epiſcopi creandi ſunt, 182. uide prouinciale Concilium.
Concilij Tridentini inchoatio, 15. tranſlatio 61. reſumptio 67. ſuſpenſio 114. celebratio Pio IIII Pont. 117. eius cura præcipua qualis, 16. in eo uiuendi modus. ibidem
Concubinatus graue peccatum. 179
Concubinarij ſeuere puniuntur. ibidem
Concubinarij Clerici pœna. 228
Concubinarij Epiſcopi a Synodo prouinciali moniti, niſi ſe emendauerint, ad Romanum Pontificem deferantur. 229
Confeſſio lapſis poſt Baptiſmum neceſſaria iure diuino inſtituta. 89.99
Confeſſio non eſt carnificina, neque impoſſibilis. 100
Confeſſio eſt iure diuino neceſſaria. 89
Confeſſio ſecreta. ibidem
Confeſſionis miniſter. 92
Confitendi in Quadrageſima laudabilis mos. 100
Confiteri neceſſe eſt occulta etiam peccata. ibidem
Confiteri peccati circumſtantias, 90. quæ peccata debemus, 97. uenialia etiam. ibidem
Confeſſiones audire quibus Presbyteris liceat. 165
Confeſſionum libros præcipue diſcant pueri, in Seminarij collegium cooptati. 167
Confeſſio fidei ab eo facienda, qui cathedrali Eccleſiæ præficiendus eſt. 175
Confeſſio Monialium. uide Moniales.
Confirmatio Sacramentum. 55
Confirmationis miniſter Epiſcopus. 56
Confirmationis Sacramētum habeat, qui prima Tonſura eſt initiandus. 169
Confirmatio inter quos ſpiritualem cognationem contrahat. 182
Conſanguinei, & familiares Cardinalium, & Epiſcoporum ne fructibus Eccleſiaſticis locupletes fiant. 216
Conſecratio quo loco facienda. 160
Conſecrationis tempus Epiſcopis & Cardinalibus, qui cathedralibus præſunt, præſcriptum. ibidem
Conſeruatores Iudices tribunal erectum non habeant. 106
Conſeruatoriæ litteræ quibus, quando, & quibus in cauſis nihil proſint. ibidem
Conſiſtorio uno proponitur Eccleſia, & in alio fertur iudicium. 181
Conſuetudo Eccleſiæ in dandis Indulgentijs, 233. in ſeruanda Euchariſtia pro infirmis, 75. cōſuetudo eccleſiaſtica, 76.78.97.99.143.171.
Contritio quid, 88. omni tempore neceſſaria, ibid. ceſſatio a peccato, uitæ nouæ propoſitum, & ueteris deteſtatio &c. ibid. imperfecta, Attritio dicitur, 89. non facit hypocritam, nec magis peccatorem, 99. libera & uoluntaria, 91

Conſtantienſe Concilium. 113.126
Conuentus monachorum ſacræ Scripturæ interpretẽ habeant, ſi in ijs ſtudia uigere poſſunt. 27
Conuertitæ, ſeu Pænitentes mulieres. 213
Criminales cauſæ cognoſcuntur ab Epiſcopo; neque in ijs quidquam ualent litteræ conſeruatoriæ. 106
Criminales cauſæ non Decanorum, neque Archidiaconorum, aut inferiorũ iudicio relinquãtur. 199
Crimina Epiſcoporum leuiora a quo iudicanda, grauiora item. 186
Criminoſi publice & notorie Clerici ſancto altari nõ miniſtrent, aut ſacris interſint. 146
Curati reſidere ab Epiſcopis compellantur. 48
Curati oues ſuas cognoſcere & paſcere, præcepto diuino iubentur. 157
Curatorum inferiorum non reſidentium pœna. 159
Curati quales eſſe debent. 190
Curati Rectores, Abbatibus ſubiecti, a Metropolitanis ad prædicationem compellantur. 28
Curati inferiores per ſe, uel per idoneos, Dominicis ſaltem diebus & feſtis ſollemnibus prædicent. in hoc munere illorum negligentiã uariis modis Epiſcopo corrigere licet. ibidem
Curati Synodo diœceſanæ interſint. 182
Curata beneficia plura in cõmendam data ſimul cum unionibus ad uitam reuocantur. 57
Curata beneficia unita aut annexa uiſitare ſingulis annis Epiſcopi debent. 58
Curata plura detinentium pœna. 57
Curata beneficia in ſimplex beneficium non conuertantur. 230
Curatis beneficijs, quæ monaſterijs ſubiecta ſunt, nemo præficiatur ſine examine & conſenſu Epiſcopi, 210
Curioſa a popularibus concionibus ſecludantur. 201

D.

DEAMBVLATIONES & actiones ſæculares omnes ab eccleſia tollere, curent Epiſcopi. 146
Decalogi præcepta ad Chriſtianos pertinere. 44
Decalogi duo ultima præcepta, ſi uiolantur, nonnunquam grauius animum ſauciant, & contra illa duo, ſi quæ admittuntur, periculoſiora. 90
Decanorum uiſitatio qualis, 183. quas cauſas non iudicant. 199.229
Decimarum ſolutio, 227. eas qui impediunt, excommunicantur, ibidem. earum aſſignatione occurritur tenuitati parochialis eccleſiæ. 191
Decreta Concilij Tridentini Synodis prouincialibus & diœceſanis recipiantur. 217
Decreta de eccleſiaſtica diſciplina, quo modo intelligenda. 233
Decretum de inchoando Concilio. 15
Decretum de modo uiuendi, & alijs in Concilio ſeruandis. 161
Decretum de Symbolo fidei. 18
Decretum de Canonicis ſcripturis. 20
Decretum de editione, impreſſione & uſu ſacrorum librorum. 21
Decretum de peccato originali. 23
Decretum de Iuſtificatione. 30
Decretum de ſacramentis. 50
Decretum de tranſlatione Concilio. 63
Decretum de reſumendo Concilio. 69
Decretum de Euchariſtiæ Sacramento. 71
Decretum prorogationis definitionis quattuor articulorum de Sacramento Euchariſtiæ. 83
Decretũ prorogationis ſeſſ. 64.65.70.110.128.
Decretum ſuſpenſionis Concilij. 114
Decretum de celebrando Concilio. 121
Decretum de delectu librorum &c. 122
Decretum de obſeruandis & euitandis in celebratione Miſſæ, 145
Decretum ſuper petitione conceſſionis Calicis. 152
Decretum de reformatione matrimonij. 174
Decretum de reſidentia. 41.156
Decretum de reformatione. 26.47.56.72. 103.132.147.157.180.116.
Decretum de Purgatorio. 201
Decretum de inuocatione Sanctorum. 202
Decretum de Regularibus & Monialibus. 204
Decretum de Indulgentijs. 233
Decretum de delectu ciborum ieiunij, & diebus feſtis. 234
Decretum de fine Concilij, & Confirmatione petenda a S. D. N. 236
Depoſitionis cauſæ a quibus cognoſcantur. 81
Derogationes quæ non faciendæ. 220
Deus unus & idẽ auctor noui & ueteris Teſtamenti, 20. eius magna clementia, 95. eius iudicium ſicut miſericordia ante oculos habenda, 49. eius iudicio uita noſtra examinabitur, ibid. eius bonitas, ibid. eius gratia ſemel iuſtificatos non deſerit, niſi deſeratur ab illis, 36. is reddit unicuique iuxta opera ſua, 40. non iubet impoſſibile, 36. bonum opus inchoatum perficiet. ibidem
Diaboli imperium, 24. tentationibus quo modo facile reſiſtitur. 87
Diaconi, 154. quo modo ordinandi, 163. eorum ætas ibid. continentia, 164
Diaconatus, 165. 190
Dignitates eccleſiaſticæ quare inſtitutæ, 189. quibus conferendæ, ibidem. in ijs collocati reſideant, ibid. per quot menſes abeſſe poſſint, ibidem. ſacris initiati, ibidem. debent ſuſcipere requiſitos ordines. ibidem.
Diligentes Chriſtum eius mandata ſeruant. 36
Dimiſſoria littera, uide Littera dimiſſoria.
Diœceſes quare diſtinctæ, 108
Diœceſana Synodus ſingulis annis habenda, 183

I N D E X

Diœceſana Synodi ius deligendi quattuor iudices ad delegatas cauſas. 226
Diœceſana Synodo qui intereſſe debent. 182
Diœceſana in Synodo iuſiurandum præſtandum de ſeruandis Tridentini Concilij decretis. 217
Diſceptationes contentioſæ ſunt uitandæ. 17
Diſciplinæ Eccleſiaſticæ reſtitutio, 47. quo modo conſeruatur, 80. in ea quo modo adoleſcentes perſeuerare poſſunt. 166
Diſciplina monaſtica reſtituenda quæ neceſſaria, 214. eius neruus, 205
Diſpenſationes extra Curiam Romanam Ordinarijs committantur. 149
Diſpenſatio de promouendo a quocumque non ualet niſi cum commendaticijs litteris Epiſcopi. 162
Diſpenſatio ad Contrahendum matrimonium numquã detur, aut raro, idq. ex cauſa, & gratis. 178
Diſpenſatio in ſecundo quibus datur, et ob quam cauſam. ibidem
Diſpenſationes de transferendo ſe ad alium ordinem, quo modo dentur. 109
Diſpenſationes de nõ reſidendo in perpetuũ non ſuffragantur; temporales uero quãdo ualeant. 49
Diſpenſationes de non promouendo ad annum ſuffragentur. 60
Diſpenſatio de homicidio uoluntario non datur; de caſuali quando. 107
Diſpenſare in Canonum Decretis ob quas cauſas liceat. 231
Diſtributiones quotidianæ ſi nullæ, aut tenues, quid agendum, 134. 193. ex fructibus dignitatum quo modo ab Epiſcopo diuidendæ, 148. a quibus recipiendæ. 190
Diuinis intereſſe, aut Miſſas celebrare, qui publice criminoſi ſunt, prohibentur. 146
Diuortium, quoad thorum, fit ad tempus. 173
Diuinorum officiorum ratio, tam de cantu, quam de certa lege in choro permanendi, a Synodo prouinciali præſcribenda. 190
Doctores ſint Archidiaconi, 190. ijs conferantur dignitates. ibid.
Doctores, Magiſtri, & Licentiati in Theologia, uel aliqua Academia approbati, cathedralibus præficiendi. 148
Doctores Vniuerſitatum initio cuiusque anni iurent ſe ſeruaturos decreta Tridentini Concilij. 218
Doctrina de pœnitentia, & extrema unctione. 85
Doctrina de communione ſub utraque ſpecie. 129
Doctrina de Miſſæ ſacrificio. 139
Doctrina de Sacramento Ordinis. 153
Doctrina de Sacramento Matrimonij. 171
Dominicis diebus & feſtis ſollemnibus paſcendus a Parocho populus ſalutaribus uerbis. 28
Dominicis diebus ad parochiam ſuam populus accedat. 146
Domini temporales monẽtur, ut decreta Tridentinæ Synodi obſeruent, & obſeruanda curent. 232
Domini temporales ne cogant ſubditos ad matrimonium contrahendum. 180
Domus Dei nihil præpoſterum, inhoneſtum, tumultuarium, aut profanum habere debet. 180
Duellorum uſus Diaboli inuentum, 231. qui ea committunt, & eorũ patrini, & ſpectatores, & qui dant conſilium, qua pœna puniantur. ibidem

E

ECCLESIA *columna ueritatis, 72. pia mater, 83. edocta a Chriſto, & ab Apoſtolis, 72. communis mater inuitat hæreticos ad Cõcilium, 124. ſperat hæreticorum cõuerſionẽ, 83. in quos exercet iudicium, 87. non errat, 172. 170. iuſtis de cauſis cõmunicauit laicos ſub una ſpecie.* 132
Eccleſiæ iudicium de uero ſenſu Scripturæ, 21. eius mandatorum obſeruantia, 36. eius præcepta ſeruare baptizati tenentur, 54. eius uſus in Sanctorum inuocatione, 202. eius poteſtas in diſpenſatione Euchariſtiæ, & aliorum Sacramentorũ, 130. eius facultas in gradibus affinitatis. 172
Eccleſia primitiua, 97
Eccleſia Romana, mater & magiſtra omnium eccleſiarum. 53
Eccleſia cathedrali uacante, preces habendæ ad Deum. 182
Eccleſiæ digniſſimis conferantur, 47. earum ſtatus ex dignitate conſeruandus. 185
Eccleſiæ, quarum exigui ſunt fructus, habeant ſaltem magiſtrum grammaticæ. 26
Eccleſiarum cathedralium pluralitas, uide, cathedralium.
Eccleſiæ omnes, etiam collegiatæ, & parochiales habeant miniſtros, qui minorum Ordinum munera obire poſſint. 165
Eccleſiæ dirutæ in profanos uſus nõ cõuertãtur. 136
Eccleſiæ cathedrales, & parochiales, quibus penſionum onus non imponendum. 192
Eccleſiæ receptiuæ. 196
Eccleſiæ patrimoniales. ibidem
Editio uulgata ſacrorum Bibliorum retinenda. 21
Electi Dei non poſſunt ſciri, niſi ex ſpeciali reuelatione. 37
Electio Abbatum, Generalium, Abbatiſſarum, & omnium Prælatorum quo modo habenda. 207
Electioni Monialium qui præſunt, clauſtra ingredi non licet. 208
Eleemoſynarum quæſtores. uide Quæſtores.
Eleemoſynarum, & piorum locorum adminiſtratores rationem Epiſcopo reddant. 151
Epiſcopi quales, 17. eorũ munus in Concilio, ibid.
Epiſcopi quibus in cauſis ut Apoſtolicæ Sedis delegati, 27. 29. 49. 58. 60. 82. 105. 134. 135. 136. 137. 148. 150. 188. 189. 193. 209.

Epiſco-

Epiſcopi in locum Apoſtolorum ſucceſſerunt, 155. *Presbyteris ſuperiores*, ibid. & 157. *creati a Romano Pontifice ſunt legitimi Epiſcopi*, ibid. *miniſtri ſacramenti Confirmationis*. 56
Epiſcopos a Spiritu ſancto poſitos regere eccleſiam Dei. 155
Epiſcopi in ultimarum uoluntatum commutationibus cognitores. 150
Epiſcopi piarum diſpoſitionum executores. ibid.
Epiſcopis datur poteſtas tollendorum abuſuum, qui in Miſſa exorti ſunt, 145. *non licet in aliena diœceſi Pontificalia exercere*. 50. 104
Epiſcoporum munus uitia coarguere, 103. *docere ſubditos ſuis Præpoſitis obedire, ſacrorum Conciliorum decreta commendare, populum docere, quæ pietatem augent*, 224. *eorum officium in Imaginum locatione, in probatione nouorum miraculorum*. 211
Epiſcoporum legitimus in atrociori Clericorum crimine numerus aliquando non requiſitus. 81
Epiſcopus prædicet. 26
Epiſcopus examinat de moribus & ſcientia omnes ſacræ Scripturæ interpretes, præter Clauſtrales. 27
Epiſcopus quibus caſibus citari poſſit, uel non poſſit. 82
Epiſcopus de abſolutione male impetrata cognoſcit. ibidem.
Epiſcopus curet, ut Decretum de Clandeſtinis matrimonijs in ſingulis parochijs publicetur. 175
Epiſcopus, inuitis Rectoribus, nouas parochias quando erigere poteſt. 135
Epiſcopus non reſidens qua pœna punitur. 48
Epiſcopo honor debitus a Principibus deferatur. 231
Epiſcoporum modeſta ſupellex, menſa, frugalis uictus. 217
Epiſcoporum cauſæ. uide *Cauſæ*.
Epiſcopi titulares. uide *Titulares*.
Eucharistiæ ſanctiſſimi Sacramenti inſtitutio, 73. *excellentia*, ibid. *cultus et ueneratio*, 74. *uſus*, 76. *eius aſſeruandæ et ad infirmos deferendæ conſuetudo*, 75. *in ea realis præſentia Ieſu Chriſti*, 72. *de ea canones*. 77. 78
Euchariſtia ne intra ſepta, aut chorum monialium ſeruetur. 210
Eugeniana conſtitutio curatis nõ ſuffragatur contra Epiſcopos, 159. *neque curialibus & familiaribus Cardinalium*. 189
Examinatores futurorum Parochorum in diœceſana Synodo conſtituendi. 196
Excõmunicatio gladius eccleſiaſticæ diſciplinæ. 218
Excommunicationes & cenſuræ eccleſiaſticæ quando ferendæ. ibidem
Excommunicantur uirginum raptores, eorum fautores, 178. *Clerici concubinarij*, 179. *qui bona eccleſiaſtica occupant*, 152. *qui uirginem, uel uiduam, aut mulierem aliquam inuitam compulerint monaſterium ingredi*, 213. *domini, qui ſeruos inuitos matrimonium contrahere cogunt*, 18. *duellorũ ſpectatores, patrini, fautores*. 231
Excommunicatus non reſipiſcens qua pœna puniatur. 219
Exemptarum eccleſiarum, locorum quorumcumque piorum, etiam Montis pietatis, & exemptorum monaſteriorum uiſitatio eſt Ordinarij. 59. 208
Exempti omnes ſubiecti ſunt Ordinarijs, & quando non. 188. 189
Exorciſtæ. 154
Expectatiuæ non dentur, datæ abrogentur. 198

F

FABRICAE *eccleſiæ attribuendi fructus Epiſcoporũ abſentium male percepti*, 159. *tertia item pars fructuũ beneficiorum Concubinarij*, 228. *illius adminiſtratores uiſitantur ab Epiſcopo*, 151
Facultates de promouendo a quocumque, & de non promouendo. uide *Diſpenſatio*.
Familiares Epiſcopi quales, 17. *quando ab illis ordinandi*, 162. & *qui ex illis conſeruatoriarum litterarum priuilegio gaudent*. 105
Familiares Cardinalium quæ in re a Iuriſdictione Ordinarij non liberi ſunt. 189
Feſti dies Sanctorum quo modo celebrandi. 204
Feſtum Corporis Chriſti. 75
Feudalia directis dominis qua cauſa acquirantur. 231
Fides, noſtræ ſalutis initium, et radix iuſtificationis, 25. *non amittitur per peccatũ mortale*, 39. *ſine operibus mortua eſt*, 34. *cooperatur bonis operibus*, 36. *ſine ea impoſſibile eſt placere Deo*, 35. *in Chriſto nihil ualet, niſi ea, quæ per dilectionem operatur*, 34. & *alia quæ decreto de Iuſtificatione continentur*. 30
Fidei rudimenta in ſingulis parochijs pueri doceantur. 185
Fidei profeſſio. uide *Profeſſio*.
Fiducia hæreticorum inanis. 33
Filij Dei Chriſtum diligunt, 36. *licet in hac uita quantumuis ſancti in uenialia peccata cadant, non propterea deſinunt eſſe iuſti*, ibidem
Filij Clericorum illegitimi penſiones non habeant in eccleſia, in qua pater habet, uel habuit beneficium; ſi uero habent, huic rei prouiſum eſt. 229
Fori eccleſiaſtici cauſa in prima inſtantia ab Ordinarijs cognoſcuntur, 198. *fori priuilegio Tonſurati quando gaudent*. 161
Fratres minoris obſeruantiæ. uide *Capucini*.
Fructus in abſentia quibus dantur, 26. *a curatis in abſentia percipi non poſſunt*, ibid. *male percepti*

pti

INDEX

pti nullo modo retinentur, 156. tuta conſcientia a quibus non recipiuntur. 195
Funeralium Quarta. uide Quarta.

G

Gehennae metus facit, ut a peccatis abſtineamus. 42
Generales Ordinum quo modo eligendi. 207
Grammaticæ magiſter in eccleſiis tenuium reddituum. 27
Gradus affinitatis & conſanguinitatis. 172
Gratia Dei præueniens, adiuuans, 32. eam conſecutum ſe eſſe nemo ſcit certitudine fidei, cui non poſſit ſubeſſe falſum, 35. & alia, quæ ibidem continentur.
Gratis fiant diſpenſationes. 231
Gregorius decimus. 57
Gubernatores eccleſiaſtici quo modo poſſunt contra Clericos procedere. 199
Gymnaſia publica ſacræ Scripturæ lectorẽ habeant, qui et moribus, et ſciẽtia ab Epiſcopo probetur. 27

H

Habitus Clericalis a quibus deferendus. 106
Habitus religionis nullo priuilegio occulte ferendus, 213. poſt quinquennium non deponendus, ibid.
Hæreſis ſuſpectus qui, 219. hæreſis crimen in foro conſcientiæ quis abſoluit, 186. hæreſim prædicantium pœna. 27
Hæreticorũ mauis fiducia, 35. callida ingenia, 39. Nouatores. 195
Hereditariæ ſucceſſiones beneficiorum canonibus odioſæ. 122
Hierarchia eccleſiaſtica diuina ordinatione inſtituta, cõſtat ex Epiſcopis, presbyteris, et miniſtris. 157
Hiſtoria myſteriorum noſtræ redemptionis. 203
Homicidij de induſtria facti pœna, eiusq. caſu facti diſpenſatio. 107
Hoſpitalia uiſitanda, 150. fideliter adminiſtranda curante Epiſcopo, 60. ea obtinentes debitum munus exerceant, 223. alia de Hoſpitalibus decreta. 151. 191. 192

I

Illitterati eccleſiarum parochialium rectoribus coadiutores dantur. 136
Imagines Chriſti, Deiparæ, Sanctorum in templis habendæ: earum cultus qualis. 202
Immunitas eccleſiaſtica reſtituenda; de ea canones ſeruandi. 231
Impedimento propter affinitatem ex fornicatione contractam. 177
Impreſſoribus modus imponitur. 22
Indulgentiarum uſus maxime ſalutaris: qui earum poteſtatem negant, anathemate damnantur, 202. indulgentiæ ad pietatem, non ad quæſtum exercendæ, 139. & a quibus proponendæ, ibid.
Indulta ad alienas eccleſias nemini concedantur, conceſſa abrogentur. 198
Infames qui. 178
Infidelitate amittitur fides. 39
Innocentius III. 57. 175. 189
Innocentius IIII. 150
Inquiſitio de moribus, & uita eius, qui cathedrali eccleſiæ præficiendus eſt: eadem in Cardinali ſeruetur, quæ in Epiſcopo. 181
Inſtantiæ primæ cauſarũ quo loco cognoſcendæ. 199
Irregulares quo modo, & quando ab Epiſcopo diſpenſari poſſunt. 186
Iudicium Dei ante oculos quiſque habere debet. 40
Iudices quattuor in ſingulis diœceſibus deligẽdi. 226
Iudices breui cauſas finiant, ibid. eccleſiaſtici quando cenſuris eccleſiaſticis uti poſſunt. 219
Ius patronatus ex fundatione, 224. & cetera, quæ de eo a Tridentina Synodo decreta ſunt, eo capite leguntur. 225. 226
Iuſti per Dei iuſtitiam, uere iuſti ſunt. 34
Iuſtificationis cauſa, ibid. iuſtificationis acceptæ incrementum, 36. ad eam modus præparationis, 33. ad eam naturæ & legis imbecillitas, 31. neceſſitas præparationis in adultis, 32. Iuſtificati per Chriſtum. 31

L

Lapsi poſt Baptiſmum quo modo amiſſam gratiam recuperant, 46. eorum reparatio. 38
Lateranenſe Concilium magnũ, 56. 57. 186. 191
Lateranenſe ultimum. 22
Latinam linguam ſciant, qui minoribus Ordinibus initiantur. 163
Latriæ cultus, qui debetur Deo, etiam exhibendus eſt Chriſto in Euchariſtia. 74
Lectio ſacræ Scripturæ quibus locis inſtituenda: lectores quales, quo priuilegio gaudent, ſtipendium ijs qua ratione decernendum. 26. 27
Lectores. 154
Legati de latere, & Nuncij, quæ impedire non poſſunt. 199
Legis Moſis impotentia ad iuſtificationem. 31
Legislator Chriſtus. 44
Liberum arbitrium. 42. 31
Libertas eccleſiaſtica non uiolanda. 232
Libri canonici ueteris & noui Teſtamenti. 20. 21
Librorum indici corrigendo præfecti Patres. 122
librorum delectus. ibid.
Librorum approbatio ab Ordinarijs, quo modo facienda. 22
Licentiati cathedralibus præficiendi. 148
Littera conſeruatoria, 105. 106. commendaticiæ, 165. dimiſſoriæ. 162
Litigatorum artibus quo modo occurrendum. 226
Locationes bonorũ eccleſiaſticorum emendatæ. 227

Lugdu-

Lugdunenſe Concilium. 57
Luſus & luxus Clericis prohibetur. 147

M

MAGISTRI in Theologia. uide Aſſumendus.
Maiores ordines, & minores quomodo & quibus conferendi. 160.162
Mandata de prouidendo. uide Expectatiuæ.
Mandatorũ Dei obſeruantia, et eorũ poſſibilitas. 36
Mare magnum, quod uocatur, non obſtat decreto Concilij de Regularibus, 210. neque quarta funeralium. 228
Mariæ uirginis conceptio. uide Conceptio.
Martyrum reliquiæ. 203
Matrimonium Sacramentum magnum, ueteribus connubijs gratia præſtat, 171. a Chriſto inſtitutum, & gratiam confert, 172. propter hæreſim non ſoluitur, 172. ratum, non conſummatum poteſt dirimi per ſollemnem religionis ingreſſum. ibid. eius cærimoniæ non damnandæ, 174. eius prohibitio certis anni temporibus. ibidem
Matrimonia rite & ſollemniter contrahendi modus. 175. 176
Matrimonia clandeſtina Eccleſia ſemper deteſtata eſt. ibidem
Matrimonij libertatem impedientium pœna, 180. atque alia, quæ ad matrimonij rationem pertinent, in Decreto de reformatione matrimonij continentur. 174
Mercenarij a cura animarum arcendi. 158
Meritoria opera quando ſint. 36
Merita paſſionis Chriſti. 34
Menſa Epiſcopi qualis. 217
Meritum bonorum operum. 36
Metropolitano quando licet cathedrales uiſitare, 183. Synodum prouincialem habere, ibid. Sede Epiſcopali uacante Vicarium conſtituere, 194. eiuſdem officium in erectione congregationis monaſteriorum. 208
Milites S. Ioannis Hieroſol. immunes a portione Seminario tribuenda. 168
Miniſtri Sacramentorum. 57
Miracula noua nulla admittantur ſine Epiſcopi approbatione. 203
Miſſa non uulgari ſermone celebranda, 143. continet magnam populi fidelis eruditionem, ibidem. Miſſæ uerum ſacrificium, 139. uere propitiatorium, 141. prodeſt non ſolum ſumenti, ſed alijs, 144. in eius celebratione quæ uitanda, 145. Miſſa in memoriam Sanctorum, 143. horis debitis celebrentur, 146. non in ædibus priuatorum, ibidem. ritibus conſuetis celebrentur in eccleſia, ibid. qui celebrare prohibentur, ibidem. Miſſæ priuatæ commendantur. 145
Miſſarum celebratio a curatis frequentanda. 164
Monachi ad publicas proceſſiones accedere compellantur, 211. decreta Tridẽtinæ Synodi ſeruent, 215
Monaſteria uiſitentur, 210. cõmendata. 137. 214
Monaſteria, Sedi Apoſtolicæ ſubiecta, quo modo uiſitantur, 208. in ijs erigantur cõgregationes, ibid.
Monaſteria, quæ ſunt capita ordinum, quo modo uiſitanda. 214
Monaſteria curam animarum habentia quo modo diſponuntur. uide Curatæ.
Monaſtica uitæ diſciplina reſtituenda. 214
Moniales ſæpe confiteantur, & Euchariſtiam ſumant, 209. ter in anno cõfiteantur confeſſori, qui ab Epiſcopo conſtitutus ſit. ibid. neque ui, neque metu ad ingreſſum religionis compellantur, 212. bona mobilia, & immobilia ut propria non habeant. 205
Montes pietatis. 150

N

Naturæ impotentia ad iuſtificationem. 31
Negotia ſecularia non Clericorum. 147
Nicænum Concilium 75. ſecundum. 203
Niniuitarum pænitentia. 89
Nouatiani exploſi. 86
Nouitij & Nouitiæ ad profeſſionem quando admittendæ. 211
Nuptiæ prohibentur certis anni temporibus. 180
Nullius diœceſis loca ſub iuriſdictione Epiſcopi. 162. 188
Nuncij Apoſtolici, quæ impedire non poſſunt, 299.

O

Obligatio Regul. quando ualet. 211
Oblatio munda apud Malachiam quæ. 140
Oeconomi inſtitutio, ſede Epiſcopali uacante, ad Capitulum pertinet. 194
Offerri Chriſtum in Miſſa non eſt idem, quod manducari. 143
Opera non grata ſine Chriſti uirtute, 40. abſque Dei gratia non poſſunt iuſtificare, 41. non ſunt tantum ſigna & fructus, ſed cauſa augendæ iam adeptæ iuſtificationis. 45
Operantibus bene usque in finem promittitur uita æterna. 40
Oratoria ab Epiſcopis uiſitantur. 146
Ordinis ſacri doctrina, 153. canones. 156
Ordines ſacri duo eodem die non conferuntur, 164. quibus & quando conferendi, 160. ætas ſingulis præſcripta, 163. eorum functiones reſtituendæ, eorum nomina. 154
Ordinatio ab ipſo Epiſcopo facienda, 160. quibus præſentibus habenda, 162. in digniori eccleſia, adhibitaq. diligenti Epiſcopi inquiſitione, ibid.
Oſtiarij. 154
Omium munus erga paſtores. 228

P

PAROCHIAE nouæ, 135. collapſæ reſtituendæ, 136. quando transferantur, ibid. quando uaca-